

Vlaams
Parlement

stuk **2328** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 19 december 2013 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

houdende wijziging van het Energiedecreet
van 8 mei 2009, wat betreft de energieprestaties
van gebouwen

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet d.d. 19 juli 2013	23
Gezamenlijk advies van de Minaraad en van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	43
Voorontwerp van decreet d.d. 11 oktober 2013	71
Advies van de Raad van State	91
Ontwerp van decreet	101
Bijlagen bij de memorie van toelichting:	
– Reguleringsimpactanalyse (RIA) E-peil en K-peil-eisen	119
– RIA Handleiding EPB-aangifte	137
– RIA Erkenningsregeling voor verslaggevers	155
– RIA Systeemvereisten	177

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. Inleiding

Op economisch en sociaal vlak is een betrouwbare en betaalbare energiebevoorrading een grote uitdaging. Op milieuvlak is de klimaatverandering de grootste mondiale uitdaging van deze eeuw. Niets doen aan de onmiskenbare klimaatverandering zou ongetwijfeld zeer negatieve gevolgen hebben voor de wereldeconomie.

De Europese Unie (EU) staat achter de langetermijndoelstelling om de gemiddelde temperatuurstijging wereldwijd te beperken tot 2°C boven het pre-industriële niveau (met 1750 als referentiejaar). Om dat doel te bereiken is wereldwijd een aanzienlijke uitstootvermindering vereist.

De Europese Raad stelde voor 2020 volgende doelstellingen voorop:

- een unilaterale broeikasgasreductiedoelstelling voor de EU van 20% ten opzichte van 1990, in afwachting van een internationaal klimaatakkoord. In het geval van een evenwichtig, multilateraal akkoord, is de EU bereid een reductie van 30% ten opzichte van 1990 te realiseren, onder voorwaarde dat andere ontwikkelde landen vergelijkbare inspanningen leveren en dat de nieuwe economieën actie ondernemen;
- een aandeel van 20% hernieuwbare energie in het energieverbruik van de EU;
- een aandeel van minstens 10% hernieuwbare energie voor transport in elke lidstaat;
- de realisatie van een energiebesparing van 20% in vergelijking met een business-as-usualsituatie.

Uit de laatste ramingen blijkt dat de Europese Unie nog ver verwijderd is van de doelstelling om het energieverbruik in 2020 met 20% te verminderen ten opzichte van de verwachte business-as-usualsituatie in 2020.

De EU heeft er zich toe verbonden om de uitstoot van broeikasgassen tussen nu en 2050 te verminderen met 80 tot 95%. De Europese commissie stelde in 2011 een energie roadmap 2050 en een roadmap voor een koolstofarme economie in 2050 op. Het beleid en de maatregelen van de EU om de Energie 2020-doelstellingen en strategie te verwezenlijken zullen de uitstoot met 40% verlagen in 2050. Ze zullen echter niet volstaan om het doel van een koolstofarme economie in 2050 te bereiken. Er zullen zowel op structureel als op maatschappelijk gebied drastische inspanningen en veranderingen nodig zijn om de nemissiereductie te verwezenlijken en tegelijkertijd de voorzieningszekerheid en de concurrentiekracht van de energiesector te vrijwaren. Het stappenplan 2050 toont aan dat een koolstofarme economie mogelijk is.

Enkel door aanzienlijke energiebesparingen kan het doel van een koolstofarme economie worden verwezenlijkt. Energie-efficiëntie moet daarom bovenaan de prioriteitenlijst staan. In Europa nemen de huishoudelijke en de tertiaire sector meer dan 40% van het energieverbruik voor hun rekening. Een drastische verlaging van het energiegebruik in nieuwe en bestaande gebouwen is nodig. Bijna-energieneutrale gebouwen moeten de norm worden. Daarnaast kan het bijdragen tot grotere energiebevoorradingszekerheid, meer innovatie en competitiviteit en tot lagere energiekosten over de gehele levenscyclus van een gebouw.

Op 14 november 2012 is de nieuwe Europese richtlijn inzake energie-efficiëntie¹ gepubliceerd. De Commissie heeft deze nieuwe richtlijn uitgewerkt naar aanleiding van de oproep tot actie van de Europese Raad, de Energieraad en het Europees Parlement. De nieuwe

¹ Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement ende Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG, PB 14 november 2012.

richtlijn vervangt zowel de WKK-richtlijn² van 2004 als de richtlijn energie-efficiëntie³ van 2006, behalve de artikels met betrekking tot de 9% streefwaarde in 2016. De richtlijn moet uiterlijk op 5 juni 2014 zijn omgezet in nationale regelgeving. Deze richtlijn vraagt onder andere dat er een langetermijnstrategie voor de renovatie van het gebouwenpark (zowel residentieel als commercieel, zowel privaat als publiek) wordt vastgelegd.

Op 18 juni 2010 werd de nieuwe richtlijn betreffende de energieprestaties van gebouwen (2010/31/EU)⁴ gepubliceerd ter vervanging van de EPBD-richtlijn van 2002 (2002/91/EG)⁵. De EPBD-richtlijn van 2010 heeft ten opzichte van de richtlijn van 2002 een breder toepassingsgebied, legt ambitieuzere doelstellingen vast en beoogt een effectievere toepassing. De omzetting in nationale regelgeving gebeurde met het decreet houdende wijziging van het Energiedecreet van 18 november 2011. In de richtlijn 2010/31/EU wordt het belang van handhaving, van de kwaliteit van de opgemaakte certificaten (o.a. dat van nieuwe gebouwen) en de kwalificaties van de deskundigen benadrukt (artikel 17, artikel 18 en artikel 27).

2. Commentaar van de adviesraden

2.1. Adviezen Minaraad en SERV

De Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, verzocht op 25 juli 2013 de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Minaraad hun advies over voornoemde ontwerpen te verstrekken. De adviestermijn bedroeg 30 dagen. De Minaraad en de SERV gaven een gezamenlijk advies over de ontwerpen, bekrachtigd ter zitting op respectievelijk 26 september 2013 en 30 september 2013. Het advies gaat als bijlage 4.

De SERV en de Minaraad ondersteunen tal van voorstellen in voorliggend ontwerp van decreet en -besluiten zoals het langetermijnplad voor de eisen, het invoeren van een E-peileis voor alle niet-residentiële gebouwen en de concretisering van het voorlopersbeleid van gemeenten. Het advies bevat een aantal opmerkingen die niet rechtstreeks betrekking hebben op het decreet. Op die adviezen wordt niet verder ingegaan. De raden hebben volgende bemerkingen bij het voorliggend ontwerp van decreet:

- de raden vrezen dat volgens de nieuwe afbakening van het toepassingsgebied, serres en geklimatiseerde stallen in de intensieve veehouderij, dus landbouwgebouwen zonder lage energiebehoefte, zouden moeten voldoen aan de EPB-eisen. Dit kan volgens de raden niet de bedoeling zijn en is over het algemeen technisch en economisch niet haalbaar. De raden vragen dat voor niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven die een significante energiebehoefte hebben, een aangepast beleid wordt uitgewerkt.

De zinsnede “niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven met een lage energiebehoefte en niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven die in gebruik zijn bij een sector die onder een nationale sectorovereenkomst inzake energieprestatie valt” is evenwel een overname van wat in artikel 4, lid 2, c), van richtlijn 2010/31/EU is bepaald.

² Richtlijn 2004/08/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 inzake de bevordering van warmtekrachtkoppeling op basis van de vraag naar nuttige warmte binnen de interne energiemarkt en tot wijziging van richtlijn 92/42/EEG, PB 21 februari 2004.

³ Richtlijn 2006/32/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2006 betreffende energie-efficiëntie bij het eindgebruik en energiediensten en houdende intrekking van richtlijn 93/76/EEG van de Raad, PB 27 april 2006.

⁴ Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 betreffende de energieprestatie van gebouwen (herschikking), PB 18 juni 2010.

⁵ Richtlijn 2002/91/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2002 betreffende de energieprestatie van gebouwen, PB 4 januari 2003.

Naar aanleiding van het advies werd de datum van het in werking treden van de nieuwe omschrijving van het toepassingsgebied en dus het schrappen van de bepaling ‘ten behoeve van mensen’, uitgesteld tot 1 januari 2015. Hierdoor wordt het mogelijk tijdig een energiebeleidsovereenkomst met de landbouwsector inzake energieprestatie van landbouwgebouwen met een significante energiebehoefte op te stellen en te zorgen voor aangepaste vrijstellingen. Het ontwerp van wijzigingsdecreet en het ontwerp van wijzigingsbesluit worden in die zin aangepast;

- de raden vinden de voorstellen die kaderen in een betere handhaving, een stap in de goede richting maar wijzen erop dat de boetes proportioneel moeten zijn met de aard, de omvang en de gevolgen van het niet-naleven van de regels.

Het ontwerp van decreet bevat verschillende voorstellen om de boetes proportioneel te maken met de aard, de omvang en de gevolgen van de niet-naleving van de regels. Zo wordt een maximumboete ingevoerd voor het niet-indienen van de EPB-aangifte (energieprestatie en binnenklimaat), wordt de dwangsom voor het niet indienen van de EPB-aangifte verlaagd en wordt een maximumboete ingevoerd voor verslaggevers bij niet-waarheidsgetrouwe rapportering. De basisboete voor het niet indienen van de EPB-aangifte wordt wel opgetrokken van 250 euro naar 1000 euro. De basisboete voor het niet indienen van de EPB-aangifte wordt telkens vermeerderd met 1 euro per m³ nieuw gecreëerd beschermd volume.

Tot op heden bedraagt de initiële boete voor het niet indienen van de EPB-aangifte voor verbouwingsprojecten zonder uitbreiding 250 euro. Dit bedrag is een stuk lager dan de gemiddelde kostprijs voor de verslaggeving. De kans is daarom reëel dat de aangifteplichtige kiest voor het risico van het niet-indienen tegenover de basiskost van de verslaggeving. Ook voor nieuwbouw is de kostprijsverhoging te verantwoorden. De taak van de verslaggever is immers uitgebreid met een adviesluik waardoor de kost van de verslaggeving hoger wordt. Hierdoor is het ook voor deze projecten nuttig dat de basisboete verhoogd wordt, om te vermijden dat de EPB-aangifte niet ingediend wordt omdat de boete voor niet-indienen lager ligt dan de kostprijs voor de opmaak van een EPB-aangifte;

- de raden vragen bijkomende inspanningen zodat de controles op het indienen van de EPB-aangifte en de startverklaring verder geautomatiseerd en geïnformatiseerd worden, de controles ter plaatse opgevoerd worden en de gemeenten aangespoord worden om beter samen te werken. De raden wijzen erop dat door het koppelen van bouwgerelateerde databanken informatie automatisch uitgewisseld kan worden en dat de handhaving efficiënter kan verlopen. De raden benadrukken het belang van de controles ter plaatse op bijv. de waarheidsgetrouwe rapportering door de verslaggever. De raden vragen dat de Vlaamse Regering zou onderzoeken of geen efficiëntieverbeteringen mogelijk zijn door de gebouwgerelateerde inspectiediensten beter te laten samenwerken.

In het ontwerp van decreet is opgenomen dat de gemeenten in de toekomst niet enkel de gegevens over de verleende vergunningen en meldingen, maar ook de gegevens over de start van de werken en het einde van de vergunningsplichtige werken, maandelijks zouden doorsturen naar het VEA. Op basis van die gegevens zal het Vlaamse Energieagentschap (VEA) voor een aantal dossiers geen controle ter plaatse meer hoeven uit te voeren en de overtredingen sneller kunnen opsporen. Het VEA zal in 2014 overleg opstarten met de softwareleveranciers van de gemeenten om het uitbreiden van de data-uitwisseling te operationaliseren. Hierbij zal het VEA vragen de uitbreidingen te koppelen aan geplande ontwikkelingen van de softwarehuizen zodat de kostprijs voor deze aanpassing voor de gemeenten beperkt blijft. Voor het VEA zijn aanpassingen aan de eigen systemen (Energieprestatiedatabank en EPB-backoffice) eveneens noodzakelijk. Die aanpassingen worden in 2015 voorzien. Daarnaast zal het VEA in 2014 de energieprestatiedatabank koppelen aan de digitale vergunning zodra die databank met vergunningen operationeel wordt;

- de raden vragen om de erkenningsregeling van verslaggevers af te stemmen met de overige gewesten aangezien het de bedoeling is om in de toekomst te werken met uniforme berekeningspakketten. Bovendien vragen de raden zich af of een dergelijke onderverdeling het geheel niet nodeloos complex maakt. De raden vragen bestaande verslaggevers die voldoende activiteiten kunnen aantonen, automatisch te erkennen. Het volgen van bijscholing op geregelde tijdstippen moet voor bestaande en nieuwe verslaggevers verplicht worden.

Omdat de te gebruiken software en methodiek voor bepaalde types van gebouwen fundamenteel wordt gewijzigd, wordt echter de piste van de oude unieke regeling verlaten en wordt voor die types van gebouw waarbij er een fundamentele wijziging geschiedt, een nieuw afzonderlijk erkenningssysteem ingesteld.

Ten einde de kwaliteit van het door de verslaggevers te leveren werk te verbeteren, werd besloten om nieuwe verslaggevers tevens aan een toelatingsproef te onderwerpen. Wanneer bestaande verslaggevers tot één van de nieuwe bijkomende erkenningsystemen willen toetreden, dan zullen zij ook de toelatingsproef moeten af leggen. Op basis van de Dienstenrichtlijn – die immers bepaalt dat de vergunningsvoorwaarden en -procedures “duidelijk en eenduidig, objectief, transparant, toegankelijk en vooraf openbaar bekendgemaakt” zijn – kan deze verplichting echter in het kader van de oude regeling niet worden opgelegd. Verslaggevers die reeds behoren tot de categorie van “residentiële gebouwen” – het equivalent van de oude regeling – zijn dan ook vrijgesteld van de toelatingsproef.

Aangezien de voorwaarden om in de verschillende gewesten te mogen optreden als “verslaggever”, fundamenteel verschillen, is afstemming van de erkenningsvoorwaarden tussen de verschillende gewesten geen evidentie. Via delegatie zal worden bepaald dat de minister kan voorzien in vrijstellingen van de door de Vlaamse Regering vastgestelde voorwaarden voor kandidaat-verslaggevers die reeds een erkenning hebben behaald in een van de andere gewesten of een andere Europese lidstaat. Mogelijke redenen voor het verlenen van dergelijke vrijstellingen kunnen bijvoorbeeld een gelijkaardige berekeningsmethodiek en software zijn. Wanneer deze echter fundamenteel verschillen kan, ten einde tegemoet te komen aan de vereiste uit richtlijn 2010/31/EU het over “gekwalficeerde en/of erkende” deskundigen dient te gaan, er evenwel geen vrijstelling worden verleend.

2.2. *Advies afdeling Wetgeving van de Raad van State*

De afdeling Wetgeving van de Raad van State gaf op 14 november 2013 haar advies nr. 54.299/3.

De Raad van State stelt dat er betreffende de in het ontworpen artikel 15.3.5/6 van het Energiedecreet opgenomen overgangsmaatregel betreffende de erkenning van reeds actieve verslaggevers een probleem is op het vlak van het gelijkheidsbeginsel en dat de in de ontwerp-memorie opgenomen interpretatie van de Dienstenrichtlijn, die de reden voor de overgangsbepaling vormde, te strikt is. De Raad van State stelt dat de combinatie van artikel 10, lid 2, f), met artikel 11, lid 1, inleidende zin, van de Dienstenrichtlijn er zou toe leiden dat eens een vergunning werd verleend, er nooit meer strengere voorwaarden zouden kunnen worden opgelegd. Om dat te vermijden mogen lidstaten volgens de Raad wel degelijk een einde stellen aan bestaande vergunningen, en het aanvragen van een nieuwe vergunning onder nieuwe voorwaarden verplicht stellen, op voorwaarde dat die inperking

van de looptijd verantwoord wordt door dwingende redenen van algemeen belang, wat op zijn beurt zal afhangen van de aard en de reden van de wijzigingen aan het vergunningsstelsel. Als het om minieme of puur formele veranderingen gaat dan zal daartoe volgens de Raad geen reden bestaan. Indien het daarentegen gaat om maatregelen die een antwoord moeten bieden op duidelijke kwaliteitsproblemen lijkt het volgens de Raad erg waarschijnlijk dat er wel sprake is van een dwingende reden van algemeen belang, zodat met toepassing van artikel 11, lid 1, c), van de Dienstenrichtlijn wel degelijk de looptijd van een bestaande vergunning kan worden ingeperkt en een nieuwe aanvraag kan worden opgelegd op basis van criteria die op dat ogenblik uiteraard opnieuw moeten voldoen aan artikel 10 van de richtlijn. In het licht van het voorgaande worden de ontworpen artikelen 10.1.3 en 15.3.5/6 van het Energiedecreet herschreven en wordt alsnog tegemoetgekomen aan de vraag van de adviesraden (zie punt 2.1).

De Raad van State stelt dat er moet worden vastgesteld dat het aangaande de domiciliëring in het kader van de “ingebruikname” bij de uiteenzetting in de memorie van toelichting blijft en dat die principes niet in de tekst van het decreet worden verwoord. De Raad meent dat dit gebrek dient te worden verholpen vermits de memorie van toelichting op zich geen normatieve waarde heeft. Naar aanleiding van het advies van de Raad van State wordt dit principe beter geëxpliciteerd in de tekst van het decreet, dit vormt echter geen wijziging ten aanzien van de voorheen bestaande toestand en regels.

De Raad van State stelt dat in de ontwerp-memorie van toelichting bij het artikel 14, 1°, de onderverhuur als zakelijk recht wordt vermeld, terwijl dit een persoonlijk recht ten aanzien van de onderverhuurder is, maar geen zakelijk recht over het door hem onderverhuurde goed. Het woord “onderverhuur” dat in de memorie als voorbeeld was opgenomen, wordt dan ook geschrapt zodat deze tegenstrijdigheid/onduidelijkheid wordt vermeden.

Tot slot maakte de Raad van State een aantal wetgevingstechnische opmerkingen waarmee bij de redactie van het ontwerp van decreet rekening werd gehouden.

3. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1

Artikel 6, §1, VII, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen (hierna BWHI) stelt dat de gewesten in ieder geval bevoegd zijn op vlak van het energiebeleid voor:

- de distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70 kilovolt;
- de openbare gasdistributie;
- de aanwending van mijn gas en van het gas afkomstig van hoogovens;
- de netten van warmtevoorziening op afstand; de valorisatie van steenbergen;
- de nieuwe energiebronnen met uitzondering van deze die verband houden met kern-energie;
- de terugwinning van energie door de nijverheid en andere gebruikers;
- het rationeel energieverbruik.

Artikel 2

Artikel 2 voegt een aantal nieuwe definities in in artikel 1.1.3 van het Energiedecreet. De nieuwe definities van de begrippen ‘energieprestatie van gebouwen’, ‘kostenoptimaal niveau’ ‘primaire energie’ en ‘warmtepomp’ werden integraal overgenomen uit de richtlijn 2010/31/EU. Tevens worden een aantal bestaande definities gewijzigd.

Verslaggever: enkel degene die houder is van een diploma van architect, burgerlijk ingenieur architect, burgerlijk ingenieur, bio-ingenieur, technisch of industrieel ingenieur en interieurarchitecten (afgeleverd vanaf 2011) komt momenteel in aanmerking om de functie van verslaggever uit te oefenen. Dat criterium heeft een objectief karakter. De decreetgever verlangt een zekere deskundigheid om de functie van verslaggever uit te oefenen.

Om de taak als verslaggever op een kwalitatieve manier uit te voeren, is basiskennis van de wetgeving, de berekeningsmethode, de software enzovoort nodig. Maar het is ook nodig om over een grondige kennis van de bouw en installatietechniek te beschikken.

Vanaf 2015 zal een nieuwe erkenningsregeling voor verslaggevers worden ingevoerd. De erkenningsregeling, zal impliceren dat kandidaten een verplichte opleiding moeten volgen en moeten slagen in een centraal examen. Op die manier kan worden gegarandeerd dat elke verslaggever over alle nodige basiskennis beschikt die hij via het behalen van zijn diploma en de verplichte opleiding opbouwde en aantoonde via het slagen in het examen. Deze verplichte opleiding kan ook worden geïntegreerd in de opleiding die recht geeft op het behalen van het diploma.

In de praktijk voeren heel wat personen, die wel over een diploma in de bouwsector beschikken, maar waarvan het diploma nu niet voorkomt op de decretaal vastgelegde lijst, de verslaggevingstaken uit in opdracht van hun werkgever. Aangezien dat de kandidaat-verslaggever vanaf 2015 een verplichte opleiding zal moeten volgen en moeten slagen in een examen, is het zinvol om vanaf dan de lijst van vereiste diploma's uit te breiden met de volgende opleidingen van het korte type in de bouwrichtingen: het diploma 'graduaat Bouw', 'bachelor Bouw' of 'bachelor Elektromechanica in de afstudeerrichting Klimatisering' en 'architect-assistent' of 'bachelors in de Toegepaste Architectuur'. De beperking in de tijd voor het diploma van interieurarchitecten wordt op hetzelfde moment opgeheven. De mogelijke beperkte deskundigheid van interieur-architecten met een ouder diploma wordt ondervangen door de startopleiding en de kennistest in een centraal examen.

Artikel 3

Artikel 7.1.1, §2, tweede lid, van het Energiedecreet bepaalt heden dat de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) geen groenestroomcertificaten toekent voor de opwekking van elektriciteit uit zonne-energie op het dak van kantoor-, school en woongebouwen wanneer voor het gebouw vanaf 1 januari 2014 een melding gedaan wordt of de stedenbouwkundige vergunning, vermeld in artikel 4.2.1, 1°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, wordt aangevraagd en voor de in die melding of vergunning vervatte werken de EPB-eisen bij nieuwbouw van toepassing zijn. De ratio legis hiervoor was dat wanneer men gebruik maakt van zonne-energie om te voldoen aan een wettelijke verplichting – het minimumaandeel hernieuwbare energie in het kader van de energieprestatie-regelgeving – men geen verdere ondersteuning mag krijgen.

Via artikel 15 en artikel 16 van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2013⁶ werd echter recent bepaald dat in de toekomst men om te voldoen aan de EPB-eisen niet enkel gebouwgebonden PV-installaties kan gebruiken, maar dat alle perceelsgebonden PV-installaties in aanmerking komen. Het artikel 7.1.1, §2, tweede lid, is heden echter beperkt tot de opwekking van elektriciteit uit zonne-energie "op het dak". Dit zou als consequentie hebben dat men door het plaatsen van een installatie op de grond of op een bijgebouw enerzijds zou kunnen voldoen aan de verplichting om een minimumaandeel hernieuwbare

⁶ Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2013 tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de certificering van aannemers en installateurs, de berekening voor de onrendabele toppen, gebouwgebonden fotovoltaïsche installaties en de implementatie van de Epicoolstudie.

energie in het kader van de energieprestatieregeling te verwezenlijken, en men anderszins toch nog steeds groenestroomcertificaten zou ontvangen.

Ten einde de geest van deze bepaling te behouden en deze wetgevende lacune te dichten, wordt voorgesteld om dit lid ruimer te herformuleren zodat de VREG geen groenestroomcertificaten toekent voor de opwekking van elektriciteit uit zonne-energie als het fotovoltaïsch zonne-energiesysteem in aanmerking komt om te voldoen aan de verplichting opgelegd op grond van artikel 11.1.3.

Artikel 4

In het opschrift van titel X wordt “verslaggevers” toegevoegd.

Artikel 5

In artikel 10.1.2 wordt verduidelijkt dat de Vlaamse Regering ook voorwaarden kan koppelen aan het opheffen van een schorsing. Een voorbeeld hiervan kan zijn dat de geschorste energiedeskundigen ook moeten slagen op een centraal examen voor ze terug toegang krijgen tot het beroep. Dat betreft een bestendiging van een reeds bestaande toestand.

Artikel 6

Uit de controles op de kwaliteit van de ingediende EPB-aangifte die het VEA uitvoert, blijkt dat ruim $\frac{3}{4}$ van de gecontroleerde EPB-aangiften voldoende kwalitatief is. Een groot deel van de verslaggevers is professioneel bezig met de EPB-materie en beheerst de materie in voldoende mate. Bij bijna $\frac{1}{4}$ van de gecontroleerde EPB-aangiften stelt het VEA echter vast dat de kwaliteit onvoldoende is.

Het beschikken over één van de vereiste diploma's blijkt een noodzakelijke maar onvoldoende voorwaarde om als verslaggever op te treden. De nieuwe erkenningsregeling voor verslaggevers beoogt het strenger toezien op de instroom van nieuwe verslaggevers en het verder verbeteren van de vakkennis van de bestaande verslaggever. Het beschikken over een bepaald kennisniveau is immers belangrijk om een kwalitatieve EPB-aangifte te kunnen afleveren. Gerichte aanvullende opleiding, afhankelijk van het basisdiploma, is nodig zodat de kandidaat-verslaggevers zich bekwamen in de diverse materies (bouwfysica, installatietechnieken, EPB-wetgeving, berekeningsmethode enzovoort). Daarnaast zal via een examen getoetst worden of de kandidaten beschikken over de vereiste kennis.

Een decretale basis wordt ingevoerd met delegatie naar de Vlaamse Regering om, onverminderd de decretaal vastgestelde diplomavereisten, in de nieuwe erkenningsregeling voorwaarden betreffende de opleiding, de beroepskennis en -ervaring, te kunnen vastleggen. Dit artikel voorziet daarnaast een decretale basis met delegatie naar de Vlaamse Regering om bijkomende voorwaarden vast te kunnen leggen betreffende de onafhankelijke wijze van handelen van de verslaggever ten aanzien van opdrachtgevers en commerciële belangen.

Bij het uitwerken van de nieuwe erkenningsregeling moet er rekening worden gehouden met de Europese Dienstenrichtlijn⁷. De huidige toelatingsvoorwaarde in het Energiedecreet, namelijk de diplomavereiste, om op te treden als verslaggever worden Europeesrechtelijk in het kader van de Dienstenrichtlijn beschouwd als een vergunningensysteem. Artikel 11 van de Dienstenrichtlijn houdt in dat, behalve wanneer dit noodzakelijk is omwille

⁷ Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt, PB 27 december 2006.

van een dwingende reden van algemeen belang (bijv. de openbare orde, openbare veiligheid, de volksgezondheid of de bescherming van het leefmilieu) of wanneer de vergunning automatisch wordt verlengd of alleen afhankelijk is van de voortdurende vervulling van de voorwaarden, erkenningen of vergunningen van onbepaalde duur zijn. Maatregelen die een antwoord moeten bieden op duidelijke kwaliteitsproblemen zijn volgens de Raad van State een dergelijke dwingende reden van algemeen belang, zodat met toepassing van artikel 11, lid 1, c), van de Dienstenrichtlijn wel degelijk de looptijd van een bestaande vergunning kan worden ingeperkt en een nieuwe aanvraag kan worden opgelegd op basis van criteria die op dat ogenblik uiteraard opnieuw moeten voldoen aan artikel 10 van de richtlijn.

Een decretale basis wordt ingevoerd met delegatie naar de Vlaamse Regering om categorieën van verslaggevers te bepalen. Op die manier kan de Vlaamse Regering indien gewenst een onderscheid maken in de kennis- en competentiedomeinen afhankelijk van het type gebouw (residentieel, niet-residentieel) en project (nieuwbouw, renovatie).

Artikel 7

Telkens na de doelgroep “energiedeskundigen” wordt de doelgroep “verslaggevers” toegevoegd, waarop de nieuwe erkenningsregeling betrekking zal hebben.

Artikel 8

Een duidelijkere definitie van het toepassingsgebied van de EPB-eisen dringt zich op. De omschrijving ‘ten behoeve van mensen’ opgenomen in de definitie van ‘gebouw’ in artikel 1.1.3, 56°, van het Energiedecreet is niet eenduidig en is voor interpretatie vatbaar. In een aantal projecten is het heel moeilijk voor de bouwheer, de architect, de verslaggever of het VEA om duidelijk te bepalen of de aanwezige klimatisatie (verwarming en/of koeling) effectief geplaatst is om te verwarmen of te koelen ten behoeve van de mensen die er aanwezig zijn. Bovendien hangt het al dan niet geklimatiseerd zijn van bepaalde types gebouwen niet altijd af van de aanwezigheid van een vaste verwarmings- of koelinstallatie.

Door het weglaten van de zinsnede ‘ten behoeve van mensen’, hangt het toepassingsgebied enkel nog af van de klimatisatie van het gebouw, en niet meer van de doelgroep. Het doel van de aanpassing om elk gebouw waar functies, zoals wonen, logeren, sporten, werken, eten, zich verzorgen, ontspannen, een hobby uitoefenen, inkopen doen enzovoort plaatsvinden, altijd te beschouwen als geklimatiseerd en dus binnen het toepassingsgebied van de eisen.

In sommige bouwprojecten, meestal industriegebouwen, is er bij de aanvraag van de stedenbouwkundige vergunning of bij de start van de werkzaamheden, nog niet gekend of het gebouw na ingebruikname zal worden geklimatiseerd. De exacte bestemming kan in die fase nog onbekend zijn. Afhankelijk van de invulling als opslagruimte of als werkplaats zal in een latere fase worden beslist om het gebouw al dan niet te klimatiseren. In die gevallen zal de strengste aanname gelden (geklimatiseerd na ingebruikname) zodat het bouwproject binnen het toepassingsgebied van de energieprestatieregelgeving valt.

Die aanvullingen verbeteren de leesbaarheid van de regelgeving. Het toepassingsgebied wordt duidelijker, eenvoudiger en minder vatbaar voor interpretaties. Die vereenvoudiging zal ook een gunstige invloed hebben op de dossierbehandeling bij de handhaving.

De wijzigingsvoorstellen leiden tot een lichte verruiming van het huidige toepassingsgebied. Dat sluit aan bij de Europese doelstelling om, op weg naar 2021, meer en meer energie te besparen, en om vanaf dan bijna-energieneutrale gebouwen te realiseren. Om

dat doel te realiseren, moeten ook de gebouwen die energie gebruiken om te verwarmen of te koelen ten behoeve van andere doeleinden (andere dan mensen die er wonen, werken, sporten enzovoort) systematisch meer inspanningen gaan leveren. Ook zij moeten energiezuiniger gaan bouwen met het oog op 2021.

Artikel 9

Artikel 11.1.4 van het Energiedecreet bepaalt voor welke categorieën van gebouwen die onder het toepassingsgebied van de energieprestatieregelgeving vallen, de Vlaamse Regering vrijstellingen en/of afwijkingen kan vaststellen.

De energieprestatieregelgeving geldt momenteel ook voor gebouwen bestemd voor land- en tuinbouw, wanneer er ten behoeve van mensen energie wordt verbruikt, terwijl bepaalde landbouwgebouwen zowel conform de richtlijn 2002/91/EG als de richtlijn 2010/31/EU buiten het toepassingsgebied mogen vallen. Daarom worden, in analogie met de Waalse energieprestatieregelgeving, voor de Vlaamse Regering de mogelijkheid gecreëerd om niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven met een lage energiebehoefte en niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven die in gebruik zijn bij een sector die onder een energiebeleidsovereenkomst (als vermeld in artikel 7.7.1 van het Energiedecreet) inzake energieprestatie valt van de EPB-eisen vrij te stellen.

Aansluitend daarbij wordt voor de niet voor bewoning bestemde gedeelten met een maximale bruikbare vloeroppervlakte van 50 m² met een andere functie dan industrie of landbouw, gelegen in industriegebouwen, niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven met een lage energiebehoefte en niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven die in gebruik zijn bij een sector die onder een energiebeleidsovereenkomst inzake energieprestatie vallen, eveneens de mogelijk tot invoering van een vrijstelling of afwijking gecreëerd. Het gaat hier in de praktijk over kleine ruimtes (bijv. een kantoortje binnen een industriegebouw).

Artikel 10

In artikel 11.1.6 van het Energiedecreet wordt thans expliciet bepaald dat de Vlaamse Regering in het kader van haar evaluatie van de EPB-eisen rekening dient te houden met het kostenoptimale niveau van het peil van primair energieverbruik.

Artikel 11

Artikel 11.1.8 van het Energiedecreet bepaalt dat de verslaggever uiterlijk zes maanden na de ingebruikname van het gebouw waarvoor EPB-eisen gelden, namens de aangifteplichtige een EPB-aangifte indient bij het Vlaams Energieagentschap. De ingebruikname van het gebouw is momenteel niet verder gedefinieerd. Dat zorgt voor onduidelijkheden bij de interpretatie door verslaggevers en aangifteplichtigen en problemen bij de handhaving door het VEA.

Bij nieuwe woningen en appartementen is er vaak een officiële datum van ingebruikname vast te stellen aan de hand van de domiciliedatum. Domiciliering houdt immers de wettelijke verplichting in om zijn hoofdverblijfplaats op een adres te hebben en daar te wonen. Het feit dat mensen een gebouw bewonen is dan ook een onweerlegbaar vermoeden dat een woongebouw in gebruik werd genomen, zelfs al zijn nog niet alle werken volledig afgerond. In het kader van een nieuwbouw van een wooneenheid dient dan ook steeds de eerste domiciliering als datum van ingebruikname gebruikt.

Het domicilie is de plaats waar een persoon zijn hoofdverblijf heeft en waar hij geacht

wordt aanwezig te zijn voor het uitoefenen van zijn rechten en het nakomen van zijn verplichtingen, hoewel hij er in feite misschien niet bestendig verblijft.⁸ Krachtens artikel 3 van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen is de hoofdverblijfplaats “de plaats waar de leden van een huishouding die uit verscheidende personen is samengesteld gewoonlijk leven, ongeacht of die personen al dan niet door verwantschap verbonden zijn, of de plaats waar een alleenstaande gewoonlijk leeft”. Verder is daar voorzien dat de Koning de aanvullende regels vaststelt voor het bepalen van het hoofdverblijf.

In de ministeriële omzendbrief betreffende het houden van de bevolkingsregisters, gecoördineerd op 1 juli 2010, staat in artikel 14 dat “de bepaling van de hoofdverblijfplaats is gebaseerd op een feitelijke situatie, dat wil zeggen de vaststelling van een effectief verblijf in een gemeente gedurende het grootste deel van het jaar” en er wordt herhaald dat deze vaststelling gebeurt op basis van verschillende elementen, zoals de vraag waar de betrokkene na zijn dagtaak gaat, de plaats waar de kinderen naar school gaan, het energieverbruik enzovoort. Er mag en moet dus van uitgegaan worden dat zij, toen ze hun hoofdverblijfplaats overbrachten naar de hierboven vermelde adres, aangifte hebben gedaan en dat de gemeente heeft onderzocht of zij daar werkelijk verbleven, onder meer aan de hand van hun beroepsbezigheden, het energieverbruik, de telefoonkosten enzovoort, waarna de gemeenten zijn overgegaan tot inschrijving. De ambtenaar van de burgerlijke stand is daar rechtstreeks verantwoordelijk voor. Als hoofdverblijfplaats moet worden beschouwd de plaats waar de betrokken persoon effectief de beschikking heeft over een woning, die hij echt blijkt te bewonen en die hij betreft met de bedoeling er zijn hoofdverblijf te vestigen, dat wil zeggen er de verblijfplaats van te maken van waaruit hij deelneemt aan het maatschappelijk verkeer, waar hij zich terugtrekt voor zijn privéleven, waar het centrum ligt van zijn gezinsleven en waar hij, zo hij een bedrijvigheid buitenshuis uitoefent, na de dagtaak regelmatig terugkeert en er gewoonlijk verblijft.⁹ Domiciliëring brengt dan ook juridische consequenties met zich mee.

Bij nieuwe gebouwen waarin bedrijven gevestigd zijn, is de datum van de vestiging in het nieuwe gebouw meestal gekend via de kruispuntbank van ondernemingen (KBO). Wanneer het de maatschappelijke zetel van een rechtspersoon betreft, is dit steeds bekend via bekendmaking in het Belgisch Staatsblad en opname in het KBO.

Deze principes aangaande vaststelling van de ingebruikname bij nieuwbouw worden hierbij expliciet herbevestigd. N.a.v. het advies van de Raad van State wordt dit principe beter geëxpliciteerd in de tekst van het decreet, dit vormt echter geen wijziging t.a.v. de voorheen bestaande toestand en regels.

Voor sommige werkzaamheden, zoals een verbouwing of uitbreiding, heeft de ingebruikname enkel betrekking op de nieuwe of verbouwde ruimten in een gebouw. Dat kan enkel ter plaatse vastgesteld worden en is dan nog een feitenkwestie. Bij andere types gebouwen, zoals kustappartementen (tweede verblijven) of handelspanden die te huur aangeboden worden, is het moment van ingebruikname vaak enkel via een bezoek ter plaatse met toegang tot het pand, vast te stellen. Dat type vaststellingen is zeer tijdsintensief en moeilijk te regelen. Een visuele vaststelling van buitenaf geeft niet altijd uitsluitsel.

⁸ W. Delva, *Personen- en familierecht*, Gent, Story-Scientia, 1978, dl. 2A, 20.

⁹ R.v.St., LAMBRECHTS, nr. 28.317, 30 juni 1987; R.v.St., FRANCOIS, nr. 37.576, 10 september 1991; R.v.St., PANHUYZEN, nr. 52.415, 22 maart 1995; R.v.St., SMEERS e.a., nr. 60.752, 4 juli 1996; R.v.St., DE VliegHERE e.a., nr. 81.422, 29 juni 1999; R.v.St., VAN DEN BOGAERT e.a., nr. 82.258, 14 september 1999.

Bij verbouwingen of uitbreidingen vindt vaak geen nieuwe officiële ingebruikname plaats omdat het gebouw gedurende de werken in gebruik blijft. Bij sommige gebouwen (zoals appartementen aan de kust, winkelpanden) die te huur of te koop worden aangeboden, laat de ingebruikname op zich wachten of is er geen officiële vestiging van woonplaats. Toch zijn de werken al beëindigd en kan een EPB-aangifte ingediend worden. Voor deze gevallen kan dan ook de domiciliering niet worden gebruikt, maar zal nog steeds de daadwerkelijke ingebruikname of beëindiging van de werken het criterium zijn.

Daarom wordt er voorgesteld om de einddatum voor het indienen van de EPB-aangifte te laten afhangen van de eerste van de volgende voorwaarden:

- 1° de ingebruikname van het gebouw, waarbij bij een nieuwbouw dit moment ten laatste steeds de eerste domiciliering van natuurlijke personen in een gebouw of de vestiging van een maatschappelijke zetel van een rechtspersoon in een gebouw is;
- 2° het beëindigen van de vergunnings- of meldingsplichtige werken of handelingen.

De twee voorwaarden samen zorgen ervoor dat er een concreet tijdstip in de wetgeving vastligt waarop de termijn van zes maanden voor het indienen van de EPB-aangifte begint te lopen. De eerste van de twee voorwaarden waaraan voldaan is, bepaalt de indientermijn. Dat zorgt voor duidelijkheid naar de aangifteplichtige en verslaggever toe voor elke type gebouw (residentieel, niet-residentieel) en type werken (nieuwbouw, renovatie). De bouwheer moet reeds in het kader van de wetgeving op ruimtelijke ordening aan de gemeente melden wanneer de vergunde of gemelde werken eindigen.

Die bepaling zorgt ervoor dat voor elk project de handhaving kan gebeuren op basis van een eenvoudiger vaststelbaar gegeven. Als het gebouw nog niet in gebruik genomen is, maar het VEA stelt de beëindiging van de werken vast, dan begint de termijn van zes maanden na de beëindiging van de werken te lopen. Voor gebouwen waar er geen officiële ingebruikname plaatsvindt (leegstand) of er geen nieuwe ingebruikname plaatsvindt (verbouwingen, uitbreidingen) is de periode voor het indienen van de EPB-aangifte daardoor ook duidelijk afgebakend. Voor de aangifteplichtige en de verslaggever is het voor alle werkzaamheden duidelijk wanneer de EPB-aangifte moet worden ingediend.

Daarnaast zal de EPB-aangifte in elk geval ten laatste vijf jaar na het verlenen van de stedenbouwkundige vergunning of na het neerleggen van de melding moeten worden ingediend.

Voor het geval waarbij de vergunning niet werd uitgevoerd en dus twee jaar na de verleningsdatum vervallen is, geldt dit niet. Voor vergunningen die wegens het niet starten vervallen zijn, moet een nieuwe aanvraag ingediend worden om de werken alsnog aan te vatten. In deze gevallen loopt een nieuwe termijn vanaf het verlenen van de nieuwe vergunning.

Die bijkomende clausule zorgt voor een duidelijk eindpunt. In sommige gevallen is er geen concrete ingebruikname vaststelbaar en blijft het gebouw in gebruik. Daarnaast zijn er ook gevallen waarbij de uitgevoerde werken blijven aanslepen. Omwille van financiële, organisatorische of praktische redenen spreiden aangifteplichtigen de uitvoering van de bouw- of renovatiewerken in de tijd. Die werken betreffen daarbij niet altijd de vergunnings- of meldingsplichtige werken. Soms gaat het over bijkomende interieurwerken, opfrissingswerken los van de vergunningsaanvraag of melding. Omdat dergelijke werken niet altijd een vast einde hebben, laat de aangifteplichtige het soms na om een finale EPB-aangifte in te dienen omdat de werken niet klaar zijn. Om een concreet eindpunt in de wetgeving te definiëren waarop de vergunnings- of meldingsplichtige werken verondersteld worden om beëindigd te zijn, is die clausule toegevoegd. Artikel 4.6.2, §1, eerste lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) stelt dat de stedenbouwkundige vergunning vervalt als er binnen de twee jaar na de vergunning niet gestart is met de werken of

als het gebouw niet winddicht is binnen de drie jaar na de aanvang van de werken. Het is daarom een redelijke aanname dat binnen de vijf jaar na het verlenen van de vergunning of het neerleggen van de melding de EPB-plichtige werken voltooid moeten zijn. Andere werken die geen invloed hebben op de energieprestatie of het binnenklimaat van het gebouw, kunnen nog altijd later uitgevoerd worden.

Wanneer een stedenbouwkundige vergunning conform artikel 4.6.2, §1, eerste lid, van de VCRO vervalt dan mogen er geen verdere werken meer worden uitgevoerd. Het verval geldt enkel ten aanzien van het niet afgewerkte gedeelte van een bouwproject.

Een gedeelte is afgewerkt indien het na sloping van de niet afgewerkte gedeelten, kan worden beschouwd als een afzonderlijke constructie die voldoet aan de bouwfysische vereisten. Voortzetting van de werken na verval van de vergunning zal dan ook betekenen dat een nieuwe vergunning dient te worden aangevraagd, anders begaat men een bouw misdrijf. Een dergelijke vergunning kan enerzijds een regularisatievergunning zijn waarbij een reeds begaan bouw misdrijf wordt rechtgezet, of een volledig nieuwe stedenbouwkundige vergunning. De EPB-eisen die in dat geval van toepassing zijn, worden thans bepaald in artikel 9.1.1 van het Energiebesluit van 19 november 2010. Deze regels bepalen immers dat:

- indien gedurende of voor de start van de werken een wijziging van een bestaande stedenbouwkundige vergunning wordt gevraagd en het voorwerp van deze aanvraag betreft een uitbreiding van het gebouw met subdossiers, dan zijn op die subdossiers de EPB-eisen van toepassing die gelden op het moment van de aanvraag tot het verkrijgen van de wijzigende stedenbouwkundige vergunning. Indien echter voor het hele gebouw, inclusief de aangevraagde wijzigingen, een volledig nieuwe stedenbouwkundige vergunning wordt verleend, dan zijn de EPB-eisen die gelden op het moment van deze laatste aanvraag van toepassing;
- in afwijking van het tweede lid gelden de EPB-eisen die van toepassing waren op het moment van de oorspronkelijke aanvraag tot het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning indien de aangevraagde wijziging van de bestaande stedenbouwkundige vergunning geen uitbreiding van het gebouw met subdossiers bevat;
- in afwijking van het eerste lid, het tweede en het derde lid, worden gebouwen waarvoor de aanvraag tot het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning een regularisatie van een bouw misdrijf betreft, onderworpen aan de EPB-eisen die van toepassing waren op het moment dat de werken, die het voorwerp uitmaken van de aanvraag, gestart werden.

Het spreekt van zelf dat in dat geval een nieuwe termijn van vijf jaar begint te lopen vanaf de aanvraag van de nieuwe vergunning.

Overmacht vormt een algemeen rechtsbeginsel dat ervoor zorgt dat een uitzondering op de geldende regels toegelaten kan worden. In afwijking van deze bovenstaande regel kan de aangifteplichtige wanneer het gebouw nog niet in gebruik genomen is binnen de vijf jaar een uitstel krijgen voor het indienen van de EPB-aangifte indien deze expliciet kan aantonen dat wegens overmacht geen EPB-aangifte ingediend kon worden. Het is bijv. mogelijk dat de beëindiging van de werken in het gedrang is gekomen wegens faillissement van een aannemende partij, of dat de werken stilgelegd zijn wegens een lopende rechtszaak.

Die bepalingen zullen voor alle EPB-aangiftes die nog moeten worden ingediend, in werking treden. Dus ook voor de vergunningen en meldingen die voor de inwerkingstreding van dit wijzigingsdecreet vergund of zijn neergelegd en waarvan de EPB-aangifte nog niet is ingediend.

Artikel 12

Artikel 11.1.9, §1, tweede lid, van het Energiedecreet bepaalt dat wanneer een gebouw dat al voorlopig opgeleverd is, wordt verkocht vooraleer een EPB-aangifte werd ingediend, de oorspronkelijke houder van de stedenbouwkundige vergunning of de melding de aangifteplichtige blijft. Die bepaling houdt echter geen rekening met het feit dat er naast verkoop ook andere methoden zijn om een onroerend goed te vervreemden (bijvoorbeeld ruil, schenking enzovoort). Er wordt daarom voorgesteld om in artikel 11.1.9, §1, tweede lid, niet langer te spreken over “verkoop”, maar om dat ruimer te herformuleren zodat alle overdrachten (zowel vervreemding ten bezwarende titel als de overdracht van de vergunning) onder het toepassingsgebied vallen.

In artikel 11.1.9, §2, van het Energiedecreet staat als uitzonderingsregeling op paragraaf 1 vermeld dat bij verkoop door een promotor-bouwheer aan een natuurlijke persoon van een gebouwde, te bouwen, te verbouwen of in aanbouw zijnde woning of appartement de promotor-bouwheer de aangifteplichtige is tenzij er aan drie cumulatieve voorwaarden is voldaan. Die regeling slaat echter niet noodzakelijk op een algemene aannemingsovereenkomst waarbij de grond niet in de verkoop begrepen is. Uit de praktijk blijkt dan ook dat bepaalde promotor-bouwheren die bepaling omzeilen door de verkoop van de grond afzonderlijk te houden van het bouwcontract. Daardoor wordt een dergelijke bouwovereenkomst gereduceerd tot een algemene aannemingsovereenkomst die buiten het toepassingsgebied van paragraaf 2 valt.

Wat promotor-bouwheren betreft, wordt daarom voorgesteld om de verplichting meer in lijn met de wet van 9 juli 1971 tot de regeling van de woningbouw en de verkoop van te bouwen of in aanbouw zijnde woningen (de zogenaamde Woningbouwwet of wet-Breyne) te brengen, die immers ook algemene aannemingsovereenkomsten viseert. Zo verdwijnt de tegenstrijdigheid dat de toepasselijkheid van de wet-Breyne niet noodzakelijk betekende dat de promotor-bouwheer ook de aangifteplichtige was.

Artikel 13

In artikel 9.1.1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 werd verduidelijkt wat er gebeurt met betrekking tot het temporele toepassingsgebied van de EPB-eisen i.v.m. een wijzigingsvergunning. In artikel 11.1.11 van het Energiedecreet wordt vermeld dat de rapportering in de EPB-aangifte overeen moet stemmen met de as-builsituatie. Anderzijds volgt uit artikel 11.1.1 van het decreet dat er per vergunning (of melding) één EPB-dossier moet ingediend worden. Als er een wijzigingsvergunning is geweest op een oorspronkelijke vergunning, zou de wijzigende vergunning eigenlijk een apart energieprestatiedossier vormen.

In de praktijk is het niet mogelijk om per vergunning één EPB-aangifte te doen. Er is immers as-built maar één bouwproject, waardoor de strikte toepassing van de regel dat er per vergunning of melding een dossier is in dat geval in conflict kan komen met de verplichting om op grond van artikel 11.1.11 de as-builsituatie te rapporteren. Dat wordt nu in de praktijk door het VEA op pragmatische wijze wel geregeld (bijv. door 1 dossier as-built te laten indienen en de verschillende vergunningen in de databank te koppelen). Die oplossing is juridisch niet volledig afgedekt.

Daarom wordt voorgesteld in artikel 11.1.11 van het Energiedecreet die specifieke situatie te regelen. Als een stedenbouwkundige vergunning, waarop EPB-eisen van toepassing zijn, voor de ingebruikname van de werken door een nieuwe stedenbouwkundige vergunning wordt gewijzigd, dan worden de werken, uitgevoerd op basis van deze verschillende vergunningen, door de verslaggever in eenzelfde EPB-aangifte gerapporteerd. Als een wij-

ziging van een bestaande stedenbouwkundige vergunning wordt gevraagd en het voorwerp van die aanvraag betreft een uitbreiding van het gebouw met EPB-eenheden, dan wordt elk van die uitbreidingen als een aparte EPB-eenheid met een EPB-aangifte gerapporteerd.

De verslaggever meldt elektronisch aan het VEA welke energieprestatiedossiers worden samengevoegd. Op die manier kan het VEA in de energieprestatiedatabank de vergunningen koppelen en kan worden vermeden dat de aangifteplichtige onterecht aanmaningen wegens het niet-indienen van de EPB-aangifte zou ontvangen.

Momenteel is er ook interpretatie mogelijk over het aantal EPB-aangiftes dat moet ingediend worden bij de verbouwing van een appartementsgebouw. Het VEA werkte bij de invoering van de energieprestatieregelgeving de 'indeling van het gebouw' uit. De indeling van het gebouw staat op de website en is toegepast in de EPB-software. De verslaggever moet een deelproject aanmaken per onafhankelijk functionerend geheel met dezelfde aard van werken. Hij moet het deelproject dan onderverdelen in subdossiers als er verschillende wooneenheden of verschillende bestemmingen zijn, als er een E-peileis is (dus enkel bij nieuwbouw en gelijkgesteld gebeurt deze onderverdeling). De EPB-aangifte wordt ingediend per deelproject als er geen subdossiers zijn, of per subdossier. Dat staat echter niet in de wetgeving.

De boete voor het niet naleven van de EPB-eisen wordt enkel geïnd als de boete groter dan of gelijk is aan 250 euro. Het boetebedrag wordt bepaald per aangifte. Afhankelijk van het type project, is de boete berekend per subdossier (EPB-eenheid) of per deelproject. Dat leidt ertoe dat in geval van een verbouwing van een appartementsgebouw, er volgens de software één deelproject is, één aangifte wordt opgemaakt en één boete wordt berekend in het geval de EPB-eisen niet gehaald worden. De 'vrijstelling' van 250 euro geldt één keer.

Een verslaggever wou echter per verbouwd appartement één aangifte indienen zodat de boete per appartement berekend werd en per appartement beoordeeld werd of de boete groter dan of gelijk is aan 250 euro. In een gebouw met tien appartementen waar de aangifte per appartement gebeurt, is de 'vrijstelling' op die manier 2500 euro. Volgens de huidige wetgeving is die interpretatie eveneens geldig.

De term subdossier wordt door dit decreet vervangen door EPB-eenheid. Er wordt dan ook voorgesteld om in artikel 11.1.11 bijkomend te bepalen dat de EPB-aangifte door de verslaggever wordt ingediend per deelproject als er geen EPB-eenheden zijn, of per EPB-eenheid. Op die wijze moet er voor een appartementsgebouw ook bij grootschalige verbouwingen binnen één verleende vergunning per wooneenheid een EPB-aangifte worden ingediend.

Artikel 14 en artikel 16

Het Vlaams Energieagentschap houdt een energieprestatiedatabank bij. Die databank bevat onder meer de gegevens van de gemelde, vergunde, geschorste en vernietigde werken, wijzigingen of handelingen waarvoor EPB-eisen gelden. Die gegevens zijn afkomstig van de vergunningverlenende overheden. Ze worden maandelijks elektronisch naar het VEA verstuurd.

Om efficiënter te kunnen toezien op het (tijdig) indienen van de startverklaring en de EPB-aangifte, wordt artikel 11.1.14 en artikel 13.1.4 uitgebreid naar de gestarte en voltooide werken. Momenteel kan het VEA enkel een handhavingsactie opstarten (aanmaning, hoorzitting) voor het niet-indienen van de startverklaring of EPB-aangifte, als ze beschikt over een effectieve vaststelling van de start van de werken of de ingebruikname van het gebouw.

Die vaststellingen zijn slechts mogelijk door steekproefsgewijze controles ter plaatse, een verificatie van de domiciliegegevens uit het Rijksregister of een verificatie van de datum van de vestiging of maatschappelijke zetel in de Kruispuntbank van Ondernemingen.

De bouwheer moet in het kader van de wetgeving op ruimtelijke ordening aan de gemeente melden wanneer de vergunde of gemelde werken starten en eindigen. Het uitwisselen van die informatie zorgt ervoor dat het VEA kan beschikken over een extra vaststelling van de start of het einde van de werken op basis van gegevens die reeds door de gemeente bijgehouden worden. Door die informatie-uitwisseling is een vaststelling ter plaatse door het VEA niet meer noodzakelijk. Dat levert het VEA tijds- en efficiëntiewinsten op. Vooral voor verbouwingen kan die werkwijze vaststellingen opleveren die door een controle ter plaatse of een verificatie in het rijksregister door het VEA zelden uitgevoerd kunnen worden. De belasting van de gemeenten blijft beperkt tot het eenmalig aanpassen van hun beheerssoftware zodat die gegevens mee opgenomen worden in de maandelijks lijst.

Artikel 15

Artikel 11.2.1 vormt de rechtsgrond voor het invoeren van de Europese verplichting met betrekking tot de energieprestatiecertificaten. Momenteel heeft de Vlaamse Regering delegatie om die verplichting op te leggen aan enerzijds de eigenaar en anderzijds de gebruiker van een gebouw. Dat houdt echter geen rekening dat er een categorie van personen bestaat die noch eigenaar, noch gebruiker zijn, maar die wel de beschikkingsrechten hebben over het goed (bijv. vruchtgebruik). Daarom wordt expliciet toegevoegd dat ook de houders van een zakelijk recht aan die verplichting kunnen worden onderworpen.

Artikel 17

Artikel 13.4.5, §5, van het Energiedecreet legt de sancties vast die gelden bij het niet-indienen van de EPB-aangifte. Het VEA maant de aangifteplichtige eerst aan om de EPB-aangifte in te dienen als een overtreding op de indientermijn wordt vastgesteld. Als de EPB-aangifte na de aanmaning niet wordt ingediend, wordt een geldboete opgelegd van 250 euro vermeerderd met 1 euro per m³ nieuw gecreëerd beschermd volume. Bij verbouwingen wordt geen nieuw volume aan het bestaande gebouw toegevoegd. De boete voor het niet-indienen van de EPB-aangifte bedraagt voor verbouwingen zonder uitbreidingen slechts 250 euro. Daardoor is de drijfveer om een verslaggever aan te stellen en een EPB-aangifte in te dienen te beperkt. Voor een gemiddelde nieuwbouwwoning bedraagt de boete voor het niet-indienen van de EPB-aangifte gemiddeld 750 tot 1000 euro. Dat komt overeen met de kost voor het opmaken van een EPB-aangifte. Daardoor is er geen stimulans om de EPB-aangifte in te dienen als het gebouw niet aan de EPB-eisen voldoet.

Met dit artikel wordt de administratieve geldboete voor het niet-indienen van de EPB-aangifte verhoogd van 250 naar 1000 euro, vermeerderd met 1 euro per kubieke meter nieuw gecreëerd beschermd volume.

Door een hogere basisboete wordt die inbreuk meer ontmoedigd. Dat kan een stimulans zijn om de EPB-aangifte zonder voorafgaandelijke handhavingsacties van het VEA (aanmaning, hoorzitting) in te dienen.

Met dit artikel wordt eveneens een maximumboete voor het niet-indienen van de EPB-aangifte toegevoegd van 10.000 euro. De maximumboete moet ervoor zorgen dat voor alle types werkzaamheden de boete voor het niet-indienen van de EPB-aangifte redelijk blijft. In het geval van een nieuwbouw is de administratieve geldboete momenteel evenredig met het nieuw gecreëerde volume. Voor zeer grote gebouwen, bijvoorbeeld industriële hallen, kan de boete voor het niet-indienen van de EPB-aangifte oplopen tot zeer hoge

bedragen. Er wordt daarom voorgesteld om die boete te beperken tot 10.000 euro. De dwangsom voor het niet-indienen van de EPB-aangifte is een bijkomende garantie dat de EPB-aangifte wordt ingediend. Het stellen van een maximumboete zorgt in dat geval niet aan een ontsnappingsroute om niet aan de EPB-eisen te moeten voldoen.

Verder wordt in dit artikel voorgesteld om het bedrag van de dwangsom per kalenderdag te verlagen van 25 euro naar 10 euro. Met de huidige dwangsom loopt het boetebedrag zeer snel op. Per maand dat de aangifteplichtige de uiterste indientermijn van de EPB-aangifte na het opleggen van de boete overschrijdt, bedraagt de dwangsom 750 euro. Ook tijdens de hoorzittingsprocedure om de dwangsom op te leggen, blijft de dwangsom oplopen. De aangifteplichtige krijgt in een schrijven altijd een aantal weken de tijd om zijn tegenargumenten kenbaar te maken. Tijdens die periode en zolang de EPB-aangifte niet ingediend is, loopt de dwangsom verder.

Het is belangrijk dat een dwangsom en een decretale verplichting bestaat om de EPB-aangifte in te dienen. Het boetebedrag van de dwangsom loopt echter te snel te hoog op. Door de dwangsom te verlagen naar 10 euro per kalenderdag, zou bij een tweemaandelijks behandeling van dwangsomdossiers het boetebedrag beperkt blijven tot 600 euro.

Artikel 18

De boetebepalingen voor het niet-voldoen aan de EPB-eisen zijn in het Energiedecreet van 8 mei 2009 voorzien in artikel 13.4.6.

Er wordt in herinnering gebracht dat bij het vastleggen van deze administratieve geldboete er geen appreciatiebevoegdheid aan het Vlaams Energieagentschap is gegeven, aangezien het bedrag van de geldboete en de manier waarop deze wordt berekend, expliciet in het decreet en de bijlage wordt vermeld. Indien bijvoorbeeld zou blijken dat het Vlaams Energieagentschap een berekeningsfout heeft gemaakt, kan deze het bedrag van de administratieve geldboete aanpassen. De rechtzetting van een fout van de verslaggever (bijvoorbeeld oppervlakte van wanddeel) kan ook als een tegenargument worden beschouwd wanneer het ontegenstrijdig kan vastgesteld worden.¹⁰ Deze argumentatie was opgenomen in de memorie van toelichting bij de desbetreffende artikelen uit het EPB-decreet¹¹ en het Energiedecreet¹², en wordt hier herbevestigd. Deze zienswijze is inmiddels door de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State bevestigd.¹³

Wanneer de verslaggever bij zijn rapportage in de EPB-aangifte een op grond van de door de Vlaamse Regering vastgestelde berekeningsmethodiek legitieme methodologische keuze maakt om iets op een bepaalde manier te rapporteren, waardoor er in dat geval gerapporteerd wordt dat de EPB-eisen niet werden gehaald en er conform artikel 13.4.6 een geldboete verschuldigd is, en er is tegelijkertijd in het kader van de door de Vlaamse Regering vastgelegde berekeningsmethodiek tevens een officiële alternatieve berekeningswijze waardoor er geen of een kleinere inbreuk op de EPB-eisen zou zijn, dan houdt het Vlaams Energieagentschap, wanneer de aangifteplichtige dit als verweer opwerpt, in het

¹⁰ *Parl.St.* VI.Parl. 2006-07, nr. 945-1, p. 19-20.

¹¹ *Parl.St.* VI.Parl. 2006-07, nr. 945-1, p. 19-20.

¹² *Parl.St.* VI.Parl. 2006-07, nr. 2165-1, p. 110.

¹³ R.v.St., nr. 221.638, 6 december 2012, nr. 16-17: “De bevoegdheid van het VEA om, op grond van het voornoemde artikel 26, zijn beslissing te herroepen of het bedrag van de administratieve geldboete aan te passen, is beperkt tot de gevallen waarbij de in het decreet vastgestelde berekeningswijze in het gegeven individuele geval foutief werd toegepast of de vereiste feitelijke grondslag voor het opleggen van een boete ontbreekt. Aangezien het VEA bij het nemen van de bestreden beslissing niet beschikte over enige discretionaire bevoegdheid, kon het geen rekening houden met andere factoren, zoals de beweerde wanverhouding tussen de opgelegde boete [...]”.

kader van de berekening van de geldboete, vermeld in artikel 13.4.6, rekening met deze alternatieve wijze. Voorbeelden zijn bijvoorbeeld het gebruik maken van de waarden bij ontstentenis terwijl er stavingstukken zijn enzovoort. Dit op zich betekent echter niet dat aan het agentschap appreciatiebevoegdheid wordt gegeven. Het zal immers dienen te gaan om enerzijds objectief vaststelbare feiten, en anderzijds dienen te kaderen binnen het reglementair vastgestelde kader van de berekeningsmethodiek. Wanneer echter vaststaat dat de EPB-eisen toch niet werden gehaald, dan blijft het agentschap een gebonden bevoegdheid hebben om conform artikel 13.4.6 van het Energiedecreet en de in de bijlage bij dat decreet opgenomen boete-berekeningsmethodiek, de administratieve geldboete te vestigen.

In artikel 13.4.6 is nog geen boetebepaling vastgelegd voor het niet-voldoen aan de eisen aan technische installaties in bestaande gebouwen. Die nieuwe bijkomende eisen zijn een verplichting in uitvoering van artikel 8 van de Europese richtlijn EPBD–2010/31/EU. Artikel 16 voorziet in de mogelijkheid tot sanctionering zodat de nieuwe eisen gehandhaafd kunnen worden.

Er wordt een boete opgelegd per bouwsysteem waarvoor niet aan de eisen voldaan is. Daarbij is de grootte van de boete evenredig met de omvang van de werken en de mate waarin afgeweken wordt van de eis zoals ook bij de andere boetebepalingen gebeurde. De hoogte van het boetebedrag is zo gekozen dat de boete overeenstemt met een gelijkaardige overtreding bij nieuwbouw.

Artikel 19

1° De boetebepalingen voor het niet-waarheidsgetrouw rapporteren van de EPB-eisen zijn in het Energiedecreet van 8 mei 2009 voorzien in artikel 13.4.7. In dat artikel is nog geen boetebepaling vastgelegd voor het niet-waarheidsgetrouw rapporteren van de eisen aan technische installaties in bestaande gebouwen. Die nieuwe bijkomende eisen zijn een verplichting in uitvoering van artikel 8 van de Europese richtlijn EPBD–2010/31/EU. Artikel 176 voorziet in de mogelijkheid tot sanctionering zodat het niet-waarheidsgetrouw rapporteren van de nieuwe eisen gehandhaafd kan worden.

Er wordt een boete opgelegd aan de EPB-verslaggever per bouwsysteem dat niet-waarheidsgetrouw gerapporteerd is. Daarbij is de grootte van de boete evenredig met de omvang van de werken en de mate waarin afgeweken wordt van de eis zodat een billijk systeem bekomen wordt. De hoogte van het boetebedrag is, zoals ook bij de andere boetebepalingen, identiek als de hoogte van de boete voor de aangifteplichtige. Op die manier wordt vermeden dat de aangifteplichtige de verslaggever onder druk zet om niet-waarheidsgetrouw te rapporteren omdat de boete voor de verslaggever toch lager is. Ook het vergeten rapporteren van installaties die aan de eisen moeten voldoen, is mee opgenomen in de boetebepalingen;

2°, 3° en 4° Momenteel verplicht het Energiedecreet van 8 mei 2009 dat de verslaggever in bepaalde gevallen kosteloos een nieuwe EPB-aangifte moet indienen. Dat is het geval als na een controle op de waarheidsgetrouwe rapportering aan de verslaggever een administratieve geldboete wordt opgelegd. Dat is ook het geval voor EPB-aangiften waarin de gerealiseerde prestaties worden onderschat, namelijk als:

- het gerapporteerde E-peil slechter (hoger) is dan het E-peil bij vaststelling;
- de bruto-vloeroppervlakte meer dan 5% kleiner is dan de vastgestelde bruto-vloeroppervlakte.

Enkel in die gevallen is momenteel een herindiening verplicht en kan het Vlaams Energieagentschap aanmanen als de nieuwe EPB-aangifte niet wordt ingediend. Als de verslaggever nalaat een nieuwe EPB-aangifte in te dienen tegen de gestelde termijn, kan er enkel in die gevallen een boete van 500 euro aan de verslaggever worden opgelegd.

Bovendien werkt in die gevallen het betalen van de boete van 500 euro bevrijdend. Het indienen van de hernieuwingsaangifte kan nu dus niet worden afgedwongen.

In andere gevallen waarin een nieuwe EPB-aangifte aan de verslaggever wordt gevraagd, kan er geen sanctie worden gesteld. Bijvoorbeeld als:

- het E-peil in de EPB-aangifte lager is dan het E-peil na controle;
- er fout werd gerapporteerd over de ventilatievoorzieningen;
- als er een foute indeling van het bouwproject in EPB-eenheden (naar aard van het werk en bestemming) werd gemaakt, waardoor de berekening in de EPB-aangifte, de bekomen resultaten, de aftoetsing met de geldende EPB-eisen en het certificaat niet correct zijn.

De ervaring leert dat een verplichte herindiening in die andere gevallen ook wenselijk en nodig is. Enkel op die manier is er een correcte EPB-aangifte aanwezig in de Energieprestatiedatabank voor dat project en beschikt de aangifteplichtige over een correct energieprestatiecertificaat bouw. Pas nadat een correcte hernieuwingsaangifte is ingediend, is het dossier ‘volledig’ en wordt het afgesloten.

Om de opgesomde probleemsituaties op te lossen, wordt voorgesteld om de sanctiemogelijkheid te verruimen en meer afdwingbaar te maken. Bij alle dossiers, waarbij het Vlaams Energieagentschap vaststelt dat de EPB-aangifte niet overeenstemt met de as-builsituatie of waarbij de verslaggever geen correcte indeling van het bouwproject in EPB-eenheden heeft gemaakt, zou het Vlaams Energieagentschap de mogelijkheid moeten hebben het indienen van de correct EPB-aangifte af te dwingen. In plaats van een bevrijdende boete, is er het voorstel om een dwangsom te kunnen stellen per kalenderdag dat de gestelde termijn wordt overschreden (10 euro per kalenderdag).

Artikel 20

Via het decreet van 18 november 2011 werd aan het Vlaams Energieagentschap de mogelijkheid geboden om verslaggevers te schorsen voor een termijn die het agentschap bepaalt.

De invoering van een erkenningsregeling voor verslaggevers houdt echter ook in dat het agentschap een erkenning moet kunnen intrekken. Daarnaast wordt bepaald dat het niet-naleven van de door de Vlaamse Regering vastgestelde erkenningsvoorwaarden eveneens een grond tot schorsing vormt. Tot slot wordt bepaald dat de Vlaamse Regering voorwaarden kan koppelen aan het opheffen van een schorsing. Een voorbeeld daarvan kan zijn dat de geschorste verslaggever ook dient te slagen op een centraal examen om weer toegang te krijgen tot het beroep.

Artikel 21 en artikel 14, 2°

Aan artikel 11.2.1, §3, en artikel 13.4.10, §3/1, tweede lid, van het Energiedecreet wordt de term “opdrachthouder” toegevoegd. Op die wijze zal de verplichting en de sanctie voor het niet-voldoen aan de advertentieplicht worden opgelegd aan de “opdrachthouder, lasthebber of gevolmachtigde” als de eigenaar of gebruiker gebruik maakte van een dergelijk persoon. Daarmee wordt met andere woorden iedere persoon bedoeld die contractueel belast is (bijv. via aannemingsovereenkomst, lastgevingsovereenkomst enzovoort) met het stellen van materiële handelingen of rechtshandelingen in het kader van de verkoop of verhuur van een onroerend goed. Niet-limitatieve voorbeelden daarvan zijn de immobiliemakelaars en de notarissen.

Artikel 22

Alle huidige verslaggevers ontvingen hun toelating om als verslaggever op te treden, op voorwaarde dat ze beschikken over één van de vereiste diploma's. De toelatingsvoorwaarden onder de vorm van een diplomavereiste om op te treden als verslaggever, zijn

nu in het Energiedecreet opgenomen. Volgens het Grondwettelijk Hof mag de decreetgever de vereiste opleggen dat de verslaggever houder is van een bepaald diploma, als een zekere deskundigheid wordt vereist om de functie van verslaggever uit te kunnen oefenen.¹⁴ Uit het diploma blijkt de deskundigheid of een vermoeden van deskundigheid voor het uitvoeren van de werkzaamheden van een verslaggever. Die diplomavereiste wordt Europeesrechtelijk in het kader van de Dienstenrichtlijn beschouwd als een vergunningensysteem of erkenningsregeling.

Artikel 11 van de Dienstenrichtlijn houdt in dat, behalve wanneer dat noodzakelijk is omwille van een dwingende reden van algemeen belang (bijv. de openbare orde, openbare veiligheid, de volksgezondheid of de bescherming van het leefmilieu) of wanneer de vergunning automatisch wordt verlengd of alleen afhankelijk is van de voortdurende vervulling van de voorwaarden, erkenningen of vergunningen van onbepaalde duur zijn.

Artikel 10, lid 2, en artikel 13, lid 1, van de richtlijn vereisen ook dat de vergunningsvoorwaarden en -procedures duidelijk en eenduidig, objectief, transparant, toegankelijk en vooraf openbaar bekendgemaakt zijn.

De Raad van State stelt echter dat de combinatie van artikel 10, lid 2, f), met artikel 11, lid 1, inleidende zin, van de Dienstenrichtlijn er zou toe leiden dat eens een vergunning werd verleend, er nooit meer strengere voorwaarden zouden kunnen worden opgelegd. Om dat te vermijden mogen lidstaten volgens de Raad wel degelijk een einde stellen aan bestaande vergunningen, en het aanvragen van een nieuwe vergunning onder nieuwe voorwaarden verplicht stellen, op voorwaarde dat die inperking van de looptijd verantwoord wordt door dwingende redenen van algemeen belang, wat op zijn beurt zal afhangen van de aard en de reden van de wijzigingen aan het vergunningsstelsel. Als het om minime of puur formele veranderingen gaat dan zal daartoe geen reden bestaan. Indien het daarentegen gaat om maatregelen die een antwoord moeten bieden op duidelijke kwaliteitsproblemen lijkt het volgens de Raad erg waarschijnlijk dat er wel sprake is van een dwingende reden van algemeen belang, zodat met toepassing van artikel 11, lid 1, c), van de Dienstenrichtlijn wel degelijk de looptijd van een bestaande vergunning kan worden ingeperkt en een nieuwe aanvraag kan worden opgelegd op basis van criteria die op dat ogenblik uiteraard opnieuw moeten voldoen aan artikel 10 van de richtlijn.

Het wordt echter niet billijk geacht om reeds actieve verslaggevers op het moment van het inwerkingtreden van het nieuwe erkenningsstelsel ineens aan de nieuwe erkenningsvoorwaarden te onderwerpen (bijv. opleidingsvoorwaarden, slagen op examens enzovoort), te meer dat daardoor er tevens een vacuüm dreigt te ontstaan betreffende de voor de aangifteplichtigen beschikbare verslaggevers, waardoor de aangifteplichtigen voor hun bouwprojecten potentieel in de problemen komen met betrekking tot het tijdig indienen van de startverklaring en EPB-aangiftes.

Daarom wordt bepaald dat in afwijking van artikel 10.1.3, §1, de Vlaamse Regering voor verslaggevers die zich voor 1 januari 2015 als zodanig al in de energieprestatiedatabank geregistreerd hebben en die minstens één startverklaring of één EPB-aangifte ingediend hebben, uitzonderingen kan toestaan op de erkenningsvoorwaarden. Dit kan dan bijvoorbeeld zijn dat men een vrijstelling krijgt op de opleidingsvoorwaarde en/of dat men een overgangstermijn voorziet om alsnog te slagen op het examen in plaats van dat het slagen op het examen een voorafgaande voorwaarde is om te kunnen worden erkend. De Vlaamse Regering kan in dit licht echter enkel afwijken van artikel 10.1.3, §1, en niet van artikel 1.1.3, 127°, van het Energiedecreet dat de diplomavoorwaarde bevat.

¹⁴ Arbitragehof nr. 157/2005 van 20 oktober 2005.

Artikel 23

3° De bepalingen in deze paragraaf leggen de berekeningswijze vast voor de boetebepaling zoals beschreven in artikel 16 van dit wijzigingsdecreet. Die bepalingen zijn nodig om de omvang van de werken en de mate waarin afgeweken wordt van de eis eenduidig vast te leggen;

4°, 5°, 6°, 7° en 8° De bepalingen in deze paragrafen leggen de berekeningswijze vast voor de boetebepaling zoals beschreven in artikel 17 van dit wijzigingsdecreet. Die bepalingen zijn nodig om de omvang van de werken en de mate waarin de rapportering afwijkt van de werkelijkheid eenduidig vast te leggen.

Bij de boetebepaling wordt vaak gerekend met bij controle vastgestelde waardes. Deze waardes kunnen bij een plaatscontrole of een controle vanop het bureau vastgesteld worden. Ze kunnen overgenomen worden uit de EPB-aangifte indien ze in de EPB-aangifte vermeld zijn en zolang niet vastgesteld wordt dat de waarden van de EPB-aangifte afwijken van de werkelijkheid.

Artikel 24

Dit artikel bepaalt de inwerkingstreding.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie,

Freya VAN DEN BOSSCHE

VOORONTWERP VAN DECREET
d.d. 19 juli 2013

Ontwerp van decreet houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de energieprestaties van gebouwen

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het laatst gewijzigd bij het decreet van x juni 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 47/1° ingevoegd, dat luidt als volgt:

“47/1° EPB-eenheid: elke eenheid van aangrenzende lokalen die in hetzelfde gebouw liggen, die het voorwerp zijn van werken van dezelfde aard, die ontworpen of aangepast zijn om afzonderlijk te worden gebruikt en die ten hoogste één wooneenheid bevatten;”;

2° punt 56° wordt vervangen door wat volgt:

“56° gebouw: voor de toepassing van titel X, XI en artikel 13.4.5 tot en met 13.4.10, elk gebouw in zijn geheel of delen ervan die zijn ontworpen of aangepast om afzonderlijk te worden gebruikt, en waarvoor energie verbruikt wordt om een specifieke binnentemperatuur te verkrijgen;”;

3° in punt 56/1° wordt het woord “subdossiers” vervangen door het woord “EPB-eenheden”;

4° er wordt een punt 113/1/1° ingevoegd, dat luidt als volgt:

“113/1/1° SPF: de seizoensprestatiefactor van een warmtepomp;”;

5° punt 114/1° wordt opgeheven;

6° punt 127° wordt vervangen door wat volgt:

127° verslaggever: de natuurlijke persoon, houder van het diploma van architect, burgerlijk ingenieur-architect, burgerlijk ingenieur, industrieel ingenieur, technisch ingenieur, bio-ingenieur, graduaat bouw, architect-assistent, bachelor bouw, de afstudeerrichting klimatisering van de bachelor elektromechanica, bachelor in de toegepaste architectuur of interieurarchitect, of een daarmee gelijkgesteld buitenlands diploma, die in opdracht van de aangifteplichtige de startverklaring bezorgt aan het Vlaams Energieagentschap en de EPB-aangifte opstelt of de rechtspersoon, binnen de organisatie waarvan in opdracht van de aangifteplichtige de startverklaring bezorgd wordt aan het Vlaams Energieagentschap en de EPB-aangifte opgesteld wordt door een zaakvoerder, bestuurder of werknemer, houder van het diploma van architect, burgerlijk ingenieur architect, burgerlijk ingenieur, industrieel ingenieur, technisch ingenieur, bio-ingenieur, graduaat bouw, architect-assistent, bachelor bouw, de afstudeerrichting klimatisering van de bachelor elektromechanica en bachelor in de toegepaste architectuur of interieurarchitect, of een daarmee gelijkgesteld buitenlands diploma;

7° er wordt een punt 138/1° ingevoegd, dat luidt als volgt:

“138/1° Woningbouwwet: de wet van 9 juli 1971 tot regeling van de woningbouw en de verkoop van te bouwen of in aanbouw zijnde woningen.”.

Art. 3. Het opschrift van titel X van hetzelfde decreet, vervangen bij decreet van 18 november 2011, wordt vervangen door wat volgt:

“Titel X. Erkenning van energiedeskundigen, verslaggevers en opleidingsinstellingen en de certificering van aannemers”.

Art. 4. In artikel 10.1.2 van hetzelfde decreet wordt tussen de woorden “die erkenning vast” en de woorden “De Vlaamse Regering” de zin “De Vlaamse Regering kan voorwaarden koppelen aan de opheffing van een schorsing.” ingevoegd.

Art. 5. Artikel 10.1.3 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 10.1.3. §1. De Vlaamse Regering kan voorwaarden vastleggen waaraan kandidaat-verslaggevers moeten voldoen. Die voorwaarden kunnen in elk geval betrekking hebben op de opleiding, beroepskennis en –ervaring.

Onverminderd artikel 11.1.6/1, §1, tweede lid, kan de Vlaamse Regering bijkomende voorwaarden vastleggen betreffende de onafhankelijke wijze van handelen van de verslaggever ten aanzien van opdrachtgevers en commerciële belangen.

De Vlaamse Regering kan categorieën van verslaggevers bepalen. Ze legt de procedure voor de erkenning van de verslaggevers vast.

§2. Voor de aflevering van energieprestatiecertificaten bij bouw wordt de verslaggever aangewezen als energiedeskundige.”

Art. 6. In artikel 10.1.4 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 november 2011, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden tussen het woord “energiedeskundigen” en de woorden “of de aannemers” de woorden “de verslaggevers” ingevoegd;

2° in het derde lid worden tussen het woord “energiedeskundigen” en de woorden “en de aannemers” de woorden de verslaggevers ingevoegd.

Art. 7. In artikel 11.1.1, §1, vijfde lid van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 november 2011, worden de woorden “ten behoeve van mensen” telkens opgeheven.

Art. 8. Aan artikel 11.1.4 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij decreet van 18 november 2011, worden een punt 8° en een punt 9° toegevoegd, die luiden als volgt:

“8° voor niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven met een lage energiebehoefte en niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven die in gebruik zijn bij een sector die onder een energiebeleidsovereenkomst inzake energieprestatie valt;

9° voor de niet voor bewoning bestemde gedeelten met een maximale bruikbare vloeroppervlakte van 50 m² met een andere functie dan industrie of landbouw, gelegen in industriegebouwen, niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven met een lage energiebehoefte en niet voor bewoning bestemde

gebouwen van landbouwbedrijven die in gebruik zijn bij een sector die onder een energiebeleidsovereenkomst inzake energieprestatie valt.”.

Art. 9. In artikel 11.1.8, §1, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt vervangen door wat volgt:

“Na de uitvoering van de werken en handelingen aan gebouwen waarvoor EPB-eisen gelden als vermeld in artikel 11.1.1, §1, dient de verslaggever namens de aangifteplichtige een EPB-aangifte in bij het Vlaams Energieagentschap uiterlijk zes maanden na de vervulling van een van de volgende voorwaarden:

1° de ingebruikname van het gebouw;

2° het beëindigen van de vergunnings- of meldingsplichtige werken of handelingen.”;

2° tussen het eerste en het tweede lid wordt een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“De EPB-aangifte wordt in elk geval ten laatste vijf jaar na het verlenen van de stedenbouwkundige vergunning of na het neerleggen van de melding ingediend.”;

3° in het bestaande tweede lid, dat het derde lid wordt, worden tussen de woorden “na de ingebruikname van het gebouw” en de woorden “namens de aangifteplichtige”, de woorden “en uiterlijk vijf jaar na het verlenen van de stedenbouwkundige vergunning” ingevoegd.

Art. 10. In artikel 11.1.9 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

“Als een gebouw dat gebouwd moet worden of in aanbouw is, door de aangifteplichtige wordt vervreemd, of als de stedenbouwkundige vergunning door de aangifteplichtige wordt overgedragen, dan wordt respectievelijk de nieuwe eigenaar of de nieuwe houder van de stedenbouwkundige vergunning de nieuwe aangifteplichtige. Als een gebouw dat al voorlopig opgeleverd is, wordt vervreemd voor een EPB-aangifte is ingediend, blijft de oorspronkelijke houder van de stedenbouwkundige vergunning of de meldingsplichtige de aangifteplichtige.”;

2° in paragraaf 2 wordt de zinsnede “verkoop door een promotor-bouwheer aan een natuurlijke persoon van een gebouwde, te bouwen, te verbouwen of in aanbouw zijnde woning of appartement” vervangen door de zinsnede “een overeenkomst tussen een promotor-bouwheer en een natuurlijke persoon, waarbij de Woningbouwwet van toepassing is en die tot doel heeft een appartement of woning te verkopen, te bouwen of te verbouwen”.

Art. 11. Aan artikel 11.1.11 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij decreet van 18 november 2011, wordt tussen het eerste en het tweede lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“De EPB-aangifte wordt door de verslaggever ingediend per deelproject als er geen EPB-eenheden zijn, of per EPB-eenheid. Als een stedenbouwkundige vergunning, waarop EPB-eisen van toepassing zijn, voor de ingebruikname of voor het

beëindigen van de vergunnings- of meldingsplichtige werken door een nieuwe stedenbouwkundige vergunning wordt gewijzigd, worden de werken die uitgevoerd zijn op basis van deze verschillende vergunningen door de verslaggever in een EPB-aangifte gerapporteerd. Als een wijziging van een bestaande stedenbouwkundige vergunning wordt gevraagd en het voorwerp van de aanvraag een uitbreiding van het gebouw met EPB-eenheden betreft, wordt elk van deze uitbreidingen als een aparte EPB-eenheid met een EPB-aangifte gerapporteerd. De verslaggever meldt elektronisch aan het Vlaams Energieagentschap welke energieprestatiedossiers worden samengevoegd.”.

Art. 12. In artikel 11.1.14, §2, eerste lid van hetzelfde decreet worden tussen het woord “vernietigde” en het woord “werken”, de woorden “gestarte en voltooide” ingevoegd.

Art. 13. In artikel 11.2.1 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij decreet van 18 november 2011, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid wordt tussen de woorden “de eigenaars” en de woorden “gebruikers”, de zinsnede “, de houders van een zakelijk recht” ingevoegd;

2° in paragraaf 3 wordt tussen de woorden “alsook zijn” en het woord lasthebber het woord “opdrachthouder,” ingevoegd.

Art. 14. In artikel 13.1.4, §2 van hetzelfde decreet worden tussen het woord “vernietigde” en het woord “werken” de woorden “gestarte en voltooide” ingevoegd.

Art. 15. In artikel 13.4.5, §5 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid wordt het bedrag “250 euro” vervangen door het bedrag “1000 euro”;

2° aan het tweede lid wordt de volgende zin toegevoegd:

“De maximale boete bedraagt 10.000 euro”;

3° in het derde lid wordt het bedrag “25 euro” vervangen door het bedrag “10 euro”.

Art. 16. Aan artikel 13.4.6, eerste lid van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 18 december 2011, wordt een punt 6° tot en met punt 14° toegevoegd, die luiden als volgt:

“6° 1 euro per afwijking van 1%.m² op het installatierendement van ketels op gasvormige en vloeibare brandstof, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.1 van de bijlage bij dit decreet;

7° 22 euro per afwijking van 1 m² op de SPF van de elektrische warmtepomp, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.2 van de bijlage bij dit decreet;

8° 1,75 euro per afwijking van 1 W op het maximaal toegestaan vermogen voor directe elektrische verwarming, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.3 van de bijlage bij dit decreet;

9° 75 eurocent per afwijking van 1 W op het maximaal toegestaan vermogen voor elektrische warmwaterproductietoestellen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.4 van de bijlage bij dit decreet;

10° 30 euro per afwijking van 1 m².K/W op de isolatie van circulatieleidingen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.5 van de bijlage bij dit decreet;

11° 14 euro per afwijking van 1 m² op het systeemrendement van ijswatersystemen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.6 van de bijlage bij dit decreet;

12° 30 eurocent per afwijking van 1 %.m² op het warmteterugwinrendement van centrale ventilatiesystemen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.7 van de bijlage bij dit decreet;

13° 1,75 euro per afwijking van 1 W op het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen van verlichtingssystemen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.8 van de bijlage bij dit decreet;

14° 2,5 euro per afwijking van 1 m² op de eis betreffende de energieverbruiksmeters, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.9 van de bijlage bij dit decreet;”

Art. 17. In artikel 13.4.7 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 december 2011 en 21 december 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht

1° aan paragraaf 1, eerste lid, worden een punt 8° tot en met punt 20° toegevoegd, die luiden als volgt:

“8° 1 euro per afwijking van 1%.m² op het installatierendement van ketels op gasvormige en vloeibare brandstof, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.1 van de bijlage bij dit decreet;

9° 22 euro per afwijking van 1 m² op de SPF van de elektrische warmtepomp, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.2 van de bijlage bij dit decreet;

10° 1,75 euro per afwijking van 1 W op het maximaal toegestaan vermogen voor direct elektrische verwarming, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.3 van de bijlage bij dit decreet;

11° 75 eurocent per afwijking van 1 W op het maximaal toegestaan vermogen voor elektrische warmwaterproductietoestellen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.4 van de bijlage bij dit decreet;

12° 30 euro per afwijking van 1 m².K/W op de isolatie van circulatieleidingen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.5 van de bijlage bij dit decreet;

13° 14 euro per afwijking van 1 m² op het systeemrendement van ijswatersystemen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.6 van de bijlage bij dit decreet;

14° 30 eurocent per afwijking van 1 %.m² op het warmteterugwinrendement van centrale ventilatiesystemen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.7 van de bijlage bij dit decreet;

15° 1,75 euro per afwijking van 1 W op het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen van verlichtingssystemen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.8 van de bijlage bij dit decreet;

16° 2,5 euro per afwijking van 1 m² op de eis betreffende de energieverbruiksmeters, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.9 van de bijlage bij dit decreet;

17° 10 euro per m² verschil tussen de in de EPB-aangifte opgegeven oppervlakte van de ruimten waarin de systeemeisen gelden en de bij controle vastgestelde waarde van de oppervlakte, met een maximum van 500 euro per systeem, waarvoor de oppervlakte niet waarheidsgetrouw gerapporteerd is, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.7 van de bijlage bij dit decreet;

18° 50 euro per afwijking van 1 m op de lengte van de circulatieleiding, met een maximum van 500 euro, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.8 van de bijlage bij dit decreet;

19° 10 euro per afwijking van 1 m² voor elke niet gerapporteerde systeem, met een maximum van 1000 euro per systeem, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.9 van de bijlage bij dit decreet;

20° 50 euro per afwijking van 1 m voor het niet rapporteren van de circulatieleiding, met een maximum van 1000 euro, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.10 van de bijlage bij dit decreet;”

2° in paragraaf 1 wordt tussen het achtste en het negende lid, een nieuw lid ingevoegd dat luidt als volgt:

“De maximale boete bedraagt 10 euro per m³ beschermd volume dat nieuw gebouwd wordt, gerenoveerd wordt of een functiewijziging ondergaat.”;

3° in paragraaf 3 wordt het derde lid opgeheven;

4° paragraaf 4, wordt vervangen door wat volgt;

“§4. Als het Vlaams Energieagentschap vaststelt dat de EPB-aangifte niet in overeenstemming is met de as-builsituatie op de datum van de indiening van de EPB-aangifte of met de gemaakte controlevaststellingen, verplicht het Vlaams Energieagentschap de verslaggever om binnen de zestig kalenderdagen een nieuwe EPB-aangifte in te dienen die in overeenstemming is met zijn controlevaststellingen.

Als het Vlaams Energieagentschap vaststelt dat de indeling van het bouwproject in EPB-eenheden in de EPB-aangifte niet correct is gebeurd, verplicht het Vlaams Energieagentschap de verslaggever om binnen zestig kalenderdagen een nieuwe EPB-aangifte in te dienen volgens de correcte indeling in EPB-eenheden.

De verslaggever brengt de aangifteplichtige daarvan onmiddellijk op de hoogte en bezorgt hem de nieuw ingediende EPB-aangifte. De kosten voor het herindienen van de EPB-aangifte zijn volledig ten laste van de verslaggever.”;

5° een paragraaf 5 wordt toegevoegd die luidt als volgt:

“§5. Als een overtreding van de verplichting, vermeld in paragraaf 3, eerste lid of in paragraaf 4, eerste en tweede lid, wordt vastgesteld, maant het Vlaams

Energieagentschap de verslaggever aan om binnen een vastgestelde termijn de verplichting na te leven. Als de verslaggever bij het verstrijken van die termijn in gebreke blijft, legt het Vlaams Energieagentschap een administratieve geldboete van 500 euro op. Het Vlaams Energieagentschap legt ook een nieuwe termijn vast waarin de betreffende verplichting moet worden nageleefd.

Als de verslaggever bij het verstrijken van de termijn, vermeld in het tweede lid, in gebreke blijft, legt het Vlaams Energieagentschap de verslaggever een administratieve geldboete op in de vorm van een dwangsom. Die bedraagt 10 euro per kalenderdag dat de termijn, vermeld in het eerste lid, wordt overschreden.”.

Art. 18. Aan artikel 13.4.7/1, §1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij decreet van 18 november 2011 en gewijzigd bij decreet van 21 december 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° tussen de woorden “de verslaggevers” en de woorden “die blijf geven” wordt de zinsnede “die de erkenningsvoorwaarden niet naleven,” ingevoegd;

2° de volgende zinsnede wordt toegevoegd:

“of de erkenning als verslaggever definitief intrekken”;

3° er wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De Vlaamse Regering kan voorwaarden koppelen aan de opheffing van een schorsing.”.

Art. 19. In artikel 13.4.10, §3/1, tweede lid van hetzelfde decreet, ingevoegd bij decreet van 18 november 2011, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° tussen de woorden “aan de” en het woord lasthebber wordt het woord “opdrachthouder,” ingevoegd;

2° tussen de woorden “van deze” en het woord “lasthebber” word het woord “opdrachthouder,” ingevoegd.

Art. 20. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij decreet van xx juni 2013, wordt een artikel 15.3.5/6 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 15.3.5/6. Verslaggevers die zich voor 1 januari 2015 als zodanig al in de energieprestatiedatabank geregistreerd hebben en die minstens één startverklaring of één EPB-aangifte ingediend hebben, zijn van rechtswege erkend. Behalve wanneer de Vlaamse Regering nieuwe categorieën van verslaggevers creëert, kan de Vlaamse Regering in afwijking van artikel 10.1.3, §1, met toepassing van artikel 10.1.3, §1, eerste lid en derde lid, geen bijkomende erkenningsvoorwaarden opleggen aan die verslaggevers die voor 1 januari 2015 al in de energieprestatiedatabank geregistreerd waren.”.

Art. 21. In de bijlage bij hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het woord “subdossier” wordt in de tekst en in de formules telkens vervangen door het woord “EPB-eenheid”;

2° het woord “subdossiers” wordt in de tekst en in de formules telkens vervangen door het woord “EPB-eenheden”;

3° aan punt 1 wordt een punt 1.7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“1.7 Afwijkingen bij niet-conformiteit met de EPB-eisen op het vlak van de systeemeisen

1.7.1 Ketels op gasvormige en vloeibare brandstof

Als in de EPB-aangifte gerapporteerd is dat niet voldaan is aan de eis betreffende het minimale installatierendement, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van het installatierendement, uitgedrukt in $\%.m^2$, als volgt bepaald:

$$(\eta_{\text{inst, eis}} - \eta_{\text{inst, aangifte}}) A_{\text{inst, heat, net, aangifte}}$$

waarin:

$\eta_{\text{inst, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het installatierendement;

$\eta_{\text{inst, eis}}$ de minimaal vereiste waarde van het installatierendement;

$A_{\text{inst, heat, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, in m^2 . Dit is de som van de vloeroppervlaktes, uitgedrukt in m^2 van alle ruimtes waarin minstens één warmte afgifte-element of inblaasmond van warme lucht aangesloten is op de betreffende verwarmingsinstallatie.

1.7.2 Elektrische warmtepompen

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende de minimale SPF, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van SPF, uitgedrukt in m^2 , als volgt bepaald:

$$(SPF_{\text{eis}} - SPF_{\text{aangifte}}) A_{\text{inst, heat, net, aangifte}}$$

waarin:

SPF_{aangifte} de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de SPF i;

SPF_{eis} de minimaal vereiste waarde van de SPF;

$A_{\text{inst, heat, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, uitgedrukt in m^2 . Dit is de som van de vloeroppervlaktes in m^2 van alle ruimtes waarin minstens één warmte afgifte-element of inblaasmond van warme lucht aangesloten is op de betreffende verwarmingsinstallatie.

1.7.3 Directe elektrische verwarming

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende het maximaal toegestaan elektrisch vermogen van direct elektrische verwarming, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van het elektrische vermogen, uitgedrukt in W, als volgt bepaald:

$$(W_{\text{tot, aangifte}}/A_{\text{f, gross, aangifte}} - 15 \text{ W}/m^2) A_{\text{f, gross, aangifte}}$$

waarin:

$W_{\text{tot, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het totale afgiftevermogen van de elektrische verwarmingstoestellen, uitgedrukt in W;

$A_{\text{f, gross, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde brutovloeroppervlakte in m²;

1.7.4 Elektrische doorstroomtoestellen en boilers

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende het maximaal toegestaan elektrische vermogen van elektrische warmwaterproductietoestellen, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van het elektrische vermogen, uitgedrukt in W, als volgt bepaald:

$$P_{\text{el, aangifte}} = \max [2500 ; 2500 + 50 * (A_{\text{f, gross, aangifte}} - 150)]$$

waarin:

$P_{\text{el, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het elektrisch vermogen, uitgedrukt in W, bepaald door de som te nemen van de elektrische vermogens van alle elektrische warmwaterproductietoestellen;

$A_{\text{f, gross, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde brutovloeroppervlakte in m².

1.7.5 Circulatieleidingen

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende de isolatie van circulatieleidingen, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak isolatie, uitgedrukt in m².K/W, als volgt bepaald:

$$(R_{\text{l, min, eis}} - R_{\text{l, aangifte}}) l_{\text{circ, aangifte}}$$

waarin:

$R_{\text{l, min, eis}}$ de minimaal vereiste waarde van de lineaire warmteweerstand van de leiding, uitgedrukt in m.K/W;

$R_{\text{l, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de lineaire warmteweerstand van de leiding, uitgedrukt in m.K/W;

$l_{\text{circ, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde lengte van de circulatieleiding in m.

1.7.6 IJswatersystemen

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende het minimale systeemrendement van ijswatersystemen, wordt de overeenkomstige afwijking van het systeemrendement, uitgedrukt in m², als volgt bepaald:

$$(\eta_{\text{sys, cool, min, eis}} - \eta_{\text{sys, cool, aangifte}}) A_{\text{inst, cool, net, aangifte}}$$

waarin:

$\eta_{\text{sys, cool, min, eis}}$ de minimaal vereiste waarde van het systeemrendement;

$\eta_{\text{sys, cool, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het systeemrendement;

$A_{\text{inst, cool, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de koelinstallatie, uitgedrukt in m². Dit is de som van de vloeroppervlaktes

in m² van alle ruimtes waarin minstens één koude afgifte-element of inblaasmond van koude lucht aangesloten is op de betreffende koelinstallatie.

1.7.7 Energieprestatie van ventilatiesystemen

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende het minimale warmteterugwinrendement voor centrale ventilatiesystemen, wordt de overeenkomstige afwijking van het warmteterugwinrendement, uitgedrukt in %.m², als volgt bepaald:

$(\eta_{hr, vent, eis} - \eta_{hr, vent, aangifte}) A_{inst, vent, net, aangifte}$

waarin:

$\eta_{hr, vent, eis}$ de minimaal vereiste waarde van het warmteterugwinrendement;

$\eta_{hr, vent, aangifte}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het warmteterugwinrendement;

$A_{inst, vent, net, aangifte}$ de in de EPB-aangifte vermelde netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de ventilatie-installatie, uitgedrukt in m². Dit is de som van de vloeroppervlaktes in m² van alle ruimtes waarin minstens één mechanische toevoer- of afvoeropening aangesloten is op de betreffende ventilatie-installatie.

1.7.8 Verlichting

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat er in een ruimte niet voldaan is aan de eis betreffende het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen voor verlichting, wordt de overeenkomstige afwijking op het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen in die ruimte, uitgedrukt in W, als volgt bepaald:

$(W_{equiv, aangifte} - W_{equiv, max, eis}) A_{light, net, aangifte}$

waarin:

$W_{equiv, aangifte}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen in de betreffende ruimte;

$W_{equiv, max, eis}$ het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen in de betreffende ruimte;

$A_{light, net}$ de in de EPB-aangifte vermelde netto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m², van de ruimte waarin het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen overschreden wordt.

1.7.9 Energieverbruiksmeters

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende de verplichte energieverbruiksmeters, is de overeenkomstige afwijking gelijk aan $A_{inst, heat, net, aangifte}$ zoals bepaald in 1.7.1 in geval van warmteproductie en gelijk aan $A_{inst, cool, net, aangifte}$ zoals bepaald in 1.7.6 in geval van koeling.

4° aan punt 2 wordt een punt 2.6 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“2.6 Afwijkingen van niet-conformiteit met de EPB-eisen op het vlak van de systeemeisen

2.6.1 Ketels op gasvormige en vloeibare brandstof

Als bij controle de vastgestelde waarde van het installatierendement kleiner blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van het installatierendement, uitgedrukt in $\%.m^2$, als volgt bepaald:

$$(\eta_{\text{inst, aangifte}} - \eta_{\text{inst, vaststelling}}) A_{\text{inst, heat, net, vaststelling}}$$

waarin:

$\eta_{\text{inst, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het installatierendement;

$\eta_{\text{inst, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van het installatierendement;

$A_{\text{inst, heat, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, uitgedrukt in m^2 . Dit is de som van de vloeroppervlaktes in m^2 van alle ruimtes waarin minstens één warmte afgifte-element of inblaasmond van warme lucht aangesloten is op de betreffende verwarmingsinstallatie.

2.6.2 Elektrische warmtepompen

Als bij controle de vastgestelde waarde van de SPF kleiner blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, dan wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van SPF, uitgedrukt in m^2 , als volgt bepaald:

$$(SPF_{\text{aangifte}} - SPF_{\text{vaststelling}}) A_{\text{inst, heat, net, vaststelling}}$$

waarin:

SPF_{aangifte} de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de SPF;

$SPF_{\text{vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de SPF;

$A_{\text{inst, heat, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, uitgedrukt in m^2 . Dit is de som van de vloeroppervlaktes in m^2 van alle ruimtes waarin minstens één warmte afgifte-element of inblaasmond van warme lucht aangesloten is op de betreffende verwarmingsinstallatie.

2.6.3 Directe elektrische verwarming

Als bij controle de vastgestelde waarde van het elektrische vermogen van de direct elektrische verwarming groter blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van het elektrische vermogen, uitgedrukt in W, als volgt bepaald:

$$W_{\text{tot, vaststelling}} - W_{\text{tot, aangifte}}$$

waarin:

$W_{\text{tot, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van het totale afgiftevermogen van de elektrische verwarmingstoestellen, uitgedrukt in W;

$W_{\text{tot, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het totale afgiftevermogen van de elektrische verwarmingstoestellen, uitgedrukt in W;

2.6.4 Elektrische doorstroomtoestellen en boilers

Als bij controle de vastgestelde waarde van het elektrische vermogen van de elektrische warmwaterproductietoestellen groter blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van het elektrische vermogen, uitgedrukt in W, als volgt bepaald:

$$P_{el, \text{ vaststelling}} - P_{el, \text{ aangifte}}$$

waarin:

$P_{el, \text{ vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van het elektrisch vermogen die bepaald is door de som te nemen van de elektrische vermogens van alle elektrische warmwaterproductietoestellen, uitgedrukt in W;

$P_{el, \text{ aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het elektrisch vermogen, die bepaald is door de som te nemen van de elektrische vermogens van alle elektrische warmwaterproductietoestellen, uitgedrukt in W;

2.6.5 Circulatieleidingen

Als bij controle de vastgestelde waarde van de isolatie van circulatieleidingen slechter blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van de isolatie, uitgedrukt in m².K/W, als volgt bepaald:

$$(R_{l, \text{ aangifte}} - R_{l, \text{ vaststelling}}) l_{\text{circ, vaststelling}}$$

waarin:

$R_{l, \text{ aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de lineaire warmteweerstand van de leiding, uitgedrukt in m.K/W;

$R_{l, \text{ vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de lineaire warmteweerstand van de leiding, uitgedrukt in m.K/W;

$l_{\text{circ, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de lengte van de circulatieleiding, uitgedrukt in m.

2.6.6 IJswatersystemen

Als bij controle de vastgestelde waarde van het systeemrendement van ijswatersystemen kleiner blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking op het systeemrendement, uitgedrukt in m², als volgt bepaald:

$$(\eta_{\text{sys, cool, aangifte}} - \eta_{\text{sys, cool, vaststelling}}) A_{\text{inst, cool, net, vaststelling}}$$

waarin:

$\eta_{\text{sys, cool, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het systeemrendement;

$\eta_{\text{sys, cool, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van het systeemrendement;

$A_{\text{inst, cool, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de koelinstallatie, uitgedrukt in m². Dit is de som van de vloeroppervlaktes in m² van alle ruimtes waarin minstens één koude afgifte-element of inblaasmond van koude lucht aangesloten is op de betreffende koelinstallatie.

2.6.7 Energieprestatie van ventilatiesystemen

Als bij controle de vastgestelde waarde van het warmteterugwinrendement voor centrale ventilatiesystemen kleiner blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking op het warmteterugwinrendement, uitgedrukt in $\%.m^2$, als volgt bepaald:

$$(\eta_{hr, vent, aangifte} - \eta_{hr, vent, vaststelling}) A_{inst, vent, net, vaststelling}$$

waarin:

$\eta_{hr, vent, aangifte}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het warmteterugwinrendement;

$\eta_{hr, vent, vaststelling}$ de bij controle vastgestelde waarde van het warmteterugwinrendement;

$A_{inst, vent, net, vaststelling}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de ventilatie-installatie, uitgedrukt in m^2 . Dit is de som van de vloeroppervlaktes in m^2 van alle ruimtes waarin minstens één mechanische toevoer- of afvoeropening aangesloten is op de betreffende ventilatie-installatie.

2.6.8 Verlichting

Als bij controle voor een ruimte de vastgestelde waarde van het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen voor verlichting groter blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking op het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen voor die ruimte, uitgedrukt in W, als volgt bepaald:

$$(W_{equiv, vaststelling} - W_{equiv, aangifte}) A_{light, net, vaststelling}$$

waarin:

$W_{equiv, vaststelling}$ de bij controle vastgestelde waarde van het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen in de ruimte;

$W_{equiv, aangifte}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen in de ruimte;

$A_{light, net, vaststelling}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m^2 , van de ruimte waarin de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen afwijkt ten opzichte van de bij controle vastgestelde waarde van het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen.

2.6.9 Energieverbruiksmeters

Als bij controle blijkt dat niet voldaan is aan de eis betreffende de verplichte energieverbruiksmeters (er is geen meter geplaatst of de meter voldoet niet aan de minimaal vereiste karakteristieken) in tegenstelling tot wat in de EPB-aangifte is vermeld, is de overeenkomstige afwijking gelijk aan $A_{inst, heat, net, vaststelling}$, zoals bepaald in 2.6.1, in geval van warmteproductie en gelijk aan $A_{inst, cool, net, vaststelling}$, zoals bepaald in 2.6.6, in geval van koeling."

5° aan punt 2 wordt een punt 2.7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“2.7 Afwijkingen bij het bepalen van de oppervlakten van de ruimtes waarin de systeemeisen gelden

Als bij controle de vastgestelde waarde van de bruto vloeroppervlakten van de ruimten waarin de systeemeisen met betrekking tot direct elektrische verwarming en elektrische doorstroomtoestellen en boilers gelden, meer dan 5% kleiner blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking, uitgedrukt in m², als volgt bepaald:

$$A_{f, \text{gross, aangifte}} - A_{f, \text{gross, vaststelling}}$$

waarin:

$A_{f, \text{gross, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde bruto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m².

$A_{f, \text{gross, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de bruto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m².

Als bij controle de vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte van de ruimten waarin een systeemeis geldt, meer dan 5% groter blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking, uitgedrukt in m², als volgt bepaald:

- in geval van ketels op gasvormige en vloeibare brandstof, elektrische warmtepompen en energieverbruiksmeters van warmteproductie-installaties:

$$A_{\text{inst, heat, net, vaststelling}} - A_{\text{inst, heat, net, aangifte}}$$

waarin:

$A_{\text{inst, heat, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, zoals bepaald in 2.6.1.

$A_{\text{inst, heat, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, zoals bepaald in 2.6.1.

- in geval van ijswatersystemen en energieverbruiksmeters van koelinstallaties:

$$A_{\text{inst, cool, net, vaststelling}} - A_{\text{inst, cool, net, aangifte}}$$

waarin:

$A_{\text{inst, cool, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de koelinstallatie, zoals bepaald in 2.6.6.

$A_{\text{inst, cool, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de koelinstallatie, zoals bepaald in 2.6.6.

- in geval van energieprestatie van ventilatiesystemen:

$$A_{\text{inst, vent, net, vaststelling}} - A_{\text{inst, vent, net, aangifte}}$$

Waarin:

$A_{\text{inst, vent, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de ventilatie-installatie, zoals bepaald in 2.6.7.

$A_{\text{inst, vent, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de ventilatie-installatie, zoals bepaald in 2.6.7.

- in geval van verlichting:

$A_{\text{light, net, vaststelling}} - A_{\text{light, net, aangifte}}$

waarin:

$A_{\text{light, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m², van de ruimte waarin het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen overschreden wordt.

$A_{\text{light, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de netto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m², van de ruimte waarin het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen overschreden wordt.”

6° aan punt 2 wordt een punt 2.8 toegevoegd, dat luidt als volgt:

2.8 Afwijkingen bij de bepaling van de lengte van circulatieleidingen

“Als bij controle de vastgestelde waarde van de lengte van een circulatieleiding meer dan 5% groter blijkt in de EPB-aangifte is vermeld, dan wordt de overeenkomstige afwijking, uitgedrukt in meter, als volgt bepaald:

$(l_{\text{circ, vaststelling}} - l_{\text{circ, aangifte}})$

waarin:

$l_{\text{circ, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde lengte, uitgedrukt in meter van de circulatieleiding.

$l_{\text{circ, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de lengte, uitgedrukt in meter van de circulatieleiding.”

7° aan punt 2 wordt een punt 2.9 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“2.9 Afwijking bij de rapportering van de geldende systeemeisen

Als bij controle blijkt dat een systeemeis van toepassing is in tegenstelling tot wat in de EPB-aangifte is vermeld, dan is de overeenkomstige afwijking, uitgedrukt in m², per geldende eis die niet gerapporteerd is gelijk aan:

- in geval van ketels op gasvormige en vloeibare brandstof, elektrische warmtepompen en energieverbruiksmeters van warmteproductie-installaties:

$A_{\text{inst, heat, net, vaststelling}}$, de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, zoals bepaald in 2.6.1.

- in geval van ijswatersystemen en energieverbruiksmeters van koelinstallaties:

$A_{\text{inst, cool, net, vaststelling}}$, de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de koelinstallatie, zoals bepaald in 2.6.6.

- in geval van energieprestatie van ventilatiesystemen:

$A_{\text{inst, vent, net, vaststelling}}$, de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de ventilatie-installatie, zoals bepaald in 2.6.7.

- in geval van verlichting:

$A_{\text{light, net, vaststelling}}$, de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m^2 , van de ruimtes waarvoor de systeemeis met betrekking tot verlichting van toepassing is.

- in geval van direct elektrische verwarming en elektrische doorstroomtoestellen en boilers:

$A_{\text{f, gross, vaststelling}}$, de bij controle vastgestelde waarde van de bruto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m^2 .”

8° aan punt 2 wordt een punt 2.10 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“2.10 Afwijking bij de rapportering van circulatieleidingen

Als bij controle blijkt dat een circulatieleiding geplaatst is in tegenstelling tot wat in de EPB-aangifte is vermeld, is de overeenkomstige afwijking gelijk aan de bij controle vastgestelde lengte in meter van de circulatieleiding.”

Art. 22. Dit decreet treedt in werking op x, met uitzondering van artikel 2, 6°, artikel 5 en artikel 20, die in werking treden op 1 januari 2015.

Brussel,.....

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale economie,

Freya VAN DEN BOSSCHE

GEZAMENLIJK ADVIES VAN DE MINARAAD
EN VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Gezamenlijk advies

de aanpassing van de energieprestatieregelgeving

Advies over de aanpassing van de energieprestatieregelgeving

Datum van goedkeuring	26 september 2013
Volgnummer	2013 047
Coördinator + e-mailadres	Francis Noyen, francis.noyen@minaraad.be
Co-auteur + e-mailadres	Mohamed Al Marchohi, mamarchohi@serv.be

Inhoud

	Krachtlijnen	47
	Procesbeschrijving.....	49
	Dossierbeschrijving	50
	1 Algemeen	50
1.1	Situering	50
1.2	Inhoud dossier.....	50
1.3	Het ontwerpdecreet	51
1.4	De ontwerpbesluiten.....	52
	Aanbevelingen	53
	1 Algemeen	53
1.1	Tweejaarlijkse evaluatie van de energieprestatieregelgeving (versie juni 2013)	53
1.2	Flankerend beleid is essentieel	54
	2 Ontwerpdecreet en-besluiten	56
2.1	Verstrengingspad voor woongebouwen	56
2.2	Hoogte en timing van de norm	57
2.3	BEN-norm	58
2.4	K-norm en U-waarden.....	59
2.5	Uitzonderingen toepassingsgebied	60
2.6	Invoeren E-peileis voor niet-residentiële gebouwen.....	61
2.7	Voorlopersrol van de gemeenten	61
2.8	Ingrijpende renovaties	62
2.9	Netto Energiebehoefte	64
2.10	Participatie in hernieuwbare energieprojecten	66
2.11	Systeemeisen en berekeningsmethode	67
2.12	Handhaving.....	68
2.13	Erkenningsregeling voor verslaggevers	69

Krachtlijnen

Sinds 1 januari 2006 wordt het bouwen en verbouwen in Vlaanderen aangestuurd door de energieprestatieregelgeving. Op regelmatige basis wordt de energieprestatieregelgeving geëvalueerd.

De transitie naar een duurzame, innovatieve en toekomstgerichte economie en maatschappij is een grote maatschappelijke en politieke uitdaging. In de praktijk blijkt dat er nog heel wat barrières zijn (bv. stijgende bouwkost van nieuwbouwwoningen, tekort aan middelen om voor te financieren, etc...) die deze transitie bemoeilijken. Een efficiënt flankerend beleid is nodig om deze barrières op te lossen.

Het ontwerpdecreet en de besluiten bevatten tal van voorstellen die ondersteund worden door de raden. Voorbeelden hiervan zijn: de introductie van een langetermijnpad voor de eisen, het invoeren van een E-peileis voor niet-residentiële gebouwen, de concretisering van de voorlopersrol van gemeenten, ...

Wat de hoogte en de timing van het E-peil betreft stellen de raden vast dat veel Vlamingen vooruitlopen op de normering en dat met de huidige aanscherping het beleid duidelijk mikt op het meekrijgen van de achterblijvers. Vermits er voorgesteld wordt om het huidige kostenoptimale niveau (vanuit het oogpunt van de bouwheer) in te voeren in 2016, moet volgens de raden ook nadrukkelijk ingezet worden op een sterk voorlopersbeleid met een sensibiliseringscampagne en bijkomende stimuli zodat bouwheren massaal aangezet worden om zo snel als mogelijk E50 (kostenoptimaal) te bouwen.

Bij de berekening van de BEN-norm stellen de raden vast dat PV voor de berekening van de kostenoptimaliteit niet meetelt maar wel voor de berekening van het E-peil. De nota aan de Vlaamse Regering bevat hiervoor geen onderbouwing of verklaring. Daarnaast vinden de raden het ook vanzelfsprekend dat het kostenoptimale niveau kan evolueren. Meer dan uit te gaan van wat nu een kostenefficiënt niveau lijkt te zijn in 2021, moet er naar gestreefd worden om de (technische) invulling van het begrip (bijna) energieneutraal op een zo kostenoptimale manier te halen. Hiervoor is een goede voorloperstrategie, die ervoor zorgt dat deze standaard zich nu al verder kan ontwikkelen en de markt kan penetreren, essentieel.

De raden stellen vast dat het ontwerpbesluit het K-peil als eis behoudt en de hoogte ervan niet wijzigt. Indien geopteerd wordt om het K-peil als eis te behouden, dan vinden de raden dat conform de trias energetica deze eis in lijn met het eerdere verstrengingspad mede aangescherpt moet worden.

De uitzondering voor land- en tuinbouw wordt geherformuleerd. De raden vrezen dat volgens deze nieuwe bepaling serres en geklimatiseerde stallen in de intensieve veehouderij, dus landbouwgebouwen zonder lage energiebehoefte, zouden moeten voldoen aan de EPB-eisen. Dit kan volgens de raden niet de bedoeling zijn.

Het E peil van E90 bij renovaties is in vele gevallen suboptimaal. De raden vragen dat bouwheren, architecten, verslaggevers, aannemers actief geïnformeerd worden over de noodzaak en opportuniteiten van doorgedreven renovatie. Dit moet vermijden dat eigenaars tevreden zijn met het behalen van een E90 terwijl voor hun specifiek geval bijvoorbeeld een E70 het optimum is. Naast het invoeren van een eis voor ingrijpende renovaties, is het zeer belangrijk om ook een sterk stimulerend beleid te voeren voor verdergaande totaalrenovaties, dit alles gekaderd in een duidelijke langetermijnaanpak voor een volledige en diepgaande renovatie of sloop en herbouwprojecten van ons gebouwenpark tegen 2050.

De raden stellen vast dat bij berekening van netto energiebehoefte voor ruimteverwarming (NEBrv) geen rekening wordt gehouden met de werkelijke ventilatieverliezen, maar met een defaultwaarde. De raden begrijpen dat een defaultwaarde de complexiteit van de berekeningsmethode vermindert. Gezien de snelle evoluties op het vlak van ventilatiesystemen vragen de raden dat systemen die beter scoren dan de defaultwaarde toch in rekening kunnen worden gebracht. De raden vragen ook dat op regelmatige tijdstippen de prestaties van de gebruikte technieken afgetoetst worden aan de defaultwaarde. Wijziging van de minimumnorm of ontwikkeling van een ander kengetal op gebouwniveau kan enkel na een studie en zeer grondig onderzoek waarbij de verschillende ventilatiesystemen betrokken zijn.

In alle nieuwe gebouwen en gebouwen met een ingrijpende renovatie moet een minimumniveau van energie uit hernieuwbare energiebronnen worden gebruikt. Een van de mogelijkheden is de participatie in hernieuwbare energieprojecten binnen de provincie via een coöperatieve. De raden vragen dat in het besluit voorwaarden voor een coöperatieve worden opgenomen, namelijk een erkenning door de Nationale Raad voor Coöperatie (NRC) en het onderschrijven van de principes van het ICA (International Co-operatieve Alliance).

Procesbeschrijving

Datum adviesvraag	25 juli 2013
Naam adviesvrager + functie	Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie
Rechtsgrond van de adviesvraag	Artikel 2 van het decreet van 18 juli 2003 tot re- geling van strategische adviesraden
Adviestermijn	30 dagen
Samenwerking	Minaraad en SERV
Overlegcommissie	WCMH
Vergaderingen: soort + datum	2, 13, 19 september 2013

Minaraad en SERV ontvingen op 25 juli 2013 een adviesvraag over het ontwerp van decreet houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en een tweede ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010.

Het dossier werd besproken op de werkgroepsvergaderingen van 3, 13 en 19 september 2013.

Dossierbeschrijving

1 Algemeen

1.1 Situering

- [1] Om het potentieel aan energiebesparing door het verbeteren van de energieprestaties van gebouwen aan te spreken, werden dwingende en specifieke maatregelen vastgelegd in de Europese Richtlijn 2002/91/EG betreffende de energieprestatie van gebouwen (EPBD-richtlijn).

Op de Lentetop van maart 2007 stelde de Europese Raad een energiebesparingsdoelstelling van 20% voorop in vergelijking met een business-as-usual situatie in 2020. Om die doelstelling te bereiken en het potentieel voor kostenefficiënte energiebesparingen in de bouwsector beter te benutten, werd de richtlijn herzien. Op 18 juni 2010 werd de nieuwe EPBD-richtlijn (2010/31/EU) gepubliceerd. De herziene richtlijn heeft een breder toepassingsgebied, beoogt een effectievere impact, bevat ambitieuzere doelstellingen dan de eerste EPBD-richtlijn van 2002 en legt de lidstaten op om de bijna-energie neutrale gebouwen als norm in te voeren.

- [2] Sinds 1 januari 2006 wordt het bouwen en verbouwen in Vlaanderen aangestuurd door de energieprestatieregelgeving. Elk gebouw waarvoor een vergunning is aangevraagd sinds die datum, moet voldoen aan de eisen op het vlak van de energieprestatie en het binnenklimaat (EPB-eisen). De bepalingen betreffende de energieprestatieregelgeving zijn geïntegreerd in respectievelijk het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het Energiebesluit van 19 november 2010.
- [3] Op regelmatige basis wordt de energieprestatieregelgeving geëvalueerd. De derde evaluatie en de omzetting van de EPBD-richtlijn (2010/31/EU) liggen aan de basis van voorliggend ontwerpdecreet en –besluiten.

1.2 Inhoud dossier

- [1] Mineraad en SERV ontvingen een adviesvraag met het oog op de wijziging van de regelgeving betreffende de energieprestaties van gebouwen. Het dossier omvatte:
- De nota aan de Vlaamse Regering.
 - De tweejaarlijkse evaluatie energieprestatieregelgeving versie 13 juni 2013 (met bijlagen).

- Het ontwerp van decreet houdende wijziging van het energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de energieprestaties van gebouwen.
- Het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010, wat betreft de energieprestaties van gebouwen (met bijlagen).
- Het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010, wat betreft de invoering van een erkenningsregeling voor verslaggevers en van een vrijstelling voor bepaalde gebouwen van landbouwbedrijven (met bijlagen).
- De reguleringssimpactanalyses (RIA's).
- Het advies van IF en het begrotingsakkoord.

1.3 Het ontwerpdecreet

[2] Het ontwerpdecreet tot wijziging van het decreet van 8 mei 2009 bevat volgende wijzigingen:

- Naast de huidige diplomavereiste voor verslaggever wordt ook een opleiding, een centraal examen en een permanente vorming voorzien.
- Een duidelijkere omschrijving voor uitzonderingen in land- en tuinbouwsector.
- De uiterste indiendatum van de EPB-aangifte wordt aangepast naar zes maanden na de ingebruikname of meldingsplichtige werken.
- De informatie over de start en het einde van de werken kan opgevraagd worden bij de gemeenten (in het kader van handhaving).
- Een duidelijkere regeling betreffende het aantal EPB-aangiftes voor een gebouw met meerdere eenheden.
- Het verhogen van de basisboete voor het niet (tijdig) indienen van een EPB-aangifte.
- Het vastleggen van boetes bij het overtreden van systeemeisen of bij het verkeerd rapporteren van systeemeisen.
- Het instellen van een maximumboete voor verslaggevers die niet waarheidsgetrouw rapporteren.
- Daarnaast hebben verschillende artikelen betrekking op het optimaliseren van het handhavingskader voor energieprestatieregelgeving en de energieprestatiecertificatensystemen.

1.4 De ontwerpbesluiten

- [3] De aan het Energiebesluit door te voeren wijzigingen worden in twee besluiten gesplitst. Het eerste besluit betreft de wijzigingen die meteen kunnen worden doorgevoerd. Het tweede besluit bevat wijzigingen waarvoor nog een decretale rechtsgrond nodig is (invoering van een erkenningsregeling voor verslaggevers en van een vrijstelling voor bepaalde gebouwen van landbouwbedrijven).
- [4] De wijzigingen in de besluiten hebben betrekking op:
- Het invoeren van een E-peil-eis voor alle niet-residentiële gebouwen.
 - Het vastleggen van een EPB-verstrengingspad voor de volgende jaren.
 - Het aanpassen van de berekeningsmethodiek.
 - Het aanpassen van "aard van het werk" en "indeling van het gebouw".
 - Het vastleggen van de systeemeisen.
 - De modaliteiten van de erkenningsregeling voor verslaggevers.

Aanbevelingen

1 Algemeen

1.1 Tweejaarlijkse evaluatie van de energieprestatieregelgeving (versie juni 2013)

- [5] Artikel 11.1.6 van het Energiedecreet bepaalt dat de Vlaamse Regering minstens om de twee jaar de berekeningsmethode en de EPB-eisen van de regelgeving evalueert en in voorkomend geval aanpast. De Vlaamse Regering dient ook om de vier jaar de procedures en de administratieve lasten te evalueren.
- [6] De voorlopige conclusies die het VEA trok uit de derde evaluatie van de energieprestatieregelgeving, werden opgenomen in de ontwerpnota "tweejaarlijkse evaluatie energieprestatieregelgeving 2013 versie april 2013". De derde evaluatie van de energieprestatieregelgeving bevat geen evaluatie van procedures en administratieve lasten. De ontwerpnota bevat wel een stand van zaken m.b.t. procedures en administratieve lasten. Stakeholders konden hun opmerkingen, bedenkingen en verbetervoorstellen bij een onderdeel van de EPB-evaluatie aan het VEA bezorgen.
- [7] De Minaraad en de SERV stelden op 16 mei 2013 een advies vast over deze ontwerpnota¹. In het algemeen vonden zij de voorstellen een stap in de goede richting. Niettemin formuleerden de raden een hele reeks opmerkingen en suggesties voor aanpassing van de ontwerpnota.
- [8] De raden stellen vast dat in de definitieve versie van de evaluatie een aantal van hun opmerkingen en aanbevelingen zijn opgenomen:
- Andere gewesten tijdig betrekken bij het project van de geïntegreerde methode (pagina 80 van de evaluatienota).
 - Er voor zorgen dat nieuwe woningen toekomstvast (future proof) zijn door de investeringen die onomkeerbaar zijn zoals spouw en vloerisolatie, nu direct goed te doen. Volgens de evaluatienota kan het wenselijk zijn om voor deze schildelen eisen op te leggen die verder gaan dan het huidige kostenoptimum (pagina 126 van de evaluatienota). De vraag is wel in hoeverre dit geïmplementeerd is.

¹ Advies van Minaraad en SERV van 16 mei 2013 over de tweejaarlijkse evaluatie van de energieprestatieregelgeving 2013.

- De nota deelt de vaststelling dat niet alle elementen die een maatschappelijke rol spelen, meegenomen zijn in de macro-economische analyse van de kostenoptimale EPB-eisen en stelt dat het binnen het beperkt tijdsbestek niet mogelijk was om de studie met die aspecten uit te breiden (pagina 12 van de evaluatienota). De raden missen wel het engagement om deze elementen wel in rekening te brengen bij een volgende macro-economische analyse.
- Onderzoek naar de koppeling van bouwgerelateerde databanken² (pagina 167 van de evaluatienota).

Een aantal van de voorstellen van de raden worden niet weerhouden:

- Het bepalen van een indicatief energieprestatiepeil naargelang het type van te renoveren woning, zodat sommige renovaties niet boven het kostenoptimum voor hun woning zullen uitkomen door gewoon de eis te halen.
- Energiecoöperatieven moeten voldoen aan een aantal elementen zoals een erkenning door de Nationale Raad voor Coöperatie (NRC) en het onderschrijven van de principes van het ICA (International Coöperatieve Alliance).

1.2 Flankerend beleid is essentieel

- [9] In het advies over de evaluatie van de energieprestatieregelgeving formuleerden de raden niet alleen een hele reeks opmerkingen en suggesties voor de aanpassing van de ontwerpnota maar ook voor het energieprestatiebeleid in het algemeen.

De Vlaamse overheid legde samen met de sociale partners en het georganiseerde middenveld de concrete doelstellingen voor Vlaanderen in Actie vast in het Pact 2020. Het Pact 2020 beoogt de transitie naar een duurzame, innovatieve en toekomstgerichte economie en maatschappij. Deze doelstellingen zijn onder andere:

- Tegen 2020 beantwoorden nieuwbouwwoningen aan de optimale energieprestatienorm.
- Efficiëntiewinsten worden geboekt om de elektriciteitsvraag te beperken.

² Voorbeelden van deze databanken zijn: inventaris leegstaande gebouwen, inventaris ongeschikte of onbewoonbare woningen, inventaris verwaarloosde gebouwen, databank van het kadaster, databank unieke werfmeldingen van de Sociale Zekerheid ...

- Een verdere ontkoppeling van economische groei en het geheel van emissies en afvalproductie door een gestaag stijgende materiaal- en energie-efficiëntie.
- De plaatsing van dak- of zoldervloerisolatie, de vervanging van enkel glas en inefficiënte verwarmingsinstallaties en innovaties in de sector zorgen er voor dat tegen 2020 het energiegebruik van het gebouwenpark aanzienlijk daalt.
- Er in slagen om tegen 2020 het potentieel aan economische activiteiten en werkgelegenheid³ dat uit deze beleidsopties voortvloeit, in het bijzonder ook in de hernieuwbare energiesector, zoveel mogelijk te realiseren.

[10] De transitie is een grote maatschappelijke en politieke uitdaging. In de praktijk blijkt dat er nog heel wat barrières zijn die deze transitie bemoeilijken.

Om de transitie daadwerkelijk te concretiseren moet een efficiënt flankerend beleid worden ontwikkeld om dit proces te faciliteren en te ondersteunen. De Vlaamse overheid heeft hierin dan ook een belangrijke rol te spelen. In hun eerder advies over de evaluatienota gaan de raden dieper in op dat flankerend beleid. Belangrijke domeinen zijn onder andere:

- Communicatie, onderwijs, opleiding en bijscholing. De complexiteit en de eis om nauwkeurig te werken neemt steeds verder toe. Opleiding en permanente bijscholing van architecten, EPB-verslaggevers, kleine en middelgrote aannemers en installateurs is cruciaal.
- Renovatiebeleid.
- Het stroomlijnen van het instrumentarium met het woonbeleid. Evaluatie van de financiële instrumenten op lange termijneffectiviteit, -efficiëntie en rechtvaardigheid. Dit omvat o.a. een hervorming van de woonbonus, het inzetten op voorfinanciering, etc.
- Doelgroepenbeleid (huurder/verhuurder, sociaal kwetsbare groepen, ouderen, ...).
- Het stimuleren van innovatie.

³ McKinsey becijferde dat het nastreven van deze maatregelen in de bouwsector in België een totale investering zou vergen van € 24 miljard over de periode 2010-2030, met een gemiddelde terugverdientijd van 8 jaar. Bovendien zouden deze maatregelen tot 20.000 banen kunnen creëren. McKinsey & Company, Pathways to World-Class Energy Efficiency in Belgium, 2009.

- Afstemming met andere beleidsdomeinen (en regelgeving) zoals ruimtelijke ordening.

- [11] Eén van deze barrières is bijvoorbeeld de stijgende bouwkost van nieuwbouwwoningen. In hun eerder advies over de evaluatienota vroegen de raden om hiermee rekening te houden: *"De raden gaan er van uit dat de initiële kost voor nieuwbouwwoningen in de komende jaren zal stijgen. De mogelijke negatieve gevolgen voor de bouwheer, de huurder en bij uitbreiding de totale woningmarkt moeten ondervangen worden."*

Het is de bedoeling om de EPB-eisen af te stemmen op de kostenoptimale niveaus. Men kan ervoor kiezen de eisen af te stemmen op het micro-economisch niveau of het macro-economisch niveau. Indien ervoor gekozen zou worden om de eisen af te stellen op het maatschappelijk optimum dan gaan de raden er van uit dat deze kloof gedicht wordt door een flankerend beleid.

Er zijn aanwijzingen dat de stijgende kostprijs voor nieuwbouwwoningen indirect zou leiden tot het in stand houden van de slechtste woningen wat een negatieve invloed heeft op het energieverbruik .".

Om deze barrière aan te pakken zal er een flankerend beleid gevoerd moeten worden op verschillende vlakken: voorfinanciering (premies, faciliteren van energiediensten, voordelig woonkrediet voor energiezuinig bouwen, etc.), beleid om bouwgronden betaalbaar te houden, bouwheren aanzetten tot compact bouwen, intensivering van renovatiebeleid, ontwikkelen van beleidsvisie rond sloop en herbouw, etc.

- [12] De raden zijn van mening dat een coherent flankerend beleid moet uitgewerkt worden in samenspraak met alle betrokken partijen. De raadorganisaties zijn dan ook bereid om hieraan mee te werken.

2 Ontwerpdecreet en-besluiten

2.1 Verstrengingspad voor woongebouwen

- [13] Het besluit bevat volgend verstrengingspad voor woongebouwen: E50 vanaf 2016, E40 vanaf 2018, E35 vanaf 2020 en E30 (= BEN-norm) vanaf 2021.
- [14] In hun eerder advies over de evaluatienota werd gesteld: *"De raden betreuren dat de verdere aanscherping van de eisen om te komen tot bijna-nul-energiewoningen nu nog niet voorligt. Zo ontbreekt het de sector nog steeds aan een duidelijk langetermijnpad, iets waar de raden ook in vorige adviezen herhaaldelijk voor gepleit hebben."* De raden vroegen dat " het verstrengingspad voor EPB-eisen gebaseerd zou zijn op het in de tijd

voortschrijdend economisch optimum. De raden wijzen er ook op dat het verstrengingspad compatibel moet zijn met de langetermijndoelstellingen. Belangrijk is ook dat het beleid zo voorspelbaar mogelijk is. Wel moet men rekening houden dat er een kloof kan zijn tussen het maatschappelijk economisch optimum en de betaalbaarheid (vanuit het oogpunt van de bouwheer) van nieuwe gebouwen of ingrijpende renovaties. Innovatie, het oplossen van financiële en niet-financiële barrières, of het inzetten van andere instrumenten moeten deze kloof dichten.”.

Op basis van de studies naar het kostenoptimale niveau stellen de raden vast dat volgens het VEA voor nieuwe residentiële gebouwen E50 op korte termijn haalbaar is en dat dit peil geen aanpassingen van de huidige bouwpraktijk inhoudt. Voor vele woningtypes is het optimum zelf lager⁴.

- [15] De raden vinden het dan ook positief dat er duidelijkheid komt voor het pad richting 2021.

2.2 Hoogte en timing van de norm

- [16] Wat de hoogte en de timing van de norm betreft stellen de raden volgende elementen vast:

- *“Uit de uitgevoerde studie blijkt dat het kostenoptimale niveau tussen E40 en E50 voor de referentiewoningen kan worden behaald met courante en algemeen toepasbare maatregelen. Een aantal van die kostenoptimale pakketten werd bijkomend gesimuleerd op een set van ongeveer 200 woningen en appartementen. Uit de analyse blijkt dat voor het grootste deel van de woningen en appartementen een E-peil van 50 kan worden behaald met die pakketten.”* (evaluatie-nota p.108).
- De richtlijn 2010/31/EU vereist dat elke lidstaat in 2015 de kostenoptimale niveaus van energieprestatie oplegt.
- *“Het VEA stelt daarom voor om het kostenoptimale niveau van E50 vanaf 01/01/2015 in te voeren, zoals opgelegd door de EPBD 2010/31/EU.”* (evaluatie-nota p.110).
- Bij het opstellen van het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2013-2020⁵ hanteerde het milieukostenmodel voor de bijkomende maatregelen een

⁴ Voor rijwoning is dat K32 en E43.

⁵ Het plan gaat uit van een gecumuleerde emissiereductiekloof van 10 Mton tussen de verwachte emissies in het BEL-scenario en de verwachte emissieplafonds tussen 2013 en 2020.

scherper verstrengingspad: *E50 vanaf 2016, E40 vanaf 2018, E30 (in plaats van E35) vanaf 2020 en E25 (in plaats van E30) vanaf 2021*⁶.

- *“Die cijfers geven aan dat er meer en meer woningen worden gebouwd met een E-peil lager dan E60 (van bijna 5% in 2006 naar ongeveer 35% in 2010). Daarnaast stijgt het aandeel gebouwde woningen met een E-peil onder het kostenoptimale niveau (E50). Waar dat in 2006 slechts enkele percenten bedroeg, gaat het in 2010 al om 15% van de woningen.”* (evaluatie nota p. 107). De Vlaming loopt met andere woorden voor op de normering. De raden stellen vast dat met de huidige aanscherping het beleid duidelijk mikt op het meekrijgen van de achterblijvers.
- Vanuit de bouwsector pleit men voor voldoende tijd om de bouwpraktijk te laten evolueren om op grote schaal lagere E-peilen te behalen.
- De nota aan de Vlaamse Regering stelt voor om het vaste stramien van een wijziging om de twee jaar aan te houden en dus E50 in te voeren vanaf 2016.

[17] Vermits er voorgesteld wordt om het huidige kostenoptimale niveau (vanuit het oogpunt van de bouwheer) in te voeren in 2016 moet volgens de Raden ook nadrukkelijk ingezet worden op een sterk voorlopersbeleid met een sensibiliseringscampagne en bijkomende stimuli zodat bouwheren massaal aangezet worden om zo snel als mogelijk E50 (kostenoptimaal) te bouwen. Het is daarbij essentieel het langetermijnperspectief voor ogen te houden en duidelijk te maken dat alle gebouwen, dus niet enkel nieuwbouw, volgens de Routekaart naar een concurrerende koolstofarme economie⁷ tegen 2050 (dus nog tijdens de levensduur van de woningen die vandaag gebouwd worden) nagenoeg geen CO₂ meer mogen uitstoten. Men gaat er hierbij van uit dat de uitstoot van de bouwensector met ongeveer 90% verminderd kan worden.

2.3 BEN-norm

[18] In het ontwerpbesluit wordt voorgesteld om E30 te definiëren als BEN-norm omdat dit de kostenoptimale norm zou zijn in 2021. Voor de vaststelling van E30 als BEN-norm gaat het VEA er van uit dat PV uit de kostenefficiëntieberekening gehaald wordt (omdat bijvoorbeeld bouwpercelen on-

⁶ VITO, Ondersteuning bij de ontwikkeling van het Vlaams Klimaatbeleidsplan, Studie uitgevoerd in opdracht van LNE, Juni 2012.

⁷ Europese Commissie, Routekaart naar een concurrerende koolstofarme economie in 2050, COM(2011) 112 definitief.

gunstig georiënteerd zijn of teveel beschaduwd worden om PV-panelen toe te passen). Anderzijds wordt op het eerste zicht PV nog wel meegerekend in de E-peilberekening om de E30-norm te halen. De raden stellen dus vast dat PV voor de berekening van de kostenoptimaliteit niet meetelt maar wel voor de berekening van het E-peil. De nota aan de Vlaamse Regering bevat hiervoor geen onderbouwing of verklaring.

- [19] Dat wat vandaag (met de huidige technieken) als kostenoptimaal berekend wordt tegen 2021 (E30 voor woningen en E40 voor scholen en kantoren) wordt als BEN-norm voor 2021 naar voor geschoven. Tegen 2021 zullen de prijzen van bouwmaterialen, toegepaste technieken, energieprijzen, arbeid nog (sterk) variëren. De raden vinden het dan ook vanzelfsprekend dat het kostenoptimale niveau kan evolueren.
- [20] Meer dan uit te gaan van wat nu een kostenefficiënt niveau lijkt te zijn in 2021, moet ernaar gestreefd worden om de (technische) invulling van het begrip (bijna) energieneutraal op een zo kostenoptimale manier te halen. Hiervoor is een goede voorloperstrategie, die ervoor zorgt dat deze standaard zich nu al verder kan ontwikkelen en de markt kan penetreren, essentieel.

2.4 K-norm en U-waarden

- [21] Uit de evaluatienota's blijkt dat het VEA voorstander is om de K-peil-eis⁸ op termijn weg te laten voor woongebouwen, behoudens in geval van functie-wijzigingen.
- [22] De raden stellen vast dat het ontwerpbesluit het K-peil als eis behoudt en de hoogte ervan niet wijzigt. Indien geopteerd wordt om het K-peil als eis te behouden dan vinden de raden dat conform de trias energetica deze eis in lijn met het eerdere verstrengingspad mede aangescherpt moet worden. Dit wordt ook erkend in de nota aan de Vlaamse Regering waar het belang van trias energetica aangehaald wordt ter motivatie van de aanscherping van het K-peil voor de voorlopers.
- [23] De raden vragen dat onderzocht wordt hoe de U-waarden kaderen in het verstrengingspad, rekening houdend met het feit dat gebouwen toekomstvast (future proof) gebouwd en gerenoveerd moeten worden.

⁸ Het K-peil geeft het maximale peil van de globale warmte-isolatie van het gebouw weer. In tegenstelling tot het E-peil, wordt het K-peil berekend voor het gebouw als geheel.

2.5 Uitzonderingen toepassingsgebied

- [24] Het huidige Energiedecreet bevat onder Titel I, Art. 1.1.3. 56^e de definitie van een gebouw: *"elk gebouw in zijn geheel of delen ervan die zijn ontworpen of aangepast om afzonderlijk te worden gebruikt of een andere bestemming hebben, en waarvoor energie verbruikt wordt om ten behoeve van mensen een specifieke binnentemperatuur te verkrijgen"*. In de Europese richtlijn EPBD 2010/31/EU wordt een gebouw in artikel 2, 1° gedefinieerd als *"een overdekte constructie met muren waarvoor energie gebruikt wordt om het binnenklimaat te regelen"*. Het gaat om energieverbruik om een binnenklimaat te regelen, zonder verdere specificatie.

De bepaling *"om ten behoeve van mensen een specifieke binnentemperatuur te verkrijgen"* is specifiek voor de Vlaamse energieprestatieregelgeving. Het al dan niet 'geklimatiseerd' (verwarmd of gekoeld) zijn van gebouwen en het al dan niet 'ten behoeve van mensen' geklimatiseerd zijn, zijn twee aspecten die vaak leiden tot verschillende interpretaties en discussies. Daarnaast rijzen er ook problemen rond een niet gelijke behandeling van een geklimatiseerd 'alleenstaand klein gebouw' en een geklimatiseerd 'klein deel van het gebouw'⁹.

Zowel in het ontwerp van decreet als in de ontwerpbesluiten wordt voor wat betreft de afbakening van het toepassingsgebied de zinsnede 'ten behoeve van mensen' weggelaten. Hierdoor hangt het toepassingsgebied nu af van het al dan niet geklimatiseerd zijn van een gebouw en niet meer van de doelgroep. Men stelt daarbij dat *'elk gebouw dat geen industrieel gebouw en geen niet voor bewoning bestemd gebouw in een landbouwbedrijf is, en waarin mensen wonen, werken, logeren, ... enz. wordt altijd beschouwd als geklimatiseerd'*¹⁰.

Voor land- en tuinbouw wordt in het ontwerpdecreet en het ontwerpbesluit volgende uitzondering geformuleerd : *"Niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven met een lage energiebehoefte en niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven die in gebruik zijn*

⁹ De huidige energieprestatieregelgeving stelt dat geklimatiseerde 'alleenstaande gebouwen met totale bruikbare vloeroppervlakte van minder dan 50 m²' buiten het toepassingsgebied vallen. Als er zich bijvoorbeeld in een onverwarmd industriegebouw of in een landbouwgebouw een geklimatiseerde kleine kantoorruimte of een geklimatiseerde combinatie van een kleine refter, een kleedruimte, een doucheruimte en een toilet (kleiner dan 50 m²) bevindt, dan moeten die kleine ruimten wel voldoen aan de regelgeving.

¹⁰ Als bij de melding of bij de aanvraag van de stedenbouwkundige vergunning, nog niet bekend is of het gebouw na ingebruikname zal worden geklimatiseerd, wordt het gebouw beschouwd als een geklimatiseerd gebouw.

bij een sector die onder de energiebeleidsovereenkomst inzake energieprestatie valt, kunnen worden vrijgesteld van een of meer EPB-eisen.”.

De raden vrezen dat volgens deze nieuwe bepaling serres en geklimatiseerde stallen in de intensieve veehouderij, dus landbouwgebouwen zonder lage energiebehoefte, zouden moeten voldoen aan de EPB-eisen. Dit kan volgens de raden niet de bedoeling zijn. Dit is in het algemeen technisch en economisch niet haalbaar, en strookt ook niet met het opzet zoals uiteengezet in de tweejaarlijkse evaluatie van het VEA (pag. 88 tot 91), de memorie van toelichting (pag. 4) of de bisnota aan de Vlaamse Regering (p. 39).

De raden vragen dat voor niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven die een significante energiebehoefte hebben een aangepast beleid wordt uitgewerkt. Dit beleid kan geënt worden op bestaande initiatieven zoals de energieconsulenten, ...

2.6 Invoeren E-peileis voor niet-residentiële gebouwen

- [25] Dit ontwerp van besluit bevat een voorstel (artikel 6 en artikel 7) om vanaf 2015 een E-peileis in te voeren voor alle niet-residentiële gebouwen. In de nieuwe methode, ontwikkeld in samenwerking met het Waalse en het Brusselse Gewest, worden alle niet-residentiële gebouwen met uitzondering van industriële gebouwen, geclusterd in één energieprestatieberekeningsmethode. Om de tekst leesbaarder te maken en af te stemmen op de definities gebruikt in de andere gewesten, worden de definities van 'EPW-eenheid' en 'EPN-eenheid' ingevoerd. Een EPW-eenheid is wat in het huidige Energiebesluit een subdossier 'wonen' is. Een EPN-eenheid wordt gedefinieerd als elk deel van een gebouw met een niet-residentiële bestemming dat ontworpen of aangepast is om afzonderlijk te gebruiken. Industriële gebouwen maken geen deel uit van een EPN-eenheid. Een EPN-eenheid omvat dus wat in het huidige Energiebesluit valt onder 'kantoor', 'school' of 'gebouw met andere specifieke bestemming'.
- [26] De raden vinden het positief dat een E-peil wordt opgelegd voor alle types gebouwen en dat gestreefd wordt naar één berekeningstool voor de verschillende gewesten.

2.7 Voorlopersrol van de gemeenten

- [27] Artikel 11.1.1, §1/1 van het Energiedecreet voorziet dat de gemeenten voor bepaalde zones voor nieuwe gebouwen een strenger E-peil en een strenger K-peil kunnen vastleggen. Dit ontwerp van besluit bevat twee strengere eisenpakketten waaruit gemeenten kunnen kiezen. De gemeente kan op die manier een verdere verbetering van het maximale energiepres-

tatieniveau vroeger opstarten voor bepaalde nieuwe wijken. Naast het aanscherpingspad voor het E-peil wordt een schaduwpad voor ondersteuningsmaatregelen vastgelegd (premies netbeheerders, verlaging onroerende voorheffing). Het betreft een tweesporenbeleid: de 'vroege volgers'¹¹ en anderzijds de 'voorlopers'. Het voordeel van twee niveaus is dat beide doelgroepen bereikt kunnen worden.

Tabel 1: Overzicht E-peilen tweesporenbeleid EPW-eenheden

	2015	2016	2018	2020	2021
E-peil-eis	E60	E50	E40	E35	E30-BEN
E-peil "vroege volgers"	E40	E30-BEN			
E-peil "voorlopers"	E30-BEN	E20	E10	E10	E0-EN

Volgens de nota aan de Vlaamse Regering wordt voor de voorlopers naast een strenger E-peil ook een strenger K-peil opgenomen. Het is essentieel dat de voorlopers niet enkel investeren in technologische verbeteringen van hun woning of appartement, maar ook in de maatregelen die op lange termijn hun waarde behouden zoals de isolatie van het gebouw. Een laag K-peil en een zeer doordacht ontwerp zijn daarom aangewezen.

- [28] De raden zijn voorstander van een voorlopersbeleid en verwelkomen dan ook dit initiatief. Het is positief dat er duidelijkheid komt voor gemeenten die een voorlopersrol willen spelen. De vraag is wel hoe het traject van "de vroege volgers" na 2016 verder ingevuld zal worden. De raden vragen een evaluatie van dit tweesporenbeleid (succes, gebruikte technieken, kosten/baten, ...). Deze evaluatie zou ook informatie moeten aanleveren voor het bijstellen van het tweesporenbeleid en het gevolgde traject in het bijzonder.

2.8 Ingrijpende renovaties

- [29] In de Vlaamse energieprestatieregelgeving bestaat momenteel geen afzonderlijke categorie voor ingrijpende renovaties. Uit de evaluatienota blijkt dat het kostenoptimale niveau voor doorgedreven energetische renovaties van woongebouwen tussen E60 en E90 ligt¹².

¹¹ Onder de 'vroege volgers' behoren de mensen die al vanaf de invoering van het kostenoptimale eiseniveau opteren voor het toepassen van het bijna-energieneutrale niveau.

¹² Evaluatienota 2013, p. 117.

Het ontwerpbesluit voorziet dan ook specifiek voor dat type renovatie een nieuwe categorie 'Ingrijpende renovatie'¹³ vanaf 2015. Aan die nieuwe categorie wordt naast de maximale U-waarden en de ventilatie-eisen ook een globaal E-peil opgelegd, namelijk E90. Dit zowel voor woongebouwen als voor kantoren en scholen.

- [30] De raden vinden het positief dat het begrip ingrijpende renovaties wordt gelanceerd en dat voor ingrijpende renovaties ook een E-peil wordt opgelegd. De huidige definitie in het ontwerpbesluit is echter voor interpretatie vatbaar. Zo is het niet duidelijk wat verstaan wordt onder "grotendeels". De vraag is ook of er geen afstemming nodig is met gelijkaardige definities in de ruimtelijke ordening of de BTW-wetgeving.

De Raden wezen er in hun eerder advies over de evaluatienota al op dat *"voor ingrijpende verbouwingen het kostenoptimaal niveau varieert tussen E60 en E90. De verscheidenheid aan E-peilen hangt vooral samen met het feit dat de verschillende referentiewoningen een ander type gevelconstructie hebben"*¹⁴.

- [31] Het E peil van E90 is in vele gevallen suboptimaal. De raden vragen dat bouwheren, architecten, verslaggevers, aannemers actief geïnformeerd worden over de noodzaak en opportuniteiten van doorgedreven renovatie. Dit moet vermijden dat eigenaars tevreden zijn met het behalen van een E90 terwijl voor hun specifiek geval bijvoorbeeld een E70 het optimum is.
- [32] Gebouwen die vandaag gerenoveerd worden, staan er nog in 2050 en moeten dan ook zo verregaand mogelijk gerenoveerd worden (een reductie van de energievraag met 70% is mogelijk). Het is dus niet alleen nodig om het huidige tempo van de energierenovatie - van minstens 50.000 gebouwen/jaar – op zijn minst aan te houden, het is dus ook nodig om het aandeel van de doorgedreven energierenovaties (of sloop en herbouw naar energieneutrale woningen) daarin stelselmatig op te drijven. De meeste gebouwen worden immers maar één keer om de 30 jaar gerenoveerd. Toetaalrenovaties kunnen een "lock-in" van onvoldoende gerenoveerde ge-

¹³ Een ingrijpende renovatie heeft de volgende kenmerken:

- Het betreft een verbouwing, waarvoor een stedenbouwkundige vergunning wordt aangevraagd, waarbij de draagstructuur grotendeels behouden blijft.
- De verbouwing wordt al dan niet gecombineerd met een uitbreiding en of een gedeeltelijke herbouw met een volume kleiner dan 800 m³ die geen aparte wooneenheid bevat.
- Minstens 75 % van de bestaande gevels en van het bestaande dak wordt geïsoleerd.
- De installaties voor verwarming en sanitair warm water worden vervangen of nieuw geplaatst.

¹⁴ De verschillende gevelconstructies waren: een massieve niet geïsoleerde buitenmuur, een niet geïsoleerde spouwmuur en een al matig geïsoleerde spouwmuur.

bouwen vermijden. Naast het invoeren van een eis voor ingrijpende renovaties, is het zeer belangrijk om ook een sterk stimulerend beleid¹⁵ te voeren voor verdergaande totaalrenovaties, dit alles gekaderd in een duidelijke langetermijnaanpak voor een volledige en diepgaande renovatie of sloop en herbouwprojecten van ons gebouwenpark tegen 2050, in lijn met wat de Europese commissie vraagt¹⁶ (langetermijnrenovatiestrategie voor gebouwen) en met Duitsland en Denemarken.

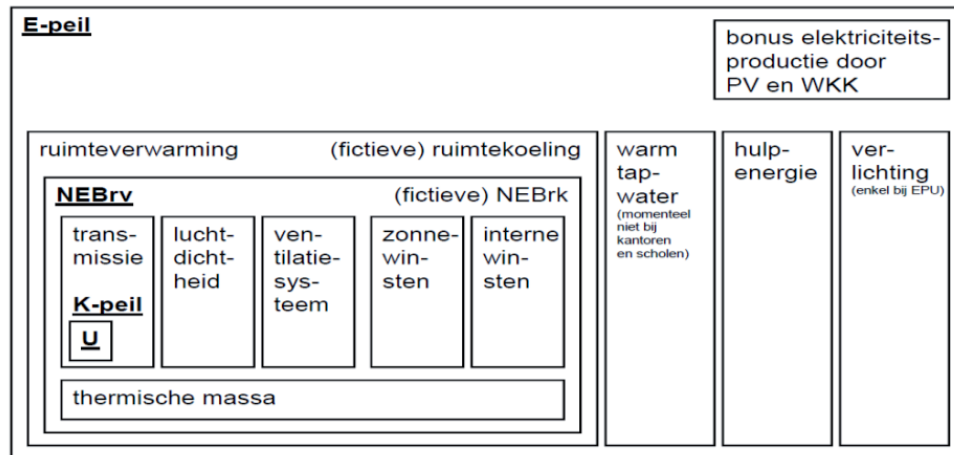
2.9 Netto Energiebehoefte¹⁷

- [33] In het voorstel wordt bij de definitie van netto-energiebehoefte voor verwarming geopteerd om enkel rekening te houden met de bouwkundige kenmerken van het gebouw. Voor de ventilatieverliezen van het gebouw wordt gerekend met een vastgelegde waarde die 40% bedraagt van de ventilatieverliezen die zouden optreden wanneer er geen energiezuinige technieken zouden worden toegepast. De netto-energiebehoefte voor verwarming van een EPW-eenheid blijft 70kWh/m² maar vanaf 1 januari 2014 kan ook gekozen worden voor een norm die rekening houdt met de compactheid van de EPW-eenheid (bijlage V).

¹⁵ De raden vragen meer aandacht voor het stimuleren en belonen van "renovatievoorlopers" – de groep die echt véél energiezuiniger renoveren dan de gestelde eis. Zoals in een eerder advies aangegeven wordt hierbij geacht aan het oplossen van innovatiebelemmerende aspecten uit de EPB-procedures, een koplopersloket, de ondersteuning van de nodige experimenteerruimte voor koplopers en het voorzien van financiële stimuli.

¹⁶ Begin mei 2011 startte de Europese Raad en een groep Europese bedrijven de nieuwe campagne 'Renoveer Europa'. Ze vragen de Europese energiecommissaris en alle Europese energieministers om werk te maken van een verregaande energierenovatie van het Europese gebouwenbestand. Een doorgedreven renovatie van de bestaande gebouwen in Europa kan 32% besparen op het primair energieverbruik in Europa. Deze besparing komt overeen met de totale energieproductie van alle Europese steenkool- en kernenergiecentrales samen.

¹⁷ De energieprestatie-eis (E-peil) garandeert de globale energiezuinigheid van het gebouw. Een goede energieprestatie kan in belangrijke mate beïnvloed worden door fotovoltaïsche energieproductie. De elektriciteit geproduceerd door zonnepanelen wordt namelijk als een bonus ingerekend in het E-peil. De intrinsieke warmtebehoefte van het gebouw tijdens de winter is hierdoor echter niet gereduceerd. Om het bouwkundig bepaalde deel (i.e. zonder de installaties) van het verwarmingsverbruik te beperken, kan een aparte eis worden gesteld aan de netto-energiebehoefte voor verwarming (NEBrv). De bouwkundige maatregelen van een gebouw zonder de technische installaties omvatten volgende aspecten: transmissie, luchtdichtheid, zonnewinsten (inclusief zonnewering) en thermische massa.

Figuur 1: Schematisch overzicht van de belangrijkste deelcomponenten die de energieprestatie (het E-peil) bepalen.

- [34] De raden stellen vast dat bij berekening van netto energiebehoefte voor ruimteverwarming (NEBrv) geen rekening wordt gehouden met de werkelijke ventilatieverliezen, maar met een defaultwaarde. Volgens de evaluatienota heeft een defaultwaarde als voordeel dat elk ventilatiesysteem op een gelijkwaardige manier beoordeeld wordt maar het werken met een defaultwaarde heeft ook een aantal nadelen (p. 122 van de evaluatienota).

De raden begrijpen dat een defaultwaarde de complexiteit van de berekeningsmethode vermindert. Gezien de snelle evoluties op het vlak van ventilatiesystemen vragen de raden dat systemen die beter scoren dan de defaultwaarde toch in rekening kunnen worden gebracht. Hierdoor sluit de berekende energieprestatie nauwer aan met de werkelijke waarde. Bovendien worden beter scorende systemen aangemoedigd. Dit past in het beleid om innovatie in de bouwsector te stimuleren.

De raden vragen ook dat op regelmatige tijdstippen de prestaties van de gebruikte technieken afgetoetst worden aan de defaultwaarde. Wijziging van de minimumnorm of ontwikkeling van een ander kengetal op gebouwniveau kan enkel na een studie en zeer grondig onderzoek waarbij de verschillende ventilatiesystemen betrokken zijn.

- [35] De raden pleiten er voor dat de berekeningsmethodes voor netto energiebehoefte voor ruimteverwarming (NEBrv) in de verschillende gewesten op elkaar afgestemd worden.
- [36] De voorgestelde aanvulling aan de eis op de NEB voor ruimteverwarming voor woongebouwen zal voor gevolg hebben dat individuele aanvragen voor afwijkingen van kleine, weinig compacte EPB-eenheden in de toekomst minder voorkomen, wat een goede zaak is.

2.10 Participatie in hernieuwbare energieprojecten

- [37] In alle nieuwe gebouwen en gebouwen met een ingrijpende renovatie moet een minimumniveau van energie uit hernieuwbare energiebronnen worden gebruikt. Een van de mogelijkheden is de participatie in hernieuwbare energieprojecten binnen de provincie. Volgens de memorie van toelichting is het *"voor particulieren in de praktijk meestal niet mogelijk om rechtstreeks te participeren, aangezien dat meestal via een financieringsvennootschap verloopt. De tekst van het besluit wordt dan ook aangepast zodat het voor particulieren naast het rechtstreeks participeren in een project, ook mogelijk is om dat via een financieringsholding te doen"*.
- [38] In het eerder advies over de evaluatienota stelden de raden: *"De raden wijzen erop dat rechtstreekse participatie wel haalbaar is. In de praktijk zijn er in Vlaanderen verschillende succesvolle energiecoöperatieven met rechtstreekse participatie¹⁸. Deze coöperatieven dragen bij tot een vergroting van het maatschappelijk draagvlak voor hernieuwbare energie. Bovendien wordt deze vorm van rechtstreekse participatie aangemoedigd door sommige overheden¹⁹.*
- Op de website <http://www.energiesparen.be/energiecooperant> somt het VEA een aantal elementen op die belangrijk zijn bij de keuze van de coöperatieve vennootschap. Hierbij wordt o.a. verwezen naar een erkenning door de Nationale Raad voor Coöperatie (NRC) en het onderschrijven van de principes van het ICA (International Co-operatieve Alliance)²⁰. Ook de raden beamen het belang van deze elementen (NRC en ICA) en vinden dat coöperatieven in het kader van het minimumniveau van energie uit hernieuwbare energiebronnen hieraan moeten voldoen."*
- [39] De raden vragen dat een erkenning door de Nationale Raad voor Coöperatie (NRC) en het onderschrijven van de principes van het ICA (International Co-operatieve Alliance) als voorwaarden in het besluit worden opgenomen.

¹⁸ Rechtstreekse participatie houdt in dat de coöperant mede-eigenaar wordt van de installatie die energie opwekt.

¹⁹ Zo verplicht de provincie Oost-Vlaanderen projectontwikkelaars om per windpark 20 procent van de windmolens open te stellen voor rechtstreekse participatie door burgers en gemeenten. In Wallonië loopt deze verplichting voor burgers en gemeenten op tot 49,8%.

²⁰ VEA-website:

"•Ga na of de vennootschap erkend is door de Nationale Raad voor Coöperatie (NRC), voor erkende vennootschappen is de opbrengst van het aandeel (jaarlijkse rente tot 6%) belastingvrij tot 170 euro.

•Er zijn ook coöperatieve vennootschappen die de principes van het International Co-operative Alliance (ICA) onderschrijven, zij verzekeren hun klanten o.a. democratische controle, vorming en een bepaald rendement van het ingebrachte kapitaal."

- [40] De raden dringen er op aan dat consumenten en kandidaat-coöperanten goed geïnformeerd worden over de verschillen, risico's, baten, medebeslissingsrechten tussen financiële en rechtstreekse participatie.

2.11 Systeemeisen en berekeningsmethode

- [41] Voor warmtepompen is er zowel op vlak van regelgeving als technologie heel wat aan het bewegen. Op 1 januari 2013 werd de nieuwe Ecodesign-richtlijn voor kleinere airconditioning- en warmtepompsystemen van kracht. De efficiëntie van de bepaalde systemen (waaronder lucht/lucht) gaat stapsgewijs vooruit. De raden vragen dan ook dat de parameters regelmatig getoetst worden aan de stand van de wetgeving en de technologie en dat gestreefd wordt om de EPB-eisen (de berekeningsmethoden of rendementparameters) aan te passen aan de internationale normen. Gezien de hoge techniciteit en de snelle evoluties pleiten de raden voor regelmatig overleg tussen de overheid en de sector zodat aanpassingen bijvoorbeeld in gevolge van innovatie snel kunnen doorwerken in de berekeningsmethode.
- [42] Momenteel is een omrekenfactor voor elektriciteit naar primaire energie gelijk aan 2,5²¹. De omrekenfactor van 2,5 werd in 2003 aanbevolen door de EU Commissie als "default conversion factor" (vatbaar voor aanpassing op nationaal vlak) op basis van een theoretisch globaal elektrisch energierendement van 40%. Dit cijfer houdt momenteel geen rekening met de evolutie van de energiemix sedert 2003. Een omrekenfactor die significant hoger is dan de wat in praktijk het geval is, heeft ongewenste effecten zoals het afremmen van de installatie van warmtepompen voor woningen in het geval dat dit wel een optimale oplossing is. Ook elektrische verwarming met accumulatie wordt afgeremd hoewel dit systeem misschien een bijdrage kan betekenen in een toekomstig energiesysteem met een hoog aandeel intermitterende hernieuwbare energiebronnen. De raden vragen dan

²¹ Het karakteristieke jaarlijkse primaire energieverbruik is de hoeveelheid primaire energie die gedurende een jaar nodig is voor de verwarming, de productie van warm water, de ventilatie en de koeling van een gebouw of gebouwdeel. Het wordt berekend op basis van de eigenschappen (compactheid, thermische isolatie en luchtdichtheid) en de installaties van een gebouw. Bij de berekening wordt uitgegaan van een standaardklimaat en een standaardgebruik. Het primaire energieverbruik drukt uit hoeveel energie uit fossiele brandstoffen verbruikt wordt door de gebouwinstallaties. Voor aardgas en stookolie is de omrekenfactor naar primaire energie gelijk aan 1. Voor elektriciteit is die factor 2,5. Bij elektriciteit wordt niet alleen rekening gehouden met de energie die verbruikt wordt in het gebouw, maar ook met de energie die verloren gaat bij de productie en bij het transport (ongeveer 60%). Voor één eenheid elektriciteit bij de gebruiker is er ongeveer 2,5 keer zoveel energie nodig in de vorm van steenkool of aardgas.

ook om de omrekeningsfactor periodiek te herberekenen voor het Belgische en Vlaamse niveau²².

2.12 Handhaving

[43] Verschillende voorstellen kaderen in een betere handhaving:

- De uiterste indiendatum voor de EPB-aangifte wordt aangepast naar zes maanden na de ingebruikname (zo nu al het geval is) of zes maanden na het beëindigen van de vergunnings- of meldingsplichtige werken. Deze aanpassing zorgt ervoor dat de bepaling beter handhaafbaar is in geval van renovatieprojecten. Het maakt het ook mogelijk om te handhaven op basis van informatie over de start en het einde van de werken die in kader van de wetgeving op de Ruimtelijke Ordening beschikbaar is en opgevraagd kan worden bij de gemeenten (artikel 9).
- De gevallen waarin de aangifteplicht aan een derde wordt overgedragen, worden verduidelijkt en aangepast omdat in de praktijk problemen werden geconstateerd met enerzijds de overdracht van aangifteplicht tussen particulieren en anderzijds de regeling voor promotor-bouwheren.
- Er wordt voorzien in een duidelijkere regeling betreffende het aantal EPB-aangiftes dat in een gebouw met meerdere eenheden moet worden ingediend.
- Om efficiënter te kunnen toezien op het (tijdig) indienen van de startverklaring en de EPB-aangifte wordt het toepassingsgebied van artikel 11.1.14 en artikel 13.1.4 uitgebreid naar de gestarte en voltooide werken.
- Ook worden de boetes aangepast (verhogen van de basisboete en verlagen van de maximumboete voor het niet (tijdig) indienen van de EPB-aangifte; instellen van boete voor overtreden van systeemeisen, instellen maximumboete voor verslaggevers die niet waarheidsgetrouw rapporteren, instellen van dwangsom om verslaggevers aan te zetten om niet-correcte aangiftes te corrigeren, ...).

²² De Commissie heeft zelf ook de facto erkend dat een conversiefactor van 2.5 te hoog is, en heeft in haar beslissing van 1/2/2013 mbt de berekening van HEB door warmtepompen voorgesteld om een factor van 2.2 toe te passen, uitgaande van een gemiddelde efficiëntie van het Europese park van 45,5% (cfr <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:062:0027:0035:NL:PDF>).

- [44] De raden vinden de voorstellen een stap in de goede richting maar wijzen erop dat de boetes proportioneel moeten zijn met de aard, omvang en gevolgen van de niet-naleving van de regels.
- [45] Gemeenten worden volgens de evaluatienota maar een keer per vijf jaar gecontroleerd (bv. op vergunde bouwdoSSIers waarvoor geen startverklaring wordt ingediend). Er worden bovendien enkel vergunningen van de laatste drie jaar gecontroleerd en verbouwingen vallen vaak uit de boot. Momenteel wordt, mede omwille van tekort aan menskracht, steekproefsgewijs gewerkt. De raden vragen bijkomende inspanningen zodat de controles verder geautomatiseerd en geïnformatiseerd worden, de controles ter plaatse opgevoerd worden en de gemeenten aangespoord worden om beter samen te werken.
- [46] De raden wijzen erop dat door het koppelen van bouwgerelateerde databanken informatie automatisch uitgewisseld kan worden en dat de handhaving efficiënter kan verlopen.
- [47] De raden benadrukken het belang van de controles ter plaatse op bv. de waarheidsgetrouwe rapportering door de verslaggever²³. Volgens de ontwerpnota kan met het huidige beschikbare personeel het VEA niet tegemoet komen aan de vraag naar 'meer controles' en het 'verhogen van de pakkans'.

De raden vragen dat de Vlaamse Regering zou onderzoeken of er geen efficiëntieverbeteringen mogelijk zijn door de bouwgerelateerde inspectiediensten samen te laten werken.

2.13 Erkenningsregeling voor verslaggevers

- [48] Het ontwerpbesluit onderscheidt 3 categorieën van kandidaat-verslaggevers:
- residentiële gebouwen;
 - niet-residentiële gebouwen en industriële gebouwen;
 - renovaties en functiewijzigingen.
- [49] Het voorstel is om alle huidige verslaggevers te erkennen voor de eerste categorie, maar een opleiding en examen te verplichten voor de tweede en derde categorie.

²³ Europa stelt ook dat controles op de kwaliteit van de rapportering belangrijk zijn. Vlaanderen moet voldoen aan de Europese verplichting m.b.t. kwaliteitscontrole beschreven in art. 18 van de EPBD-richtlijn.

- [50] De raden vragen om de erkenningsregeling af te stemmen met de overige gewesten aangezien het de bedoeling is om in de toekomst te werken met uniforme berekeningspakketten. Bovendien is de vraag of een dergelijke onderverdeling het geheel niet nodeloos complex maakt. De bestaande verslaggevers die voldoende activiteiten kunnen aantonen (bv. meer dan 10 aangiftes de laatste 5 jaar) zouden automatisch erkend kunnen worden. Nieuwe kandidaat-verslaggevers of verslaggevers die onvoldoende actief waren de laatste jaren of die onvoldoende kwalitatief werk afleverden zouden pas (weer) erkend kunnen worden na het volgen van een opleiding en het slagen van een examen. Het volgen van bijscholing op geregelde tijdstippen moet voor bestaande en nieuwe verslaggevers verplicht worden.

Appreciatie dossiers

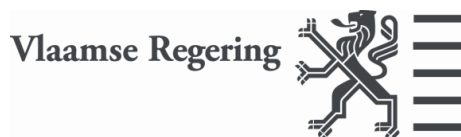
Status advies

Unaniem

Onthoudingen

Geen

VOORONTWERP VAN DECREET
d.d. 11 oktober 2013

Ontwerp van decreet houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de energieprestaties van gebouwen

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het laatst gewijzigd bij het decreet van 28 juni 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 47/1° ingevoegd, dat luidt als volgt:

“47/1° EPB-eenheid: elke eenheid van aangrenzende lokalen die in hetzelfde gebouw liggen, die het voorwerp zijn van werken van dezelfde aard, die ontworpen of aangepast zijn om afzonderlijk te worden gebruikt en die ten hoogste één wooneenheid bevatten;”;

2° punt 56° wordt vervangen door wat volgt:

“56° gebouw: voor de toepassing van titel X, XI en artikel 13.4.5 tot en met 13.4.10, elk gebouw in zijn geheel of delen ervan die zijn ontworpen of aangepast om afzonderlijk te worden gebruikt, en waarvoor energie verbruikt wordt om een specifieke binnentemperatuur te verkrijgen;”;

3° in punt 56/1° wordt het woord “subdossiers” vervangen door het woord “EPB-eenheden”;

4° er wordt een punt 113/1/1° ingevoegd, dat luidt als volgt:

“113/1/1° SPF: de seizoensprestatiefactor van een warmtepomp;”;

5° punt 114/1° wordt opgeheven;

6° punt 127° wordt vervangen door wat volgt:

127° verslaggever: de natuurlijke persoon, houder van het diploma van architect, burgerlijk ingenieur-architect, burgerlijk ingenieur, industrieel ingenieur, technisch ingenieur, bio-ingenieur, graduaat bouw, architect-assistent, bachelor bouw, de afstudeerrichting klimatisering van de bachelor elektromechanica, bachelor in de toegepaste architectuur of interieurarchitect, of een daarmee gelijkgesteld buitenlands diploma, die in opdracht van de aangifteplichtige de startverklaring bezorgt aan het Vlaams Energieagentschap en de EPB-aangifte opstelt of de rechtspersoon, binnen de organisatie waarvan in opdracht van de aangifteplichtige de startverklaring bezorgd wordt aan het Vlaams Energieagentschap en de EPB-aangifte opgesteld wordt door een zaakvoerder, bestuurder of werknemer, houder van het diploma van architect, burgerlijk ingenieur architect, burgerlijk ingenieur, industrieel ingenieur, technisch ingenieur, bio-ingenieur, graduaat bouw, architect-assistent, bachelor bouw, de afstudeerrichting klimatisering van de bachelor elektromechanica en bachelor in de toegepaste architectuur of interieurarchitect, of een daarmee gelijkgesteld buitenlands diploma;

7° er wordt een punt 138/1° ingevoegd, dat luidt als volgt:

“138/1° Woningbouwwet: de wet van 9 juli 1971 tot regeling van de woningbouw en de verkoop van te bouwen of in aanbouw zijnde woningen.”.

Art. 3. In artikel 7.1.1, §2, van hetzelfde decreet wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

“In afwijking van het eerste lid kent de VREG geen groenestroomcertificaten toe voor de opwekking van elektriciteit uit zonne-energie als het fotovoltaïsch zonne-

energiesysteem in aanmerking komt om te voldoen aan de verplichting opgelegd op grond van artikel 11.1.3.”.

Art. 4. Het opschrift van titel X van hetzelfde decreet, vervangen bij decreet van 18 november 2011, wordt vervangen door wat volgt:

“Titel X. Erkenning van energiedeskundigen, verslaggevers en opleidingsinstellingen en de certificering van aannemers”.

Art. 5. In artikel 10.1.2 van hetzelfde decreet wordt tussen de woorden “die erkenning vast” en de woorden “De Vlaamse Regering” de zin “De Vlaamse Regering kan voorwaarden koppelen aan de opheffing van een schorsing.” ingevoegd.

Art. 6. Artikel 10.1.3 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 10.1.3. §1. De Vlaamse Regering kan voorwaarden vastleggen waaraan kandidaat-verslaggevers moeten voldoen. Die voorwaarden kunnen in elk geval betrekking hebben op de opleiding, beroepskennis en –ervaring.

Onverminderd artikel 11.1.6/1, §1, tweede lid, kan de Vlaamse Regering bijkomende voorwaarden vastleggen betreffende de onafhankelijke wijze van handelen van de verslaggever ten aanzien van opdrachtgevers en commerciële belangen.

De Vlaamse Regering kan categorieën van verslaggevers bepalen. Ze legt de procedure voor de erkenning van de verslaggevers vast.

§2. Voor de aflevering van energieprestatiecertificaten bij bouw wordt de verslaggever aangewezen als energiedeskundige.”

Art. 7. In artikel 10.1.4 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 november 2011, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden tussen het woord “energiedeskundigen” en de woorden “of de aannemers” de woorden “de verslaggevers” ingevoegd;

2° in het derde lid worden tussen het woord “energiedeskundigen” en de woorden “en de aannemers” de woorden de verslaggevers ingevoegd.

Art. 8. In artikel 11.1.1, §1, vijfde lid van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 november 2011, worden de woorden “ten behoeve van mensen” telkens opgeheven.

Art. 9. Aan artikel 11.1.4 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij decreet van 18 november 2011, worden een punt 8° en een punt 9° toegevoegd, die luiden als volgt:

“8° voor niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven met een lage energiebehoefte en niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven die in gebruik zijn bij een sector die onder een energiebeleidsovereenkomst inzake energieprestatie valt;

9° voor de niet voor bewoning bestemde gedeelten met een maximale bruikbare vloeroppervlakte van 50 m² met een andere functie dan industrie of landbouw, gelegen in industriegebouwen, niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven met een lage energiebehoefte en niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven die in gebruik zijn bij een sector die onder een energiebeleidsovereenkomst inzake energieprestatie valt.”.

Art. 10. In artikel 11.1.8, §1, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt vervangen door wat volgt:

“Na de uitvoering van de werken en handelingen aan gebouwen waarvoor EPB-eisen gelden als vermeld in artikel 11.1.1, §1, dient de verslaggever namens de aangifteplichtige een EPB-aangifte in bij het Vlaams Energieagentschap uiterlijk zes maanden na de vervulling van een van de volgende voorwaarden:

1° de ingebruikname van het gebouw;

2° het beëindigen van de vergunnings- of meldingsplichtige werken of handelingen.”;

2° tussen het eerste en het tweede lid wordt een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“De EPB-aangifte wordt in elk geval ten laatste vijf jaar na het verlenen van de stedenbouwkundige vergunning of na het neerleggen van de melding ingediend.”;

3° in het bestaande tweede lid, dat het derde lid wordt, worden tussen de woorden “na de ingebruikname van het gebouw” en de woorden “namens de aangifteplichtige”, de woorden “en uiterlijk vijf jaar na het verlenen van de stedenbouwkundige vergunning” ingevoegd.

Art. 11. In artikel 11.1.9 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

“Als een gebouw dat gebouwd moet worden of in aanbouw is, door de aangifteplichtige wordt vervreemd, of als de stedenbouwkundige vergunning door de aangifteplichtige wordt overgedragen, dan wordt respectievelijk de nieuwe eigenaar of de nieuwe houder van de stedenbouwkundige vergunning de nieuwe aangifteplichtige. Als een gebouw dat al voorlopig opgeleverd is, wordt vervreemd voor een EPB-aangifte is ingediend, blijft de oorspronkelijke houder van de stedenbouwkundige vergunning of de meldingsplichtige de aangifteplichtige.”;

2° in paragraaf 2 wordt de zinsnede “verkoop door een promotor-bouwheer aan een natuurlijke persoon van een gebouwde, te bouwen, te verbouwen of in aanbouw zijnde woning of appartement” vervangen door de zinsnede “een overeenkomst tussen een promotor-bouwheer en een natuurlijke persoon, waarbij de Woningbouwwet van toepassing is en die tot doel heeft een appartement of woning te verkopen, te bouwen of te verbouwen”.

Art. 12. Aan artikel 11.1.11 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij decreet van 18 november 2011, wordt tussen het eerste en het tweede lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“De EPB-aangifte wordt door de verslaggever ingediend per deelproject als er geen EPB-eenheden zijn, of per EPB-eenheid. Als een stedenbouwkundige vergunning, waarop EPB-eisen van toepassing zijn, voor de ingebruikname of voor het beëindigen van de vergunnings- of meldingsplichtige werken door een nieuwe stedenbouwkundige vergunning wordt gewijzigd, worden de werken die uitgevoerd zijn op basis van deze verschillende vergunningen door de verslaggever in een EPB-aangifte gerapporteerd. Als een wijziging van een bestaande stedenbouwkundige vergunning wordt gevraagd en het voorwerp van de aanvraag een uitbreiding van het gebouw met EPB-eenheden betreft, wordt elk van deze uitbreidingen als een aparte EPB-eenheid met een EPB-aangifte gerapporteerd. De verslaggever meldt elektronisch aan het Vlaams Energieagentschap welke energieprestatiedossiers worden samengevoegd.”.

Art. 13. In artikel 11.1.14, §2, eerste lid van hetzelfde decreet worden tussen het woord “vernietigde” en het woord “werken”, de woorden “gestarte en voltooide” ingevoegd.

Art. 14. In artikel 11.2.1 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij decreet van 18 november 2011, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid wordt tussen de woorden “de eigenaars” en de woorden “gebruikers”, de zinsnede “, de houders van een zakelijk recht” ingevoegd;

2° in paragraaf 3 wordt tussen de woorden “alsook zijn” en het woord lasthebber het woord “opdrachthouder,” ingevoegd.

Art. 15. In artikel 13.1.4, §2 van hetzelfde decreet worden tussen het woord “vernietigde” en het woord “werken” de woorden “gestarte en voltooide” ingevoegd.

Art. 16. In artikel 13.4.5, §5 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid wordt het bedrag “250 euro” vervangen door het bedrag “1000 euro”;

2° aan het tweede lid wordt de volgende zin toegevoegd:

“De maximale boete bedraagt 10.000 euro”;

3° in het derde lid wordt het bedrag “25 euro” vervangen door het bedrag “10 euro”.

Art. 17. Aan artikel 13.4.6, eerste lid van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 18 december 2011, wordt een punt 6° tot en met punt 14° toegevoegd, die luiden als volgt:

“6° 1 euro per afwijking van 1%.m² op het installatierendement van ketels op gasvormige en vloeibare brandstof, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.1 van de bijlage bij dit decreet;

7° 22 euro per afwijking van 1 m² op de SPF van de elektrische warmtepomp, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.2 van de bijlage bij dit decreet;

8° 1,75 euro per afwijking van 1 W op het maximaal toegestaan vermogen voor directe elektrische verwarming, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.3 van de bijlage bij dit decreet;

9° 75 eurocent per afwijking van 1 W op het maximaal toegestaan vermogen voor elektrische warmwaterproductietoestellen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.4 van de bijlage bij dit decreet;

10° 30 euro per afwijking van 1 m².K/W op de isolatie van circulatieleidingen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.5 van de bijlage bij dit decreet;

11° 14 euro per afwijking van 1 m² op het systeemrendement van ijswatersystemen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.6 van de bijlage bij dit decreet;

12° 30 eurocent per afwijking van 1 %.m² op het warmteterugwinrendement van centrale ventilatiesystemen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.7 van de bijlage bij dit decreet;

13° 1,75 euro per afwijking van 1 W op het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen van verlichtingssystemen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.8 van de bijlage bij dit decreet;

14° 2,5 euro per afwijking van 1 m² op de eis betreffende de energieverbruiksmeters, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.9 van de bijlage bij dit decreet;”

Art. 18. In artikel 13.4.7 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 december 2011 en 21 december 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht

1° aan paragraaf 1, eerste lid, worden een punt 8° tot en met punt 20° toegevoegd, die luiden als volgt:

“8° 1 euro per afwijking van 1%.m² op het installatierendement van ketels op gasvormige en vloeibare brandstof, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.1 van de bijlage bij dit decreet;

9° 22 euro per afwijking van 1 m² op de SPF van de elektrische warmtepomp, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.2 van de bijlage bij dit decreet;

10° 1,75 euro per afwijking van 1 W op het maximaal toegestaan vermogen voor direct elektrische verwarming, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.3 van de bijlage bij dit decreet;

11° 75 eurocent per afwijking van 1 W op het maximaal toegestaan vermogen voor elektrische warmwaterproductietoestellen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.4 van de bijlage bij dit decreet;

12° 30 euro per afwijking van 1 m².K/W op de isolatie van circulatieleidingen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.5 van de bijlage bij dit decreet;

13° 14 euro per afwijking van 1 m² op het systeemrendement van ijswatersystemen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.6 van de bijlage bij dit decreet;

14° 30 eurocent per afwijking van 1 %.m² op het warmteterugwinrendement van centrale ventilatiesystemen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.7 van de bijlage bij dit decreet;

15° 1,75 euro per afwijking van 1 W op het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen van verlichtingssystemen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.8 van de bijlage bij dit decreet;

16° 2,5 euro per afwijking van 1 m² op de eis betreffende de energieverbruiksmeters, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.9 van de bijlage bij dit decreet;

17° 10 euro per m² verschil tussen de in de EPB-aangifte opgegeven oppervlakte van de ruimten waarin de systeemeisen gelden en de bij controle vastgestelde waarde van de oppervlakte, met een maximum van 500 euro per systeem eis waarvoor de oppervlakte niet waarheidsgetrouw gerapporteerd is, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.7 van de bijlage bij dit decreet;

18° 50 euro per afwijking van 1 m op de lengte van de circulatieleiding, met een maximum van 500 euro, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.8 van de bijlage bij dit decreet;

19° 10 euro per afwijking van 1 m² voor elke niet gerapporteerde systeemeis, met een maximum van 1000 euro per systeemeis, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.9 van de bijlage bij dit decreet;

20° 50 euro per afwijking van 1 m voor het niet rapporteren van de circulatieleiding, met een maximum van 1000 euro, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.10 van de bijlage bij dit decreet;”

2° in paragraaf 1 wordt tussen het achtste en het negende lid, een nieuw lid ingevoegd dat luidt als volgt:

“De maximale boete bedraagt 10 euro per m³ beschermd volume dat nieuw gebouwd wordt, gerenoveerd wordt of een functiewijziging ondergaat.”;

3° in paragraaf 3 wordt het derde lid opgeheven;

4° paragraaf 4, wordt vervangen door wat volgt;

“§4. Als het Vlaams Energieagentschap vaststelt dat de EPB-aangifte niet in overeenstemming is met de as-builsituatie op de datum van de indiening van de EPB-aangifte of met de gemaakte controlevaststellingen, verplicht het Vlaams Energieagentschap de verslaggever om binnen de zestig kalenderdagen een nieuwe EPB-aangifte in te dienen die in overeenstemming is met zijn controlevaststellingen.

Als het Vlaams Energieagentschap vaststelt dat de indeling van het bouwproject in EPB-eenheden in de EPB-aangifte niet correct is gebeurd, verplicht het Vlaams Energieagentschap de verslaggever om binnen zestig kalenderdagen een nieuwe EPB-aangifte in te dienen volgens de correcte indeling in EPB-eenheden.

De verslaggever brengt de aangifteplichtige daarvan onmiddellijk op de hoogte en bezorgt hem de nieuw ingediende EPB-aangifte. De kosten voor het herindienen van de EPB-aangifte zijn volledig ten laste van de verslaggever.”;

5° een paragraaf 5 wordt toegevoegd die luidt als volgt:

“§5. Als een overtreding van de verplichting, vermeld in paragraaf 3, eerste lid of in paragraaf 4, eerste en tweede lid, wordt vastgesteld, maant het Vlaams Energieagentschap de verslaggever aan om binnen een vastgestelde termijn de verplichting na te leven. Als de verslaggever bij het verstrijken van die termijn in gebreke blijft, legt het Vlaams Energieagentschap een administratieve geldboete van 500 euro op. Het Vlaams Energieagentschap legt ook een nieuwe termijn vast waarin de betreffende verplichting moet worden nageleefd.

Als de verslaggever bij het verstrijken van de termijn, vermeld in het tweede lid, in gebreke blijft, legt het Vlaams Energieagentschap de verslaggever een administratieve geldboete op in de vorm van een dwangsom. Die bedraagt 10 euro per kalenderdag dat de termijn, vermeld in het eerste lid, wordt overschreden.”.

Art. 19. Aan artikel 13.4.7/1, §1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij decreet van 18 november 2011 en gewijzigd bij decreet van 21 december 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° tussen de woorden “de verslaggevers” en de woorden “die blijf geven” wordt de zinsnede “die de erkenningsvoorwaarden niet naleven,” ingevoegd;

2° de volgende zinsnede wordt toegevoegd:

“of de erkenning als verslaggever definitief intrekken”;

3° er wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De Vlaamse Regering kan voorwaarden koppelen aan de opheffing van een schorsing.”.

Art. 20. In artikel 13.4.10, §3/1, tweede lid van hetzelfde decreet, ingevoegd bij decreet van 18 november 2011, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° tussen de woorden “aan de” en het woord lasthebber wordt het woord “opdrachthouder,” ingevoegd;

2° tussen de woorden “van deze” en het woord “lasthebber” word het woord “opdrachthouder,” ingevoegd.

Art. 21. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij decreet van 28 juni 2013, wordt een artikel 15.3.5/6 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 15.3.5/6. Verslaggevers die zich voor 1 januari 2015 als zodanig al in de energieprestatiedatabank geregistreerd hebben en die minstens één startverklaring of één EPB-aangifte ingediend hebben, zijn van rechtswege erkend. Behalve wanneer de Vlaamse Regering nieuwe categorieën van verslaggevers creëert, kan de Vlaamse Regering in afwijking van artikel 10.1.3, §1, met toepassing van artikel 10.1.3, §1, eerste lid en derde lid, geen bijkomende erkenningsvoorwaarden opleggen aan die verslaggevers die voor 1 januari 2015 al in de

energieprestatiedatabank geregistreerd waren en die minstens één startverklaring of één EPB-aangifte ingediend hebben.”.

Art. 22. In de bijlage bij hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het woord “subdossier” wordt in de tekst en in de formules telkens vervangen door het woord “EPB-eenheid”;

2° het woord “subdossiers” wordt in de tekst en in de formules telkens vervangen door het woord “EPB-eenheden”;

3° aan punt 1 wordt een punt 1.7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“1.7 Afwijkingen bij niet-conformiteit met de EPB-eisen op het vlak van de systeemeisen

1.7.1 Ketels op gasvormige en vloeibare brandstof

Als in de EPB-aangifte gerapporteerd is dat niet voldaan is aan de eis betreffende het minimale installatierendement, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van het installatierendement, uitgedrukt in $\%.m^2$, als volgt bepaald:

$(\eta_{\text{inst, eis}} - \eta_{\text{inst, aangifte}}) A_{\text{inst, heat, net, aangifte}}$

waarin:

$\eta_{\text{inst, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het installatierendement;

$\eta_{\text{inst, eis}}$ de minimaal vereiste waarde van het installatierendement;

$A_{\text{inst, heat, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, in m^2 . Dit is de som van de vloeroppervlaktes, uitgedrukt in m^2 van alle ruimtes waarin minstens één warmte afgifte-element of inblaasmond van warme lucht aangesloten is op de betreffende verwarmingsinstallatie.

1.7.2 Elektrische warmtepompen

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende de minimale SPF, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van SPF, uitgedrukt in m^2 , als volgt bepaald:

$(SPF_{\text{eis}} - SPF_{\text{aangifte}}) A_{\text{inst, heat, net, aangifte}}$

waarin:

SPF_{aangifte} de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de SPF i;

SPF_{eis} de minimaal vereiste waarde van de SPF;

$A_{\text{inst, heat, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, uitgedrukt in m^2 . Dit is de som van de vloeroppervlaktes in m^2 van alle ruimtes waarin minstens één warmte afgifte-element of inblaasmond van warme lucht aangesloten is op de betreffende verwarmingsinstallatie.

1.7.3 Directe elektrische verwarming

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende het maximaal toegestaan elektrische vermogen van direct elektrische verwarming, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van het elektrische vermogen, uitgedrukt in W, als volgt bepaald:

$$(W_{\text{tot, aangifte}} / A_{\text{f, gross, aangifte}} - 15 \text{ W/m}^2) A_{\text{f, gross, aangifte}}$$

waarin:

$W_{\text{tot, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het totale afgiftevermogen van de elektrische verwarmingstoestellen, uitgedrukt in W;

$A_{\text{f, gross, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde brutovloeroppervlakte in m²;

1.7.4 Elektrische doorstroomtoestellen en boilers

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende het maximaal toegestaan elektrische vermogen van elektrische warmwaterproductietoestellen, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van het elektrische vermogen, uitgedrukt in W, als volgt bepaald:

$$P_{\text{el, aangifte}} - \max [2500 ; 2500 + 50 * (A_{\text{f, gross, aangifte}} - 150)]$$

waarin:

$P_{\text{el, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het elektrisch vermogen, uitgedrukt in W, bepaald door de som te nemen van de elektrische vermogens van alle elektrische warmwaterproductietoestellen;

$A_{\text{f, gross, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde brutovloeroppervlakte in m².

1.7.5 Circulatieleidingen

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende de isolatie van circulatieleidingen, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak isolatie, uitgedrukt in m².K/W, als volgt bepaald:

$$(R_{\text{l, min, eis}} - R_{\text{l, aangifte}}) l_{\text{circ, aangifte}}$$

waarin:

$R_{\text{l, min, eis}}$ de minimaal vereiste waarde van de lineaire warmteweerstand van de leiding, uitgedrukt in m.K/W;

$R_{\text{l, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de lineaire warmteweerstand van de leiding, uitgedrukt in m.K/W;

$l_{\text{circ, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde lengte van de circulatieleiding in m.

1.7.6 IJswatersystemen

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende het minimale systeemrendement van ijswatersystemen, wordt de overeenkomstige afwijking van het systeemrendement, uitgedrukt in m², als volgt bepaald:

$$(\eta_{\text{sys, cool, min, eis}} - \eta_{\text{sys, cool, aangifte}}) A_{\text{inst, cool, net, aangifte}}$$

waarin:

$\eta_{\text{sys, cool, min, eis}}$ de minimaal vereiste waarde van het systeemrendement;

$\eta_{\text{sys, cool, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het systeemrendement;

$A_{\text{inst, cool, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de koelinstallatie, uitgedrukt in m². Dit is de som van de vloeroppervlaktes in m² van alle ruimtes waarin minstens één koude afgifte-element of inblaasmond van koude lucht aangesloten is op de betreffende koelinstallatie.

1.7.7 Energieprestatie van ventilatiesystemen

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende het minimale warmteterugwinrendement voor centrale ventilatiesystemen, wordt de overeenkomstige afwijking van het warmteterugwinrendement, uitgedrukt in %.m², als volgt bepaald:

$(\eta_{\text{hr, vent, eis}} - \eta_{\text{hr, vent, aangifte}}) A_{\text{inst, vent, net, aangifte}}$

waarin:

$\eta_{\text{hr, vent, eis}}$ de minimaal vereiste waarde van het warmteterugwinrendement;

$\eta_{\text{hr, vent, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het warmteterugwinrendement;

$A_{\text{inst, vent, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de ventilatie-installatie, uitgedrukt in m². Dit is de som van de vloeroppervlaktes in m² van alle ruimtes waarin minstens één mechanische toevoer- of afvoeropening aangesloten is op de betreffende ventilatie-installatie.

1.7.8 Verlichting

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat er in een ruimte niet voldaan is aan de eis betreffende het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen voor verlichting, wordt de overeenkomstige afwijking op het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen in die ruimte, uitgedrukt in W, als volgt bepaald:

$(W_{\text{equiv, aangifte}} - W_{\text{equiv, max, eis}}) A_{\text{light, net, aangifte}}$

waarin:

$W_{\text{equiv, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen in de betreffende ruimte;

$W_{\text{equiv, max, eis}}$ het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen in de betreffende ruimte;

$A_{\text{light, net}}$ de in de EPB-aangifte vermelde netto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m², van de ruimte waarin het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen overschreden wordt.

1.7.9 Energieverbruiksmeters

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende de verplichte energieverbruiksmeters, is de overeenkomstige afwijking gelijk aan A_{inst} ,

heat, net, aangifte zoals bepaald in 1.7.1 in geval van warmteproductie en gelijk aan A_{inst} ,
cool, net, aangifte zoals bepaald in 1.7.6 in geval van koeling.

4° aan punt 2 wordt een punt 2.6 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“2.6 Afwijkingen van niet-conformiteit met de EPB-eisen op het vlak van de systeemeisen

2.6.1 Ketels op gasvormige en vloeibare brandstof

Als bij controle de vastgestelde waarde van het installatierendement kleiner blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van het installatierendement, uitgedrukt in $\%.m^2$, als volgt bepaald:

$(\eta_{\text{inst, aangifte}} - \eta_{\text{inst, vaststelling}}) A_{\text{inst, heat, net, vaststelling}}$

waarin:

$\eta_{\text{inst, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het installatierendement;

$\eta_{\text{inst, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van het installatierendement;

$A_{\text{inst, heat, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, uitgedrukt in m^2 . Dit is de som van de vloeroppervlaktes in m^2 van alle ruimtes waarin minstens één warmte afgifte-element of inblaasmond van warme lucht aangesloten is op de betreffende verwarmingsinstallatie.

2.6.2 Elektrische warmtepompen

Als bij controle de vastgestelde waarde van de SPF kleiner blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, dan wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van SPF, uitgedrukt in m^2 , als volgt bepaald:

$(SPF_{\text{aangifte}} - SPF_{\text{vaststelling}}) A_{\text{inst, heat, net, vaststelling}}$

waarin:

SPF_{aangifte} de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de SPF;

$SPF_{\text{vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de SPF;

$A_{\text{inst, heat, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, uitgedrukt in m^2 . Dit is de som van de vloeroppervlaktes in m^2 van alle ruimtes waarin minstens één warmte afgifte-element of inblaasmond van warme lucht aangesloten is op de betreffende verwarmingsinstallatie.

2.6.3 Directe elektrische verwarming

Als bij controle de vastgestelde waarde van het elektrische vermogen van de direct elektrische verwarming groter blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van het elektrische vermogen, uitgedrukt in W, als volgt bepaald:

$W_{\text{tot, vaststelling}} - W_{\text{tot, aangifte}}$

waarin:

$W_{\text{tot, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van het totale afgiftevermogen van de elektrische verwarmingstoestellen, uitgedrukt in W;

$W_{\text{tot, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het totale afgiftevermogen van de elektrische verwarmingstoestellen, uitgedrukt in W;

2.6.4 Elektrische doorstroomtoestellen en boilers

Als bij controle de vastgestelde waarde van het elektrische vermogen van de elektrische warmwaterproductietoestellen groter blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van het elektrische vermogen, uitgedrukt in W, als volgt bepaald:

$$P_{\text{el, vaststelling}} - P_{\text{el, aangifte}}$$

waarin:

$P_{\text{el, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van het elektrisch vermogen die bepaald is door de som te nemen van de elektrische vermogens van alle elektrische warmwaterproductietoestellen, uitgedrukt in W;

$P_{\text{el, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het elektrisch vermogen, die bepaald is door de som te nemen van de elektrische vermogens van alle elektrische warmwaterproductietoestellen, uitgedrukt in W;

2.6.5 Circulatieleidingen

Als bij controle de vastgestelde waarde van de isolatie van circulatieleidingen slechter blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van de isolatie, uitgedrukt in $\text{m}^2 \cdot \text{K/W}$, als volgt bepaald:

$$(R_{\text{l, aangifte}} - R_{\text{l, vaststelling}}) l_{\text{circ, vaststelling}}$$

waarin:

$R_{\text{l, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de lineaire warmteweerstand van de leiding, uitgedrukt in $\text{m} \cdot \text{K/W}$;

$R_{\text{l, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de lineaire warmteweerstand van de leiding, uitgedrukt in $\text{m} \cdot \text{K/W}$;

$l_{\text{circ, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de lengte van de circulatieleiding, uitgedrukt in m.

2.6.6 IJswatersystemen

Als bij controle de vastgestelde waarde van het systeemrendement van ijswatersystemen kleiner blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking op het systeemrendement, uitgedrukt in m^2 , als volgt bepaald:

$$(\eta_{\text{sys, cool, aangifte}} - \eta_{\text{sys, cool, vaststelling}}) A_{\text{inst, cool, net, vaststelling}}$$

waarin:

$\eta_{\text{sys,cool, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van het systeemrendement;

$A_{\text{inst, cool, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de koelinstallatie, uitgedrukt in m². Dit is de som van de vloeroppervlaktes in m² van alle ruimtes waarin minstens één koude afgifte-element of inblaasmond van koude lucht aangesloten is op de betreffende koelinstallatie.

2.6.7 Energieprestatie van ventilatiesystemen

Als bij controle de vastgestelde waarde van het warmteterugwinrendement voor centrale ventilatiesystemen kleiner blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking op het warmteterugwinrendement, uitgedrukt in %.m², als volgt bepaald:

$$(\eta_{\text{hr, vent, aangifte}} - \eta_{\text{hr, vent, vaststelling}}) A_{\text{inst, vent, net, vaststelling}}$$

waarin:

$\eta_{\text{hr, vent, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het warmteterugwinrendement;

$\eta_{\text{hr, vent, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van het warmteterugwinrendement;

$A_{\text{inst, vent, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de ventilatie-installatie, uitgedrukt in m². Dit is de som van de vloeroppervlaktes in m² van alle ruimtes waarin minstens één mechanische toevoer- of afvoeropening aangesloten is op de betreffende ventilatie-installatie.

2.6.8 Verlichting

Als bij controle voor een ruimte de vastgestelde waarde van het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen voor verlichting groter blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking op het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen voor die ruimte, uitgedrukt in W, als volgt bepaald:

$$(W_{\text{equiv, vaststelling}} - W_{\text{equiv, aangifte}}) A_{\text{light, net, vaststelling}}$$

waarin:

$W_{\text{equiv, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen in de ruimte;

$W_{\text{equiv, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen in de ruimte;

$A_{\text{light, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m², van de ruimte waarin de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen afwijkt ten opzichte van de bij controle vastgestelde waarde van het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen.

2.6.9 Energieverbruiksmeters

Als bij controle blijkt dat niet voldaan is aan de eis betreffende de verplichte energieverbruiksmeters (er is geen meter geplaatst of de meter voldoet niet aan de minimaal vereiste karakteristieken) in tegenstelling tot wat in de EPB-aangifte is vermeld, is de overeenkomstige afwijking gelijk aan $A_{\text{inst, heat, net, vaststelling}}$, zoals bepaald in 2.6.1, in geval van warmteproductie en gelijk aan $A_{\text{inst, cool, net, vaststelling}}$, zoals bepaald in 2.6.6, in geval van koeling.”

5° aan punt 2 wordt een punt 2.7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“2.7 Afwijkingen bij het bepalen van de oppervlakten van de ruimtes waarin de systeemeisen gelden

Als bij controle de vastgestelde waarde van de bruto vloeroppervlakten van de ruimten waarin de systeemeisen met betrekking tot direct elektrische verwarming en elektrische doorstroomtoestellen en boilers gelden, meer dan 5% kleiner blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking, uitgedrukt in m², als volgt bepaald:

$A_{\text{f, gross, aangifte}} - A_{\text{f, gross, vaststelling}}$

waarin:

$A_{\text{f, gross, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde bruto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m².

$A_{\text{f, gross, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de bruto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m².

Als bij controle de vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte van de ruimten waarin een systeemeis geldt, meer dan 5% groter blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking, uitgedrukt in m², als volgt bepaald:

- in geval van ketels op gasvormige en vloeibare brandstof, elektrische warmtepompen en energieverbruiksmeters van warmteproductie-installaties:

$A_{\text{inst, heat, net, vaststelling}} - A_{\text{inst, heat, net, aangifte}}$

waarin:

$A_{\text{inst, heat, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, zoals bepaald in 2.6.1.

$A_{\text{inst, heat, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, zoals bepaald in 2.6.1.

- in geval van ijswatersystemen en energieverbruiksmeters van koelinstallaties:

$A_{\text{inst, cool, net, vaststelling}} - A_{\text{inst, cool, net, aangifte}}$

waarin:

$A_{\text{inst, cool, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de koelinstallatie, zoals bepaald in 2.6.6.

$A_{\text{inst, cool, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de koelinstallatie, zoals bepaald in 2.6.6.

- in geval van energieprestatie van ventilatiesystemen:

$A_{\text{inst, ven, net, vaststelling}} - A_{\text{inst, vent, net, aangifte}}$

Waarin:

$A_{\text{inst, vent, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de ventilatie-installatie, zoals bepaald in 2.6.7.

$A_{\text{inst, vent, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de ventilatie-installatie, zoals bepaald in 2.6.7.

- in geval van verlichting:

$A_{\text{light, net, vaststelling}} - A_{\text{light, net, aangifte}}$

waarin:

$A_{\text{light, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m², van de ruimte waarin het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen overschreden wordt.

$A_{\text{light, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de netto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m², van de ruimte waarin het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen overschreden wordt."

6° aan punt 2 wordt een punt 2.8 toegevoegd, dat luidt als volgt:

2.8 Afwijkingen bij de bepaling van de lengte van circulatieleidingen

"Als bij controle de vastgestelde waarde van de lengte van een circulatieleiding meer dan 5% groter blijkt in de EPB-aangifte is vermeld, dan wordt de overeenkomstige afwijking, uitgedrukt in meter, als volgt bepaald:

$(l_{\text{circ, vaststelling}} - l_{\text{circ, aangifte}})$

waarin:

$l_{\text{circ, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde lengte, uitgedrukt in meter van de circulatieleiding.

$l_{\text{circ, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de lengte, uitgedrukt in meter van de circulatieleiding."

7° aan punt 2 wordt een punt 2.9 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"2.9 Afwijking bij de rapportering van de geldende systeemeisen

Als bij controle blijkt dat een systeemeis van toepassing is in tegenstelling tot wat in de EPB-aangifte is vermeld, dan is de overeenkomstige afwijking, uitgedrukt in m², per geldende eis die niet gerapporteerd is gelijk aan:

- in geval van ketels op gasvormige en vloeibare brandstof, elektrische warmtepompen en energieverbruiksmeters van warmteproductie-installaties:

$A_{\text{inst, heat, net, vaststelling}}$, de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, zoals bepaald in 2.6.1.

- in geval van ijswatersystemen en energieverbruiksmeters van koelinstallaties:

$A_{\text{inst, cool, net, vaststelling}}$, de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de koelinstallatie, zoals bepaald in 2.6.6.

- in geval van energieprestatie van ventilatiesystemen:

$A_{\text{inst, vent, net, vaststelling}}$, de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de ventilatie-installatie, zoals bepaald in 2.6.7.

- in geval van verlichting:

$A_{\text{light, net, vaststelling}}$, de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m^2 , van de ruimtes waarvoor de systeemeis met betrekking tot verlichting van toepassing is.

- in geval van direct elektrische verwarming en elektrische doorstroomtoestellen en boilers:

$A_{\text{f, gross, vaststelling}}$, de bij controle vastgestelde waarde van de bruto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m^2 .”

8° aan punt 2 wordt een punt 2.10 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“2.10 Afwijking bij de rapportering van circulatieleidingen

Als bij controle blijkt dat een circulatieleiding geplaatst is in tegenstelling tot wat in de EPB-aangifte is vermeld, is de overeenkomstige afwijking gelijk aan de bij controle vastgestelde lengte in meter van de circulatieleiding.”

Art. 23. Dit decreet treedt in werking op de datum van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van artikel 2, 2° en 6°, die in werking treden op 1 januari 2015.

Brussel,.....

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale economie,

Freya VAN DEN BOSSCHE

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE afdeling Wetgeving

advies 54.299/3
van 14 november 2013

over

een voorontwerp van decreet ‘houdende wijziging van het
Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de energieprestaties
van gebouwen’

Op 15 oktober 2013 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de energieprestaties van gebouwen’.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 5 november 2013. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Kaat LEUS, staatsraden, Jan VELAERS en Lieven DENYS, assessoren, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Tim CORTHAUT, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 14 november 2013.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe wijzigingen aan te brengen in het Energiedecreet¹, in het kader van de omzetting van richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 ‘betreffende de energieprestatie van gebouwen’.

De wijzigingen hebben in de eerste plaats betrekking op de verslaggever die moet worden aangesteld voor werken en handelingen aan gebouwen waarvoor EPB-eisen gelden (artikelen 2, 6°, 4 tot 7, 19 en 21 van het ontwerp).

Een tweede reeks wijzigingen worden doorgevoerd om correcter om te gaan met werken die betrekking hebben op slechts een gedeelte van een gebouw (artikelen 2, 2°, 12, 17 en 22).

De overige wijzigingen betreffen in hoofdzaak de niet-toekenning van groenestroomcertificaten voor projecten die dienen om de minimale EPB-eisen met betrekking tot de opwekking van groene energie te halen (artikel 3), de mogelijkheid om vrijstellingen te geven voor landbouwbedrijven en voor kleine niet-bewoonde ruimtes (artikel 9), de timing van de EPB-aangifte (artikel 10), de verantwoordelijke van de EPB-aangifte (artikelen 11 en 20), de sancties voor de niet-indiening of de laattijdige indiening van een EPB-aangifte (artikel 16) of de personen die over een energieprestatiecertificaat moeten beschikken of de informatie ervan moeten adverteren (artikel 14).

ALGEMENE OPMERKING

2. Waar het ontwerp er enerzijds toe strekt om de erkenningsregeling voor de verslaggevers te verstrengen (zie de artikelen 4 tot 7 en 19 van het ontwerp), bevat het anderzijds hieromtrent een zeer soepele overgangsregeling (artikel 21 van het ontwerp – ontworpen artikel 15.3.5/6 van het Energiedecreet). Op grond van die overgangsregeling zijn de verslaggevers die zich vóór 1 januari 2015 als zodanig al in de energieprestatiedatabank hebben geregistreerd en die minstens één startverklaring of EPB-aangifte hebben ingediend, van rechtswege erkend. Volgens de ontworpen bepaling kan de Vlaamse Regering aan die verslaggevers ook geen bijkomende erkenningsvoorwaarden opleggen, behalve indien ze nieuwe categorieën van verslaggevers creëert. Daardoor zullen twee categorieën van verslaggevers te onderscheiden zijn, die erg verschillend worden behandeld. Vooral het zonder meer immuniseren van reeds erkende verslaggevers voor mogelijke nieuwe erkenningsvoorwaarden springt daarbij in het oog.

De grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het

¹ Decreet van 8 mei 2009 ‘houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid’.

gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.²

Als verantwoording voor de ontworpen overgangsregeling wordt in de memorie van toelichting verwezen naar artikel 11 van de dienstenrichtlijn³, waaruit wordt afgeleid dat geen bijkomende vergunningsvoorwaarden kunnen worden opgelegd aan de huidige verslaggevers. Vraag is of de stellers van het ontwerp aldus geen al te strikte lezing van de dienstenrichtlijn hanteren.

Uit artikel 11 van de dienstenrichtlijn volgt inderdaad dat vergunningen in beginsel voor onbepaalde duur moeten worden verleend, tenzij het om één van de gevallen vermeld in lid 1, a) tot c), ervan gaat.⁴ Daaruit kan echter niet worden afgeleid dat al bestaande vergunningen in elk geval moeten blijven voortbestaan indien nieuwe, strengere vergunningsvoorwaarden worden ingevoerd. Op basis van artikel 11, lid 4, van de richtlijn mogen de lidstaten immers te allen tijde de vergunning intrekken indien niet langer aan de vergunningsvoorwaarden is voldaan. Daarbij wordt niet gespecificeerd dat het moet gaan om de voorwaarden die golden bij het verlenen van de vergunning, indien latere wetgeving de vergunningsvoorwaarden om redenen van algemeen belang – in dit geval: de juistheid en dus de kwaliteit van de EPB-verslaggeving en de daarmee samenhangende bescherming van het leefmilieu en de consument – zou hebben aangescherpt.

Men zou kunnen tegenwerpen dat het probleem niet zozeer artikel 11 van de dienstenrichtlijn is, maar veeleer artikel 10, lid 2, f), van de dienstenrichtlijn, namelijk de vereiste dat vergunningsvoorwaarden “vooraf” openbaar moeten worden bekendgemaakt. Echter, de combinatie van artikel 10, lid 2, f), met artikel 11, lid 1, inleidende zin, van de dienstenrichtlijn zou er dan toe leiden dat eens een vergunning werd verleend, er nooit meer strengere voorwaarden zouden kunnen worden opgelegd. Om dat te vermijden mogen lidstaten wel degelijk een einde stellen aan bestaande vergunningen, en het aanvragen van een nieuwe vergunning onder nieuwe voorwaarden verplicht stellen, op voorwaarde dat die inperking van de looptijd verantwoord wordt door dwingende redenen van algemeen belang, wat op zijn beurt zal afhangen van de aard en de reden van de wijzigingen aan het vergunningsstelsel. Als het om minieme of puur formele veranderingen gaat dan zal daartoe geen reden bestaan. Indien het daarentegen gaat om maatregelen die een antwoord moeten bieden op duidelijke kwaliteitsproblemen lijkt het erg waarschijnlijk dat er wel sprake is van een dwingende reden van algemeen belang, zodat met toepassing van artikel 11, lid 1, c), van de dienstenrichtlijn wel degelijk de looptijd van een bestaande vergunning kan worden ingeperkt en een nieuwe aanvraag

² Zie bv. GwH 28 februari 2013, nr. 24/2013, B.3.2.

³ Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 ‘betreffende diensten op de interne markt’.

⁴ Het gaat om het geval dat

“a) de vergunning automatisch wordt verlengd of alleen afhankelijk is van de voortdurende vervulling van de voorwaarden;

b) het aantal beschikbare vergunningen beperkt is door een dwingende reden van algemeen belang;
of

c) een beperkte duur gerechtvaardigd is om een dwingende reden van algemeen belang”.

kan worden opgelegd op basis van criteria die op dat ogenblik uiteraard opnieuw moeten voldoen aan artikel 10 van de richtlijn.

In dat verband kan ook worden verwezen naar het *Handboek voor de implementatie van de dienstenrichtlijn*⁵, dat bij artikel 11 van de dienstenrichtlijn de volgende toelichting verschaft:

“Bij de implementatie van de Dienstenrichtlijn moeten lidstaten het algemene beginsel van een onbeperkte vergunningsduur en de mogelijke uitzonderingen daarop vaststellen. Zoals uitdrukkelijk bepaald in artikel 11, lid 4, kunnen lidstaten echter nog steeds vergunningen intrekken wanneer niet langer aan de voorwaarden wordt voldaan.

Wanneer zij overwegen of het noodzakelijk is om een beperkte geldigheidsduur voor vergunningen in stand te houden om een bepaald algemeen belang te beschermen (bijvoorbeeld om afnemers van diensten te beschermen door te waarborgen dat dienstverrichters zich periodiek laten bijscholen) moeten lidstaten eerst zorgvuldig onderzoeken of permanent toezicht op de dienstverrichter in combinatie met de mogelijkheid om zijn vergunning in te trekken niet kan volstaan om het nagestreefte doel te bereiken (in bovenstaand voorbeeld worden dienstverrichters met een soepeler alternatief verplicht om aan te tonen dat zij bijscholing hebben gevolgd).”

Het blijkt dus mogelijk om het concept van een onbeperkte vergunning te combineren met voortschrijdende eisen inzake opleiding, beroepskennis en -ervaring, zodat zij die reeds als vergunninghouder erkend zijn, niet omwille van de dienstenrichtlijn aan een voorkeursbehandeling moeten worden onderworpen. Een loutere verwijzing naar artikel 11 van de dienstenrichtlijn verantwoordt het in het ontwerp gehanteerde onderscheid derhalve niet. Opdat dat onderscheid in het licht van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel gehandhaafd zou kunnen worden, zal er dus een meer deugdelijke verantwoording voor gegeven moeten kunnen worden.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 6

3. Vraag is of het niet veeleer de bedoeling is in het ontworpen artikel 10.1.3, § 1, eerste lid, tweede zin, van het Energiedecreet te schrijven: “In dat geval hebben die voorwaarden in elk geval betrekking op de opleiding, beroepskennis en -ervaring.” Indien aan de Vlaamse Regering de mogelijkheid wordt gegeven voorwaarden vast te leggen waaraan kandidaat-verslaggevers moeten voldoen (ontworpen artikel 10.1.3, § 1, eerste lid, eerste zin), heeft het weinig zin daarenboven te bepalen waarop die voorwaarden in elk geval betrekking “kunnen” hebben.

4. In het ontworpen artikel 10.1.3, § 1, derde lid, van het Energiedecreet lijken niet direct met elkaar verband houdende bepalingen te zijn opgenomen, namelijk enerzijds dat de

⁵ Het handboek kan worden geraadpleegd via http://ec.europa.eu/internal_market/services/docs/services-dir/guides/handbook_nl.pdf. Ook het Hof van Justitie van de Europese Unie houdt rekening met dit handboek, zoals blijkt uit HvJ 11 juli 2013, C-57/12, *Fédération des maisons de repos privées de Belgique*, punt 37.

Vlaamse Regering categorieën van verslaggevers kan bepalen en anderzijds dat de Vlaamse Regering de procedure voor de erkenning van de verslaggevers dient vast te leggen. Beide bepalingen zouden daarom een afzonderlijk lid moeten vormen.

Artikel 9

5. In de inleidende zin van artikel 9 van het ontwerp dient meer bepaald te worden verwezen naar “artikel 11.1.4, eerste lid,” in plaats van naar artikel 11.1.4 *tout court*.

Artikel 10

6. In de memorie van toelichting wordt gewezen op problemen die zijn gerezen bij de interpretatie van de vigerende regelgeving, met name wat het bepalen van het startpunt van de termijn voor de aangifteverplichting betreft. Na een uitvoerige uiteenzetting over de begrippen “domicilie” en “hoofdverblijfplaats” luidt de conclusie dat de principes aangaande vaststelling van de ingebruikname bij nieuwbouw expliciet herbevestigd worden. Er moet echter worden vastgesteld dat het bij deze uiteenzetting in de memorie van toelichting blijft en dat die principes niet in de tekst van het decreet worden verwoord. Dat dient te worden verholpen vermits de memorie van toelichting op zich geen normatieve waarde heeft.

Met betrekking tot het ontworpen artikel 11.1.8, § 1, eerste lid, van het Energiedecreet moet bovendien worden opgemerkt dat duidelijkheidshalve beter kan worden geschreven: “... Energieagentschap binnen een termijn van zes maanden die ingaat van zodra een van de volgende voorwaarden is vervuld:”.

Artikel 14

7. Artikel 14, 1°, van het ontwerp strekt ertoe het mogelijk te maken om ook aan de houders van een zakelijk recht op te leggen dat ze over een energieprestatiecertificaat moeten beschikken. In de memorie van toelichting wordt dit als volgt toegelicht:

“(…) [De huidige tekst] houdt echter geen rekening dat er een categorie van personen bestaat die noch eigenaar, noch gebruiker zijn, maar die wel de beschikkingsrechten hebben over het goed (bv. vruchtgebruik, onderverhuur). Daarom wordt expliciet toegevoegd dat ook de houders van een zakelijk recht aan die verplichting kunnen worden onderworpen.”

Terwijl vruchtgebruik wel een zakelijk recht is, is dat niet het geval voor onderverhuring. Wie onderhuurt heeft een persoonlijk recht ten aanzien van de onderverhuurder (zijnde de oorspronkelijke huurder), maar geen zakelijk recht over het door hem ondergehuurde goed. Indien het de bedoeling is om het toepassingsgebied tot die situatie uit te breiden, moet de bepaling derhalve geherformuleerd worden.

8. In artikel 14, 2°, van het ontwerp dient er melding van te worden gemaakt dat de wijziging meer specifiek betrekking heeft op artikel 11.2.1, § 3, eerste lid, van het Energiedecreet.

Artikel 19

9. In artikel 13.4.7/1, § 1, van het Energiedecreet komen de woorden “de verslaggevers” als zodanig niet voor, wel het woord “verslaggevers”. De redactie van de wijzigingsbepaling van artikel 19, 1°, van het ontwerp zal dan ook aangepast moeten worden.

Artikel 22

10. Bij artikel 47 van het decreet van 21 december 2012 ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2013’ werd met ingang van 1 januari 2013 al een punt 2.6 toegevoegd aan de bijlage bij het Energiedecreet. Bijgevolg moeten de nieuwe bepalingen die worden toegevoegd bij artikel 22, 4° tot 8°, van het ontwerp, worden vernummerd, en dienen de erin opgenomen verwijzingen te worden nagekeken.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Jo BAERT

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het laatst gewijzigd bij het decreet van 28 juni 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 42/1° ingevoegd, dat luidt als volgt:

“42/1° energieprestatie van gebouwen: de berekende of gemeten hoeveelheid energie die nodig is om aan de vraag naar energie te voldoen die verband houdt met een normaal gebruik van het gebouw, waaronder energie die wordt gebruikt voor verwarming, koeling, ventilatie, warmwatervoorziening en verlichting;”;

2° er wordt een punt 47/1° ingevoegd, dat luidt als volgt:

“47/1° EPB-eenheid: elke eenheid van aangrenzende lokalen die in hetzelfde gebouw liggen, die het voorwerp zijn van werken van dezelfde aard, die ontworpen of aangepast zijn om afzonderlijk te worden gebruikt en die ten hoogste één wooneenheid bevatten;”;

3° punt 56° wordt vervangen door wat volgt:

“56° gebouw: voor de toepassing van titel X, XI en artikel 13.4.5 tot en met 13.4.10, elk gebouw in zijn geheel of delen ervan die zijn ontworpen of aangepast om afzonderlijk te worden gebruikt, en waarvoor energie verbruikt wordt om een specifieke binnentemperatuur te verkrijgen;”;

4° in punt 56/1° wordt het woord “subdossiers” vervangen door het woord “EPB-eenheden”;

5° er wordt een punt 75/2° ingevoegd, dat luidt als volgt:

“75/2° kostenoptimaal niveau: het energieprestatieniveau dat gedurende de geraamde economische levensduur de laagste kosten met zich meebrengt, waarbij:

- a) de laagste kosten worden bepaald aan de hand van de energiegerelateerde investeringskosten, de onderhouds- en bedrijfskosten (met inbegrip van energiekosten en -besparingen, de betrokken gebouwencategorie, inkomsten van geproduceerde energie), waar van toepassing en verwijderingskosten, waar van toepassing;
- b) de resterende geraamde economische levensduur van een gebouw, waarbij de energieprestatie-eisen voor het gebouw in zijn geheel worden vastgesteld, hetzij op de geraamde economische levensduur van een onderdeel van een

gebouw, waarbij de energieprestatie-eisen voor afzonderlijke onderdelen van gebouwen worden vastgesteld;
en dat binnen het scala van prestatieniveaus ligt waar de berekende kosten-batenanalyse over de geraamde economische levensduur positief is;”;

6° er wordt een punt 100/1° ingevoegd, dat luidt als volgt:

“100/1° primaire energie: energie uit hernieuwbare en niet-hernieuwbare bronnen die geen omzetting of transformatie heeft ondergaan;”;

7° er wordt een punt 113/1/1° ingevoegd, dat luidt als volgt:

“113/1/1° SPF: de seizoensprestatiefactor van een warmtepomp;”;

8° punt 114/1° wordt opgeheven;

9° punt 127° wordt vervangen door wat volgt:

“127° verslaggever: de natuurlijke persoon, houder van het diploma van architect, burgerlijk ingenieur-architect, burgerlijk ingenieur, industrieel ingenieur, technisch ingenieur, bio-ingenieur, graduaat bouw, architect-assistent, bachelor bouw, de afstudeerrichting klimatisering van de bachelor elektromechanica, bachelor in de toegepaste architectuur of interieurarchitect, of een daarmee gelijkgesteld buitenlands diploma, die in opdracht van de aangifteplichtige de startverklaring bezorgt aan het Vlaams Energieagentschap en de EPB-aangifte opstelt of de rechtspersoon, binnen de organisatie waarvan in opdracht van de aangifteplichtige de startverklaring bezorgd wordt aan het Vlaams Energieagentschap en de EPB-aangifte opgesteld wordt door een zaakvoerder, bestuurder of werknemer, houder van het diploma van architect, burgerlijk ingenieur architect, burgerlijk ingenieur, industrieel ingenieur, technisch ingenieur, bio-ingenieur, graduaat bouw, architect-assistent, bachelor bouw, de afstudeerrichting klimatisering van de bachelor elektromechanica en bachelor in de toegepaste architectuur of interieurarchitect, of een daarmee gelijkgesteld buitenlands diploma;”;

10° er wordt een punt 137/1° ingevoegd, dat luidt als volgt:

“137/1° warmtepomp: voor wat de toepassing van de titels X en XI betreft, een machine, toestel of installatie dat/die warmte uit de natuurlijke omgeving, zoals de lucht, het water of de bodem overdraagt aan gebouwen of industriële installaties door de natuurlijke warmtestroming om te keren van een lagere naar een hogere temperatuur of waar bij omkeerbare warmtepompen de warmtestroming ook van het gebouw naar de natuurlijke omgeving kan plaatsvinden;”;

11° er wordt een punt 138/1° ingevoegd, dat luidt als volgt:

“138/1° Woningbouwwet: de wet van 9 juli 1971 tot regeling van de woningbouw en de verkoop van te bouwen of in aanbouw zijnde woningen;”.

Art. 3. In artikel 7.1.1, §2, van hetzelfde decreet wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

“In afwijking van het eerste lid kent de VREG geen groenestroomcertificaten toe voor de opwekking van elektriciteit uit zonne-energie als het fotovoltäisch zonne-energiesysteem in aanmerking komt om te voldoen aan de verplichting opgelegd op grond van artikel 11.1.3.”.

Art. 4. Het opschrift van titel X van hetzelfde decreet, vervangen bij decreet van 18 november 2011, wordt vervangen door wat volgt:

“Titel X. Erkenning van energiedeskundigen, verslaggevers en opleidingsinstellingen en de certificering van aannemers”.

Art. 5. In artikel 10.1.2 van hetzelfde decreet wordt tussen de woorden “die erkenning vast” en de woorden “De Vlaamse Regering” de zin “De Vlaamse Regering kan voorwaarden koppelen aan de opheffing van een schorsing.” ingevoegd.

Art. 6. Artikel 10.1.3 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 10.1.3. §1. Onverminderd artikel 1.1.3, 127°, kan de Vlaamse Regering voorwaarden vastleggen waaraan kandidaat-verslaggevers en verslaggevers moeten voldoen. Die voorwaarden kunnen in elk geval betrekking hebben op de opleiding, beroepskennis en -ervaring.

Onverminderd artikel 11.1.6/1, §1, tweede lid, kan de Vlaamse Regering bijkomende voorwaarden vastleggen betreffende de onafhankelijke wijze van handelen van de verslaggever ten aanzien van opdrachtgevers en commerciële belangen.

De Vlaamse Regering kan categorieën van verslaggevers bepalen.

De Vlaamse Regering legt de procedure voor de erkenning van de verslaggevers vast.

§2. Voor de aflevering van energieprestatiecertificaten bij bouw wordt de verslaggever aangewezen als energiedeskundige.”.

Art. 7. In artikel 10.1.4 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 november 2011, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden tussen het woord “energiedeskundigen” en de woorden “of de aannemers” de woorden “de verslaggevers” ingevoegd;

2° in het derde lid worden tussen het woord “energiedeskundigen” en de woorden “en de aannemers” de woorden “de verslaggevers” ingevoegd.

Art. 8. In artikel 11.1.1, §1, vijfde lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 november 2011, worden de woorden “ten behoeve van mensen” telkens opgeheven.

Art. 9. Aan artikel 11.1.4, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij decreet van 18 november 2011, worden een punt 8° en een punt 9° toegevoegd, die luiden als volgt:

“8° voor niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven met een lage energiebehoefte en niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven die in gebruik zijn bij een sector die onder een energiebeleidsovereenkomst inzake energieprestatie valt;

9° voor de niet voor bewoning bestemde gedeelten met een maximale bruikbare vloeroppervlakte van 50 m² met een andere functie dan industrie of landbouw, gelegen in industriegebouwen, niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven met een lage energiebehoefte en niet voor bewoning bestemde gebouwen van landbouwbedrijven die in gebruik zijn bij een sector die onder een energiebeleidsovereenkomst inzake energieprestatie valt.”.

Art. 10. In artikel 11.1.6 van hetzelfde decreet wordt na het woord “EPB-eisen” en voor de woorden “en de berekeningsmethodiek”, de zinsnede “, rekening houdende met het kostenoptimale niveau van het peil van primair energieverbruik,” ingevoegd.

Art. 11. In artikel 11.1.8, §1, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt vervangen door wat volgt:

“Na de uitvoering van de werken en handelingen aan gebouwen waarvoor EPB-eisen gelden als vermeld in artikel 11.1.1, §1, dient de verslaggever namens de aangifteplichtige een EPB-aangifte in bij het Vlaams Energieagentschap binnen een termijn van zes maanden die ingaat van zodra een van de volgende voorwaarden is vervuld:

1° de ingebruikname van het gebouw, waarbij bij een nieuwbouw dit moment ten laatste steeds de eerste domiciliëring van natuurlijke personen in een gebouw of de vestiging van een maatschappelijke zetel van een rechtspersoon in een gebouw is;

2° het beëindigen van de vergunnings- of meldingsplichtige werken of handelingen.”;

2° tussen het eerste en het tweede lid wordt een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“De EPB-aangifte wordt in elk geval ten laatste vijf jaar na het verlenen van de stedenbouwkundige vergunning of na het neerleggen van de melding ingediend.”;

3° in het bestaande tweede lid, dat het derde lid wordt, worden tussen de woorden “na de ingebruikname van het gebouw” en de woorden “namens de aangifteplichtige”, de woorden “en uiterlijk vijf jaar na het verlenen van de stedenbouwkundige vergunning” ingevoegd.

Art. 12. In artikel 11.1.9 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

“Als een gebouw dat gebouwd moet worden of in aanbouw is, door de aangifteplichtige wordt vervreemd, of als de stedenbouwkundige vergunning door de aangifteplichtige wordt overgedragen, dan wordt respectievelijk de nieuwe eigenaar of de nieuwe houder van de stedenbouwkundige vergunning de nieuwe aangifteplichtige. Als een gebouw dat al voorlopig opgeleverd is, wordt vervreemd voor een EPB-aangifte is ingediend, blijft de oorspronkelijke houder van de stedenbouwkundige vergunning of de meldingsplichtige de aangifteplichtige.”;

2° in paragraaf 2 wordt de zinsnede “verkoop door een promotor-bouwheer aan een natuurlijke persoon van een gebouwde, te bouwen, te verbouwen of in aanbouw zijnde woning of appartement” vervangen door de zinsnede “een overeenkomst tussen een promotor-bouwheer en een natuurlijke persoon, waarbij de Woningbouwwet van toepassing is en die tot doel heeft een appartement of woning te verkopen, te bouwen of te verbouwen.”.

Art. 13. Aan artikel 11.1.11 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij decreet van 18 november 2011, wordt tussen het eerste en het tweede lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“De EPB-aangifte wordt door de verslaggever ingediend per deelproject als er geen EPB-eenheden zijn, of per EPB-eenheid. Als een stedenbouwkundige vergunning, waarop EPB-eisen van toepassing zijn, voor de ingebruikname of voor het beëindigen van de vergunnings- of meldingsplichtige werken door een nieuwe stedenbouwkundige vergunning wordt gewijzigd, worden de werken die uitgevoerd zijn op basis van deze verschillende vergunningen door de verslaggever in een EPB-aangifte gerapporteerd. Als een wijziging van een bestaande stedenbouwkundige vergunning wordt gevraagd en het voorwerp van de aanvraag een uitbreiding van het gebouw met EPB-eenheden betreft, wordt elk van deze uitbreidingen als een aparte EPB-eenheid met een EPB-aangifte gerapporteerd. De verslaggever meldt elektronisch aan het Vlaams Energieagentschap welke energieprestatiedossiers worden samengevoegd.”.

Art. 14. In artikel 11.1.14, §2, eerste lid, van hetzelfde decreet worden tussen het woord “vernietigde” en het woord “werken”, de woorden “gestarte en voltooid” ingevoegd.

Art. 15. In artikel 11.2.1 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij decreet van 18 november 2011, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 1, eerste lid, wordt tussen de woorden “de eigenaars” en de woorden “gebruikers”, de zinsnede “, de houders van een zakelijk recht” ingevoegd;
- 2° in paragraaf 3, eerste lid, wordt tussen de woorden “alsook zijn” en het woord lasthebber het woord “opdrachthouder,” ingevoegd.

Art. 16. In artikel 13.1.4, §2, van hetzelfde decreet worden tussen het woord “vernietigde” en het woord “werken” de woorden “gestarte en voltooid” ingevoegd.

Art. 17. In artikel 13.4.5, §5, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het tweede lid wordt het bedrag “250 euro” vervangen door het bedrag “1000 euro”;
- 2° aan het tweede lid wordt de volgende zin toegevoegd:
“De maximale boete bedraagt 10.000 euro”;
- 3° in het derde lid wordt het bedrag “25 euro” vervangen door het bedrag “10 euro”.

Art. 18. Aan artikel 13.4.6, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 18 december 2011, wordt een punt 6° tot en met punt 14° toegevoegd, die luiden als volgt:

- “6° 1 euro per afwijking van 1%.m² op het installatierendement van ketels op gasvormige en vloeibare brandstof, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.1 van de bijlage bij dit decreet;
- 7° 22 euro per afwijking van 1 m² op de SPF van de elektrische warmtepomp, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.2 van de bijlage bij dit decreet;
- 8° 1,75 euro per afwijking van 1 W op het maximaal toegestaan vermogen voor directe elektrische verwarming, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.3 van de bijlage bij dit decreet;
- 9° 75 eurocent per afwijking van 1 W op het maximaal toegestaan vermogen voor elektrische warmwaterproductietoestellen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.4 van de bijlage bij dit decreet;
- 10° 30 euro per afwijking van 1 m².K/W op de isolatie van circulatieleidingen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.5 van de bijlage bij dit decreet;
- 11° 14 euro per afwijking van 1 m² op het systeemrendement van ijswatersystemen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.6 van de bijlage bij dit decreet;
- 12° 30 eurocent per afwijking van 1 %.m² op het warmteterugwinrendement van centrale ventilatiesystemen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.7 van de bijlage bij dit decreet;
- 13° 1,75 euro per afwijking van 1 W op het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen van verlichtingssystemen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.8 van de bijlage bij dit decreet;
- 14° 2,5 euro per afwijking van 1 m² op de eis betreffende de energieverbruiksmeters, bepaald op de wijze, vermeld in punt 1.7.9 van de bijlage bij dit decreet;”.

Art. 19. In artikel 13.4.7 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 december 2011 en 21 december 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 1, eerste lid, worden een punt 8° tot en met punt 20° toegevoegd, die luiden als volgt:

- “8° 1 euro per afwijking van 1%.m² op het installatierendement van ketels op gasvormige en vloeibare brandstof, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.1 van de bijlage bij dit decreet;
- 9° 22 euro per afwijking van 1 m² op de SPF van de elektrische warmtepomp, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.2 van de bijlage bij dit decreet;
- 10° 1,75 euro per afwijking van 1 W op het maximaal toegestaan vermogen voor direct elektrische verwarming, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.3 van de bijlage bij dit decreet;
- 11° 75 eurocent per afwijking van 1 W op het maximaal toegestaan vermogen voor elektrische warmwaterproductietoestellen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.4 van de bijlage bij dit decreet;
- 12° 30 euro per afwijking van 1 m².K/W op de isolatie van circulatieleidingen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.5 van de bijlage bij dit decreet;
- 13° 14 euro per afwijking van 1 m² op het systeemrendement van ijswatersystemen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.6 van de bijlage bij dit decreet;
- 14° 30 eurocent per afwijking van 1 %.m² op het warmteterugwinrendement van centrale ventilatiesystemen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.7 van de bijlage bij dit decreet;
- 15° 1,75 euro per afwijking van 1 W op het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen van verlichtingssystemen, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.8 van de bijlage bij dit decreet;
- 16° 2,5 euro per afwijking van 1 m² op de eis betreffende de energieverbruiksmeters, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.6.9 van de bijlage bij dit decreet;
- 17° 10 euro per m² verschil tussen de in de EPB-aangifte opgegeven oppervlakte van de ruimten waarin de systeemeisen gelden en de bij controle vastgestelde waarde van de oppervlakte, met een maximum van 500 euro per systeemeis waarvoor de oppervlakte niet waarheidsgetrouw gerapporteerd is, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.7 van de bijlage bij dit decreet;
- 18° 50 euro per afwijking van 1 m op de lengte van de circulatieleiding, met een maximum van 500 euro, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.8 van de bijlage bij dit decreet;
- 19° 10 euro per afwijking van 1 m² voor elke niet gerapporteerde systeemeis, met een maximum van 1000 euro per systeemeis, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.9 van de bijlage bij dit decreet;
- 20° 50 euro per afwijking van 1 m voor het niet rapporteren van de circulatieleiding, met een maximum van 1000 euro, bepaald op de wijze, vermeld in punt 2.10 van de bijlage bij dit decreet;”;

2° in paragraaf 1 wordt tussen het achtste en het negende lid een nieuw lid ingevoegd dat luidt als volgt:

“De maximale boete bedraagt 10 euro per m³ beschermd volume dat nieuw gebouwd wordt, gerenoveerd wordt of een functiewijziging ondergaat.”;

3° in paragraaf 3 wordt het derde lid opgeheven;

4° paragraaf 4 wordt vervangen door wat volgt;

“§4. Als het Vlaams Energieagentschap vaststelt dat de EPB-aangifte niet in overeenstemming is met de as-builsituatie op de datum van de indiening van de EPB-aangifte

of met de gemaakte controlevaststellingen, verplicht het Vlaams Energieagentschap de verslaggever om binnen de 60 kalenderdagen een nieuwe EPB-aangifte in te dienen die in overeenstemming is met zijn controlevaststellingen.

Als het Vlaams Energieagentschap vaststelt dat de indeling van het bouwproject in EPB-eenheden in de EPB-aangifte niet correct is gebeurd, verplicht het Vlaams Energieagentschap de verslaggever om binnen 60 kalenderdagen een nieuwe EPB-aangifte in te dienen volgens de correcte indeling in EPB-eenheden.

De verslaggever brengt de aangifteplichtige daarvan onmiddellijk op de hoogte en bezorgt hem de nieuw ingediende EPB-aangifte. De kosten voor het herindienen van de EPB-aangifte zijn volledig ten laste van de verslaggever.”;

5° een paragraaf 5 wordt toegevoegd die luidt als volgt:

“§5. Als een overtreding van de verplichting, vermeld in paragraaf 3, eerste lid of in paragraaf 4, eerste en tweede lid, wordt vastgesteld, maant het Vlaams Energieagentschap de verslaggever aan om binnen een vastgestelde termijn de verplichting na te leven. Als de verslaggever bij het verstrijken van die termijn in gebreke blijft, legt het Vlaams Energieagentschap een administratieve geldboete van 500 euro op. Het Vlaams Energieagentschap legt ook een nieuwe termijn vast waarin de betreffende verplichting moet worden nageleefd.

Als de verslaggever bij het verstrijken van de termijn, vermeld in het tweede lid, in gebreke blijft, legt het Vlaams Energieagentschap de verslaggever een administratieve geldboete op in de vorm van een dwangsom. Die bedraagt 10 euro per kalenderdag dat de termijn, vermeld in het eerste lid, wordt overschreden.”.

Art. 20. Aan artikel 13.4.7/1, §1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij decreet van 18 november 2011 en gewijzigd bij decreet van 21 december 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° tussen het woord “verslaggevers” en de woorden “die blijf geven” wordt de zinsnede “die de erkenningsvoorwaarden niet naleven of,” ingevoegd;

2° de volgende zinsnede wordt toegevoegd:

“of de erkenning als verslaggever definitief intrekken”;

3° er wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De Vlaamse Regering kan voorwaarden koppelen aan de opheffing van een schorsing.”.

Art. 21. In artikel 13.4.10, §3/1, tweede lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij decreet van 18 november 2011, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° tussen de woorden “aan de” en het woord lasthebber wordt het woord “opdrachthouder,” ingevoegd;

2° tussen de woorden “van deze” en het woord “lasthebber” word het woord “opdrachthouder,” ingevoegd.

Art. 22. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij decreet van 28 juni 2013, wordt een artikel 15.3.5/6 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 15.3.5/6. In afwijking van artikel 10.1.3, §1, kan de Vlaamse Regering voor verslaggevers die zich voor 1 januari 2015 als zodanig al in de energieprestatiedatabank geregistreerd hebben en die minstens één startverklaring of één EPB-aangifte ingediend hebben, uitzonderingen toestaan op de erkenningsvoorwaarden.”.

Art. 23. In de bijlage bij hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° het woord “subdossier” wordt in de tekst en in de formules telkens vervangen door het woord “EPB-eenheid”;
- 2° het woord “subdossiers” wordt in de tekst en in de formules telkens vervangen door het woord “EPB-eenheden”;
- 3° het woord “ontwerptoevoerdebiet” wordt in de tekst en in de formules telkens vervangen door het woord “toevoerdebiet”;
- 4° het woord “ontwerpafvoerdebiet” wordt in de tekst en in de formules telkens vervangen door het woord “afvoerdebiet”;
- 5° de woorden “ontwerp toevoerdebiet” worden in de tekst en in de formules telkens vervangen door het woord “toevoerdebiet”;
- 6° de woorden “ontwerp afvoerdebiet” worden in de tekst en in de formules telkens vervangen door het woord “afvoerdebiet”;
- 7° aan punt 1 wordt een punt 1.7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“1.7. Afwijkingen bij niet-conformiteit met de EPB-eisen op het vlak van de systeemeisen

1.7.1. Ketels op gasvormige en vloeibare brandstof

Als in de EPB-aangifte gerapporteerd is dat niet voldaan is aan de eis betreffende het minimale installatierendement, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van het installatierendement, uitgedrukt in $\%.m^2$, als volgt bepaald:

$(\eta_{\text{inst, eis}} - \eta_{\text{inst, aangifte}}) A_{\text{inst, heat, net, aangifte}}$
 waarin:

$\eta_{\text{inst, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het installatierendement;
 $\eta_{\text{inst, eis}}$ de minimaal vereiste waarde van het installatierendement;
 $A_{\text{inst, heat, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, in m^2 . Dit is de som van de vloeroppervlaktes, uitgedrukt in m^2 van alle ruimtes waarin minstens één warmte afgifte-element of inblaasmond van warme lucht aangesloten is op de betreffende verwarmingsinstallatie.

1.7.2. Elektrische warmtepompen

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende de minimale SPF, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van SPF, uitgedrukt in m^2 , als volgt bepaald:

$(SPF_{\text{eis}} - SPF_{\text{aangifte}}) A_{\text{inst, heat, net, aangifte}}$
 waarin:

SPF_{aangifte} de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de SPF i;
 SPF_{eis} de minimaal vereiste waarde van de SPF;
 $A_{\text{inst, heat, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, uitgedrukt in m^2 . Dit is de som van de vloeroppervlaktes in m^2 van alle ruimtes waarin minstens één warmte afgifte-element of inblaasmond van warme lucht aangesloten is op de betreffende verwarmingsinstallatie.

1.7.3. Directe elektrische verwarming

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende het maximaal toegestaan elektrische vermogen van direct elektrische verwarming, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van het elektrische vermogen, uitgedrukt in W, als volgt bepaald:

$(W_{\text{tot, aangifte}} / A_{\text{f, gross, aangifte}} - 15 \text{ W/m}^2) A_{\text{f, gross, aangifte}}$
 waarin:

$W_{\text{tot, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het totale afgiftevermogen van de elektrische verwarmingstoestellen, uitgedrukt in W;

$A_{\text{f, gross, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde brutovloeroppervlakte in m²;

1.7.4. Elektrische doorstroomtoestellen en boilers

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende het maximaal toegestaan elektrische vermogen van elektrische warmwaterproductietoestellen, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van het elektrische vermogen, uitgedrukt in W, als volgt bepaald:

$P_{\text{el, aangifte}} - \max [2500 ; 2500 + 50 * (A_{\text{f, gross, aangifte}} - 150)]$

waarin:

$P_{\text{el, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het elektrisch vermogen, uitgedrukt in W, bepaald door de som te nemen van de elektrische vermogens van alle elektrische warmwaterproductietoestellen;

$A_{\text{f, gross, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde brutovloeroppervlakte in m².

1.7.5. Circulatieleidingen

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende de isolatie van circulatieleidingen, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak isolatie, uitgedrukt in m².K/W, als volgt bepaald:

$(R_{\text{l, min, eis}} - R_{\text{l, aangifte}}) l_{\text{circ, aangifte}}$

waarin:

$R_{\text{l, min, eis}}$ de minimaal vereiste waarde van de lineaire warmteweerstand van het betreffende leidingsegment, uitgedrukt in m.K/W;

$R_{\text{l, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de lineaire warmteweerstand van het betreffende leidingsegment, uitgedrukt in m.K/W;

$l_{\text{circ, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde lengte van het betreffende segment van de circulatieleiding in m.

1.7.6. IJswatersystemen

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende het minimale systeemrendement van ijswatersystemen, wordt de overeenkomstige afwijking van het systeemrendement, uitgedrukt in m², als volgt bepaald:

$(\eta_{\text{sys, cool, min, eis}} - \eta_{\text{sys, cool, aangifte}}) A_{\text{inst, cool, net, aangifte}}$

waarin:

$\eta_{\text{sys, cool, min, eis}}$ de minimaal vereiste waarde van het systeemrendement;

$\eta_{\text{sys, cool, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het systeemrendement;

$A_{\text{inst, cool, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de koelinstallatie, uitgedrukt in m². Dit is de som van de vloeroppervlaktes in m² van alle ruimtes waarin minstens één koude afgifte-element of inblaasmond van koude lucht aangesloten is op de betreffende koelinstallatie.

1.7.7. Energieprestatie van ventilatiesystemen

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende het minimale warmteterugwinrendement voor centrale ventilatiesystemen, wordt de overeenkomstige afwijking van het warmteterugwinrendement, uitgedrukt in %.m², als volgt bepaald:

$(\eta_{\text{hr, vent, eis}} - \eta_{\text{hr, vent, aangifte}}) A_{\text{inst, vent, net, aangifte}}$

waarin:

$\eta_{hr, vent, eis}$ de minimaal vereiste waarde van het warmteterugwinrendement;
 $\eta_{hr, vent, aangifte}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het warmteterugwinrendement;
 $A_{inst, vent, net, aangifte}$ de in de EPB-aangifte vermelde netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de ventilatie-installatie, uitgedrukt in m². Dit is de som van de vloeroppervlaktes in m² van alle ruimtes waarin minstens één mechanische toevoer- of afvoeropening aangesloten is op de betreffende ventilatie-installatie.

1.7.8. Verlichting

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat er in een ruimte niet voldaan is aan de eis betreffende het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen voor verlichting, wordt de overeenkomstige afwijking op het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen in die ruimte, uitgedrukt in W, als volgt bepaald:

$(w_{equiv, aangifte} - w_{equiv, max, eis}) A_{light, net, aangifte}$
 waarin:

$w_{equiv, aangifte}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen in de betreffende ruimte;

$w_{equiv, max, eis}$ het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen in de betreffende ruimte;

$A_{light, net}$ de in de EPB-aangifte vermelde netto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m², van de ruimte waarin het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen overschreden wordt.

1.7.9. Energieverbruiksmeters

Als in de EPB-aangifte opgegeven is dat niet voldaan is aan de eis betreffende de verplichte energieverbruiksmeters, is de overeenkomstige afwijking gelijk aan $A_{inst, heat, net, aangifte}$ zoals bepaald in 1.7.1 in geval van warmteproductie en gelijk aan $A_{inst, cool, net, aangifte}$ zoals bepaald in 1.7.6 in geval van koeling.”.

8° aan punt 2 wordt een punt 2.7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“2.7. Afwijkingen van niet-conformiteit met de EPB-eisen op het vlak van de systeemeisen

2.7.1. Ketels op gasvormige en vloeibare brandstof

Als bij controle de vastgestelde waarde van het installatierendement kleiner blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van het installatierendement, uitgedrukt in %.m², als volgt bepaald:

$(\eta_{inst, aangifte} - \eta_{inst, vaststelling}) A_{inst, heat, net, vaststelling}$
 waarin:

$\eta_{inst, aangifte}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het installatierendement;

$\eta_{inst, vaststelling}$ de bij controle vastgestelde waarde van het installatierendement;

$A_{inst, heat, net, vaststelling}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, uitgedrukt in m². Dit is de som van de vloeroppervlaktes in m² van alle ruimtes waarin minstens één warmte afgifte-element of inblaasmond van warme lucht aangesloten is op de betreffende verwarmingsinstallatie.

2.7.2. Elektrische warmtepompen

Als bij controle de vastgestelde waarde van de SPF kleiner blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, dan wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van SPF, uitgedrukt in m², als volgt bepaald:

$(SPF_{aangifte} - SPF_{vaststelling}) A_{inst, heat, net, vaststelling}$
 waarin:

$SPF_{aangifte}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de SPF ;

$SPF_{vaststelling}$ de bij controle vastgestelde waarde van de SPF ;

$A_{inst, heat, net, vaststelling}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, uitgedrukt in m^2 . Dit is de som van de vloeroppervlaktes in m^2 van alle ruimtes waarin minstens één warmte afgifte-element of inblaasmond van warme lucht aangesloten is op de betreffende verwarmingsinstallatie.

2.7.3. Directe elektrische verwarming

Als bij controle de vastgestelde waarde van het elektrische vermogen van de direct elektrische verwarming groter blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van het elektrische vermogen, uitgedrukt in W , als volgt bepaald:

$W_{tot, vaststelling} - W_{tot, aangifte}$
 waarin:

$W_{tot, vaststelling}$ de bij controle vastgestelde waarde van het totale afgiftevermogen van de elektrische verwarmingstoestellen, uitgedrukt in W ;

$W_{tot, aangifte}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het totale afgiftevermogen van de elektrische verwarmingstoestellen, uitgedrukt in W .

2.7.4. Elektrische doorstroomtoestellen en boilers

Als bij controle de vastgestelde waarde van het elektrische vermogen van de elektrische warmwaterproductietoestellen groter blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van het elektrische vermogen, uitgedrukt in W , als volgt bepaald:

$P_{el, vaststelling} - P_{el, aangifte}$
 waarin:

$P_{el, vaststelling}$ de bij controle vastgestelde waarde van het elektrisch vermogen die bepaald is door de som te nemen van de elektrische vermogens van alle elektrische warmwaterproductietoestellen, uitgedrukt in W ;

$P_{el, aangifte}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het elektrisch vermogen, die bepaald is door de som te nemen van de elektrische vermogens van alle elektrische warmwaterproductietoestellen, uitgedrukt in W .

2.7.5. Circulatieleidingen

Als bij controle de vastgestelde waarde van de isolatie van circulatieleidingen slechter blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking op het vlak van de isolatie, uitgedrukt in $m^2.K/W$, als volgt bepaald:

$(R_{l, aangifte} - R_{l, vaststelling}) l_{circ, vaststelling}$
 waarin:

$R_{l, aangifte}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de lineaire warmteweerstand van het betreffende leidingsegment, uitgedrukt in $m.K/W$;

$R_{l, vaststelling}$ de bij controle vastgestelde waarde van de lineaire warmteweerstand van het betreffende leidingsegment, uitgedrukt in $m.K/W$;

$l_{circ, vaststelling}$ de bij controle vastgestelde waarde van de lengte het betreffende segment van de circulatieleiding, uitgedrukt in m .

2.7.6. IJswatersystemen

Als bij controle de vastgestelde waarde van het systeemrendement van ijswatersystemen kleiner blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige

afwijking op het systeemrendement, uitgedrukt in m², als volgt bepaald:

$$(\eta_{\text{sys,cool, aangifte}} - \eta_{\text{sys,cool, vaststelling}}) A_{\text{inst, cool, net, vaststelling}}$$

waarin:

$\eta_{\text{sys,cool, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het systeemrendement;

$\eta_{\text{sys,cool, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van het systeemrendement;

$A_{\text{inst, cool, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de koelinstallatie, uitgedrukt in m². Dit is de som van de vloeroppervlaktes in m² van alle ruimtes waarin minstens één koude afgifte-element of inblaasmond van koude lucht aangesloten is op de betreffende koelinstallatie.

2.7.7. Energieprestatie van ventilatiesystemen

Als bij controle de vastgestelde waarde van het warmteterugwinrendement voor centrale ventilatiesystemen kleiner blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking op het warmteterugwinrendement, uitgedrukt in %.m², als volgt bepaald:

$$(\eta_{\text{hr, vent, aangifte}} - \eta_{\text{hr, vent, vaststelling}}) A_{\text{inst, vent, net, vaststelling}}$$

waarin:

$\eta_{\text{hr, vent, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het warmteterugwinrendement;

$\eta_{\text{hr, vent, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van het warmteterugwinrendement;

$A_{\text{inst, vent, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de ventilatie-installatie, uitgedrukt in m². Dit is de som van de vloeroppervlaktes in m² van alle ruimtes waarin minstens één mechanische toevoer- of afvoeropening aangesloten is op de betreffende ventilatie-installatie.

2.7.8. Verlichting

Als bij controle voor een ruimte de vastgestelde waarde van het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen voor verlichting groter blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking op het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen voor die ruimte, uitgedrukt in W, als volgt bepaald:

$$(w_{\text{equiv, vaststelling}} - w_{\text{equiv, aangifte}}) A_{\text{light, net, vaststelling}}$$

waarin:

$w_{\text{equiv, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen in de ruimte;

$w_{\text{equiv, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen in de ruimte;

$A_{\text{light, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m², van de ruimte waarin de in de EPB-aangifte vermelde waarde van het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen afwijkt ten opzichte van de bij controle vastgestelde waarde van het equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen.

2.7.9. Energieverbruiksmeters

Als bij controle blijkt dat niet voldaan is aan de eis betreffende de verplichte energieverbruiksmeters (er is geen meter geplaatst of de meter voldoet niet aan de minimaal vereiste karakteristieken) in tegenstelling tot wat in de EPB-aangifte is vermeld, is de overeenkomstige afwijking gelijk aan $A_{\text{inst, heat, net, vaststelling}}$, zoals bepaald in 2.6.1, in geval van warmteproductie en gelijk aan $A_{\text{inst, cool, net, vaststelling}}$, zoals bepaald in 2.6.6, in geval van koeling.”.

9° aan punt 2 wordt een punt 2.8 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“2.8. Afwijkingen bij het bepalen van de oppervlakten van de ruimtes waarin de systeemeisen gelden

Als bij controle de vastgestelde waarde van de bruto vloeroppervlakten van de ruimten waarin de systeemeisen met betrekking tot direct elektrische verwarming en elektrische doorstroomtoestellen en boilers gelden, meer dan 5% kleiner blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking, uitgedrukt in m², als volgt bepaald:

$A_{f, \text{gross, aangifte}} - A_{f, \text{gross, vaststelling}}$
waarin:

$A_{f, \text{gross, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde bruto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m²;

$A_{f, \text{gross, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de bruto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m².

Als bij controle de vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte van de ruimten waarin een systeem geldt, meer dan 5% groter blijkt dan in de EPB-aangifte is vermeld, wordt de overeenkomstige afwijking, uitgedrukt in m², als volgt bepaald:

- in geval van ketels op gasvormige en vloeibare brandstof, elektrische warmtepompen en energieverbruiksmeters van warmteproductie-installaties:

$A_{\text{inst, heat, net, vaststelling}} - A_{\text{inst, heat, net, aangifte}}$
waarin:

$A_{\text{inst, heat, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, zoals bepaald in 2.7.1.

$A_{\text{inst, heat, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, zoals bepaald in 2.7.1.

- in geval van ijswatersystemen en energieverbruiksmeters van koelinstallaties:

$A_{\text{inst, cool, net, vaststelling}} - A_{\text{inst, cool, net, aangifte}}$
waarin:

$A_{\text{inst, cool, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de koelinstallatie, zoals bepaald in 2.7.6.

$A_{\text{inst, cool, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de koelinstallatie, zoals bepaald in 2.7.6.

- in geval van energieprestatie van ventilatiesystemen:

$A_{\text{inst, ven, net, vaststelling}} - A_{\text{inst, vent, net, aangifte}}$
waarin:

$A_{\text{inst, vent, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de ventilatie-installatie, zoals bepaald in 2.7.7.

$A_{\text{inst, vent, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de ventilatie-installatie, zoals bepaald in 2.7.7.

- in geval van verlichting:

$A_{\text{light, net, vaststelling}} - A_{\text{light, net, aangifte}}$
waarin:

$A_{\text{light, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m², van de ruimte waarin het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen overschreden wordt.

$A_{\text{light, net, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de netto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m², van de ruimte waarin het maximaal equivalente specifiek geïnstalleerd vermogen overschreden wordt.”;

10° aan punt 2 wordt een punt 2.9 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“2.9. Afwijkingen bij de bepaling van de lengte van circulatieleidingen

Als bij controle de vastgestelde waarde van de lengte van een circulatieleiding meer dan 5% groter blijkt in de EPB-aangifte is vermeld, dan wordt de overeenkomstige afwijking, uitgedrukt in meter, als volgt bepaald:

$(l_{\text{circ, vaststelling}} - l_{\text{circ, aangifte}})$
waarin:

$l_{\text{circ, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde lengte, uitgedrukt in meter van de circulatieleiding;

$l_{\text{circ, aangifte}}$ de in de EPB-aangifte vermelde waarde van de lengte, uitgedrukt in meter van de circulatieleiding.”;

11° aan punt 2 wordt een punt 2.10 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“2.10. Afwijking bij de rapportering van de geldende systeemeisen

Als bij controle blijkt dat een systeemeis van toepassing is in tegenstelling tot wat in de EPB-aangifte is vermeld, dan is de overeenkomstige afwijking, uitgedrukt in m², per geldende eis die niet gerapporteerd is gelijk aan:

- in geval van ketels op gasvormige en vloeibare brandstof, elektrische warmtepompen en energieverbruiksmeters van warmteproductie-installaties:
 $A_{\text{inst, heat, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de verwarmingsinstallatie, zoals bepaald in 2.7.1;
- in geval van ijswatersystemen en energieverbruiksmeters van koelinstallaties:
 $A_{\text{inst, cool, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de koelinstallatie, zoals bepaald in 2.7.6;
- in geval van energieprestatie van ventilatiesystemen:
 $A_{\text{inst, vent, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte die bediend wordt door de ventilatie-installatie, zoals bepaald in 2.7.7;
- in geval van verlichting:
 $A_{\text{light, net, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de netto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m², van de ruimtes waarvoor de systeemeis met betrekking tot verlichting van toepassing is;
- in geval van direct elektrische verwarming en elektrische doorstroomtoestellen en boilers:
 $A_{\text{f, gross, vaststelling}}$ de bij controle vastgestelde waarde van de bruto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m².”;

12° aan punt 2 wordt een punt 2.11 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“2.11. Afwijking bij de rapportering van circulatieleidingen

Als bij controle blijkt dat een circulatieleiding geplaatst is in tegenstelling tot wat in de EPB-aangifte is vermeld, is de overeenkomstige afwijking gelijk aan de bij controle vastgestelde lengte in meter van de circulatieleiding.”.

Art. 24. Dit decreet treedt in werking op de datum van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van artikel 2, 3° en 9°, en artikel 8, die in werking treden op 1 januari 2015.

Brussel, 29 november 2013.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie,

Freya VAN DEN BOSSCHE

BIJLAGEN

bij de memorie van toelichting:

REGULERINGSIMPACTANALYSES (RIA)

- E-peil en K-peil-eisen
- Handleiding EPB-aangifte
- Erkenningsregeling voor verslaggevers
- Systeemvereisten

Reguleringsimpactanalyse voor Schaduwpad om strengere E-peil- en K-peil-eisen te bepalen door steden en gemeenten in het kader van een voorlopersbeleid

Gebruik de RIA-leidraad en de RIA-checklist om deze RIA in te vullen.

1 Gegevens van het advies

1.1 Gegevens van de regelgeving

nummer taal- en wetgevingstechnisch advies	<Vul hier de gewenste informatie in>
bevoegde minister(s) van de regelgeving	Freya Van den Bossche
RIA en JoKER	neen
link naar de regelgevingsagenda	http://regelgevingsagenda.bestuurszaken.be/regelgevingsagenda-initiatief/titel-lne-e-10255

1.2 Gegevens van de aanvrager

e-mailadres	wina.roelens@vea.be
organisatie	Vlaamse overheid
beleidsdomein	LNE
entiteit	Vlaams Energieagentschap (= VEA)

2 Titel en fase

Het project 'Strengere E-peileisen te bepalen door steden en gemeentes voor een vooruitstrevend beleid' bevindt zich in de eindredactiefase.

3 Samenvatting

Het is belangrijk dat de Vlaamse overheid een actief voorlopersbeleid uitbouwt. Door een groter aandeel van gebouwen die een betere energieprestatie hebben dan de in voege zijnde verplichte EPB-eisen, wordt het pad geëffend voor het stapsgewijs verstrengen van de energieprestatieregelgeving voor gebouwen. Een onderdeel van zo'n beleid bestaat eruit de lokale besturen de ruimte te geven om daarop in te spelen om ook zelf een vooruitstrevend beleid te voeren. De nodige decretale basis daarvoor werd al in het wijzigingsdecreet van 18 november 2011 voorzien. Er werd echter nog geen uitvoering aan gegeven.

Het VEA liet een beleidsvoorbereidende studie uitvoeren naar het kostenoptimale niveau van de energieprestatie-eisen volgens een door de Europese Commissie vastgestelde methodologie. Uit deze studie werden naast de kostenoptimale niveaus, ook de laagste kostenefficiënte niveaus afgeleid ten opzichte van de huidige eisen. Op basis hiervan wordt het E-peil dat hoort bij een BEN-gebouw in 2021 vastgelegd. Parallel wordt een schaduwpad voor ondersteuning van de voorlopers voorgesteld.

De Vlaamse Regering kan op die basis in het Energiebesluit strengere eisenpakketten vastleggen die kaderen in het voorlopersbeleid en waaruit gemeenten kunnen kiezen. Zo kan een gemeente een volgende verstrenging (volgens het vastgelegde verstrengingspad van de Vlaamse Regering) vroeger opstarten. Die nieuwe wijken kaderen dan in een voorlopersbeleid.

Het voorstel heeft de volgende voordelen:

- De gemeenten kunnen een voorlopersbeleid uitwerken indien zij dat wensen, waarmee een dynamiek gecreëerd wordt ter ondersteuning van de Vlaamse beleidsvorming, zoals het verstrengingspad van de E-peileisen.
- De gemeenten kunnen kiezen uit de pakketten met een bepaald E-peil en K-peil. Een verdere differentiatie is niet mogelijk, zodat de overzichtelijkheid voor de aangifteplichtige, de architect en de verslaggever bewaard blijft. Bovendien bevordert dit de mogelijkheid voor samenwerking of uniform beleid op intergemeentelijk niveau. De nodige implementatie bij de gemeenten en het VEA worden op die manier ook vereenvoudigd.
- Aangifteplichtigen worden gestimuleerd een beter E-peil en K-peil te halen dan de Vlaamse eis, waardoor hun energieverbruik daalt.

De gemeenten die strengere eisen wensen op te leggen dienen een gepast handhavingssysteem uit te bouwen. Wanneer niet voldaan wordt aan de strengere E-peileisen, dient de gemeente immers over te gaan tot het opleggen van administratieve sancties, zoals decretaal bepaald. Het opzetten van zo'n handhavingssysteem zal enerzijds werk, tijd en geld kosten aan de gemeente, terwijl het anderzijds ook kan zorgen voor bijkomende inkomsten voor de gemeente wanneer zou blijken dat de gebouwen in de zones voor voorlopers niet aan de strengere eisen zouden voldoen. Het is aan de gemeenten om een afweging te maken in welke gevallen een specifiek voorlopersbeleid uitgewerkt zal worden, rekening houdend met zowel de lasten als de inkomsten.

4 Probleembeschrijving

Sinds 1 januari 2006 wordt het bouwen en verbouwen in Vlaanderen aangestuurd door de energieprestatieregelgeving. Enerzijds om nieuwe gebouwen energiezuinig maar ook aangenaam en gezond te maken. Anderzijds om verbouwings- en uitbreidingswerkzaamheden zo energiezuinig mogelijk te laten verlopen.

Momenteel worden deze eisen vastgelegd en gehandhaafd op het gewestelijke niveau.

In de beleidsnota Energie 2009-2015 wordt gesteld: *“Energiezuinig wonen biedt voordelen die steeds meer mensen overtuigen. We onderzoeken hoe lokale besturen de ruimte kunnen krijgen om daarop in te spelen en een vooruitstrevend beleid te voeren. Dat zou bijvoorbeeld kunnen gaan om het voorschrijven van strengere energiepeilen voor innovatieve bouwprojecten via een stedenbouwkundige verordening waarbij lokale overheden bijkomende eisen kunnen opleggen op vlak van energiebesparing en energierecuperatie. Op deze manier kunnen bij nieuwe verkavelingen innovatieve eco-wijken worden ontwikkeld.”*

De VVSG vroeg aan het VEA te onderzoeken of in de energieprestatieregelgeving de mogelijkheid kan worden voorzien om gemeenten de beleidsvrijheid te geven om gebiedsgericht of gemeentebreed meer vooruitstrevende E-peileisen toe te passen dan wettelijk verplicht.

De vraag kadert in het engagement van bepaalde gemeenten die ambiëren om een CO₂-vrije gemeente te realiseren, en in de onderschrijving door een aantal gemeenten van het Convenant van de burgemeesters van de Europese Commissie. Dat Convenant roept lokale besturen op om initiatieven te nemen om mee te werken aan het energiebeleid van de Europese Unie.

Daarnaast legt de vernieuwde EPBD- richtlijn 2010/31/EU aan de lidstaten op dat zij een voorlopersbeleid moeten uitwerken.

Naar aanleiding van de EPB-evaluatie in 2010 werd deze mogelijkheid dan ook onderzocht en werd in het Energiedecreet de mogelijkheid voorzien dat de gemeenten voor bepaalde zones voor nieuwe gebouwen een strenger E-peil en een strenger K-peil kunnen vastleggen. Artikel 11.1.1 werd aangevuld met een nieuwe paragraaf 1/1 waarbij de gemeente de mogelijkheid wordt geboden om voor nieuwe wijken strengere eisen vast te stellen, onder de voorwaarden bepaald door de Vlaamse Regering. Dat kadert in het voorlopersbeleid, bedoeld in artikel 9 van de richtlijn 2010/31/EU.

De Vlaamse Regering kan op die basis in het Energiebesluit twee verstrengde eisenpakketten vastleggen, die kaderen in het voorlopersbeleid en waaruit gemeenten kunnen kiezen. Zo kan een gemeente een volgende verstrenging (volgens het vastgelegde verstrengingspad van de Vlaamse Regering) vroeger opstarten. De gemeente kan dan vervroegd voor bepaalde nieuwe wijken een volgende stap in de verlaging van de E-peileisen invoeren. Die nieuwe wijken kaderen dan in een voorlopersbeleid.

Het werken met vooraf gedefinieerde strengere pakketten of met vaste vorken, biedt het voordeel dat de eisen die een gemeente oplegt al onderzocht zijn en dat de zones met strengere eisen dan als voorbeeld kunnen fungeren om na te gaan of de toekomstige eisen in realiteit wel haalbaar zijn. In het Energiedecreet werd voor deze aanpak een decretale basis voorzien in het wijzigingsdecreet van 18 november 2011.

Aangezien dit verstrengingspad momenteel nog niet vastgelegd is door de Vlaamse Regering, kunnen de gemeenten echter nog geen actief voorlopersbeleid voeren.

Het VEA liet een beleidsvoorbereidende studie uitvoeren naar het kostenoptimale niveau van de energieprestatie-eisen volgens een door de Commissie vastgestelde methodologie. Uit deze studie werden naast de kostenoptimale niveaus ook de laagste kostenefficiënte niveaus afgeleid ten opzichte van de huidige eisen. Op basis hiervan werd een verstrengingspad uitgewerkt tot 2021.

Analoog met het verstrengingspad voor het E-peil werd een schaduwpad opgesteld. Dat kan zowel toegepast worden voor ondersteuningsmaatregelen als voor het voorlopersbeleid.

5 Beleidsdoelstelling

De energieprestatieregelgeving beoogt het energieverbruik van nieuwe en gerenoveerde gebouwen te verminderen.

Voorlopers creëren dynamiek waardoor het pad geëffend wordt voor beleidsvoering. Omgekeerd hebben voorlopers ook nood aan ondersteuning vanuit het beleid om deze rol te kunnen opnemen. Door een groter aandeel van gebouwen die een betere energieprestatie hebben dan de in voege zijnde verplichte EPB-eisen, wordt het pad geëffend voor het stapsgewijs verstrengen van de energieprestatieregelgeving voor gebouwen. Deze verstrenging is als beleidsdoelstelling opgenomen in het Vlaams regeerakkoord.

De beleidsnota Energie 2009-2015 stelt: *“Energiezuinig wonen biedt voordelen die steeds meer mensen overtuigen. We onderzoeken hoe lokale besturen de ruimte kunnen krijgen om daarop in te spelen en een vooruitstrevend beleid te voeren. Dat zou bijvoorbeeld kunnen gaan om het voorschrijven van strengere energiepeilen voor innovatieve bouwprojecten via een stedenbouwkundige verordening waarbij lokale overheden bijkomende eisen kunnen opleggen op vlak van energiebesparing en energierecuperatie. Op deze manier kunnen bij nieuwe verkavelingen innovatieve eco-wijken worden ontwikkeld.”*

Een van de prioriteiten van het VEA in 2013 is het voorleggen van een advies voor het stappenplan voor het stapsgewijs verstrengen van de EPB-eisen tot 2021. Dit punt is dan ook expliciet opgenomen in het ondernemingsplan van het VEA voor 2013.

Het VEA liet dan ook een beleidsvoorbereidende studie uitvoeren naar het kostenoptimale niveau van de energieprestatie-eisen volgens een door de Commissie vastgestelde methodologie. Uit deze studie werden naast de kostenoptimale niveaus ook de laagste kostenefficiënte niveaus afgeleid ten opzichte van de huidige eisen. Op basis hiervan werd een verstrengingspad uitgewerkt tot 2021. Analoot met het verstrengingspad voor het E-peil werd een schaduwpad opgesteld.

6 Opties

→ Nuloptie: voortzetting van de bestaande toestand

Er wordt geen voorstel voorgelegd, zodat de gemeenten geen voorlopersbeleid kunnen voeren. De huidige EPB-eisen blijven geldig in heel Vlaanderen en er is geen differentiatie mogelijk. Er wordt geen antwoord geboden op de probleemstelling en de doelstelling.

→ Optie 2: verstrengingspad en tweesporenbeleid wordt vastgelegd door Vlaamse Regering – gekozen optie

Analoot met het verstrengingspad voor het E-peil wordt een schaduwpad opgesteld. Dat kan zowel toegepast worden voor ondersteuningsmaatregelen als voor het voorlopersbeleid.

Het voorgestelde schaduwpad bestaat in een eerste periode uit twee niveaus, die enerzijds de ‘vroege volgers’ vertegenwoordigen en anderzijds de ‘voorlopers’. Het voordeel van twee niveaus is dat beide doelgroepen bereikt kunnen worden. Met één niveau zullen ofwel de voorlopers onvoldoende ondersteund worden, ofwel zullen de vroege volgers uit de boot vallen.

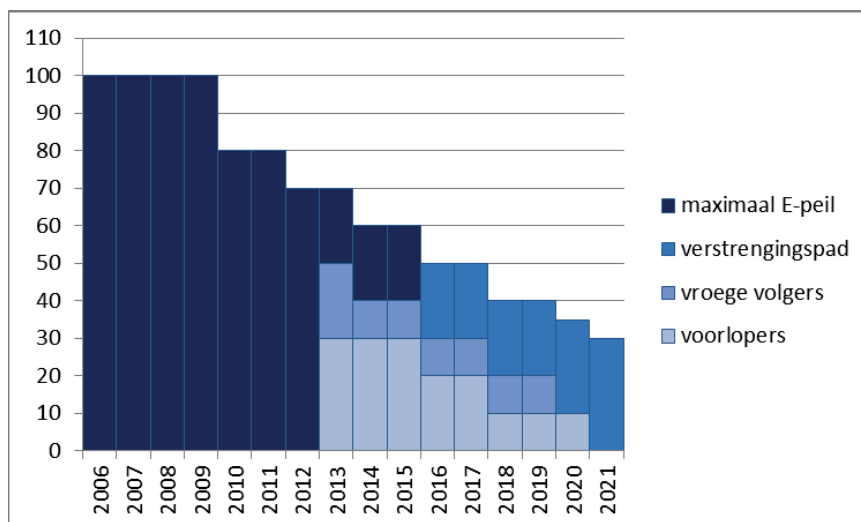
Bij de 'vroege volgers' behoren de mensen die al vanaf de invoering van het kostenoptimale eisenniveau opteren voor het toepassen van het bijna-energie neutrale niveau. Zij kiezen al voor een volgende mijlpaal binnen het beleid. Naarmate het verstrengingspad gevolgd wordt richting bijna-energie neutraliteit wordt de nood om die groep te ondersteunen steeds kleiner. Dat niveau wordt dan immers de eis. Vanaf dat moment verdwijnt de noodzaak om deze groep aan te moedigen.

De voorlopers gaan daarnaast steeds een stapje verder en streven al naar energie neutrale gebouwen. Omdat het verschil met de kostenoptimale eis aanvankelijk nog groot is, kan dat niveau stapsgewijs evolueren tot op het energie neutrale niveau. Er wordt daarom gekozen om het voorlopersniveau stapsgewijs bij elke verstrenging met 10 E-peilpunten te verlagen tot het E-peil 0 bereikt is. Uiteindelijk zal het schaduwpad enkel nog uit het energie neutrale niveau bestaan.

Dat schaduwpad kan zowel toegepast worden voor ondersteuningsmaatregelen (premies netbeheerders, verlaging onroerende voorheffing) als voor het voorlopersbeleid. Bovenstaande resulteert in volgend tweesporenbeleid:

Tweesporenbeleid EPW-eenheden					
	2015	2016	2018	2020	2021
E-peil-eis	E60	E50	E40	E35	E30 - BEN
E-peil 'vroege volgers'	E40	E30 - BEN	E20	-	-
E-peil 'voorlopers'	E30-BEN	E20	E10	E10	E0 - EN

Tabel 1 - Overzicht E-peilen tweesporenbeleid EPW-eenheden

Figuur 1 –Verstrengingspad en bijhorend tweesporenbeleid EPW-eenheden

Naast een strengere E-peil wordt ook een strengere K-peil opgenomen in het pakket dat de gemeente kan vastleggen. Het is essentieel dat de vroege volgers en de voorlopers niet enkel investeren in technologische verbeteringen van hun woning of appartement, maar ook in de maatregelen die op lange termijn hun waarde behouden zoals de isolatie van het gebouw. Een laag K-peil en een zeer doordacht ontwerp zijn daarom aangewezen. Bij volgende E-peilen worden volgende K-peilen voorgesteld:

- E30/K30
- E20/K25
- E10/K25
- E0/K20

De verstrengde eisen waaruit de 308 Vlaamse gemeenten kunnen kiezen, betreffen telkens een “totaalpakket”, wat inhoudt dat de verschillende onderdelen van elk pakket niet met elkaar mogen worden gecombineerd. Een gemeente kan m.a.w. niet beslissen om het E-peil uit pakket 1 in te voeren en het K-peil uit pakket 2. Een gemeente kan evenmin beslissen om enkel de verstrengde E-peileis op te leggen en geen K-peileis, en vice versa.

→ **Optie 3: de keuze voor het strengere E-peil wordt binnen het decretaal kader aan de gemeenten gelaten**

De Vlaamse Regering legt geen tweesporenbeleid vast, maar geeft de gemeenten de vrije keuze in het eisenniveau. Al de 308 Vlaamse gemeenten krijgen de mogelijkheid verschillende E-peil- en K-peileisen te stellen overeenkomstig hun eigen beleid.

Op die manier wordt het voor elke gemeente mogelijk een voorlopersbeleid te voeren op maat van de gemeente. Het type doelgroep kan specifiek per gemeente bepaald worden, zodat een beleid gevoerd kan worden dat nauw aansluit bij de lokale realiteit en wensen.

Het niveau van de eisen wordt niet noodzakelijk opgesteld aan de hand van het voorziene verstrengingspad van de energieprestatie-eisen, waardoor de effening van het pad voor beleidsvoering vanuit het Vlaamse niveau niet noodzakelijk optimaal geëffend wordt.

7 Analyse van de effecten

Doelgroepen

Steden en gemeenten: Artikel 11.1.1, §1/1 van het Energiedecreet bepaalt dat de gemeenten, onder de voorwaarden die bepaald zijn door de Vlaamse Regering, voor nieuwe wijken strengere eisen kunnen vastleggen met betrekking tot het E-peil en het K-peil. Bovendien staat de gemeente ook in voor het opleggen van de administratieve sancties die gepaard gaan met het niet-voldoen aan deze strengere eisen binnen het jaar na indiening van de aangifte (Art 13.6.1 §1). Wanneer zowel aan de strengere eisen van de gemeente als aan de Vlaamse energieprestatie-eisen niet voldaan wordt, wordt de administratieve sanctie bovendien verhoogd met het aandeel voor het niet-voldaan aan de Vlaamse E-peileis. Dit artikel bepaalt eveneens dat de gemeente aan het Vlaams Energieagentschap onverwijld meedeelt voor welke dossiers zij is overgegaan tot het vestigen van een administratieve sanctie.

Aangifteplichtige: De aangifteplichtige is verplicht de procedures en EPB-eisen na te leven. Hij is er verantwoordelijk voor dat het gebouw voldoet aan de EPB-eisen. In principe is de aangifteplichtige de aanvrager en de houder van de stedenbouwkundige vergunning. De uitzondering hierop is de verkoop door een promotor-bouwheer van een woning of appartement aan een natuurlijke persoon. De koper wordt dan wel de houder van de stedenbouwkundige vergunning, maar de promotor-bouwheer blijft de aangifteplichtige. De promotor-bouwheer kan de aangifteplicht enkel overdragen aan de koper onder volgende drie voorwaarden:

- in de koopakte wordt vermeld dat de aangifteplicht aan de koper overgedragen wordt;
- bij de verkoop wordt een tussentijds verslag opgemaakt dat bij de koopakte wordt gevoegd. Hierin staat een opsomming van de nog te nemen maatregelen (om te voldoen aan de EPB-eisen) en wordt er een verantwoordelijke aangewezen voor de uitvoering van elke nog te nemen maatregel;
- de promotor-bouwheer stelt na de werkzaamheden de koper alle informatie ter beschikking die deze nodig heeft voor het opmaken van de EPB-aangifte.

Architect: In Vlaanderen zijn volgens de cijfers van de Orde van Architecten een kleine 7500 architecten actief. De informatieverplichting betreffende de EPB-eisen tegenover de aangifteplichtige is in de Vlaamse regelgeving bij de architect gelegd. In het kader van de aanvraag tot het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning dient deze architect op het aanvraagformulier te verklaren dat hij van in de conceptfase rekening gehouden heeft met de maatregelen die nodig zijn om aan de Vlaamse energieprestatieregelgeving te voldoen. Het ontwerpen van een woning die aan alle normen voldoet is bovendien ook één van de deontologische taken van de architect.

Verslaggever: De verslaggever is de natuurlijke persoon, die beschikt over een vereist diploma, die in opdracht van de aangifteplichtige de startverklaring overmaakt aan het Vlaams Energieagentschap en de EPB-aangifte opstelt of de rechtspersoon, binnen wiens organisatie in opdracht van de aangifteplichtige de startverklaring overgemaakt wordt aan het Vlaams Energieagentschap en de EPB-aangifte opgesteld wordt door een zaakvoerder, bestuurder of werknemer, die beschikt over een vereist diploma-. Er waren eind december 2012 6.302 verslaggevers geregistreerd. Ongeveer 1.500 verslaggevers heeft de status 'actief'. 'Actief' betekent dat hij/zij in het voorbije jaar één of meerdere startverklaringen of EPB-aangiften heeft ingediend.

Vlaams Energieagentschap (VEA): het agentschap, opgericht in het besluit van de Vlaamse Regering van 16 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap, het Vlaams Energieagentschap. Op basis van het EPB-decreet en haar uitvoeringsbesluiten is dit agentschap bevoegd voor de toepassing en handhaving van de energieprestatieregelgeving. Wanneer zowel aan de strengere eisen van de gemeente als aan de Vlaamse energieprestatie-eisen niet voldaan wordt, bepaalt artikel 13.4.6 §2 van het Energiedecreet dat het Vlaams Energieagentschap de van toepassing zijnde sanctie enkel zal opleggen wanneer de gemeente niet binnen één jaar na het indienen van de EPB-aangifte is overgegaan tot het sanctioneren van de aangifteplichtige op grond

van artikel 13.6.1, § 1. Het Vlaams Energieagentschap vermeerdert die sanctie met de sanctie, volgend uit het niet-voldoen aan de gemeentelijke eisen.

Maatschappij: De reductie van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot is van belang voor de gehele maatschappij.

Nuloptie

Effectbeschrijving

Voordelen:

- De aangifteplichtigen, architecten en verslaggevers worden niet geconfronteerd met een lokale wijziging / verstrenging van de EPB-eisen. De eisen blijven uniform voor heel Vlaanderen.
- De steden en gemeenten moeten niet investeren in beleidsvorming rond energieprestatie-eisen en het opzetten van een handhavingssysteem.
- Het VEA moet niet investeren in het wijzigen van het huidige systeem. Er is dus geen extra tijd/werk te investeren en ook geen extra investering van overheidsgeld ...

Nadelen:

- De gemeenten kunnen geen voorlopersbeleid uitwerken indien zij dat wensen.
- Er wordt geen dynamiek gecreëerd die het pad kan effenen voor de Vlaamse beleidsvorming, zoals het verstrengingspad van de E-peileisen.
- Er komen geen zones met strengere eisen die als voorbeeld kunnen fungeren om na te gaan of de toekomstige eisen in realiteit wel haalbaar zijn.

Indirecte effecten en ongewenste neveneffecten:

- Doordat het pad niet geëffend wordt voor toekomstige verstrengingen, is er onvoldoende stimulans en kennis bij de aangifteplichtigen, architecten en verslaggevers om toekomstige verstrengingen na te leven. Daardoor kan de daling van het energieverbruik van nieuwbouwwoningen lager worden dan gewenst.
- Het uitblijven van de mogelijkheid om een voorlopersbeleid te voeren door de steden en gemeenten kan ervoor zorgen dat het verminderen van het energieverbruik en daarmee samenhangend beleid van de politieke agenda verdwijnt op het lokale niveau.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
Steden en gemeenten	Geen specifieke beleidsvorming nodig	Gemiddeld	Geen specifieke beleidsvorming mogelijk	Gemiddeld
	Geen uitbouw nodig van een handhavingssysteem	Groot	Mogelijk achteruitschuiven van de energieproblematiek op de lokale politieke agenda	Gemiddeld
Aangifteplichtige(n)/ Architect/ Verslaggever	Uniformiteit van de eisen in Vlaanderen, geen aanpassingen nodig t.o.v. het huidige beleid	Gemiddeld		
VEA	Geen extra werk/tijd investeren, geen extra kosten.	Gemiddeld	Geen dynamiek die het pad effent voor het voorziene Vlaamse beleid	Groot
			Geen toetsing of voorbeelden van de toekomstige eisen	Gemiddeld
Maatschappij			Mogelijk kleinere afname van het energieverbruik dan gewenst	Gemiddeld

Optie 2: verstrengingspad en tweesporenbeleid wordt vastgelegd door Vlaamse Regering*Effectbeschrijving*Voordelen:

- De gemeenten kunnen een voorlopersbeleid uitwerken indien zij dat wensen.
- Er wordt een dynamiek gecreëerd die het pad kan effenen voor de Vlaamse beleidsvorming, zoals het verstrengingspad van de E-peileisen.
- Zones met strengere eisen kunnen als voorbeeld fungeren om na te gaan of de toekomstige eisen in realiteit wel haalbaar zijn.
- De gemeenten kunnen kiezen uit de twee voorgestelde niveaus. Een verdere differentiatie is niet mogelijk, zodat de overzichtelijkheid voor de aangifteplichtige, de architect en de verslaggever bewaard blijft. Bovendien bevordert dit de mogelijkheid voor samenwerking of uniform beleid op intergemeentelijk niveau.
- Aangifteplichtigen worden gestimuleerd een beter E-peil te halen dan de Vlaamse eis, waardoor hun energieverbruik daalt.
- De optionele niveaus zijn het resultaat van beleidsvoorbereidende studies door het VEA, waardoor onderbouwde niveaus geselecteerd werden in overeenstemming met het voorziene beleid en het verstrengingspad op Vlaams niveau.
- Het beperken van de keuzemogelijkheid voor de gemeenten vermindert de specifieke beleidsvorming die nodig is op het gemeentelijke niveau en vereenvoudigt het uitbouwen van een handhavingssysteem.

Nadelen:

- De aangifteplichtigen worden geconfronteerd met een wijziging van de eisen zodat zij het risico op een administratieve geldboete lopen omdat zij niet op de hoogte waren van de wijziging van de regelgeving terzake.
- De aangifteplichtige kan geconfronteerd worden met een hogere investeringskost , in sommige gevallen voorbij het kostenoptimaal niveau.
- De aangifteplichtige kent een hogere administratieve last ten aanzien van de gemeente om te bewijzen dat er al dan niet aan de eisen voldaan wordt.
- De architecten en verslaggevers moeten een kleine inspanning doen om vertrouwd te raken met de nieuwe eisen. Voor architecten en verslaggevers die in verschillende gemeenten werkzaam zijn, is het een administratieve last om alle verschillen te kennen.
- Het opleggen van nieuwe bijkomende eisen zorgt voor implementatiekosten en werk voor de overheid (VEA). De bestaande handhaving moet gewijzigd worden in het geval zowel niet-voldaan wordt aan de Vlaamse eisen als aan de gemeentelijke eisen. Er moet communicatie voorzien worden en eventuele ondersteuning aan de gemeenten.
- De gemeenten moeten, indien zij opteren voor strengere eisen, een handhavingsbeleid implementeren met de nodige kosten.

Indirecte effecten en ongewenste neveneffecten:

- Het VEA verwacht dat door het mogelijk maken van een lokaal voorlopersbeleid een beleid kan gevoerd worden dat dicht staat bij de verschillende actoren, waardoor het draagvlak verder uitgebouwd wordt. De gemeenten kunnen zo mee ingezet worden in het verdere bewustwordingsproces van het belang van energiebesparing in woongebouwen.
- Wanneer de gemeenten ondoordacht te werk gaan bij het selecteren van het E-peilniveau en de wijken waarop dit toegepast dient te worden, zou het kunnen dat in bepaalde gemeenten minder begoeden niet meer in de mogelijkheid zijn een nieuwbouwproject te financieren binnen de gemeente. Dit vraagt de nodige aandacht binnen het beleid.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
Steden en gemeenten	Specifieke beleidsvorming mogelijk	Gemiddeld	Indien strengere eisen gekozen worden moet een handhavingsbeleid geïmplementeerd worden	Gemiddeld
	Beperking keuzevrijheid zorgt voor verminderde specifieke beleidsvorming en vereenvoudiging van de uitbouw van een handhavingssysteem	Groot		
	Mogelijkheid tot intergemeentelijke samenwerking door beperkte keuzevrijheid	Gemiddeld		

Aangifteplichtige(n)	Stimulatie van een lager E-peil zorgt voor een lager energieverbruik voor de gebruiker	Gemiddeld	Een wijziging van de eisen op lokaal niveau verhoogt het risico op onwetendheid en administratieve boetes	Gemiddeld
			Verhoging van de investeringskost	Gemiddeld
			Verhoging van de administratieve last ten aanzien van de gemeente	Klein
Architect/ Verslaggever			Verhoging van de administratieve last door differentiatie van de E-peileisen	Klein
VEA	Dynamiek die het pad effent voor het voorziene Vlaamse beleid.	Groot	Implementering alle aanvullende voorwaarden (wijziging handhaving, communicatie, ondersteuning...) Wijzigingen op IT-vlak voor aanpassen Energieprestatiedatabank	Groot
	Toetsing of voorbeelden van de toekomstige eisen	Gemiddeld		Gemiddeld
	Gemeenten worden mee ingeschakeld in het algemeen bewustwordingsproces i.v.m. energiebesparing in gebouwen	Gemiddeld		
Maatschappij	Verdere uitbouw van het draagvlak voor energiebesparing.	Gemiddeld	Achterstelling van minder begoeden bij ondoordacht voorlopersbeleid	Klein

Optie 3: de keuze voor het strengere E-peil wordt binnen het decretaal kader aan de gemeenten gelaten

Effectbeschrijving

Voordelen:

- De gemeenten kunnen een voorlopersbeleid uitwerken indien zij dat wensen
- Er wordt een dynamiek gecreëerd die het pad kan effenen voor de Vlaamse beleidsvorming, zoals het verstrengingspad van de E-peileisen.
- Zones met strengere eisen kunnen als voorbeeld fungeren om na te gaan of de toekomstige eisen in realiteit wel haalbaar zijn.
- Aangifteplichtigen worden gestimuleerd een beter E-peil te halen dan de Vlaamse eis, waardoor hun energieverbruik daalt.

Nadelen:

- De gemeenten kunnen naar eigen goeddunken een E-peil vastleggen voor nieuwe wijken naar keuze. Er is geen overzichtelijkheid meer voor de aangifteplichtige, de architect en de verslaggever. Elke gemeente kan een ander E-peilniveau kiezen waardoor de uniformiteit van het beleid in Vlaanderen volledig teniet gedaan wordt.
- De gekozen niveaus zijn niet noodzakelijk het resultaat van beleidsvoorbereidende studies, waardoor niveaus geselecteerd kunnen worden die niet onderbouwd zijn en waarvoor er geen overeenstemming is met het voorziene beleid en het verstrengingspad op Vlaams niveau.
- Elke gemeente dient de specifieke beleidsvorming die nodig is op het gemeentelijke niveau en het uitbouwen van een handhavingssysteem volledig op zich te nemen. Aangepaste ondersteuning is moeilijk.
- De aangifteplichtigen worden geconfronteerd met een wijziging van de eisen zodat zij het risico op een administratieve geldboete lopen omdat zij niet op de hoogte waren van de wijziging van de regelgeving terzake.
- De aangifteplichtige kan geconfronteerd worden met een hogere investeringskost, in sommige gevallen voorbij het kostenoptimaal niveau, zeker wanneer de keuze van het E-peil niet voldoende onderbouwd is.
- De aangifteplichtige kent een hogere administratieve last ten aanzien van de gemeente om te bewijzen dat er al dan niet aan de eisen voldaan wordt.
- De architecten en verslaggevers moeten een kleine inspanning doen om vertrouwd te raken met de nieuwe eisen. Voor architecten en verslaggevers die in verschillende gemeenten werkzaam zijn, is het een grote administratieve last om alle verschillen te kennen.
- Het opleggen van nieuwe bijkomende eisen zorgt voor implementatiekosten en werk voor de overheid (VEA). De bestaande handhaving moet gewijzigd worden in het geval zowel niet-voldaan wordt aan de Vlaamse eisen als aan de gemeentelijke eisen. Er moet communicatie en eventuele ondersteuning aan de gemeenten voorzien worden. Door de verscheidenheid aan mogelijk E-peilen kan dit niet op een gerichte, bondige manier gebeuren.
- De gemeenten moeten, indien zij opteren voor strengere eisen, een handhavingsbeleid implementeren met de nodige kosten. De ondersteuning door het VEA is beperkter door de brede waaier aan mogelijke E-peilen.

Indirecte effecten en ongewenste neveneffecten:

- Het VEA verwacht dat door het mogelijk maken van een lokaal voorlopersbeleid een beleid kan gevoerd worden dat dicht staat bij de verschillende actoren, waardoor het draagvlak verder uitgebouwd wordt. De gemeenten kunnen zo mee ingezet worden in het verdere bewustwordingsproces van het belang van energiebesparing in woongebouwen.
- Door het ontbreken van uniformiteit in de regelgeving kan het draagvlak echter ook afnemen door een vergrote complexiteit en de toenemende administratieve last voor de verschillende actoren.
- Wanneer de gemeenten ondoordacht te werk gaan bij het selecteren van het E-peilniveau en de wijken waarop dit toegepast dient te worden, zou het kunnen dat in bepaalde gemeenten minder begoeden niet meer in de mogelijkheid zijn een bouwproject te financieren binnen de gemeente. Door het opteren voor E-peilen die niet voldoende onderbouwd zijn neemt dit risico toe.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
Steden en gemeenten	Specifieke beleidsvorming mogelijk	Groot	Indien strengere eisen gekozen worden moet een handhavingsbeleid geïmplementeerd worden	Groot
			Volledige keuzevrijheid zorgt voor toenemende kosten i.v.m. specifieke beleidsvorming en uitbouw van het handhavingssysteem	Groot
			Beperkte mogelijkheden voor samenwerking en voor gerichte ondersteuning	Gemiddeld
Aangifteplichtige(n)	Stimulatie van een lager E-peil zorgt voor een lager energieverbruik voor de gebruiker	Gemiddeld	Een wijziging van de eisen op lokaal niveau verhoogt het risico op onwetendheid en administratieve boetes	Groot
			Verhoging van de investeringskost	Groot
			Verhoging van de administratieve last ten aanzien van de gemeente	Klein
Architect/ Verslaggever			Verhoging van de administratieve last door differentiatie van de E-peileisen	Gemiddeld

VEA	Dynamiek die het pad effent voor het voorziene Vlaamse beleid.	Gemiddeld	Implementering alle aanvullende voorwaarden (wijziging handhaving, communicatie, ondersteuning...)	Groot
	Toetsing of voorbeelden van de toekomstige eisen	Gemiddeld		
	Gemeenten worden mee ingeschakeld in het algemeen bewustwordingsproces i.v.m. energiebesparing in gebouwen	Gemiddeld	Wijzigingen op IT-vlak voor aanpassen Energieprestatiedatabank	Groot
Maatschappij	Verdere uitbouw van het draagvlak voor energiebesparing.	Gemiddeld	Achterstelling van minder begoeden bij ondoordacht voorlopersbeleid	Gemiddeld
			Verdwijnen van uniformiteit in de regelgeving kan het draagvlak doen afnemen	Gemiddeld

8 Vergelijking van de opties

Het is belangrijk dat de Vlaamse overheid een actief voorlopersbeleid uitbouwt. Door een groter aandeel van gebouwen die een betere energieprestatie hebben dan de in voege zijnde verplichte EPB-eisen, wordt het pad geëffend voor het stapsgewijs verstrengen van de energieprestatieregelgeving voor gebouwen. Een onderdeel van zo'n beleid bestaat eruit de lokale besturen de ruimte te geven om daarop in te spelen om ook zelf een vooruitstrevend beleid te voeren.

De huidige werkwijze (nuloptie) heeft het voordeel dat er niets moet worden veranderd, maar de werkwijze heeft heel wat nadelen. Als de gemeenten die dat wensen geen voorlopersbeleid kunnen voeren, kunnen zij niet meewerken aan de nodige dynamiek die nodig is om het draagvlak voor de toekomstige beleidsvorming mogelijk te maken. De gemeenten worden niet gestimuleerd de energieproblematiek op de politieke agenda te plaatsen. Er komen geen voorloperswijken die als voorbeeld kunnen dienen en zo stimulerend kunnen werken voor het toepassen van lagere E-peilen, waardoor het energieverbruik in nieuwbouwwoningen minder afneemt dan voorzien.

De derde optie – het volledig vrijlaten van de gemeenten ter bepaling van de strengere E-peilen – zorgt ervoor dat de implementering veel werk en geld kost en dat de administratieve lasten sterk toenemen. Bovendien loopt men het risico het draagvlak bij de aangifteplichtigen, de architecten en de verslaggevers af te breken door een onoverzichtelijke differentiatie van de eisen die onvoldoende onderbouwd is.. Die optie is dan ook niet wenselijk.

De voorstellen uit de tweede optie – de Vlaamse Regering legt het tweesporenbeleid vast – zijn volgens het VEA het beste alternatief.

- De gemeenten kunnen een voorlopersbeleid uitwerken indien zij dat wensen, waarmee een dynamiek gecreëerd wordt ter ondersteuning van de Vlaamse beleidsvorming, zoals het verstreningspad van de E-peilen.
- De gemeenten kunnen kiezen uit de twee onderbouwde niveaus. Een verdere differentiatie is niet mogelijk, zodat de overzichtelijkheid voor de aangifteplichtige, de architect en de verslaggever bewaard blijft. Bovendien bevordert dit de mogelijkheid voor samenwerking of uniform beleid op intergemeentelijk niveau. De nodige implementatie bij de gemeenten en het VEA worden op die manier ook vereenvoudigd.
- Aangifteplichtigen worden gestimuleerd een beter E-peil te halen dan de Vlaamse eis, waardoor hun energieverbruik daalt.

9 Uitvoering

Op vlak van wetgeving zijn een aantal aanpassingen nodig aan de energieprestatieregelgeving. Die worden doorgevoerd via een besluitwijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010.

Een aantal praktische zaken worden gedelegeerd naar de Vlaams minister, bevoegd voor energie. Het betreft het vastleggen van voorwaarden waaraan de rapportering moet voldoen die de gemeenten aan het VEA moeten bezorgen aangaande hun beleid en de opgelegde administratieve sancties..

Overheid – Vlaams Energieagentschap

Het VEA moet de gegevens uit de EPB-aangifte correct kunnen registreren in combinatie met een eventuele verstrengde gemeentelijke eis en gebruiken voor de handhaving en cijfermateriaal. Hiervoor moeten werken aan de frontoffice en de backoffice van de energieprestatiedatabank uitgevoerd worden. Om dit in de praktijk te brengen, moet een vereistenbeschrijving opgesteld worden, een analyse uitgevoerd worden, is ontwikkeling en testen nodig en volgt uiteindelijk een nieuwe release. Na de release moeten eventuele bugs en opmerkingen (VEA + extern) opgevolgd worden.

Aan de Energieprestatiedatabank zijn af en toe uitbreidingen nodig, zodat de databank aanpassingen aan nieuwe wetgevingen kan blijven volgen of verbeterde functionaliteiten kan toevoegen of defecten in productie kan oplossen. De nieuwe uitbreidingen aan de databank kunnen hierdoor opgevolgd worden binnen het huidige personeelsbestand. Hiervoor is 0,6 VTE voorzien binnen het VEA. De bijkomende administratieve last die deze nieuwe automatisaties met zich meebrengen, passen dus binnen het huidige werkingskader van het VEA.

De budgettaire impact hiervan wordt geraamd op 100.000 euro.

De invoering van gemeentelijke eisen met bijhorende sancties voor het niet-voldoen aan deze eisen heeft een impact op de inkomsten voor het energiefonds. Wanneer zowel niet-voldaan is aan de gemeentelijke E-peil-eis als aan de Vlaamse E-peil-eis, krijgt de gemeente een jaar de tijd na het indienen van de aangifte om beide sancties op te leggen. Het Vlaams aandeel van deze boete kan dan niet meer geïnd worden door het VEA volgens het beginsel 'non bis in idem'. Wanneer de gemeente echter nalaat deze administratieve sancties op te leggen, kan het VEA na deze termijn van één jaar overgaan tot het opleggen van zowel de Vlaamse als de gemeentelijke sanctie. De grootte van deze al dan niet gederfde inkomsten is niet geraamd omdat hiervoor geen cijfermateriaal beschikbaar is. Bovendien is dit sterk afhankelijk van het gevoerde beleid door de gemeenten. Het VEA schat de impact hiervan echter minimaal in.

Gemeenten

De gemeenten moeten op de hoogte gebracht worden van de mogelijkheid dat ze strengere E-peileisen kunnen opleggen voor bepaalde nieuwe wijken. Deze zaken passen binnen de normale werking van het VEA.

De gemeenten die strengere eisen wensen op te leggen dienen ook een gepast handhavingssysteem uit te bouwen. Wanneer niet voldaan wordt aan de strengere E-peileisen dient de gemeente over te gaan tot het opleggen van administratieve sancties, zoals decretaal bepaald. Het VEA verwacht dat er voor ondersteuning van dit lokaal handhavingsbeleid volgende noden zijn:

- behandeling vragen;
- ondersteunen bij behandeling van dossiers met administratieve sancties;;
- communicatie FAQ.

Het voorstel is zodanig uitgewerkt dat het past binnen het bestaande kader van de energieprestatieregelgeving. Hierdoor is de bijkomende administratieve last beperkt en past de invoering en opvolging binnen het huidige personeelsbestand. Er wordt ingeschat dat de implementatie van het voorstel 0,1 VTE in beslag zal nemen binnen het VEA.

Bouwheren, architecten en verslaggevers

Bouwheren, architecten en verslaggevers moeten op de hoogte gebracht worden van de mogelijkheid dat gemeenten strengere E-peileisen opleggen voor bepaalde nieuwe wijken. Dit moet uitgebreid gecommuniceerd worden. Dit kan op basis van een

- aangepaste infofiche voor de bouwheer;
- EPB-nieuwsbrief over de geplande wijzigingen;
- aangepaste communicatie op de website van het VEA en via de koepelorganisaties.

Deze zaken passen binnen de normale werking van het VEA. Hierdoor is de bijkomende administratieve last op vlak van communicatie beperkt.

10 Administratieve lasten

Het voorstel is volledig geïntegreerd in het bestaande kader van de energieprestatieregelgeving, zowel op vlak van procedures als handhaving. Hierdoor is er slechts een zeer kleine administratieve last verbonden aan het voorstel voor zowel de aangifteplichtigen, de architecten als de verslaggevers.

De gemeenten die strengere eisen wensen op te leggen dienen een gepast handhavingssysteem uit te bouwen. Wanneer niet voldaan wordt aan de strengere E-peileisen dient de gemeente immers over te gaan tot het opleggen van administratieve sancties, zoals decretaal bepaald. De gemeenten moeten daarnaast rapporteren aan de Vlaamse Overheid over hun beleid en in welke gevallen zij overgegaan zijn tot het opleggen van deze administratieve sancties. De uitvoering hiervan zal de nodige werk, tijd en kosten meebrengen voor de lokale overheid.

Het opzetten van zo'n handhavingssysteem zal echter zorgen voor bijkomende inkomsten voor de gemeenten. Het is aan de gemeenten om een afweging te maken in welke gevallen een specifiek voorlopersbeleid uitgewerkt zal worden, rekening houdend met zowel de lasten als de inkomsten.

11 Handhaving

Wanneer de gemeente overeenkomstig artikel 11.1.1, §1/1 bijkomend strengere eisen vastlegt met betrekking tot het E-peil, dan is het ook aangewezen dat deze strengere eisen door hen worden gehandhaafd.

Specifiek daarvoor werd in het wijzigingsdecreet van 18 november 2011 het nieuwe artikel 13.6.1 toegevoegd. De berekeningen van de administratieve sancties gebeuren volledig analoog aan de bestaande administratieve sancties voor het niet-voldoen aan de gewestelijke eis.

Doorgaans zal een overtreding van de strengere gemeentelijke eis geen gevolgen hebben voor het halen van de gewestelijke basiseis. Samenhang tussen de gewestelijke sancties en de gemeentelijke sancties is uitzonderlijk echter mogelijk. Het is immers niet ondenkbaar dat een gebouw zowel de gewestelijke als de strengere gemeentelijke eis miskent. In dit geval kunnen beide sancties worden opgelegd.

De berekeningsmethodiek in de bijlage bepaalt dat de gemeentelijke sanctie in geval van miskenning van zowel de gemeentelijke als de gewestelijke eis zich dient te beperken tot het verschil tussen beiden, zodat er geen “overlap” van sancties mogelijk is. In dergelijk geval krijgt de gemeente een jaar de tijd na het indienen van de aangifte om beide sancties op te leggen. Het Vlaams aandeel van deze boete kan dan niet meer geïnd worden door het VEA volgens het beginsel ‘non bis in idem’. Wanneer de gemeente echter nalaat deze administratieve sancties op te leggen, kan het VEA na deze termijn van één jaar overgaan tot het opleggen van zowel de Vlaamse als de gemeentelijke sanctie.

Wanneer de gemeente strengere E-peil-eisen vastlegt, maar weigert deze te handhaven, ondermijnt zij daarmee de doelstelling en de uitvoering van de energieprestatieregelgeving. Het VEA wenst daarom in het Energiebesluit de mogelijkheid in te schrijven om de bevoegdheid tot het stellen van die hogere eisen van dergelijke gemeente te ontnemen. Het VEA stelt voor dat zij gemeenten die hun decretale taken niet nakomen kunnen melden aan de minister. De minister kan dan beslissen deze bevoegdheid al dan niet in te trekken.

12 Evaluatie

Artikel 9 van het EPB-decreet, thans artikel 11.1.6 van het Energiedecreet, bepaalt dat de Vlaamse Regering minstens om de twee jaar de berekeningsmethode van de energieprestaties van gebouwen, de te volgen procedures, de EPB-eisen en de administratieve lasten van de regelgeving zal evalueren en in voorkomend geval aanpassen.

13 Consultatie

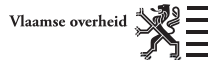
Er werd geen overleg gepleegd met stakeholders over dit voorstel.

14 Contactinformatie

Wina Roelens
Ingenieur-Architect
Celhoofd Energieprestatieregelgeving

Vlaams Energieagentschap - Buitendienst Gent
Elfjulistraat 39b, Blok A, 2de verdieping, 9000 Gent

Telefoon: 09/244 66 63
mail: wina.roelens@vea.be

Reguleringsimpactanalyse voor De handhaving van het indienen van de EPB-aangifte

1 Gegevens van het advies

1.1 Gegevens van de regelgeving

nummer taal- en wetgevingstechnisch advies	<Vul hier de gewenste informatie in>
bevoegde minister(s) van de regelgeving	Freya Van den Bossche
RIA en JoKER	neen
link naar de regelgevingsagenda	http://regelgevingsagenda.bestuurszaken.be/regelgevingsagenda-initiatief/titel-lne-e-10255

1.2 Gegevens van de aanvrager

e-mailadres	wina.roelens@vea.be
organisatie	Vlaamse Overheid
beleidsdomein	LNE
entiteit	VEA

2 Handhaving van het indienen van de EPB-aangifte

Het project 'handhaven van het indienen van de EPB-aangifte' bevindt zich in de fase 'analyse en redactie: stap 13 "eindredactie"'.

3 Samenvatting

Nieuwe gebouwen en vergunnings- of meldingsplichtige renovatieprojecten moeten voldoen aan bepaalde eisen op het vlak van de energieprestatie en het binnenklimaat van gebouwen (EPB-eisen). Het voldoen van het

gebouw aan de EPB-eisen wordt aangetoond in de EPB-aangifte die ten laatste 6 maanden na de ingebruikname moet ingediend worden. Het is belangrijk dat de Vlaamse overheid nauw toeziet op het indienen van de EPB-aangifte. Het handhaven van het naleven van de EPB-eisen staat of valt immers met de aanwezigheid van dit document.

Het VEA is bevoegd om het indienen van de EPB-aangifte te handhaven. Het VEA heeft als jaarlijkse doelstelling om in 1/5 van de gemeenten een herinnering of aanmaning te sturen voor elke bouwplaats die langer dan twee jaar voordien werd opgestart en waarvoor nog geen EPB-aangifte werd ingediend. Met de huidige beschikbare personeelsbezetting kunnen enkel vergunningen die maximaal vier jaar geleden zijn aangevraagd, worden gecontroleerd. Hierdoor kan het VEA slechts voor een deel van de EPB-plichtige vergunningen de controle op het indienen van de EPB-aangifte opstarten.

Wanneer het VEA een concrete vaststelling kan maken over de ingebruikname, kan ze meteen een aanmaning sturen voor het indienen van de EPB-aangifte. Dit is meestal het geval voor nieuwbouwwoningen. In de andere gevallen (renovaties, appartementsgebouwen) stuurt het VEA een herinnering. Hierop komen niet altijd reacties. Door gebrek aan tijd en personeel kan het VEA de dossiers waarvoor enkel een herinnering verstuurd werd, niet verder opvolgen.

Hierdoor verhogen de kansen dat iemand die de EPB-aangifte niet indient, niet wordt gesanctioneerd.

Door het behoud van de in 2011 tijdelijk aangeworven personeelsleden, kan het substantieel verminderen van het toezicht op het indienen van de EPB-aangifte, vermeden worden. Deze optie is binnen het huidige personeelsbeleid van de Vlaamse overheid, niet realiseerbaar.

Het VEA stelt daarom een aantal alternatieven voor om het toezicht op het indienen van de EPB-aangifte te versterken. Het VEA stelt volgende aanpassingen voor:

- enkel te focussen op aanmaningen en geen herinneringen meer te sturen
- de opgestarte dossiers systematischer en sneller op te volgen;
- een aanpassing van de uiterste indientermijn van de EPB-aangifte van het gebouw door te voeren zodat ook bij verbouwingen en uitbreidingen het indienen van de EPB-aangifte beter kan afgedwongen worden;
- een hogere boete op te leggen voor het niet indienen van de EPB-aangifte;
- het stelselmatig opvolgen van de dwangsomdossiers en het verlagen van de dwangsomboete.

Voor de drie laatste aanpassingen is een voorstel tot wijziging van artikel 11.1.8, § 1 en artikel 13.4.5 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 geformuleerd.

De voorgestelde decretale aanpassingen op vlak van de handhaving van het indienen van de EPB-aangifte:

- bieden een oplossing voor bepaalde types werken en bestemmingen die tot op heden minder werden gehandhaafd door het VEA;
- bieden een duidelijk kader voor de aangifteplichtige en verslaggever (nieuwe definitie voor indiening EPB-aangifte);
- vragen een eenmalige beperkte investering waardoor bijkomende efficiëntiewinsten worden geboekt.

4 Probleembeschrijving

Kadering

Nieuwe gebouwen en vergunnings- of meldingsplichtige renovatieprojecten moeten in de EPB-aangifte aantonen of ze voldoen aan de EPB-eisen. De EPB-aangifte moet ten laatste 6 maanden na de ingebruikname ingediend worden. Wanneer het gebouw niet aan de EPB-eisen voldoet, legt het VEA administratieve sancties op aan de aangifteplichtige. Het is belangrijk dat de Vlaamse overheid nauw toeziet op het indienen van de EPB-aangifte. Het handhaven van het naleven van de EPB-eisen staat of valt immers met de aanwezigheid van dit document. Wanneer een gebouw niet aan de EPB-eisen voldoet, zorgt het niet indienen van de EPB-aangifte ervan dat de overheid niet op de hoogte is van de overtreding en blijft een sanctie uit.

Het VEA is bevoegd om het indienen van de EPB-aangifte te handhaven, volgens artikel 13.4.5.§5 van het Energiedecreet. Bij het vaststellen van een overtreding, maant het VEA eerst aan om de aangifte in te dienen. Bij het niet of laattijdig indienen van de EPB-aangifte legt het VEA de aangifteplichtige een administratieve geldboete op van 250 euro vermeerderd met 1 euro per nieuw gecreëerd beschermd volume. Het VEA legt ook een nieuwe termijn vast waarbinnen de verplichting moet worden nageleefd.

Als de aangifteplichtige bij het verstrijken van de nieuwe termijn nog altijd in gebreke blijft, legt het VEA de aangifteplichtige een administratieve geldboete op in de vorm van een dwangsom van 25 euro per kalenderdag dat de termijn wordt overschreden.

Algemene probleemstelling

Het systeem van administratieve geldboetes ondersteunt de energieprestatieregelgeving door inbreuken op de energieprestatieregelgeving zoveel mogelijk te ontmoedigen en zo het energie-efficiënt bouwen te stimuleren. De praktijk heeft uitgewezen dat het noodzakelijk is te handhaven op het indienen van de EPB-aangifte. Enkel door dit signaal te geven, worden sommigen aangestuurd om een verslaggever aan te stellen of de EPB-aangifte effectief in te dienen voor het indienen van een EPB-aangifte. De huidige acties en middelen zijn echter te beperkt om ervoor te zorgen dat de EPB-aangifte voor alle types werken en bestemmingen ingediend worden. (zie ook beleidsdoelstelling). De controles zijn zowel naar frequentie (aantal controles) als actieterrein (verschillende types bestemming en werken) als naar doorlooptijd (door de grote werkbelasting bij het VEA) te gering. De handhaving moet op een efficiënte manier verstrengd worden.

Huidige werkwijze

Het VEA heeft als jaarlijkse doelstelling om in 1/5 van de gemeenten een herinnering of aanmaning te sturen voor elke bouwplaats die langer dan twee jaar voordien werd opgestart en waarvoor nog geen EPB-aangifte werd ingediend. Het VEA gaat per gemeente na of er voor dossiers met een startverklaring, 2 jaar na de start van de werken al een EPB-aangifte is ingediend. Wanneer er nog geen EPB-aangifte is ingediend, vermoedt het VEA dat er mogelijks een overtreding is. Het VEA kan pas aanmanen om de EPB-aangifte in te dienen, als het beschikt over een vaststelling van de ingebruikname.

Sinds 2012 heeft het VEA van de privacy commissie toegang verkregen tot een webapplicatie (VKBP-GUI) om rijksregistergegevens in geval van handavingsdossiers op te zoeken. Door middel van een controle van de datum van domicilie in de gegevensdatabank van het rijksregister, beschikt het VEA over een vaststelling van ingebruikname bij nieuwe woningen en appartementen. Het VEA kan in die gevallen meteen aanmaningen versturen. Een controle ter plaatse door het VEA is in deze gevallen niet vereist. Het proces van aanmaningen op het indienen van de EPB-aangifte voor nieuwe woningen en appartementen verloopt efficiënt en de werkbelasting is beperkt. Voor uitbreidingen, verbouwingen is een vaststelling van de ingebruikname via het Rijksregister bijna nooit mogelijk. Voor uitbreidingen, verbouwingen en nieuwbouwwoningen zonder vaststelling van domiciliëring, worden eerst herinneringen met een antwoordfiche verstuurd. Op deze antwoordfiches komen meestal weinig reacties.

Deelproblemen van de huidige werkwijze

- Lange doorlooptijd en grote stock: Het proces van aanmaningen op het indienen van de EPB-aangifte voor nieuwe woningen en appartementen verloopt snel door het opzoeken van de datum van domicilie in het Rijksregister. Door het groeiend aantal vaststellingen van ingebruikname, stijgt het aantal aanmaningen. Het aantal brieven en op te volgen dossiers is sinds de toegang tot het rijksregister vertienvoudigd. Hierdoor neemt ook het aantal hoorzittingsdossiers toe. Met de huidige werkwijze is er een tekort aan capaciteit om dossiers voor een aanmaning of hoorzitting op te volgen. De stock en doorlooptijd voor een volledige behandeling groeit.
- Te trage behandeling dwangsomdossiers: momenteel checkt het VEA manueel of de EPB-aangifte na het opleggen van een boete (wegens het nog steeds niet indienen van de EPB-aangifte) al dan niet is ingediend en hoeveel de dwangsom bedraagt. Er is geen geautomatiseerd overzicht van de dossiers waarvoor na de

boete nog steeds geen aangifte is ingediend. Hierdoor worden dwangsomdossiers niet steeds tijdig behandeld en loopt de dwangsomboete op.

- Geen opvolging van herinneringsdossiers: met de huidige personeelsbezetting is het niet mogelijk om dossiers die een herinnering ontvingen systematisch op te volgen. Indien er geen reactie komt op het schrijven, moet het dossier later opnieuw gecontroleerd worden op bureau of met een controle ter plaatse. Dit is zeer tijdsintensief. Een groot deel van de herinneringsdossiers wordt hierdoor niet verder behandeld.
- Geen vaststellingen ingebruikname voor een groot aantal dossiers mogelijk: het toezicht gebeurt strenger voor een bepaalde categorie gebouwen dan voor andere. Voor verbouwingsdossiers en voor niet-residentiële projecten kan geen datum van domicilie afgeleid worden uit de rijksregistergegevens van de aangifteplichtigen. Ook bij appartementen aan de kust is een vaststelling op deze manier uitzonderlijk. Voor dergelijke dossiers worden grotendeels herinneringsbrieven verstuurd. Reacties op deze dossiers zijn vaak vaag. Vaststellingen ter plaatse zijn met de huidige personeelsbezetting slechts in uitzonderlijke gevallen mogelijk.

Met de huidige personeelsbezetting (3 VTE) is het VEA niet in staat om voor alle dossiers uit 1/5 van de gemeenten waar er een vaststelling ingebruikname is, een aanmaning te sturen en alle herinnerings- en aanmaningsdossiers systematisch op te volgen.

Naar aanleiding van een beslissing van de Vlaamse Regering in december 2010 werd er bijkomend personeel bij het VEA aangeworven om de handhaving op de Energieprestatieregelgeving te versterken. De focus lag hierbij vooral op het wegwerken van de grote stock aan hoorzittingsdossiers met boetes op EPB-eisen. Door efficiëntieverbeteringen bij dit proces (automatisatie), kon een deel van dit aangeworven personeel ook ingezet worden op de handhaving voor het indienen van de EPB-aangifte. Wanneer er immers geen EPB-aangifte is ingediend, kan ook niet nagegaan worden als er aan de EPB-eisen is voldaan.

Met de voorziene afbouw van personeel naar 2 VTE zal vanaf 2014 het aantal vaststellingen, aanmaningen en hoorzittingen voor het niet indienen van de EPB-aangifte dalen tot iets meer dan de helft van de huidige steekproef. Het zal dan niet langer mogelijk zijn om jaarlijks in 1/5 van de gemeenten een herinnering of aanmaning te sturen voor elke bouwplaats die langer dan twee jaar voordien werd opgestart en waarvoor nog geen EPB-aangifte werd ingediend. Dit betekent dat de handhaving op het indienen van de EPB-aangifte quasi gehalveerd zal worden.

Wanneer de handhaving nog geringer wordt, zullen nog minder EPB-aangiftes ingediend worden. Pas wanneer het VEA stelselmatig voor alle dossiers op een efficiënte manier haar controles kan uitvoeren, kan er een natuurlijke stimulans ontstaan om de EPB-aangifte in alle gevallen tijdig in te dienen en een boete te vermijden.

5 Beleidsdoelstelling

In de herziene Europese richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen (2010/31/EU) wordt het belang van handhaving onderstreept. Artikel 27 bepaalt dat de lidstaten doeltreffende, evenredige en afschrikwekkende sancties moeten vaststellen en toepassen die gelden voor inbreuken op de regelgeving.

De cijfers van het aantal ingediende EPB-aangiftes in de Energieprestatiedatabank tonen aan dat voor een groot aantal bouwprojecten de procedurevereisten van de energieprestatieregelgeving worden nageleefd.

Het toezicht op het indienen van de EPB-aangifte werd in 2010 verhoogd en opgedreven in 2012 (door mogelijkheid opzoeken in Rijksregister).

De verstrekte handhaving heeft impact op het indienen van de EPB-aangifte. Het aantal ingediende EPB-aangifte blijft de laatste jaren sterk stijgen: 21.000 ingediende aangiftes in 2009, 30.000 ingediende aangiftes in 2010, 33.700 in 2011 en bijna 37.000 aangiftes in 2012.

Toch ontbreekt een aanzienlijk aantal EPB-aangiften:

- Het VEA stelde in 2012 bij een 3000-tal dossiers in 62 gemeenten vast dat het gebouw minstens zes maand in gebruik genomen was maar dat de EPB-aangiften niet was ingediend.

- De vaststellingen ingebruikname via het Rijksregister (VKBP) zijn voornamelijk gefocust op nieuwbouw. Verbouwingen, appartementen aan de kust (vaak 2e verblijven) en niet-residentiële projecten zijn op deze manier nauwelijks te controleren.
- In de energieprestatiedatabank worden startverklaringen en EPB-aangiften toegevoegd aan het dossier dat aangemaakt wordt op basis van de vergunning. Wanneer alle EPB-aangiften ingediend zijn, krijgt een dossier automatisch de status 'volledig'. Een substantieel aantal van de dossiers (44 %) die meer dan twee jaar geleden opgestart werden, hebben nog steeds een status onvolledig.

Het is belangrijk dat de Vlaamse overheid een signaal nauw toeziet voor het indienen van de EPB-aangifte. De ganse regelgeving staat of valt met de aanwezigheid van de aangifte. Indien er geen EPB-aangifte ingediend wordt, heeft de aangifteplichtige vrij spel om niet te voldoen aan de regelgeving. Gebouwen die niet aan de EPB-eisen voldoen, zouden de sanctie ontlopen door geen EPB-aangifte in te dienen. Hierdoor zou de regelgeving haar doel missen.

Daarnaast is het belangrijk in een klantgerichte organisatie om de doorlooptijd voor de behandeling van opgestarte dossiers te beperken. De huidige doorlooptijden zijn te lang.

De uiteindelijke doelstelling van het VEA bestaat erin dat elke aangifteplichtige uit eigen beweging de EPB-aangifte indient. Hiervoor moet in de samenleving de gedachte leven dat het niet-indienen van de EPB-aangifte voor alle categorieën gebouwen aanleiding geeft tot een sanctie (en niet enkel een bepaald percentage van de vergunningen). Wanneer het VEA op een meer efficiënte manier en voor alle types werken en bestemmingen aanmaningen kan versturen, kan het signaal naar de aangifteplichtige toe sterker worden. Dit zou het indienen van de EPB-aangifte uit eigen beweging doen stimuleren.

6 Opties

Om ervoor te zorgen dat er een grotere stimulans is om de EPB-aangifte uit eigen beweging in te dienen, moet de handhaving op het niet-indienen van de EPB-aangifte versterkt worden. Door ervoor te zorgen dat de handhaving

- op een efficiëntere manier gebeurt (geringere werkbelasting voor handhavingstaken),
 - de doorlooptijden verkorten (automatisatie),
 - en voor alle types bestemmingen en werken gehandhaafd wordt,
- zullen meer dossiers opgestart kunnen worden en volledig behandeld.

Hierdoor kan het VEA een sterker signaal sturen dat ze de handhaving op het niet-indienen van de EPB-aangifte strikt uitvoert. Hoe groter de kans tot een sanctie, hoe groter de stimulans om de EPB-aangifte tijdig in te dienen.

➔ Nuloptie: voortzetting van de huidige werkwijze met het huidige personeel

Het VEA behoudt haar jaarlijkse doelstelling om in 1/5 van de gemeenten een herinnering of aanmaning te sturen voor elke bouwplaats die langer dan twee jaar voordien werd opgestart en waarvoor nog geen EPB-aangifte werd ingediend. Het VEA gaat per gemeente na of er voor dossiers met een startverklaring, 2 jaar na de start van de werken al een EPB-aangifte is ingediend. Bij een vaststelling tot ingebruikname (ter plaatse of aan de hand van het rijksregister) kan het VEA een aanmaning sturen. In de andere gevallen stuurt het VEA een herinnering.

Controles in 62 gemeenten leiden momenteel jaarlijks tot een 3000-tal herinneringen, 3000 aanmaningen en 900 hoorzittingen voor het niet indienen van de EPB-aangifte. Voor 40% van de hoorzittingsdossiers wordt na het opleggen van de boete nog steeds geen EPB-aangifte ingediend. Dit zou jaarlijks leiden tot 360 dwangsomdossiers.

Met de huidige personeelsbezetting (3 VTE) kan het VEA jaarlijks herinneringen sturen in 62 gemeenten, een 1150-tal aanmaningsbrieven en een 150-tal hoorzittingsdossiers voor het niet indienen van de EPB-aangiften behandelen. De stock van te behandelen aanmaningen zal hierdoor eind 2013 2700 dossiers bedragen; de stock te behandelen hoorzittingen wordt dan geschat op 1540 dossiers.

Verbouwingen, uitbreidingen en nieuwbouw waarvoor geen vaststelling van ingebruikname mogelijk is via het Rijksregister, blijven grotendeels buiten schot.

➔ Optie 2: decretale aanpassingen aan proces niet-indienen EPB-aangifte

Het handhaven op het indienen van de EPB-aangifte versterken door een decretale wijziging van de uiterste indiendatum en de sancties en een verdere automatisatie van het handavingsproces. Het voorstel houdt in:

- de uiterste indientermijn van de EPB-aangifte van het gebouw aanpassen zodat ook bij verbouwingen en uitbreidingen het indienen van de EPB-aangifte beter kan afgedwongen worden. Het voorstel bestaat erin voorgesteld om de einddatum voor het indienen van de EPB-aangifte te laten afhangen van de eerste van de volgende voorwaarden:
 - o de ingebruikname van het gebouw
 - o de beëindiging van de vergunningsplichtige werken;

De twee voorwaarden samen zorgen ervoor dat er een concreet tijdstip in de wetgeving vastligt waarop de termijn van zes maanden voor het indienen van de EPB-aangifte begint te lopen. De eerste van de twee voorwaarden waaraan voldaan is, bepaalt de indientermijn. Dat zorgt voor duidelijkheid naar de aangifteplichtige en verslaggever toe voor elke type gebouw (residentieel, niet-residentieel) en type werken (nieuwbouw, renovatie). De bouwheer moet reeds in het kader van de wetgeving op ruimtelijke ordening aan de gemeente melden wanneer de vergunde of gemelde werken eindigen.

Die bepaling zorgt ervoor dat voor elk project de handhaving kan gebeuren op basis van een eenvoudiger vaststelbaar gegeven. Als het gebouw nog niet in gebruik genomen is, maar het VEA stelt de beëindiging van de werken vast, dan begint de termijn van 6 maanden na de beëindiging van de werken te lopen. Voor gebouwen waar er geen officiële ingebruikname plaatsvindt (leegstand) of er geen nieuwe ingebruikname plaatsvindt (verbouwingen, uitbreidingen) is de periode voor het indienen van de EPB-aangifte daardoor ook duidelijk afgebakend. Voor de aangifteplichtige en de verslaggever is het voor alle werkzaamheden duidelijk wanneer de EPB-aangifte ingediend moet worden.

Daarnaast zal de EPB-aangifte in elk geval ten laatste vijf jaar na het verlenen van de stedenbouwkundige vergunning of na het neerleggen van de melding moeten worden ingediend. Die bijkomende clausule zorgt voor een duidelijk eindpunt. In sommige gevallen is er geen concrete ingebruikname vaststelbaar en blijft het gebouw in gebruik. Daarnaast zijn er ook gevallen waarbij de uitgevoerde werken blijven aanslepen. Omwille van financiële, organisatorische of praktische redenen spreiden aangifteplichtigen de uitvoering van de bouw- of renovatiewerken in de tijd. Die werken betreffen daarbij niet altijd de vergunnings- of meldingsplichtige werken. Deze toevoeging zorgt ervoor dat het VEA geen vaststelling ter plaatse of in het rijksregister moet doen om de aangifteplichtige aan te manen een EPB-aangifte in te dienen. Hierdoor wordt het bovendien eenvoudiger om voor verbouwingen, uitbreidingen een EPB-aangifte af te dwingen.

- de administratieve geldboete voor het niet indienen van de EPB-aangifte te verhogen van 250 euro naar 1000 euro vermeerderd met 1 euro per kubieke meter nieuw gecreëerd beschermd volume (hogere basisboete);
- een maximumboete te definiëren voor niet-indienen van de EPB-aangifte en deze te beperken tot 10.000 euro;
- de dwangsomboete te verlagen van 25 euro naar 10 euro per dag overschrijding;
- de dwangsomdossiers automatisch op te volgen via de EPB-BO.

➔ Optie 3: focus op aanmaning met verschuiving in vervolgingsprioriteit

Door de handhaving te focussen op aanmaningen en geen herinneringen meer te sturen, kan het VEA de opgestarte dossiers systematischer en sneller op te volgen. Daarnaast zou het VEA tijdelijk haar prioriteit op vlak van de handhaving kunnen verschuiven van de handhaving op het niet voldoen aan de EPB-eisen naar de

handhaving voor het niet indienen van de EPB-aangifte. Een gewijzigde aanpak en de uitbreiding van het personeelsbestand zorgden ervoor dat in 2011 en 2012 beduidend meer hoorzittingen voor het niet voldoen aan de EPB-eisen ingepland werden dan voorheen.. Daardoor zal de stock van te behandelen EPB-aangiftes met boetes vanaf 2014 beperkt blijven tot de pas ingediende aangiftes.

Een verschuiving in de vervolgingsprioriteit met behoud van de huidige personeelsbezetting kan ervoor zorgen dat de dossiers meer volledig opgevolgd worden en de stock stelselmatig weggewerkt kan worden. Verbouwingen, uitbreidingen en nieuwbouw waarvoor geen vaststelling van ingebruikname mogelijk is via het Rijksregister, blijven hierbij ook buiten schot.

→ Optie 4: versterken handhaving door uitbreiding controles en personeelsinzet

Deze optie omvat het versterken en uitbreiden van de handhaving op het indienen van de EPB-aangifte door:

- stelselmatig alle opgestarte dossiers op te volgen;
- het actieterrein naar het niet-residentiele gebouwenpark en verbouwingen te verbreden;
- de controlecyclus van de gemeenten op te voeren van een vijfjaarlijkse naar een driejaarlijkse cyclus.

Dit kan gerealiseerd worden door een verhoogde personeelsinzet.

Het adequaat opvolgen van de opgestarte dossiers (met de huidige controlecyclus 1/5 gemeenten per jaar) vraagt een bijkomende personeelsinzet van 4.2 VTE vanaf 2014. Om de opgebouwde stock weg te werken is een personeelsinzet van 5.6 VTE gedurende één jaar of 2.8 VTE gedurende twee jaar nodig:

Om de controlecyclus van de gemeente te verscherpen naar een drie- in plaats van vijfjaarlijks controlesysteem en om het actieterrein van de controles te verbreden naar het renovatie- en niet-residentiële gebouwenpark, is volgende bijkomende personeelsinzet nodig:

	benodigde VTE
huidige werkwijze	4,21
huidige werkwijze + 3 jaarlijkse controle	7,99
huidige werkwijze + 3 jaarlijks + controle niet-residentieel & renovatie ter plaatse	8,56

Door het versterken van de handhaving en het uitbreiden van de controles, kan een goed signaal gestuurd worden naar de aangifteplichtigen en kan het aantal ontbrekende EPB-aangiftes verkleinen.

7 Analyse van de effecten

Doelgroepen

Aangifteplichtige: De aangifteplichtige is verplicht de procedures en EPB-eisen na te leven. Hij is er verantwoordelijk voor dat het gebouw voldoet aan de EPB-eisen. In principe is de aangifteplichtige de aanvrager en de houder van de stedenbouwkundige vergunning. De uitzondering hierop is de verkoop door een promotor-bouwheer van een woning of appartement aan een natuurlijke persoon. De koper wordt dan wel de houder van de stedenbouwkundige vergunning, maar de promotor-bouwheer blijft de aangifteplichtige. De promotor-bouwheer kan de aangifteplicht enkel overdragen aan de koper onder volgende drie voorwaarden:

- in de koopakte wordt vermeld dat de aangifteplicht aan de koper overgedragen wordt;
- bij de verkoop wordt een tussentijds verslag opgemaakt dat bij de koopakte wordt gevoegd. Hierin staat een opsomming van de nog te nemen maatregelen (om te voldoen aan de EPB-eisen) en wordt er een verantwoordelijke aangewezen voor de uitvoering van elke nog te nemen maatregel;
- de promotor-bouwheer stelt na de werkzaamheden de koper alle informatie ter beschikking die deze nodig heeft voor het opmaken van de EPB-aangifte.

Architect: In Vlaanderen zijn volgens de cijfers van de Orde van Architecten een kleine 7000 architecten actief.

De informatieverplichting betreffende de EPB-eisen tegenover de aangifteplichtige is in de Vlaamse regelgeving bij de architect gelegd. In het kader van de aanvraag tot het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning dient deze architect op het aanvraagformulier te verklaren dat hij van in de conceptfase rekening gehouden heeft met de maatregelen die nodig zijn om aan de Vlaamse energieprestatie regelgeving te voldoen. Daarnaast is het een plicht voor de architect om het gebouw zo te ontwerpen dat alle geldende regelgevingen voldaan wordt (brandveiligheid, ruimtelijke ordening, ...).

Verslaggever: De verslaggever moet houder zijn van het diploma van architect, burgerlijk ingenieur architect, burgerlijk ingenieur, industrieel ingenieur, technisch ingenieur of bio-ingenieur. In opdracht van de aangifteplichtige maakt hij de startverklaring over aan het Vlaams Energieagentschap en stelt hij de EPB-aangifte op. De verslaggever kan optreden als een natuurlijk persoon of als rechtspersoon (zaakvoerder, bestuurder of werknemer binnen de organisatie). Momenteel zijn er iets meer dan 5000 verslaggevers geregistreerd.

Vlaams Energieagentschap: het agentschap, opgericht in het besluit van de Vlaamse Regering van 16 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap, het Vlaams Energieagentschap. Op basis van het EPB-decreet en haar uitvoeringsbesluiten is dit agentschap bevoegd voor de toepassing en handhaving van de energieprestatie regelgeving.

Steden en gemeenten: Artikel 17, §1 van het EPB-decreet bepaalt dat het Vlaams Energieagentschap een Energieprestatiedatabank bijhoudt. Iedere overheid die bevoegd is om stedenbouwkundige vergunningen te verlenen, bezorgt het Vlaams Energieagentschap maandelijks elektronisch een lijst van de vergunde, geschorste en vernietigde werken, wijzigingen of handelingen waarvoor EPB-eisen gelden. Deze gegevens worden opgenomen in de energieprestatiedatabank.

Maatschappij: de samenleving, de gebouwde omgeving, het milieu.

Nuloptie - voortzetting van de huidige werkwijze met het huidige personeel

Effectbeschrijving

Voordelen:

- Het proces voor het versturen van aanmaningen verloopt efficiënt bij nieuwe woningen en nieuwe appartementen. Door middel van een eenvoudige controle van de datum van domicilie in de gegevensdatabank van het rijksregister kan zonder zware werkbelasting meteen overgegaan worden naar aanmaningen. Een controle ter plaatse door het VEA is voor nieuwbouwdossiers wonen vaak niet vereist.
- Er is een duidelijke aanpak naar de aangifteplichtigen. In veel gevallen wordt meteen een aanmaningsbrief verstuurd naar de aangifteplichtige in plaats van een informatieve, meer vrijblijvende herinnering. De boodschap voor de aangifteplichtige is duidelijk. Hij kan een duidelijke boodschap geven aan de verslaggever.
- De impact van deze handhavingsmethode op het effectief indienen van de EPB-aangifte is duidelijk. De gemeenten waarvoor het VEA herinnerings- of aanmaningsbrieven verstuurde, scoren beter op vlak van het aantal ingediende EPB-aangiften.

Nadelen:

- De gevolgde procedure baseert zich op de aanwezigheid van de startverklaring. Er wordt vertrokken van dossiers waarvoor reeds een startverklaring is ingediend en een EPB-verslaggever is aangesteld. Vergunningen waarvoor geen startverklaring werd ingediend, vallen volledig uit de boot. Indien deze dossiers niet in het proces van herinnering startverklaring terecht komen, is de kans dat de EPB-aangifte ingediend wordt geringer.
- Het VEA volgt het indienen van de EPB-aangifte voor de dossiers die een herinnering ontvingen niet systematisch op. Het schrijven van de herinneringsbrief is een eenmalige actie. Indien er geen reactie komt met de antwoordkaart, moet het dossier opnieuw gecontroleerd worden. Dit gebeurt standaard niet wegens de beperkte personeelsbezetting. Een aanzienlijk deel van de dossiers kan niet verder behandeld worden.

- Het actieterrein van de huidige werkwijze is beperkt. Gemeenten worden slechts met een vijfjarige controlecyclus gecontroleerd. Enkel dossiers waarvoor de werken minstens 2 jaar geleden gestart zijn, komen voor in dit proces. De oudste vergunningsaanvraagjaren worden niet meer gecontroleerd.
- Voor verbouwingsdossiers en voor niet-residentiële projecten kan geen datum van domicilie afgeleid worden uit de rijksregistergegevens van de aangifteplichtigen. Ook bij appartementen aan de kust is een vaststelling op deze manier uitzonderlijk. Voor dergelijke dossiers worden grotendeels herinneringsbrieven verstuurd. De reacties voor deze dossiers blijven ook vager. Dergelijke dossiers worden zelden opgevolgd. Het signaal voor deze dossiers ontbreekt. EPB-aangiftes worden minder ingediend.
- Door de geringe pakkans wachten bouwheren vaak af tot er een brief van het VEA komt om actie te ondernemen. Aangifteplichtigen gokken er op dat dit schrijven niet komt, waardoor het pad vrij is om niet te moeten voldoen aan de Energieprestatieregelgeving. Dit heeft een negatieve weerslag op energiezuinig bouwen of verbouwen.
- Door het groeiend aantal vaststellingen van ingebruikname, stijgt het aantal aanmaningen. Hierdoor neemt het aantal hoorzittingsdossiers toe. De doorlooptijden van dossiers worden groter.
- Door de grote doorlooptijden blijven dossiers langer onbehandeld. Voor verslaggevers duurt het langer voor ze bepaalde dossiers kunnen afronden. In sommige gevallen is een tussenkomst van het VEA voor de verslaggever nodig om de aangifteplichtige (vooral in gevallen van niet voldoen aan de EPB-eisen) te dwingen informatie te bezorgen om de EPB-aangifte in te dienen.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
VEA	Efficiënt proces voor aanmaningen nieuwbouwwoningen	Gemiddeld	- Geen adequate opvolging van verbouwingen, uitbreidingen en niet-residentiële projecten - Vaststelling voor elke overtreding onmogelijk - Geen handhaving op indienen aangifte als de startverklaring ontbreekt	Groot Gemiddeld Gemiddeld
Aangifteplichtige	Duidelijke aanpak bij aanmaningen	Gemiddeld	- Kans op sanctie niet bij elke type project en in elke gemeente gelijk	Groot
Verslaggever	Duidelijke aanpak bij aanmaningen	Gemiddeld	- Afsluiten van moeilijke dossiers duurt lang	Gemiddeld
Maatschappij			- Geen handhaving als er geen startverklaring is ingediend - Vijfjaarlijkse controle van gemeenten - Geen aanmaningen voor verbouwingen en niet-residentiële projecten - Afwachtende houding voor indienen EPB-aangifte	Groot Gemiddeld Groot Groot

Optie 2 - decretale aanpassingen aan proces niet-indienen EPB-aangifte – gekozen optie*Effectbeschrijving*

Deze optie heeft ten opzichte van de nuloptie volgende voor- en nadelen:

Voordelen:

- Door het moment van indiening van de EPB-aangifte concreter te definiëren in de wetgeving (zijnde uiterlijk 6 maanden na de ingebruikname van het gebouw of na de beëindiging van de werken en ten laatste 5 jaar na het definitief verlenen van de vergunning), is het voor de aangifteplichtige en de verslaggever voor alle werkzaamheden duidelijker wanneer de EPB-aangifte ingediend moet worden. Het schept een duidelijk te hanteren richtlijn waarover minder interpretatie mogelijk is.
- Als de verslaggever niet op de hoogte gesteld wordt van de ingebruikname van het gebouw, kan hij toch zijn dossiers afronden op basis van een vaststelling van het einde van de werken of de beëindiging van de termijn na verlenen van de vergunning.
- Het koppelen van het indienen van de EPB-aangifte aan het beëindigen van de werken zou het mogelijk maken om op basis van gegevens die andere instanties bijhouden, vaststellingen te doen en het handhavingproces op te starten zonder ter plaatse te gaan. De einddatum zou toelaten om zelfs zonder gegevensuitwisseling voor elk dossier een handhavingssactie op te starten indien na die lange periode de aangifte nog ontbreekt. Ook voor verbouwingsdossiers, niet-residentiële projecten en appartementen kunnen meteen aanmaningsbrieven verstuurd worden. Hierdoor vallen deze dossiers niet meer buiten het handavingskader. Hierdoor kan het VEA het signaal geven dat deze types gebouwen niet aan de handhaving ontsnappen.
- Het VEA kan op een efficiëntere manier het indienen van de EPB-aangifte handhaven voor alle types werkzaamheden en bestemmingen. Herinneringsbrieven moeten niet meer worden gestuurd. Door een concrete vaststelling kan het VEA meteen overgaan tot aanmaningen.
- Door de administratieve geldboete voor het niet indienen van de aangifte te verhogen van 250 naar 1000 euro, vermeerderd met 1 euro per kubieke meter nieuw gecreëerd beschermd volume, wordt een inbreuk op het niet-indienen van een aangifte meer ontmoedigd. De boete voor het niet-indienen van de aangifte bedraagt voor verbouwingen zonder uitbreidingen slechts 250 euro. Hierdoor is de drijfveer om een verslaggever aan te stellen en een EPB-aangifte in te dienen te beperkt. Voor een gemiddelde nieuwbouwwoning die niet aan de EPB-eisen voldoet, bedraagt de boete voor het niet indienen van de EPB-aangifte gemiddeld 750 tot 1000 euro. Dit komt ongeveer overeen met de kost voor het opmaken van een EPB-aangifte. Hierdoor is er geen stimulans om de EPB-aangifte in te dienen als het gebouw niet aan de EPB-eisen voldoet. Door het verhogen van de basisboete zou het VEA mogelijk minder handavingsacties moeten ondernemen.
- Door bijkomend een maximumboete van 10.000 euro te definiëren voor niet-indienen van de EPB-aangifte, probeert het VEA de boete binnen redelijke perken te houden voor de aangifteplichtige. Voor zeer grote gebouwen, bijvoorbeeld industriële hallen, kan de boete momenteel voor het niet-indienen van de EPB-aangifte oplopen tot zeer hoge bedragen. Door een maximale boete voor te stellen blijft de sanctie voor het niet-indienen van de EPB-aangifte aanvaardbaar.
- Momenteel wordt het proces voor het opvolgen van het niet-indienen van de EPB-aangifte niet systematisch uitgevoerd door de arbeidsintensieve manuele werkmethode. Het VEA zal haar backoffice toepassing automatiseren om het opvolgen van het niet-indienen van de EPB-aangifte na het vestigen van de initiële boete, eenvoudiger te laten verlopen. De efficiëntiewinst zit in het feit dat deze taak dan periodiek uitgevoerd kan worden zonder veel extra belasting van het personeel, waardoor dwangsomdossiers correct en tijdig kunnen worden afgehandeld.
- Door het verlagen van het bedrag van de dwangsom per kalenderdag van 25 euro naar 10 euro, blijft de dwangsom voor het niet-indienen van de aangifte binnen de perken. Het bedrag van de dwangsom loopt minder snel sterk op ten voordele van de aangifteplichtige, zonder het afschrikkend effect weg te nemen.
- De aangifteplichtige heeft een grote risico op een boete wegens het niet-indienen van de EPB-aangifte.

Nadelen:

- Door het moment van indiening van de EPB-aangifte aan te passen, is het mogelijk dat er zowel bij de aangifteplichtigen als verslaggevers onduidelijkheid bestaat over de te volgen procedure. Er zullen tijd en middelen besteed moeten worden aan een duidelijke communicatie.

- Om de handhaving van het indienen van de EPB-aangifte te koppelen aan het einde van de werken, moet het VEA haar back-office toepassing aanpassen. Bijkomende ontwikkelingen van de databank zijn nodig om de vaststellingen op basis van de voltooiingsdatum van de werken bij de gemeente of vijf jaar na het verlenen van de vergunning te automatiseren.
- Gemeenten moeten het bestaande bestand met vergunningen dat ze verzenden naar de Energieprestatiedatabank uitbreiden met de voltooiingsdatum. Dit zorgt voor een administratieve last voor de gemeente voor het eenmalig updaten van hun opvolgingssysteem. Bij een koppeling van deze update aan een andere wijziging die de gemeenten nodig hebben, is de kost en inspanning voor de gemeenten beperkt.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
Aangifteplichtige	- Duidelijkheid moment indienen EPB-aangifte - Redelijke maximumboete niet indienen EPB-aangifte - Redelijke dwangsom	Gemiddeld Gemiddeld Klein	Verwarring over termijn die wijzigt mogelijk	Klein
Maatschappij	- Groter actieterrein en signaal. - Billijke behandeling van alle dossiers - Grotere kans op boete	Groot Groot Groot	/	/
Gemeenten	/	/	Tijd en middelen voor aanpassing uitwisselingsbestand	Klein
VEA	- Efficiëntiewinst door aanmaningen voor alle types werken en bestemmingen - Minder handhavingsacties door hogere boetes - Efficiëntiewinst automatische opvolging dwangsom	Groot Gemiddeld Gemiddeld	Tijd en middelen voor automatisatie processen	Gemiddeld
Verslaggevers	- Duidelijk moment indienen EPB-aangifte - Kan elk dossier uiteindelijk afsluiten.	Gemiddeld	Verwarring over definitie bij aanpassing is mogelijk	Klein

Optie 3 - focus op aanmaning met verschuiving in vervolgingsprioriteit

Effectbeschrijving

Deze optie heeft ten opzichte van de nuloptie volgende voor- en nadelen:

Voordelen:

- Het proces voor het versturen van aanmaningen verloopt efficiënt bij nieuwe woningen en nieuwe appartementen. Voor verbouwingen, uitbreidingen en niet-residentiële projecten worden herinneringsbrieven

verstuurd. Indien er geen reactie komt met de antwoordkaart, moet het dossier opnieuw gecontroleerd worden. Het versturen en opvolgen van herinneringsbrieven is tijdsintensief. Door de focus te verplaatsen naar aanmaningen, kan het VEA meer dossiers opstarten en meteen overgaan tot aanmaningen. Ze kan hierdoor meer aanmaningsdossiers opstarten

- De tijd die wordt besteed aan het versturen van herinneringen voor het niet-indienen van de EPB-aangifte, kan gaan naar het proces voor aanmaningen en hoorzittingen. Hierdoor vermindert de doorlooptijd van de opgestarte dossiers.
- Billijkheid in de behandeling voor nieuwbouw woningen. Momenteel ligt de focus van het VEA op de handhaving voor het voldoen aan de EPB-eisen. Een verschuiving in opvolgingsprioriteit naar het handhaven op het indienen van de aangifte, zorgt voor een meer billijke situatie voor de aangifteplichtigen.

Bijvoorbeeld: twee aangifteplichtigen begaan dezelfde overtreding voor het niet voldoen aan de EPB-eisen. Eén aangifteplichtige dient zijn EPB-aangifte in; één aangifteplichtige laat het na een verslaggever onder de arm te nemen en een EPB-aangifte in te dienen. De eerste aangifteplichtige heeft een zeer grote kans beboet te worden, terwijl de tweede omwille van de lage kans tot controle in het kader van het niet-indienen van de aangifte, minder kans heeft op een sanctie. Hoewel beide aangifteplichtigen onderworpen zijn aan dezelfde regelgeving, wordt in de praktijk zeer waarschijnlijk enkel de aangifteplichtige die zijn aangifte liet indienen, bestraft. Dit is een onbillijke situatie waarvan het resultaat niet wenselijk is.

Nadelen:

- Voor verbouwingsdossiers en voor niet-residentiële projecten kan geen datum van domicilie afgeleid worden uit de rijksregistergegevens van de aangifteplichtigen. Ook bij appartementen aan de kust is een vaststelling op deze manier uitzonderlijk. Als er voor deze dossiers geen herinneringen meer worden verstuurd, vallen dergelijke dossiers volledig buiten schot. De stimulans om een EPB-aangifte in te dienen en te voldoen aan de EPB-eisen valt hierdoor weg.
- Door het groeiend aantal vaststellingen van ingebruikname, stijgt het aantal aanmaningen. Hierdoor neemt het aantal hoorzittingsdossiers toe. Met de huidige personeelsbezetting is een groot tekort aan capaciteit om de dossiers op te volgen en groeit de stock. Een verschuiving in personeelsbezetting kan de situatie tijdelijk remediëren. Een verschuiving in de vervolgingsprioriteit leidt echter opnieuw tot een aangroei van de stock te behandelen dossiers voor het niet-naleven van de EPB-eisen.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
VEA	- Efficiëntiewinst door aanmaningen	Gemiddeld	- Geen opvolging meer van bepaalde type projecten	Groot
	- Kortere doorlooptijd dossiers	Gemiddeld	- Aangroei stock EPB-eisen	Gemiddeld
Maatschappij	- Meer aangiftes voor nieuwbouw	Gemiddeld	- Minder aangiftes voor verbouwingen, uitbreidingen, appartementen en niet-residentiële projecten	Groot
	- Billijke behandeling van aangifteplichtigen	Gemiddeld	- Geen stimulans om te voldoen aan de EPB-eisen voor de hierboven vermelde dossiers	Groot

Optie 4 - versterken handhaving door uitbreiding actieterrein en personeelsinzet*Effectbeschrijving*

Deze optie heeft ten opzichte van de nuloptie volgende voor- en nadelen:

Voordelen:

- Door een bijkomende personeelsinzet kan de controlecyclus verruimd worden naar een driejaarlijkse controle van gemeenten in plaats van een vijfjaarlijkse controle.
- Door statusvaststellingen ter plaatse uit te voeren voor uitbreidingen, niet-residentiële projecten en tweede verblijven, kan een concrete vaststelling van ingebruikname gedaan worden. Voor dergelijke projecten kunnen meteen aanmaningsbrieven verstuurd worden. Hierdoor vallen deze dossiers niet meer buiten het handhavingskader. Het VEA het signaal geven dat deze typegebouwen niet aan de handhaving ontsnappen.
- Billijkheid in de behandeling. Momenteel ligt de focus van het VEA op de handhaving voor het voldoen aan de EPB-eisen. Een verhogen van de personeelsinzet voor het handhaven op het indienen van de EPB-aangifte zorgt voor een meer billijke situatie voor de aangifteplichtigen.
- De aangifteplichtige heeft een grote risico op een boete wegens het niet-indienen van de EPB-aangifte.
- Door bijkomende personeelsinzet kan verhinderd worden dat de stock van te schrijven aanmaningen en hoorzittingen stelselmatig aangroeit. Doorlooptijden kunnen verminderd worden bij een voldoende grote personeelsinzet.

Nadelen:

- Het uitvoeren van statusvaststellingen ter plaatse is arbeidsintensief.
- Voor verbouwingen blijft het moeilijk om concrete vaststellingen te doen naar de ingebruikname. Deze blijven buiten het handhavingskader vallen.
- Het VEA onderneemt geen actie om haar processen in vraag te stellen en aan efficiëntie te winnen. De bestaande methodes worden behouden. De versterking van de handhaving wordt louter gerealiseerd door meer personeel in te zetten.
- Een bijkomende personeelsinzet vraagt dat hiervoor de nodige budgettaire middelen vrijgemaakt worden. Dit is binnen het huidige kader zeer moeilijk.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
aangifteplichtige	- Kortere doorlooptijd van opgestarte dossiers	Gemiddeld		
maatschappij	- Groter actieterrein door driejaarlijkse controle. Meer aangiftes	Groot	- Verbouwingen vallen buiten de handhavingsmogelijkheden	Groot
	- Billijkere behandeling van aangifteplichtigen	Gemiddeld		
	- Handhaving van uitbreidingen, niet-residentiele gebouwen en 2 ^e verblijven	Groot		
VEA	- Behoud van processen	Klein	- Controles zijn arbeidsintensief	Gemiddeld
	- Behoud van systemen	Gemiddeld	- Geen stimulans voor efficiëntiewinsten	Gemiddeld
			- Budget voor verhoogde personeelsinzet	Groot

8 Vergelijking van de opties

Het is belangrijk dat de Vlaamse overheid een signaal blijft uitsenden voor het indienen van de EPB-aangifte. Daarnaast is essentieel dat de doorlooptijd voor de behandeling van opgestarte dossiers beperkt blijft.

Om ervoor te zorgen dat de stimulans groter wordt om de EPB-aangifte in te dienen, moet de kans op een sanctie bij het niet volgen van de procedures, vergroten. De interprestatiemarge voor een aantal types projecten moet verkleinen zodat de bouwheer duidelijk weet wat hem te doen staat (bijv. wat is ingebruikname bij verbouwing?). Daarom is het belangrijk dat de gekozen oplossing zorgt dat het actieterrein van de handhaving vergroot.

Het is ook belangrijk dat het VEA haar processen in vraag blijft stellen en zoekt naar mogelijkheden om de handhaving te automatiseren. Ze moet proberen haar werkwijze voor controles efficiënter te laten verlopen. Als dit mogelijk is zonder een bijkomende personeelsinzet (of met een vermindering) wint het VEA aan slagkracht.

Dit leidt tot de volgende conclusies:

Binnen het huidige personeelsbeleid van de Vlaamse overheid (afbouw van tijdelijk personeel in 2014) is een voldoende toezicht op het indienen van de EPB-aangifte volgens de huidige werkmethode niet meer realiseerbaar. De huidige werkwijze (nuloptie) heeft bovendien ook zijn hiaten: gebaseerd op de startverklaring, minder efficiënt voor verbouwingen, uitbreidingen of nieuwbouwappartementen ...

De derde optie – het versterken van de handhaving door een focus op aanmaningen en een verschuiving in vervolgingsprioriteit – biedt ook geen soelaas. Verbouwingen, uitbreidingen en nieuwbouw waarvoor geen vaststelling van ingebruikname mogelijk is via het Rijksregister, blijven volledig buiten schot als er geen herinneringen meer worden gestuurd. Een verschuiving in opvolgingsprioriteit is slechts een tijdelijke, niet duurzame oplossing.

De derde optie – het versterken en verruimen van de handhaving door verhoogde personeelsinzet – is binnen het huidige beleid van de overheid niet realiseerbaar. Daarnaast is het ook belangrijk dat het Vlaams Energieagentschap blijft zoeken naar middelen om haar processen op een meer efficiënte en effectievere manier uit te voeren.

De voorstellen uit de tweede optie voor een aantal decretale aanpassingen op vlak van de handhaving van het indienen van de EPB-aangifte zijn volgens VEA het beste alternatief.

- Ze bieden een oplossing voor bepaalde types werken en bestemmingen die tot op heden minder werden gehandhaafd door het VEA;
- Ze bieden een duidelijk kader voor de aangifteplichtige en verslaggever (nieuwe definitie voor indiening EPB-aangifte);
- Met een eenmalige investering in automatisatie door de gemeenten en het Vlaams Energieagentschap kunnen bijkomende efficiëntiewinsten worden geboekt.

9 Uitvoering

Op vlak van wetgeving zijn een aantal aanpassingen nodig aan de energieprestatieregelgeving. Deze worden doorgevoerd via een wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Ze betreffen:

- een aanpassing van de definitie voor het indienen van de EPB-aangifte: “Na de uitvoering van de werken en handelingen aan gebouwen waarvoor EPB-eisen gelden, dient de verslaggever uiterlijk zes maanden na de ingebruikname van het gebouw of de beëindiging van de werken of handelingen en ten laatste vijf jaar na het verlenen van de stedenbouwkundige vergunning of na het neerleggen van de melding namens de aangifteplichtige een EPB-aangifte in bij het Vlaams Energieagentschap.”
- het verruimen van de door te sturen gegevens door de gemeenten met de gestarte en voltooide werken.

- het aanpassen van de administratieve geldboete en dwangsom voor het niet-indienen van de EPB-aangifte.

Overheid – Vlaams Energieagentschap

Voor deze wijzigingen zijn aanpassingen nodig aan de Back-office van de Energieprestatiedatabank. Het VEA gebruikt deze toepassing om controles uit te voeren (termijncontroles en vergelijkingen tussen oorspronkelijke gegevens en vaststellingen tijdens de controles), de administratieve opvolgacties te beheren en standaardbrieven (herinneringen, boetes, aanmaningen en kennisgevingen), rapporten en statistieken te genereren.

Volgende aanpassingen zijn nodig:

- Automatisatie van vaststellingen op basis van domicilie volgens VKBP;
- Automatisatie van vaststellingen op basis van input van gemeenten over gestarte en voltooide werken;
- Automatisatie van vaststellingen vijf jaar na het verlenen van de vergunning;
- Automatisatie beheer dwangsom;
- Aanpassing aan bestaande rapporten en brieven voor het niet indienen van de EPB-aangifte.

Er zijn wijzigingen nodig aan de Front-Office van de Energieprestatiedatabank: de applicatie moet uitgebreide XML met vergunningen, meldingen, gestarte en voltooide werken kunnen inlezen, controleren en wegschrijven in de databanktabellen.

Om dit in de praktijk te brengen moeten voor de Back- en Front-Officetoepassing van het VEA de volgende taken uitgevoerd worden:

- Functionele analyse (VEA + extern);
- Feedback op de functionele analyse (VEA);
- Ontwikkeling (extern);
- Testen en feedback (VEA);
- Verwerking opmerkingen en fouten (extern);
- Release EPB-BO (extern)
- opvolging van eventuele bugs en opmerkingen (VEA en extern).

Aan de Energieprestatiedatabank zijn af en toe uitbreidingen nodig, om de databank aan te passen aan nieuwe wetgevingen, de functionaliteit te verbeteren of defecten in productie op te lossen. Hiervoor is 0,6 VTE voorzien binnen het VEA. De bovenvermelde uitbreidingen aan de databank kunnen opgevolgd worden binnen het huidige personeelsbestand. De bijkomende administratieve last die deze nieuwe automatisaties met zich meebrengen, passen dus binnen het huidige werkingskader van het VEA.

De budgettaire impact hiervan wordt geraamd op een 50.000 op vlak van analyse en 120.000 euro voor de ontwikkeling.

De invoering van deze bijkomende automatisaties zal echter zorgen voor bijkomende inkomsten voor het energiefonds. Het VEA zal immers:

- voor een groter actieterrein (verbouwingen, uitbreidingen, bepaalde types appartementen, niet-residentiële gebouwen) de handhaving door aanmaningen kunnen opstarten;
- door bijkomende automatisaties haar processen voor aanmaningen vlugger kunnen laten verlopen en de doorlooptijden reduceren. Hierdoor kan het VEA meer dossiers behandelen, waardoor er meer inkomsten zijn voor het Energiefonds;
- door automatisatie van de dwangsomdossiers ook deze dossiers verder kunnen opvolgen.

In 2012 bedroeg het gemiddelde boetebedrag voor het niet-indienen van de EPB-aangifte 1193,97 euro. In 127 van de 144 opgestarte hoorzittingsdossiers (of 89 %) werd een boete opgelegd. In 2012 kreeg het VEA 151.633,76 euro aan inkomsten wegens het niet indienen van de EPB-aangifte. Door de focus van de handhaving

meer te plaatsen op aanmaningen en bijkomende automatisatie te voorzien, zullen deze inkomsten de komende jaren toenemen. De grootte van deze inkomsten is niet geraamd omdat hiervoor weinig cijfermateriaal beschikbaar is. Het duidelijker kader zal op termijn ook leiden tot minder overtredingen. (Het stellen van de nieuwe definitie voor de indientermijn zal enkel eldig zijn voor vergunningen of meldingen vanaf een bepaalde aanvraagdatum).

In 2012 werden slechts voor 13 dossiers een dwangsom opgelegd. Het gemiddelde opgelegde dwangsombedrag bedroeg 1050 euro. Voor de resterende dossiers werd pas in 2013 een dwangsom opgelegd. De investering van deze automatisatie zal al gedekt worden, alleen al met het behandelen van de resterende dwangsomdossiers van 2012.

Gemeenten

Daarnaast moeten de gemeenten bij het maandelijks verzenden van de vergunningen en meldingen ook een overzichtslijst van de gestarte en voltooide werken toevoegen. Het bestaande uitwisselingsbestand naar het VEA dient eenvoudig uitgebreid worden met de velden start - en voltooiingsdatum van de werken en een nieuwe melding van start of voltooiing zal opname van het dossier in de maandelijks lijst moeten uitlokken.. De gemeenten gebruiken voor het beheren van hun vergunningen en meldingen een van de softwarepakketten die door een aantal leveranciers aangeboden worden. Met dit voorstel blijft de administratieve last voor de gemeente beperkt tot het eenmalig updaten van hun opvolgingssysteem. Afhankelijk van de concrete vereisten van de bijkomende bevraging, zouden de leveranciers met ongeveer 1 à 1,5 dag programmatie en testen per gemeente kunnen aanpassen.

De grootste uitdaging schuilt in de uitrol van deze wijziging bij de verschillende lokale besturen. De uitrol gebeurt best in nauw overleg met de softwarehuizen zodat een implementatie niet meteen na een andere release valt. Het koppelen aan een release in het kader van een andere wijziging kan dit nadeel wegwerken. Op die manier kan de belasting van de softwarehuizen en weerstand bij een gemeente voor een nieuwe aanpassing een draagvlak vinden.

Bouwheren, architecten en verslaggevers

Bouwheren, architecten en verslaggevers moeten op de hoogte gebracht worden van deze decretale aanpassingen. De aanpassing van de definitie voor het indienen van de EPB-aangifte moet uitgebreid gecommuniceerd worden. Dit kan op basis van een

- aangepaste infofiche voor de bouwheer;
- EPB-nieuwsbrief over de geplande wijzigingen;
- aangepaste communicatie op de website van het VEA.

Deze zaken passen binnen de normale werking van het VEA. Hierdoor is de bijkomende administratieve last op vlak van communicatie beperkt.

10 Administratieve lasten

Gemeenten

Met dit voorstel blijft de administratieve last voor de gemeente beperkt tot het eenmalig updaten van hun opvolgingssysteem. Na aanpassing van het opvolgingssysteem, worden de extra gegevens toegevoegd in het bestaande uitwisselingsbestand met vergunningen dat de gemeente maandelijks verstuurt aan de energieprestatiedatabank. Als deze uitbreiding wordt gekoppeld aan een andere wijziging die de gemeenten nodig hebben, is de werkbelaasting voor de gemeenten nog beperkter.

Verslaggevers

Het voorstel is volledig geïntegreerd in het bestaande kader van de energieprestatieregelgeving, zowel op vlak van procedures als handhaving. Verslaggever ondervinden geen administratieve last van de voorgestelde aanpassingen.

Aangifteplichtige

Het voorstel is volledig geïntegreerd in het bestaande kader van de energieprestatieregelgeving, zowel op vlak van procedures als handhaving. Aangifteplichtigen ondervinden geen administratieve last van de voorgestelde aanpassingen.

11 Handhaving

Voor de energieprestatieregelgeving bestaat voor de naleving van de EPB-eisen en procedures een handhavingssysteem via administratieve geldboetes. Daarnaast zijn de ambtenaren van het Vlaams Energieagentschap aangesteld om de nodige controles met betrekking tot de EPB-aangiften uit te voeren en om inbreuken op de bepalingen van het Energiedecreet en haar uitvoeringsbesluiten op te sporen en vast te stellen. De gekozen optie laat toe om het huidige handavingskader beter en effectiever toe te passen.

12 Evaluatie

Artikel 9 van het EPB-decreet, thans artikel 11.1.6 van het Energiedecreet, bepaalt dat de Vlaamse Regering minstens om de twee jaar de berekeningsmethode van de energieprestaties van gebouwen, de te volgen procedures, de EPB-eisen en de administratieve lasten van de regelgeving zal evalueren en in voorkomend geval aanpassen.

13 Consultatie

Het uiteindelijke voorstel van het VEA werd opgenomen in de evaluatienota van de energieprestatieregelgeving van 2012. Deze evaluatienota werd op 3 april 2013 beschikbaar gesteld aan volgende stakeholders: VMSW, VIPA, Departement LNE, AGION, SERV, Minaraad, BVA, NAV, Architecten-Bouwers A-B, OVED, ORI, Bouwunie, VCB, Ventibel, Agoria, VEROZO, CIR, Belgische Baksteenfederatie, Belgische Glasfederatie, TCHN - Technisch centrum der Houtnijverheid, Federplast, ATIC, ATTB, ICS, UBF-ACA, KVBG, Gasgemeenschap (groep kachels), Cedicol, Fedelec, VEI, Nelectra, LVMEB-ANPEB, Groen Licht Vlaanderen, BEMAS, WTCB, KUL, Universiteit Gent, VUB, KaHo Sint-Lieven, Hogeschool Gent, Provinciale Hogeschool Limburg, Karel de Grote hogeschool, Artesis hogeschool Antwerpen, De Nayer Instituut - Lessius Mechelen, LUCA School of Arts, XIOS Hogeschool Limburg, Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende, VITO, Passiefhuis-Platform, KHK, 3E, Honoré en Gits, Ingenium, BVS-UPSI, ODE Vlaanderen, Bio energieplatform, PV-Vlaanderen, Wärmtepompplatform, Bond Beter Leefmilieu, Warmtenet Vlaanderen, European Partnership for Energy & Environment, NBN E88/89, Gemeenschapsonderwijs, DIKO - Dienst voor investeringen van het Katholiek Onderwijs.

Deze stakeholders mochten feedback bezorgen tot 30 april 2013. De feedback werd door het VEA mee verwerkt in het finale voorstel.

14 Contactinformatie

Wina Roelens
Ingenieur-Architect
Celhoofd Energieprestatieregelgeving
Vlaams Energieagentschap - Buitendienst Gent
Elfulistraat 39b, Blok A, 2de verdieping, 9000 Gent
09/244 66 63

mailto: wina.roelens@vea.be

Reguleringsimpactanalyse voor de nieuwe erkenningsregeling voor verslaggevers, met het oog op kwaliteitsverhoging en – beheersing van de EPB- aangiften

Gebruik de RIA-leidraad en de RIA-checklist om deze RIA in te vullen.

1 Gegevens van het advies

1.1 Gegevens van de regelgeving

nummer taal- en wetgevingstechnisch advies	<Vul hier de gewenste informatie in>
bevoegde minister(s) van de regelgeving	Freya Van den Bossche
RIA en JoKER	neen
link naar de regelgevingsagenda	http://regelgevingsagenda.bestuurszaken.be/regelgevingsagenda-initiatief/titel-lne-e-10255

1.2 Gegevens van de aanvrager

e-mailadres	wina.roelens@vea.be
organisatie	Vlaamse overheid
beleidsdomein	LNE
entiteit	Vlaams Energieagentschap (= VEA)

2 Titel en fase

Het project 'Wijziging erkenningsregeling voor verslaggevers, met het oog op kwaliteitsverhoging en – beheersing van de EPB-aangiften' bevindt zich in de eindredactiefase.

3 Samenvatting

Er is door het VEA het probleem vastgesteld dat een substantieel aandeel (ongeveer ¼) van de EPB-aangiften onvoldoende kwalitatief is opgesteld. Dat gebrek aan kwaliteit is in 2/3 van de gevallen het resultaat van een gebrek aan methodekennis. In 2015 zullen een aantal ingrijpende wijzigingen van de energieprestatieregelgeving van kracht worden, namelijk systeemeisen bij renovatie en een nieuwe berekeningsmethode en eisen voor alle niet-residentieële gebouwen. Om het kennisniveau van de verslaggevers te verhogen, stelt het VEA voor om, naast de controles die het VEA doet op de EPB-aangifte, vanaf 2015 een nieuwe erkenningsregeling voor verslaggevers in te voeren.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen 3 categorieën projecten:

- Nieuwbouw residentieel;
- Nieuwbouw niet-residentieel;
- Renovatie.

De erkenningsregeling omvat:

- Een sterker toezicht op de instroom van nieuwe verslaggevers. Uit ervaring is gebleken dat het beschikken over één van de vereiste diploma's, een noodzakelijke maar onvoldoende voorwaarde is. De kandidaat-verslaggever zal bijkomend een gerichte aanvullende opleiding moeten volgen bij een erkende opleidingsinstelling, afhankelijk van het basisdiploma, zodat hij/zij zich bekwaamt in elk van de diverse materies (bouwfysica, installatietechnieken, EPB-wetgeving, berekeningsmethode ...). Via een testmoment wordt geverifieerd of de kandidaat-verslaggever het vereiste kennisniveau behaalt.
- Bijkomende erkenningsvoorwaarden voor bestaande verslaggevers die na 2015 verslaggeving willen doen voor de categorieën nieuwbouw niet-residentieel en renovatieprojecten. De methode en eisen voor nieuwbouw niet-residentieel en voor renovatieprojecten zal vanaf 2015 ingrijpend wijzigen. Kennisopbouw van de nieuwe eisen en methodes is noodzakelijk. Per categorie is het volgen van een opleiding en het slagen in een test nodig om erkend te worden.
- Permanente vorming zodat actieve verslaggevers nieuwe kennis verwerven over nieuwe stukken regelgeving, methodiek en evoluties, maar ook hun bestaande kennis onderhouden en verder uitbreiden. Op die manier blijft de verslaggever zich verder bekwamen en professionaliseren. Het tempo van wijzigingen ligt immers hoog en zal met de evolutie naar bijna-energie neutrale gebouwen naar 2021 hoog blijven. De minister bepaalt de duur en de inhoud van de permanente vorming en erkent de opleidingsinstellingen.

Met dit voorstel wordt ingezet op het verhogen van de methodekennis van de verslaggevers door opleidingen en testen, om het aantal fouten op dat vlak sterk te verminderen. Deze optie laat aan de verslaggevers duidelijk blijken dat het belangrijk is om over een voldoende basiskennis te beschikken om verslaggeving te kunnen doen en dat het ook essentieel is dat ze hun basiskennis onderhouden en zich bijscholen in nieuwere aspecten. Het kwalitatief opstellen van de EPB-aangiften wordt op die manier aangemoedigd. De verslaggevers zullen moeten investeren in hun kennisniveau en in permanente bijscholing.

4 Probleembeschrijving

Nieuwe gebouwen en vergunnings- of meldingsplichtige renovatieprojecten moeten voldoen aan bepaalde eisen op het vlak van de energieprestatie en het binnenklimaat van gebouwen (EPB-eisen). Het voldoen van het gebouw aan de EPB-eisen wordt aangetoond in de EPB-aangifte die ten laatste 6 maanden na de ingebruikname moet ingediend worden. Het VEA legt administratieve sancties op als uit de EPB-aangifte blijkt dat het gebouw niet aan de EPB-eisen voldoet.

De EPB-aangifte wordt opgesteld door een verslaggever. De verslaggever moet beschikken over één van volgende diploma's of het equivalente masterdiploma met dezelfde titulatuur: architect, burgerlijk ingenieur-architect, burgerlijk ingenieur, industrieel ingenieur, technisch ingenieur, bio-ingenieur of interieurarchitect (afgeleverd vanaf 2011).

In de regelgeving is voorzien dat de verslaggever de verantwoordelijkheid draagt om kwalitatieve EPB-aangiften op te maken. Kwalitatief wil zeggen dat ze een correct beeld moeten geven van de as-built-situatie op het vlak van energiezuinigheid en het binnenklimaat van de uitgevoerde werkzaamheden. In de praktijk is het beschikken over het vereiste diploma op zich niet voldoende om aan kwalitatieve verslaggeving te doen: het werken als verslaggever vereist immers ook een gespecialiseerde vakkennis en opvolging van de energieprestatie- en ventilatiematerie. Er is momenteel geen verplichte opleiding of examen op die aspecten.

Niet-correcte rapportering of fouten door gebrekkige kennis kunnen echter aanleiding geven tot hoge geldelijke boetes. Het Vlaams Energieagentschap (VEA) kan de registratie van een verslaggever schrappen als zij vaststelt dat een natuurlijke persoon of rechtspersoon niet aan die diplomavooraanvragen voldoet én toch optreedt als verslaggever.

Het VEA controleert in de ingediende EPB-aangiften of de verslaggevers correct en kwalitatief rapporteren. Het VEA voert dit type controle (= de waarheidsgetrouwheidscontrole of WHC-controle) steekproefsgewijs uit om na te gaan of een gebouw wel degelijk aan de EPB-eisen voldoet zoals de verslaggever rapporteert. Bij sommige dossiers bestaat het risico dat een verslaggever, onder druk van zijn/haar aangifteplichtige, verklaart dat het dossier voldoet aan de eisen, terwijl dat niet het geval is. Het opsporen daarvan is de basisdoelstelling van de waarheidsgetrouwheidscontroles in de energieprestatieregelgeving.

Voor gebouwen die een stuk beter scoren dan de EPB-eisen, zijn bepaalde steunmechanismes uitgewerkt (bv. verlaging van onroerende voorheffing). Het is ook belangrijk dat het VEA nagaat of overheidsmiddelen, zoals subsidies en vermindering van onroerende voorheffing, terecht worden toegekend en dat er op vermoedelijke fraude wordt gecontroleerd. Het is te vermijden dat gebouwen op papier wel maar in de realiteit niet de geclaimde energiebesparing behalen en dat ze daarvoor toch steun zouden krijgen.

In 2012 werden ongeveer 36.800 EPB-aangiften ingediend. Dat aantal neemt jaarlijks nog toe (2010: 30.205, 2011: 33.694). Er zijn ongeveer 1.500 verslaggevers actief. Volgens de huidige regelgeving is er enkel een diplomavereiste om als verslaggever te kunnen optreden. Niettegenstaande het nodig is om een zekere vakkennis te hebben en de energieprestatie- en ventilatiematerie op te volgen, is het op dit moment niet verplicht om daarover opleiding te volgen of examen af te leggen.

Het VEA stelt bij haar controles vast dat heel wat verslaggevers kwalitatieve EPB-aangiften opmaken (ongeveer ¾). In het overige deel, bijna ¼ van de gecontroleerde EPB-aangiften, wordt niet de kwaliteit behaald die werd verwacht van de diplomahouders. De gemaakte fouten zijn zowel kleine fouten met een zeer lage impact op het resultaat, als grotere fouten, met een grotere impact op het resultaat.

Bij het uitvoeren van de controle is het niet mogelijk om vast te stellen of de verslaggever de fout met opzet, uit vergetelheid of onkunde maakt, maar gebrekkige kennis en beperkt doorzicht van de EPB-berekeningsmethodiek blijken vaak de oorzaak.

Om inzicht te krijgen, analyseerde het VEA de dossiers met fouten, op het aantal en het type van de fout:

- bijna 2/3 van de fouten zijn vermoedelijk te wijten aan een te gebrekkige kennis van de materie en de berekeningsmethode (= methodefouten). Die methodefouten zijn al meerdere keren gecommuniceerd als 'veelgemaakte fouten' via de EPB-nieuwsbrief en/of op informatiesessies voor verslaggevers, maar

niettegenstaande worden die fouten nog af en toe gemaakt. Een aantal van die methode-fouten komen niet meer voor doordat validatieregels in de software werden toegevoegd.

- het overige 1/3 van de fouten betreffen niet-waarheidsgetrouwe rapporteringen. Enerzijds worden er daarbij foute productgegevens en/of fouten projectgegevens ingevuld. Anderzijds zijn er duidelijk vaststelbare maatregelen niet correct gerapporteerd, waardoor bijvoorbeeld boetes worden ontlopen, of waardoor resultaten worden behaald voor het ontvangen van premies ...

Het probleem is dus dat in een substantieel aandeel (ongeveer 1/4) van de EPB-aangiften de kwaliteit te laag is.

Daarvan zijn bijna 2/3 methodefouten en ongeveer 1/3 fouten betreffen niet-waarheidsgetrouwe rapporteringen.

Dat geeft aanleiding tot enkele deelproblemen:

- In sommige gevallen leiden fouten of een valse verklaring tot een EPB-aangifte die aan de eisen voldoet zodat de aangifteplichtige geen boete betaalt, terwijl het gebouw in realiteit niet aan de eisen voldoet.
- In andere gevallen worden er door een foutief eindresultaat onterecht overheidsmiddelen, zoals subsidies en vermindering van onroerende voorheffing, toegekend. Het is te vermijden dat gebouwen op papier wél, maar in de realiteit niet de geclaimde energiebesparing behalen en dat ze daarvoor boetes vermijden of steun krijgen.
- Van de gebouwen, waarbij de EPB-aangifte niet de verwachte kwaliteit behaalt, beschikken de eigenaars niet over een correct energieprestatiecertificaat
- Bij het uitvoeren van controles investeert het VEA momenteel vrij veel tijd in het controleren van methode-fouten aan de hand van een meer oppervlakkige controle. De controles zouden eigenlijk diepgaander moeten zijn, meer gefocust op het controleren van al dan niet waarheidsgetrouwe rapportering door de verslaggever, met het oog op het verder verbeteren van de kwaliteit van de EPB-aangiften. Volgens de huidige werkwijze worden de beschikbare overheidsmiddelen voor dit type van controle niet optimaal benut.

Een oorzaak van de opgesomde problemen en deelproblemen, dus een systeemzwakte in het handhavingsproces, zijn het beperkte aantal controles en het feit dat het VEA de procedures tegen de verslaggevers niet voor alle foutdossiers kan verderzetten. Een andere oorzaak is dat de kennis van de verslaggever, op basis van het behaalde diploma en aanvullende eigen studie, vaak onvoldoende is om de energie- en ventilatiematerie voldoende te beheersen.

Het signaal dat het VEA controle op de waarheidsgetrouwe rapportering door de verslaggever uitvoert, is een van de belangrijke schakels/signalen is naar kwaliteitsverbetering en -beheersing van de verslaggeving. Meer en voldoende controles zijn nodig zodat verslaggevers niet gaan neigen naar minder correcte rapportering om de pakkans te laag is.

Ook andere instanties duiden op dat belang. Het Rekenhof beveelt aan dat het VEA de controles ter plaatse op een waarheidsgetrouwe rapportering over de EPB-eisen, moet versterken. De sectororganisaties stellen hetzelfde. Ook Europa stelt ook dat de lidstaten kwaliteitscontroles moeten uitvoeren op een statistisch significant percentage van de energieprestatiecertificaten voor nieuwe en bestaande gebouwen (art. 18 van de Europese richtlijn EPBD 2010/31/EU).

Juridisch gezien bevat de energieprestatieregeling een sterke maatregel teneinde kwalitatieve verslaggeving te bereiken. De verslaggever is namelijk verantwoordelijk voor het correct rapporteren van de genomen maatregelen in de EPB-aangifte. De verslaggever wordt beoordeeld op de overeenstemming van de aangifte met de werkelijkheid. Als het VEA bij een controle niet-conformiteit vaststelt, wordt de verslaggever beboet, in verhouding tot de grootte van de afwijking.

Doordat het aantal controles echter te laag is, mist de sterke regelgevende maatregel het gewenste effect.

Naast die strikt juridische maatregel werden aan de verslaggevers volgende zaken ter beschikking gesteld om hun verslaggeving zo correct mogelijk te doen:

- de Vlaamse overheid stelde een verplicht (gratis) softwarepakket ter beschikking om de berekeningen en de evaluatie van de eisen in de EPB-aangiften mee uit te voeren. Het softwarepakket voert de berekeningen uit op basis van de inputgegevens en de keuzes die de gebruiker invult. Het eindresultaat van de berekening is een E peil per wooneenheid of per eenheid van bestemming. Op die manier wordt het aantal fouten in berekeningen sterk beperkt. Foute input in de EPB-software geeft uiteraard ook foute resultaten. Dat kan de EPB-software niet verhinderen.
- het VEA informeert en communiceert over de EPB-regelgeving. De website www.energiesparen.be wordt gebruikt als centrale informatiebron. Belangrijke wijzigingen, aanvullingen, veelgestelde vragen, veelgemaakte fouten ... worden gecommuniceerd via de EPB-nieuwsbrieven. Het VEA heeft ook een helpdesk uitgebouwd via energie@vlaanderen.be.

Het VEA stelde in 2009-2010 echter vast dat, ondanks de bovenvermelde maatregelen, de kwaliteit van de EPB-verslaggeving in bepaalde gevallen onvoldoende was. Via de EPB-evaluatie van 2010 werden de volgende initiatieven uitgewerkt om de kwaliteit te verbeteren:

- automatische validatie in de EPB-software: de invoer van enkele onrealistische waarden in de EPB-software werd onmogelijk gemaakt. Zo kan de verslaggever zelf een aantal fouten in de EPB-aangifte detecteren en corrigeren, maar niet elke fout is daarmee te ondervangen.
 - verhogen kennisniveau bij verslaggevers en ontwerpers: in de evaluatie van 2010 stelde het VEA voor om in analogie met het Waalse Gewest een handig vademecum uit te laten werken.
- Na het inschatten van de kostprijs, de werkbelasting voor het VEA en het analyseren van de vraag van verslaggevers en architecten, werd beslist om op een andere manier (goedkoper, sneller, efficiënter) aan de nood tot overzichtelijke en bevattelijke informatie tegemoet te komen door de website-info van het onderdeel 'energieprestatieregelgeving' op te splitsen in:
- EPB energieprestatieregelgeving voor bouwers;
 - EPB voor professionelen.

In het 2^e luik zijn de verschillende digitale informatiebronnen voor de verslaggever verzameld: de EPB-nieuwsbrieven, het Energiedecreet en –besluit, toelichtingsdocumenten, de veelgestelde vragen... Daarnaast werd extra aandacht besteed aan het up-to-date houden van de website.

Om de verslaggevers snel op de hoogte te brengen van grote en kleine ontwikkelingen binnen de energieprestatieregelgeving werd een rss-feed toegevoegd aan de voorpagina, in de rubriek 'nieuwjes'.

- mogelijkheid tot schorsing van verslaggevers: in het Energiedecreet (Art. 13.4.7/1. §1) is sinds 28 november 2011 opgenomen dat het VEA verslaggevers die blijken geven van kennelijke onbekwaamheid of die activiteiten uitvoeren die in strijd zijn met de bepalingen van artikel 11.1.6/1, § 1, tweede lid, kan schorsen in hun activiteiten voor een termijn die het VEA zelf bepaalt.

Het volgende wordt beschouwd als een blijken van kennelijke onbekwaamheid:

- een verslaggever maakt in de ingediende EPB-aangiften herhaaldelijk (dus in meerdere dossiers) veel fouten die resulteren in EPB-aangiften die niet overeenstemmen met de as-built-situaties;
- een verslaggever antwoordt niet of reageert niet op een eerste brief of e-mail waarin het VEA plannen, stavingsstukken en/of andere EPB-informatie opvraagt én hij reageert evenmin op het daaropvolgende aangetekend schrijven met dezelfde vraag.
- efficiënter maken van de VEA-helpdesk: het aantal vragen over de energieprestatieregelgeving die op de helpdesk binnenkomen, blijft stijgen. Om dat zoveel mogelijk op te vangen werd de kennisbank, die via de website raadpleegbaar is, verder uitgebreid en gedetailleerd.

5 Beleidsdoelstelling

De energieprestatieregelgeving beoogt het energieverbruik van nieuwe en gerenoveerde gebouwen te verminderen. Het voldoen aan de eisen wordt aangetoond met de EPB-aangifte. In de regelgeving is voorzien dat de verslaggever de verantwoordelijkheid is voor de kwaliteit van de EPB-aangifte. De EPB-aangifte moet een correct beeld geven van de as-builsituatie op het vlak van energiezuinigheid en het binnenklimaat van de uitgevoerde werkzaamheden. Enkel zo is de EPB-aangifte een betrouwbaar instrument dat de aangifteplichtige en eigenaar correct informeert over de reële prestaties van het gebouw en dat de overheid in staat stelt op te treden tegen overtredingen en voorlopers te ondersteunen.

Het VEA controleert in de ingediende EPB-aangiften of de verslaggevers correct en kwalitatief rapporteren. Het VEA voert die controle steekproefsgewijs uit om na te gaan of een gebouw wel degelijk aan de EPB-eisen voldoet zoals de verslaggever rapporteert.

Bij sommige dossiers bestaat het risico dat een verslaggever, onder druk van zijn/haar aangifteplichtige, verklaart dat het dossier voldoet aan de eisen, terwijl dat niet het geval is. De verslaggever legt in dat geval een valse verklaring af, zodat de aangifteplichtige geen boete zou moeten betalen. Het opsporen van dergelijke wanpraktijken is de basisdoelstelling van de waarheidsgetrouwheidscontroles in de energieprestatieregelgeving. Het aantal dergelijke controles die het VEA kan uitvoeren, is echter beperkt. Voor 2013 is in het ondernemingsplan als doelstelling opgenomen dat het VEA zeker voor 100 verslaggevers de handhavingprocedure inzake een waarheidsgetrouwe rapportering opstart, waarvan in minstens 20 dossiers een controle ter plaatse is gebeurd om vaststellingen te maken. Dat komt op bijna 0,3% van het aantal in 2012 ingediende EPB-aangiften.

Het is ook belangrijk dat het VEA nagaat of overheidsmiddelen, zoals subsidies en vermindering van onroerende voorheffing, terecht worden toegekend, en dat er op vermoedelijke fraude wordt gecontroleerd. Het is te vermijden dat gebouwen op papier wel maar in de realiteit niet de geclaimde energiebesparing behalen en dat ze daarvoor toch steun zouden krijgen.

6 Opties

→ Nuloptie: voorzetting van een bestaande toestand

Het huidig uitgetekend traject om te komen tot kwalitatieve EPB-aangiften blijft behouden.

De verslaggever moet beschikken over een één van de volgende diploma's of het equivalente masterdiploma met dezelfde titulatuur: architect, burgerlijk ingenieur-architect, burgerlijk ingenieur, industrieel ingenieur, technisch ingenieur, bio-ingenieur of interieurarchitect (afgeleverd vanaf 2011). Wie over het vereiste diploma beschikt, wordt geacht voldoende deskundig te zijn in de materie of in staat te zijn om de vereiste deskundigheid op korte termijn te verwerven. Er is geen verplichte opleiding om de functie te mogen uitoefenen. De opleiding die hij/zij eventueel volgt is op vrijwillige basis en uit eigen interesse.

De berekeningen en de evaluatie van de eisen in de EPB-aangiften gebeuren aan de hand van een verplicht softwarepakket dat de Vlaamse overheid aan architecten, ingenieurs, ... ter beschikking stelt. Het softwarepakket voert de berekeningen uit op basis van de inputgegevens en de keuzes die de gebruiker invult. Foute input in de EPB-software geeft uiteraard ook foute resultaten. Dat kan de EPB-software niet verhinderen. Wel zijn er in de EPB-software enkele validatieregels opgenomen, zodat verslaggevers bepaalde fouten niet kunnen maken. Meer validatieregels kunnen echter niet meer worden opgenomen in de EPB-software. De limiet daarop is bereikt.

Het VEA informeert en communiceert over de EPB-regelgeving. De website www.energiesparen.be wordt gebruikt als centrale informatiebron. Belangrijke wijzigingen, aanvullingen, veel gestelde vragen, veelgemaakte fouten ... worden gecommuniceerd via de EPB-nieuwsbrieven. Het VEA heeft ook een helpdesk uitgebouwd via energie@vlaanderen.be.

De verslaggever kreeg de verantwoordelijkheid voor het correct rapporteren toegewezen. Hij/zij is verantwoordelijk voor de correcte berekening van de energieprestatie en het binnenklimaat van het gebouw in de EPB-aangifte, waarbij hij rekening houdt met de eigenschappen van het gebouw, de gebruikte materialen en de geplaatste installaties in de as-builsituatie. Die verantwoordelijkheid moet stimuleren om correct te rapporteren en zich niet onder druk te laten zetten door andere partijen om de uitvoering anders weer te geven dan ze as-built is gerealiseerd, om het project aan de EPB-eisen te laten voldoen of om steunmaatregelen te laten ontvangen. Als het VEA vaststelt dat de EPB-aangifte niet overeenstemt met de as-builsituatie, dan krijgt de verslaggever een boete, in verhouding tot de grootte van de afwijking.

Het VEA voert in dat kader steekproefcontroles uit op correcte en waarheidsgetrouwe rapportering door de verslaggever in de EPB-aangiften. Om na te gaan of de EPB-aangifte overeenstemt met de eigenschappen van het gebouw, de gebruikte materialen en de geplaatste installaties, vraagt het VEA stavingsstukken op aan de verslaggever en voert het voor en na de ingebruikname van het gebouw steekproefsgewijs extra controles ter plaatse uit. De stavingsstukken en de VEA-vaststellingen worden vergeleken met de inputwaarden uit de EPB-aangifte.

Met het huidige personeelsbestand voert het VEA ongeveer 130 controles uit op jaarbasis, waarvan een 20-tal ter plaatse, waarbij de waarheidsgetrouwe rapportering door de verslaggever wordt nagegaan. In verhouding tot het aantal EPB-aangiften dat op jaarbasis wordt ingediend is dat slechts 0,35% (+/- 36.800 ingediende EPB-aangiften in 2012).

→ Optie 2: erkenningsregeling verslaggevers – gekozen optie

In 2015 zullen een aantal ingrijpende wijzigingen van de energieprestatieregelgeving van kracht worden, namelijk systeemeisen bij renovatie en een nieuwe berekeningsmethode en eisen voor alle niet-residentieel gebouwen. Om het kennisniveau van de verslaggevers te verhogen, stelt het VEA stelt voor om, naast de controles die het VEA doet op de EPB-aangifte, vanaf 2015 een nieuwe erkenningsregeling voor verslaggevers in te voeren.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen 3 categorieën projecten:

1. Nieuwbouw residentieel;
2. Nieuwbouw niet-residentieel;
3. Renovatie.

De erkenningsregeling omvat:

- een sterker toezicht op de instroom van nieuwe verslaggevers. Uit ervaring is gebleken dat het beschikken over één van de vereiste diploma's, een noodzakelijke maar onvoldoende voorwaarde is. De kandidaat-verslaggever zal bijkomend een gerichte aanvullende opleiding moeten volgen bij een erkende opleidingsinstelling, afhankelijk van het basisdiploma, zodat hij/zij zich bekwaamt in elk van de diverse materies (bouwphysica, installatietechnieken, EPB-wetgeving, berekeningsmethode ...). Via een testmoment wordt geverifieerd of de kandidaat-verslaggever het vereiste kennisniveau behaalt.
- bijkomende erkenningsvoorwaarden voor bestaande verslaggevers die na 2015 verslaggeving willen doen voor de categorieën nieuwbouw niet-residentieel en renovatieprojecten. De methode en eisen voor nieuwbouw niet-residentieel en voor renovatieprojecten zal vanaf 2015 ingrijpend wijzigen. Kennisopbouw van de nieuwe eisen en methodes is noodzakelijk. Per categorie is het volgen van een opleiding en het slagen in een test nodig om erkend te worden.
- Een permanente vorming zodat actieve verslaggevers nieuwe kennis verwerven over nieuwe stukken regelgeving, methodiek en evoluties, maar ook hun bestaande kennis onderhouden en verder uitbreiden. Op die manier blijft de verslaggever zich verder bekwaamen en professionaliseren. Het tempo van wijzigingen ligt immers hoog en zal met de evolutie naar bijna-energie neutrale gebouwen naar 2021

hoog blijven. De minister bepaalt de duur en de inhoud van de permanente vorming en erkent de opleidingsinstellingen.

Het VEA zal nagaan in welke mate een erkenning, behaald in een van de andere gewesten, ook onmiddellijk in Vlaanderen kan dienen als erkenning.

In hoofdstuk 4 is het probleem gesteld dat een substantieel aandeel (ongeveer ¼) van de EPB-aangiften onvoldoende kwalitatief is opgesteld. Dat gebrek aan kwaliteit is in 2/3 van de gevallen het resultaat van een gebrek aan methodekennis. Via deze optie wordt ingezet op het verhogen van de methodekennis van de verslaggevers door opleidingen en testen, om het aantal fouten op dat vlak sterk te verminderen. De optie laat aan de verslaggevers duidelijk blijken dat het belangrijk is om over een voldoende basiskennis te beschikken om verslaggeving te kunnen doen en dat het ook essentieel is dat ze hun basiskennis onderhouden en zich bijscholen in nieuwere aspecten. Het kwalitatief opstellen van de EPB-aangiften wordt op die manier aangemoedigd. De verslaggevers zullen moeten investeren in hun kennisniveau en in permanente bijscholing. De sectororganisatie staat alvast positief tegenover dit initiatief. Ze zijn ervan overtuigd dat dit een stap in de goede richting is naar kwaliteitsverhoging en -beheersing. Een grote groep van verslaggevers zal die optie positief onthalen. Het geeft mogelijkheid tot een meer eerlijke concurrentie. De verslaggevers die de kwaliteit van hun verslaggeving minder belangrijk vinden, zullen hier wellicht minder positief tegenover staan.

→ **Optie 3: versterken toezicht op de kwaliteit van de EPB-aangifte door het verhogen van de personeelsinzet**

Optie 3 is het opdrijven van het aantal controles op een waarheidsgetrouwe rapportering om de kwaliteit te verbeteren. Daarvoor is meer personeel nodig.

Het VEA schat in dat een grondige steekproefcontrole op 1% van de ingediende EPB-aangiften nodig is om de Europese verplichting in te vullen m.b.t. handhaving en kwaliteitscontrole. Het aantal ingediende EPB-aangiften in 2012 bedraagt bijna 37.000.. 1% daarvan stelt het 'te controleren aantal dossiers' afgerond op 370.

De gemiddelde tijdsduur van een dossiercontrole bedraagt 4,23 VTE-mandagen. Die raming is gebaseerd op basis van de ervaring van het VEA, inclusief alle deeltappen in het proces vanaf de dossierselectie, de dossiercontrole tot en met de stappen zoals het bekijken van de ingediende hernieuwingsaangifte door de verslaggever.

Om 370 controledossiers op jaarbasis te kunnen behandelen is 7,7 VTE nodig. De huidige personeelsbezetting is 2,7 VTE. Een structurele verhoging met 5 VTE is nodig om 370 dossiers per jaar te behandelen.

Tegenover de verhoogde personeelskosten staat een geraamde jaarlijkse opbrengst van 200.000 euro voor 370 behandelde dossiers.

In 2012 hebben ruim 800 verslaggevers 5 of meer EPB-aangiften ingediend. Met het voorgestelde personeelsaantal en aantal jaarlijkse controles kan het VEA in 2,5 jaar één EPB-aangifte van elk van die 800 verslaggevers controleren. Als het VEA alle actieve verslaggevers van 2012 (= 2.429 verslaggevers die in 2012 één of meerdere startverklaringen of EPB-aangiften hebben ingediend), wenst te controleren neemt dit een tijdsduur van bijna 7 jaar in beslag.

In hoofdstuk 4 is het probleem gesteld dat een substantieel aandeel (ongeveer ¼) van de EPB-aangiften onvoldoende kwalitatief is opgesteld. De VEA-controle op waarheidsgetrouwe rapportering door de verslaggever is een van de belangrijke schakels/signalen is naar kwaliteitsverbetering en -beheersing van de verslaggeving in EPB-aangiften.

Als verslaggevers meer signalen krijgen dat er gecontroleerd wordt op correcte rapportering, zullen ze meer geneigd zijn om correct te rapporteren, voldoende staving te verzamelen voor de gerapporteerde aspecten in de EPB-aangifte. Het VEA vermoedt dat verslaggevers hun EPB-aangiften, vóór indiening ook beter zullen aftoetsen

op methodefouten en die minder zullen maken. Op die manier kan het VEA meer focussen op controles op waarheidsgetrouwe rapportering door de verslaggever.

Het VEA meent dat het verhogen van het aantal controles zal resulteren in een hogere kwaliteit van de EPB-aangiften.

De sectororganisatie staat alvast positief tegenover dit initiatief. Ze zijn ervan overtuigd dat dit de belangrijkste schakel is naar kwaliteitsverhoging en –beheersing. Heel wat verslaggevers, die goed werk willen afleveren en belang hechten aan kwaliteit, zijn vragende partij naar meer controles. Het geeft hen de mogelijkheid tot een meer eerlijke concurrentie. De verslaggevers die de kwaliteit van hun verslaggeving minder belangrijk vinden, zullen hier wellicht minder positief tegenover staan.

7 Analyse van de effecten

Doelgroepen

Aangifteplichtige: De aangifteplichtige is verplicht de procedures en EPB-eisen na te leven. Hij is er verantwoordelijk voor dat het gebouw voldoet aan de EPB-eisen. In principe is de aangifteplichtige de aanvrager en de houder van de stedenbouwkundige vergunning. De uitzondering hierop is de verkoop door een promotor-bouwheer van een woning of appartement aan een natuurlijke persoon. De koper wordt dan wel de houder van de stedenbouwkundige vergunning, maar de promotor-bouwheer blijft de aangifteplichtige. De promotor-bouwheer kan de aangifteplicht enkel overdragen aan de koper onder volgende drie voorwaarden:

- in de koopakte wordt vermeld dat de aangifteplicht aan de koper overgedragen wordt;
- bij de verkoop wordt een tussentijds verslag opgemaakt dat bij de koopakte wordt gevoegd. Hierin staat een opsomming van de nog te nemen maatregelen (om te voldoen aan de EPB-eisen) en wordt er een verantwoordelijke aangewezen voor de uitvoering van elke nog te nemen maatregel;
- de promotor-bouwheer stelt na de werkzaamheden de koper alle informatie ter beschikking die deze nodig heeft voor het opmaken van de EPB-aangifte.

Verslaggever: De verslaggever is de natuurlijke persoon, die beschikt over een vereist diploma (zie hoofdstuk 4), die in opdracht van de aangifteplichtige de startverklaring overmaakt aan het Vlaams Energieagentschap en de EPB-aangifte opstelt of de rechtspersoon, binnen wiens organisatie in opdracht van de aangifteplichtige de startverklaring overgemaakt wordt aan het Vlaams Energieagentschap en de EPB-aangifte opgesteld wordt door een zaakvoerder, bestuurder of werknemer, die beschikt over een vereist diploma (zie hoofdstuk 4). Er waren eind december 2012 6.302 verslaggevers geregistreerd. Ongeveer 1.500 verslaggevers heeft de status 'actief'. 'Actief' betekent dat hij/zij in het voorbije jaar één of meerdere startverklaringen of EPB-aangiften heeft ingediend.

Vlaams Energieagentschap: het agentschap, opgericht in het besluit van de Vlaamse Regering van 16 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap, het Vlaams Energieagentschap. Op basis van het EPB-decreet en haar uitvoeringsbesluiten is dit agentschap bevoegd voor de toepassing en handhaving van de energieprestatieregeling.

Vlabel (Vlaamse Belastingdienst voor Onroerende Voorheffing) en andere premieverlenende instanties zoals netbeheerders:

- De Vlaamse Belastingdienst (Vlabel) werd opgericht voor de uitvoering van het beleid inzake Vlaamse fiscaliteit. Ze is een beleidsuitvoerende entiteit die instaat voor onder andere de inning en invordering van de Vlaamse belastingen, waaronder de onroerende voorheffing. De onroerende voorheffing is een heffing op onroerende goederen. Bouwers die een energiezuinige woning bouwen (met $E \leq E60$) krijgen een vermindering van de onroerende voorheffing gedurende 10 jaar. Die vermindering wordt door de Vlaamse Belastingdienst automatisch toegekend op het aanslagbiljet, op basis van het E-peil dat wordt gerapporteerd in de EPB-aangifte. Als het VEA via een steekproefcontrole op de in aanmerking komende gebouwen vaststelt dat de EPB-aangifte niet correct is en niet overeenkomt met de as-

builtsituatie, wordt het project doorgegeven aan Vlabel en kan Vlabel de onterecht toegekende verlaging terugvorderen.

- Premieverlenende instanties, bv. netbeheerders: de netbeheerders zijn de onafhankelijke nutsbedrijven die het transportnetwerk voor energie beheren. De Vlaamse netbeheerders zijn verplicht om bij hun afnemers energiebesparing te stimuleren. Dat doen ze onder andere door E-peilpremies toe te kennen aan bouwers van energiezuinige gebouwen. De grootte van de premie is afhankelijk van het behaalde E-peil in de EPB-aangifte.

Nuloptie

Effectbeschrijving

Voordelen:

- Lage drempel om als verslaggever aan de slag te gaan (enkel diplomavereiste).
- Vrije keuze voor de verslaggever in investering in kennisopbouw en permanente vorming.
- Het VEA moet niet investeren in het wijzigen van het huidige systeem. Er is dus geen extra tijd/werk te investeren en ook geen extra investering van overheidsgeld ...

Nadelen:

- De kwaliteit van de huidige EPB-aangiften blijft stabiel of daalt.
- Het kennisniveau van de doorsnee-verslaggever blijft gelijk of kan zelfs dalen.
- Verslaggevers zouden meer kunnen neigen naar minder correcte rapportering 'omdat er toch geen controles zijn' en omdat de pakkans te laag is.
- Verslaggevers die het goed menen en kwalitatief willen werken, worden weggeconcentreerd door de minder kwalitatief werkende verslaggevers. In de ogen van de aangifteplichtigen zijn ze te duur, zijn ze te lastig om productinfo & staving te verzamelen, want hun concurrenten kunnen het goedkoper, berekenen betere resultaten en zijn minder lastig om info te verzamelen.
- VEA kan onvoldoende detecteren dat EPB-aangiften waaruit blijkt dat de EPB-eisen gehaald zijn, toch niet overeenkomen met de werkelijkheid. Er wordt aan die mensen geen boete opgelegd. Dat is niet billijk tegenover iemand die werkt met een verslaggever die wel correct rapporteert. De niet-gestelde boetes zijn voor de Vlaamse overheid inkomsten die niet geïnd worden, of mislopen inkomsten..
- Het VEA blijft een groot deel van haar tijd investeren in het uitvoeren van controles op methodefouten en komt zo niet toe aan controles op waarheidsgetrouwe rapportering door de verslaggever. Dat betekent dat de beschikbare overheidsmiddelen voor dit type van controle niet optimaal benut en niet efficiënt worden aangewend.
- Het VEA kan niet beantwoorden aan de verwachtingen van het verhogen van de pakkans en het uitvoeren van meer controles op correcte rapportering door verslaggevers.
- Het VEA stelt problemen vast bij een groter aantal dossiers dan het aantal dossiers dat ze kan controleren, behandelen en verwerken. Het VEA kan niet tijdig alle controledossiers in haar stock 'probleemdossier' verwerken. De stock is opgebouwd uit dossiers met resultaten dichtbij de eisen, klachtendossiers, dossiers die in aanmerking komen voor verlaging onroerende voorheffing ...
- De doorlooptijd van controledossiers is te lang. Verslaggevers en uiteindelijk ook de betrokken aangifteplichtigen moeten op die manier lang wachten op een beslissing in hun dossier. Die te lange doorlooptijd zorgt bijkomend ook voor extra vragen en klachten die de werklast van het VEA bijkomend verhogen.
- Het VEA kan slechts een zeer beperkt percentage van de dossiers die in aanmerking komen voor verlaging van onroerende voorheffing en premies (projecten met lagere E-peil volgens de EPB-aangifte) controleren op correctheid. Dat resulteert in het feit dat er een groot aantal dossiers wordt doorgegeven aan Vlabel en andere premieverlenende instanties, zonder nazicht. Dat is een niet billijke behandeling van de aangifteplichtigen en de verslaggevers. Degene die "pech" hebben, worden gecontroleerd en de gelukhebbers niet.

- Vlabel besteedt in bepaalde gevallen onterecht Vlaamse overheidsmiddelen. Ook andere premieverlenende instanties betalen in sommige gevallen onterecht premies uit.
- De kans is reëel dat sommige bouwheren door een fout in de EPB-aangifte, niet beboet worden voor hun gebouw dat niet aan de EPB-eisen voldoet.
- Een aantal aangifteplichtigen beschikken niet over een correcte EPB-aangifte en correct certificaat.

Indirecte effecten en ongewenste neveneffecten:

- Doordat te weinig EPB-aangiften op correctheid kunnen worden gecontroleerd en de kwaliteit in ¼ van de EPB-aangiften onvoldoende is, zijn de resultaten van sommige EPB-aangiften dus gunstiger dan ze volgens de as-builsituatie zouden mogen zijn. Daardoor ontslopen bepaalde aangifteplichtigen een boete omdat het gebouw niet aan de EPB-eisen voldoet en krijgen sommige aangifteplichtigen onterecht vermindering op onroerende voorheffing en/of premies voor lagere E-peilen, wat uiteraard gunstig is voor die personen.
- De verslaggever wordt relatief weinig gecontroleerd. Ze krijgen meer vrijgeleide. Dat is een voordeel voor de verslaggever die het niet zo nauw neemt met de regelgeving en de kwaliteit. Dergelijke verslaggevers kunnen minder kwalitatief werk leveren, voor een lagere prijs en op die manier veel projecten/werk binnenhalen. Dit zorgt voor verstoring van de markt.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
Aangifteplichtige(n)			Lange doorlooptijd controledossiers bij VEA: niet klantvriendelijk.	Groot
			Een aantal aangifteplichtigen beschikken niet over een correcte EPB-aangifte en certificaat.	Gemiddeld
Verslaggever	Lage drempel voor uitoefenen functie (enkel diplomavereiste). Vrije keuze in het al dan niet investeren in kennisopbouw en permanente vorming.		Kennisniveau blijft stabiel of verlaagt.	Groot
			Kwaliteit verslaggeving blijft gelijk / of kan dalen.	Gemiddeld
			Grotere kans dat verslaggevers neigen naar minder correcte rapportering, door lage pakkans.	Gemiddeld
			Oneerlijke concurrentie tussen kwalitatieve en minder kwalitatieve verslaggevers.	Groot
			Lange doorlooptijd controledossiers – niet klantvriendelijk.	Groot

VEA	Geen extra werk/tijd investeren, geen extra kosten.	Gemiddeld	Controle op methodefouten zorgt ervoor dat er geen tijd is voor essentie: controle van niet-waarheidsgetrouwe rapportering.	Groot
			Geen antwoord op vraag naar verhogen pakkans en meer controles.	Gemiddeld
			VEA kan niet alle dossiers met klacht of vastgestelde fout verwerken.	Gemiddeld
			VEA kan niet alle dossiers controleren voor gelijke behandeling van aangifteplichtigen & verslaggevers.	Groot
			VEA legt geen sancties op aan bepaalde gebouwen die as-build niet aan de EPB-eisen voldoen, maar volgens de aangifte wel.	Groot
			Lange doorlooptijd dossiers zorgt voor extra vragen en klachten die werklust bijkomend verhogen.	Gemiddeld
Vlabel en andere premieverlenende instanties			Onterechte toekenning van belastingvermindering en premies.	Groot

Optie 2: erkenningsregeling verslaggevers

Effectbeschrijving

Voordelen:

- De kennis van de verslaggever is groter.
- De aangifteplichtige heeft een grotere garantie dat de EPB-aangifte en het certificaat opgemaakt zijn door een verslaggever met voldoende kennis van zaken en dat de resultaten betrouwbaar zijn.
- Dergelijke erkenningsregeling vergroot de billijke behandeling van verslaggevers en verhoogt de kwaliteit van de verslaggeving. Er wordt namelijk afgetoetst of ze het basiskwaliteitsniveau behalen. Niet zomaar iedereen, met een geschikt diploma maar mogelijks zonder kennis van zaken, kan met verslaggeving starten.
- Het VEA kan minder tijd investeren in het uitvoeren van controles op methodefouten, en meer focussen op controles op waarheidsgetrouwe rapportering door de verslaggever.

- Het VEA heeft een kanaal via permanente vorming om essentiële informatie m.b.t. de energieprestatieregelgeving tot bij elke actieve verslaggever te brengen.
- Als de kennis van de verslaggever verhoogt, vermindert het aantal methode-fouten en vermindert de kans dat Vlabel onterecht een vermindering op de onroerende voorheffing toekent en ook dat andere premieverlenende instanties onterecht premies uitbetalen.
- De gebouwen die niet aan de EPB-eisen voldoen, worden correcter gerapporteerd. Daardoor komen er meer inkomsten uit boetes.
- Dergelijke erkenningsregeling resulteert in meer professionalisering van de sector: door extra vereisten zullen verslaggevers die enkel heel sporadisch verslaggeving doen, hun activiteiten stopzetten. Verslaggevers die de taak blijven voortzetten zullen een hoger aantal startverklaringen en EPB-aangiften per jaar doen.

Nadelen:

- De nieuwe kandidaat-verslaggevers moeten een grotere inspanning leveren om verslaggeving te kunnen doen: extra opleiding volgen en instuderen, een test afleggen, permanente vorming volgen... Dat vraagt tijds- als financiële investering door de verslaggevers. Dat geldt ook voor bestaande verslaggevers die vanaf 2015 ook wensen blijven te werken voor de categorieën 'nieuwbouw niet-residentieel' en 'renovatie'.
Voor de huidige professionele verslaggever, die goede verslaggeving wenst af te leveren, zal de extra investering echter minder groot zijn. Zij investeren nu ook al tijd en geld om zich bij te scholen en om op de hoogte te blijven van innovatieve technieken en wijzigingen in de energiematerie. Voor die verslaggevers zal er dus minder extra kost zijn. Ze investeren immers nu ook al.
- Het VEA moet de gewijzigde regelgeving implementeren. Dat betekent onder meer de aanvullende voorwaarden vastleggen voor de startopleiding, de test, de permanente vorming. Het moet ook de erkenningsvoorwaarden uitwerken voor opleidingsinstelling, de lijst van kennisdomeinen opstellen Dat vereist een investering van personeelskost en mankracht voor het VEA, maar ook uit te besteden taken naar externen. Daarnaast is er ook een investeringskost in IT-aanpassingen van de Energieprestatiedatabank om verslaggevers enkel EPB-aangiften te laten uitvoeren voor de domeinen waarvoor ze erkenning hebben: bv. een verslaggever met bestaande registratie, die na 2015 geen extra opleiding volgt en test aflegt voor de aanvullende kennisdomeinen, mag enkel EPB-aangiften kunnen indienen voor residentiële nieuwbouwprojecten en niet bijvoorbeeld voor een nieuwbouw sportcomplex.

Indirecte effecten en ongewenste neveneffecten:

- Het VEA verwacht dat er op die manier meer dossiers bij een eenvoudige file-check kwalitatief worden bevonden en er zo minder controledossiers in de controlestock terecht komen. Daardoor kan ook de doorlooptijd van controles korter worden, wat klantvriendelijker is naar verslaggevers en aangifteplichtigen.
- Het feit dat de verslaggevers beter gescreend en opgeleid worden om na te gaan of ze voldoende kennis van zaken hebben om de taak van verslaggeving uit te voeren, geeft een grotere kans, maar nog geen garantie dat ze dan effectief kwalitatief en grondig werken.
- Het VEA kan met dit voorstel niet alle dossiers controleren die in aanmerking komen voor verlaging van onroerende voorheffing en premies (projecten met lagere E-peil volgens de EPB-aangifte). Het verminderen van het aantal methodefouten in EPB-aangiften biedt ook geen garantie dat verslaggevers zich niet gaan wagen aan incorrecte rapportering, om zo premies en belastingvermindering voor hun klanten te bekomen te ontlopen. Dat resulteert in het feit dat er een groot aantal dossiers wordt doorgegeven aan Vlabel en andere premieverlenende instanties, zonder nazicht en dat er onterecht Vlaams belastingsgeld wordt uitgekeerd en onterecht premies worden uitbetaald. Dat is een niet billijke behandeling van de aangifteplichtigen en de verslaggevers. Degene die "pech" hebben, worden gecontroleerd en de gelukhebbers niet.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
Aangifteplichtige(n)	Grotere garantie op correcte EPB-aangifte en certificaat.	Gemiddeld		
Verslaggever	Kennisniveau van verslaggever wordt groter.	Groot	Meer tijds- en financiële investering om als verslaggever erkend te worden.	Gemiddeld
	Verhoogde kwaliteit verslaggeving door betere kennis methode en vermijden methodefouten.	Groot	Oneerlijke concurrentie nog steeds mogelijk door lage pakkans.	Gemiddeld
	Meer billijke behandeling van verslaggevers en aangifteplichtigen.	Groot		
	Professionalisering van de sector.	Groot		
VEA	Kan meer tijd investeren in controles op waarheidsgetrouwe rapportering en minder op methodefouten.	Groot	Regelgeving wijzigen en alle aanvullende voorwaarden (opleiding, examen, permanente vorming, erkenning instellingen ...) uitwerken = grote tijds- en personeelsinvestering.	Groot
	Heeft een kanaal via permanente vorming om essentiële informatie tot bij elke actieve verslaggever te brengen.	Gemiddeld	Erkenningen instellingen en verslaggevers beheren.	Gemiddeld
	Gebouwen die niet voldoen aan de EPB-eisen worden correcter gerapporteerd: dat geeft hogere inkomsten uit boetes.	Gemiddeld	Wijzigingen op IT-vlak voor aanpassen Energieprestatiedatabank.	Gemiddeld
Vlabel en andere premieverlenende instanties	Meer terechte toekenning van belastingsvermindering en premies (door minder methodefouten), maar zeker niet 100% waterdicht.	Gemiddeld		

Optie 3: versterken toezicht op de kwaliteit van de EPB-aangifte door het verhogen van de personeelsinzet*Effectbeschrijving*Voordelen:

- Het VEA kan beperkt beantwoorden aan de verwachtingen van het verhogen van de pakkans en het uitvoeren van meer controles op correcte rapportering door verslaggevers.
- Als de verslaggevers meer worden gecontroleerd, heeft de aangifteplichtige een iets grotere garantie dat de EPB-aangifte en het certificaat opgemaakt zijn door een verslaggever, met voldoende kennis van zaken en dat de resultaten betrouwbaar zijn.
- De verslaggevers krijgen meer signalen dat er gecontroleerd wordt op correcte rapportering en zullen meer neigen naar het correct rapporteren, het verzamelen van staving voor de gerapporteerde aspecten in de EPB-aangifte. Het VEA vermoedt dat verslaggevers hun EPB-aangiften, vóór indiening beter zullen aftoetsen op methodefouten en die minder zullen maken. Op die manier kan het VEA meer focussen op controles op waarheidsgetrouwe rapportering door de verslaggever.
- Meer controles uitvoeren, betekent dat er meer verslaggevers kunnen worden gecontroleerd en het signaal krijgen dat er gecontroleerd wordt. Daardoor zullen verslaggevers vaker de as-builsituatie rapporteren, want kwaliteit wordt meer opgevolgd en beboet. Dat vergroot de billijke behandeling van verslaggevers en verhoogt de kwaliteit van de verslaggeving.
- Het VEA kan vlugger de stock aan controledossiers verwerken en meer controles uitvoeren. Daardoor wordt de doorlooptijd korter. De verslaggever heeft baat bij een kortere doorlooptijd. Hij krijgt vlugger reactie over de stand van zaken en is minder lang in het ongewisse over het resultaat.
- Als het VEA iets meer dossiers kan controleren, die recht zouden hebben op belastingvermindering en premies, wordt de kans groter dat Vlabel terecht belastingvermindering aan bouwers toekent en dat premieverlenende instanties terecht premies uitbetalen. Het effect zal echter beperkt zijn.
- Tegenover de verhoogde personeelskosten voor het VEA staat een geraamde jaarlijkse opbrengst van 200.000 euro voor 370 behandelde dossiers.

Nadelen:

- Meer controles vereist een investering naar extra personeel voor het VEA, zowel qua controleurs, jurist als administratieve medewerker.
- De kennis van de verslaggever verhoogt niet noodzakelijk rechtstreeks.
- Het feit dat de verslaggevers vaker gecontroleerd worden, geeft een grotere kans, maar nog geen garantie dat ze dan effectief kwalitatief en grondig werken. Met het voorgestelde aantal controles worden grotere verslaggevers maximum één keer per 2,5 jaar gecontroleerd en kleine verslaggevers helemaal niet. Een aantal verslaggevers kan minder kwalitatief blijven werken en zo de goed menende verslaggevers wegconcurreren, door 'dezelfde taak' uit te voeren tegen te lage prijzen.
- De pakkans bij controle van 1% van de ingediende EPB-aangiften, blijft laag.
- Het aantal vaststellingen ter plaatse tijdens de bouw of na de ingebruikname blijft nog steeds beperkt.
- Als het aantal controles verhoogt, biedt dat geen garantie dat verslaggevers zich toch niet gaan wagen aan incorrecte rapportering, om zo premies en belastingvermindering voor hun klanten te bekomen of boetes te ontlopen. Voor dat soort dossiers vermindert voor Vlabel de kans niet dat er onterecht Vlaams belastinggeld wordt uitgekeerd en onterecht premies worden uitbetaald.

Indirecte effecten en ongewenste neveneffecten:

- Het VEA verwacht dat er op die manier meer dossiers bij een eenvoudige file-check kwalitatief worden bevonden en er zo minder controledossiers in de controlestock terecht komen. Daardoor kan ook de doorlooptijd van controles korter worden, wat klantvriendelijker is naar verslaggevers en aangifteplichtigen.

- Het verhogen van het kennisniveau van de verslaggevers gebeurt op een indirecte manier. Doordat het nog lang kan duren voordat een verslaggever aan bod komt, kan de verslaggever de pakkans nog altijd als zeer klein ervaren.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
Aangifteplichtige(n)	Grotere garantie op correcte EPB-aangifte en certificaat.	Gemiddeld		
Verslaggever	Verslaggevers meer gecontroleerd / meer signaal dat controles gebeuren.	Groot	Kennis van de verslaggever verhoogt niet noodzakelijk sterk en rechtstreeks.	Gemiddeld
	Meer billijke behandeling.	Gemiddeld	Oneerlijke concurrentie nog steeds mogelijk door lage pakkans.	Gemiddeld
	Verslaggever zal vaker de as-builsituatie rapporteren, want kwaliteit wordt meer opgevolgd en beboet. Kortere doorlooptijd van hun controledossiers: vlugger reactie en minder lang in ongewisse over resultaat.	Gemiddeld	Pakkans voor verslaggevers en het aantal controles blijven vrij laag,	Gemiddeld
		Gemiddeld		
VEA	Beperkt antwoord op vraag naar verhogen pakkans en meer controles.	Gemiddeld	Vereiste investering naar extra personeel (zowel controleurs, jurist als administratieve medewerker).	Groot
	Meer controles, geven ook meer jaarlijkse opbrengst van de gestelde boetes: raming op 200.000 euro/jaar bij controle 370 dossiers.	Gemiddeld	Nog steeds kans dat gebouwen die niet aan de eisen voldoen, geen boete krijgen	Groot
Vlabel en andere premieverlenende instanties	Meer terechte toekenning van belastingsvermindering en premies door correctere rapportering, maar zeker niet 100% waterdicht.	gemiddeld		

8 Vergelijking van de opties

Het is belangrijk dat de Vlaamse overheid een signaal geeft dat het correct en kwalitatief verslaggeven in de EPB-aangifte van belang is. Er wordt gestreefd naar kwaliteitsverhoging en –beheersing van de EPB-aangiften.

De huidige werkwijze (nuloptie) heeft het voordeel dat er niets moet worden veranderd, maar de werkwijze heeft heel wat nadelen. Er is geen billijke behandeling van verslaggevers, maar ook niet van de aangifteplichtigen. De kans dat er onterecht belastingsvermindering en premies worden toegekend en dat boetes niet opgelegd worden voor gebouwen die niet aan de EPB-eisen voldoen, is hierbij het grootst. De twee oorzaken, gebrekkige kennis van de methode bij bepaalde verslaggevers en onvoldoende toezicht op het niet correct rapporteren van de as-builsituatie, worden niet of zeer beperkt aangepakt.

De derde optie – het versterken en verruimen van de handhaving door verhoogde personeelsinzet – focust vooral op de oorzaak ‘niet waarheidsgetrouw rapporteren’. Die optie is binnen het huidige beleid van de Vlaamse overheid niet realiseerbaar. Bij die optie is er enkel een onrechtstreeks effect op het kennisniveau van bepaalde verslaggevers. Zelfs met de voorgestelde versterking kan het bovendien nog lang duren voordat de verslaggever ‘leert uit zijn fouten’. Bij een controle wordt slechts één dossier aangepakt, zodat de controle telkens maar betrekking heeft op een beperkt onderdeel van de kennis van de verslaggever.

De voorstellen uit de tweede optie – nieuwe erkenningsregeling voor verslaggevers, met het oog op kwaliteitsverhoging en –beheersing van de EPB-aangiften – zijn een goed alternatief.

- Elke verslaggever moet aantonen dat hij over een vereist minimum kennis beschikt (gelijke beoordeling van alle verslaggevers);
- Verslaggevers worden beter gescreend en opgeleid, zodat ze over voldoende basiskennis beschikken om aan verslaggeving te doen en minder methodefouten zullen maken.
- Verslaggevers worden elk jaar bijgeschoold en blijven zo op de hoogte van wijzigingen.
- VEA kan meer tijd investeren in het uitvoeren van controles op waarheidsgetrouwe rapportering en moet minder tijd steken in het controleren op methodefouten.
- ...

9 Uitvoering

Op vlak van wetgeving zijn een aantal aanpassingen nodig aan de energieprestatieregelgeving.

Die worden onder andere doorgevoerd via een wijzigingsdecreet van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en via een besluitwijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010. Een aantal praktische zaken worden gedelegeerd naar de Vlaams minister, bevoegd voor energie.

Daarna moeten ministeriële besluiten worden uitgewerkt, die de specifieke uitvoering mogelijk maken.

Het betreft:

- voorwaarden vastleggen waaraan een opleidingsinstelling (waar verslaggevers een erkend getuigschrift kunnen behalen) moet voldoen om erkend te worden.
- voorwaarden vastleggen waaraan de opleiding zelf moet voldoen om voor erkenning van verslaggevers in aanmerking te komen zoals:
 - een opsomming van vereiste kennisdomeinen worden gemaakt, die worden aangevuld of aangepast naargelang wijzigende regelgeving en/of innovatie in de energietechnieken, en het gebruik van de EPB-software.
 - daartoe kunnen ook voorwaarden en nadere regels worden uitgewerkt met betrekking tot de duur van de opleiding, de vorm en de inhoud van de testen, of het centraal examen.

- verplichting voorzien voor kandidaat-verslaggevers voor het betalen van een retributie om deel te nemen aan een centraal examen.
- het vastleggen van nadere regels voor de inhoud van de verklaring op erewoord.
- voorwaarden vastleggen waaraan een opleidingsinstelling moet voldoen om voor erkenning in aanmerking te komen om permanente vorming aan verslaggevers te geven.
- voorwaarden vastleggen waaraan de jaarlijks vorming moet voldoen om voor behoud van erkenning van verslaggevers in aanmerking te komen. Die voorwaarden kunnen nadere regels bevatten met betrekking tot de vorm, de inhoud, de duur van de vorming.

Weerslag op personeel van Vlaamse overheid – Vlaams Energieagentschap

Na het vastleggen van de bovenvermelde voorwaarden en het in werking treden, moeten de aanvragen tot erkenning van opleidingsinstellingen (zowel voor startopleiding als voor permanente vorming) behandeld en beoordeeld worden. De gegeven erkenningen moeten ook beheerd worden. Om het geheel werkbaar te houden, zal het VEA op een regelmatige basis (bv. een keer per jaar) nagaan of de opleidingsinstellingen nog voldoen aan de erkenningsvoorwaarden.

Het VEA zal de centrale examens voorbereiden, vermoedelijk in samenwerking met een externe partner. Tijdens de conceptuele fase zal het VEA een aantal vragen opstellen, die dan in samenwerking met de externe partner kunnen worden bijgestuurd en verfijnd. Nadat kandidaat-verslaggevers een opleiding bij een erkende opleidingsinstelling hebben gevolgd, ontvangt en verwerkt het VEA de gegevens van de kandidaat-verslaggevers die in aanmerking komen voor het centraal examen.

Het VEA zal, in samenwerking met de externe partner de inschrijvings- en beheermodule ontwikkelen en afspreken m.b.t. het uitwisselen van informatie over de kandidaat-verslaggevers.

Nadat kandidaat-verslaggevers zich hebben ingeschreven, moet het VEA ook de betaling opvolgen van het inschrijvingsgeld.

Na het slagen in het centraal examen kunnen kandidaat-verslaggevers zich dan registreren op de Energieprestatiedatabank, afhankelijk van domein waarop ze werkzaam willen/zullen zijn. De gegeven erkenningen aan verslaggevers moeten ook beheerd worden.

Er moet aanvullend ook opgevolgd worden of verslaggevers permanente vorming hebben gevolgd. Zoniet moet de erkenning tijdelijk geschrapt worden, tot wanneer het bewijs van het volgen van vorming is geleverd.

Het beheer van de verschillende erkenningen moet worden opgevolgd. Er wordt ingeschat dat het ganse beheer 0,2 VTE in beslag zal nemen binnen het VEA. De bijkomende administratieve last die deze nieuwe erkenningsregeling met zich meebrengt, kan binnen het huidige werkingskader van het VEA opgenomen worden. In de opstartfase zal er een grotere personeelslast zijn voor het opstellen van de erkenningsvoorwaarden opleidingsinstellingen, vastleggen vereiste kennisdomeinen, definiëren en uitwerken van het centraal examen.

Het invoeren van de nieuwe erkenningsregeling voor verslaggevers vergt wijzigingen aan de Energieprestatiedatabank. Na het slagen in het centraal examen moeten verslaggevers zich automatisch kunnen registreren op de Energieprestatiedatabank, specifiek voor het domein waarop ze werkzaam willen/zullen zijn (nieuwbouw residentieel, nieuwbouw niet-residentieel en renovatie). De databanktoepassing moet aangepast worden om die registratie en die differentiatie mogelijk te maken: bv. na 2015 zal een verslaggever die geen extra opleiding heeft genoten m.b.t. de methodiek voor niet-residentiële gebouwen geen EPB-aangifte kunnen indienen voor een sportcomplex ...

Om dat in praktijk te brengen, zijn volgende taken nodig:

- Functionele analyse (VEA + extern);
- Feedback functionele analyse (VEA);
- Ontwikkeling (extern);
- Testen en feedback (VEA);
- Verwerking opmerkingen en fouten (extern);

- Release EPB-databank (extern)
- opvolging van eventuele bugs en opmerkingen (VEA en extern).

Aan de Energieprestatiedatabank zijn af en toe uitbreidingen nodig, zodat de databank aanpassingen aan nieuwe wetgevingen kan blijven volgen of verbeterde functionaliteiten kan toevoegen of defecten in productie kan oplossen. De nieuwe uitbreidingen aan de databank kunnen hierdoor opgevolgd worden binnen het huidige personeelsbestand. Hiervoor is 0,6 VTE voorzien binnen het VEA. De bijkomende administratieve last die deze nieuwe automatisaties met zich meebrengen, passen dus binnen het huidige werkingskader van het VEA.

De budgettaire impact hiervan wordt geraamd op: 150.000 euro.

10 Administratieve lasten

Verslaggevers

De nieuwe kandidaat-verslaggevers moeten een grotere inspanning leveren om verslaggeving te kunnen doen: extra opleiding volgen en instuderen, een test afleggen, permanente vorming volgen... Dat vraagt tijds- als financiële investering door de verslaggevers.

Dat geldt ook voor bestaande verslaggevers die vanaf 2015 ook wensen blijven te werken op de sterk wijzigende of aanvullende domeinen.

Het volgen van een volledige startopleiding wordt geraamd op een 5-tal lesdagen. De kost daarvoor wordt geraamd op 1.500 euro. Die kost is een eenmalige instapkost voor nieuwe verslaggevers die op alle domeinen werkzaam willen zijn. De retributie voor het centrale examen is 150 euro.

Bestaande verslaggevers die vanaf 2015 ook willen werken op sterk aangepaste en de bijkomende domeinen, moeten een beperkte opleiding daarvoor volgen. De tijdsinschatting daarvoor wordt geschat op 3 lesdagen. De kost daarvoor wordt geraamd op 900 euro. Die kost is een eenmalige kost voor bestaande verslaggevers die op alle domeinen werkzaam willen zijn. De retributie voor het centrale examen is 150 euro.

In beide bovenstaande situaties moet de kandidaat-verslaggever ook de materie instuderen, om een test af te leggen. De tijdschatting daarvoor is afhankelijk van persoon tot persoon.

Het volgen van de permanente vorming wordt ingeschat op een jaarlijkse tijdsinvestering van 3 volle lesdagen. De kost daarvoor wordt geraamd op 900 euro. Die kost is jaarlijkse 'onderhoudskost' voor verslaggevers om hun erkenning te behouden.

De nieuwe erkenningsregeling vraagt uiteraard een zekere tijds- als financiële investering voor de verslaggevers en kandidaat-verslaggevers. Die tijds- en financiële investering staan echter in proportie ten opzichte van de inkomsten die verslaggevers kunnen genereren als ze zich verder professionaliseren. De huidige professionele verslaggever, die goede verslaggeving aflevert, investeert nu ook al tijd en geld om zich bij te scholen en om op de hoogte te blijven van innovatieve technieken en wijzigingen in de energiematerie.

Voor die verslaggevers zal er dus de extra kostlager zijn. Ze investeren immers nu ook al.

11 Handhaving

Kandidaat-verslaggevers die niet beschikken over een erkenning voor de domeinen waarop ze werkzaam willen zijn om EPB-aangiften op te maken en in te dienen op de Energieprestatiedatabank, zullen softwarematig geen toegang hebben tot de Energieprestatiedatabank.

Verslaggevers die niet voldaan hebben aan de jaarlijkse verplichting van het volgen van permanente vorming, zullen tijdelijk (tot na het volgen van de permanente vorming) softwarematig geen toegang hebben tot de Energieprestatiedatabank.

12 Evaluatie

Artikel 9 van het EPB-decreet, thans artikel 11.1.6 van het Energiedecreet, bepaalt dat de Vlaamse Regering minstens om de twee jaar de berekeningsmethode van de energieprestaties van gebouwen, de te volgen procedures, de EPB-eisen en de administratieve lasten van de regelgeving zal evalueren en in voorkomend geval aanpassen.

13 Consultatie

Het uiteindelijke voorstel van het VEA werd opgenomen in de evaluatienota van de energieprestatieregelgeving van 2012.

Die evaluatienota werd op 3 april 2013 beschikbaar gesteld aan volgende stakeholders: VMSW, VIPA, Departement LNE, AGION, SERV, Minaraad, BVA, NAV, Architecten-Bouwers A-B, OVED, ORI, Bouwunie, VCB, Ventibel, Agoria, VEROZO, CIR, Belgische Baksteenfederatie, Belgische Glasfederatie, TCHN - Technisch centrum der Houtnijverheid, Federplast, ATIC, ATTB, ICS, UBF-ACA, KVBG, Gasgemeenschap (groep kachels), Cedicol, Fedelec, VEI, Nelectra, LVMEB-ANPEB, Groen Licht Vlaanderen, BEMAS, WTCB, KUL, Universiteit Gent, VUB, KaHo Sint-Lieven, Hogeschool Gent, Provinciale Hogeschool Limburg, Karel de Grote hogeschool, Artesis hogeschool Antwerpen, De Nayer Instituut - Lessius Mechelen, LUCA School of Arts, XIOS Hogeschool Limburg, Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende, VITO, Passiefhuis-Platform, KHK, 3E, Honoré en Gits, Ingenium, BVS-UPSI, ODE Vlaanderen, Bio energieplatform, PV-Vlaanderen, Warmtepompplatform, Bond Beter Leefmilieu, Warmtenet Vlaanderen, European Partnership for Energy & Environment, NBN E88/89, Gemeenschapsonderwijs, DIKO - Dienst voor investeringen van het Katholiek Onderwijs.

Die stakeholders mochten feedback bezorgen tot 30 april 2013. De feedback werd door het VEA mee verwerkt in het finale voorstel.

14 Contactinformatie

Wina Roelens
Ingenieur-Architect
Celhoofd Energieprestatieregelgeving

Vlaams Energieagentschap - Buitendienst Gent
Elfjulistraat 39b, Blok A, 2de verdieping, 9000 Gent

mailto:wina.roelens@vea.be
www.energiesparen.be

Reguleringsimpactanalyse voor De eisen aan technische installaties in bestaande gebouwen

1 Gegevens van het advies

1.1 Gegevens van de regelgeving

nummer taal- en wetgevingstechnisch advies	<Vul hier de gewenste informatie in>
bevoegde minister(s) van de regelgeving	Freya Van den Bossche
RIA en JoKER	neen
link naar de regelgevingsagenda	http://regelgevingsagenda.bestuurszaken.be/regelgevingsagenda-initiatief/titel-lne-e-10255

1.2 Gegevens van de aanvrager

e-mailadres	wina.roelens@vea.be
organisatie	Vlaamse Overheid
beleidsdomein	LNE
entiteit	VEA

2 Eisen aan technische installaties in bestaande gebouwen

Het project 'eisen aan technische installaties in bestaande gebouwen' bevindt zich in de fase 'analyse en redactie: stap 13 "eindredactie".

3 Samenvatting

Artikel 8 van de richtlijn Energieprestaties van gebouwen (richtlijn 2010/31/EU) speelt in op een onderbenut besparingspotentieel bij verbouwingen. Het artikel bepaalt dat de lidstaten eisen moeten vastleggen voor technische bouwsystemen in bestaande gebouwen en dat ze het installeren van meetsystemen moeten stimuleren. Het doel van het opleggen van systeemeisen aan technische installaties is het bekomen van een optimaal energiegebruik door de technische bouwsystemen die in bestaande gebouwen worden geïnstalleerd.

Het VEA besteedde een beleidsvoorbereidende studie uit en werkte op basis van de studieresultaten en de bestaande energieprestatieregelgeving een voorstel uit. Hierin zijn verschillende pistes ten opzichte van elkaar afgewogen. Het VEA stelt voor systeemeisen op te leggen bij renovaties of functiewijzigingen waarvoor een stedenbouwkundige vergunning of melding vereist is, aangevraagd vanaf 1 januari 2015. Hierbij kan voor de handhaving gebruik gemaakt worden van het bestaande kader van de energieprestatieregelgeving. Door de handhaving worden de eisen in de praktijk snel geïmplementeerd voor werken met een stedenbouwkundige vergunning of melding. Indirect volgen dan ook de andere werken omdat de eisen gaan gelden als code van goede praktijk.

Het VEA stelt voor om de systeemeisen als onderdeel van de EPB-eisen te definiëren. Dit impliceert dat op vlak van verantwoordelijkheden en procedures de huidige bepalingen van toepassing zijn:

- de aangifteplichtige is verantwoordelijk voor het voldoen aan de systeemeisen;
- in de startverklaring (voorafberekening) en in de EPB-aangifte zal bij renovatieprojecten bijkomend gerapporteerd worden of aan de systeemeisen voldaan is;
- de verslaggever moet waarheidsgetrouw de as-built situatie beschrijven in de EPB-aangifte;
- de vrijstellingen en afwijkingen wanneer de systeemeisen technisch, functioneel of economisch niet haalbaar zijn, zijn eveneens van toepassing.

Als aanvulling op de bestaande sancties voor het niet-voldoen aan de EPB-eisen of het niet-waarheidsgetrouw rapporteren, worden sancties vastgelegd voor het niet-voldoen aan de systeemeisen of het niet-waarheidsgetrouw rapporteren hiervan. Voor de rapportering van de nieuwe eisen zullen de bestaande software en energieprestatiedatabank uitgebreid moeten worden. Hiervoor is een vereistenbeschrijving, functionele analyse, ontwikkeling en testprocedure nodig. Ook de bestaande formulieren voor de aangifteplichtige moeten uitgebreid worden voor de vermelding van de nieuwe eisen.

4 Probleembeschrijving

Bij de renovatie van bestaande gebouwen bestaat de opportuniteit om veel energie te besparen door verouderde technische installaties te vervangen. Technische installaties omvatten verwarming, koeling, ventilatie, warmwatervoorziening, verlichting of een combinatie daarvan, van een gebouw of gebouwunit. Hierbij kiest men in de praktijk soms voor het plaatsen minder energiezuinige installaties omwille van de lagere investeringskost. Ook wanneer nieuwe installaties toegevoegd worden aan een bestaand gebouw kiest men niet altijd voor een performante oplossing. Nochtans bespaart een meer performant systeem op termijn veel geld en energie. De huidige regelgeving legt voor verbouwingen eisen op die betrekking hebben op de isolatie van verbouwde en nieuwe constructiedelen en de ventilatie van droge ruimten waarin ramen vervangen of toegevoegd worden. Momenteel zijn er voor verbouwingen geen eisen voor de energieprestatie van de technische bouwsystemen. Artikel 8 van de EPBD-richtlijn 2010/31/EU speelt in op dit onderbenut besparingspotentieel bij verbouwingen. Het artikel bepaalt dat de lidstaten eisen moeten vastleggen voor technische bouwsystemen in bestaande gebouwen en dat ze het installeren van meetsystemen moeten stimuleren.

Om inzicht te krijgen in de haalbaarheid van deze eisen, liet het VEA in een beleidsvoorbereidende studie onderzoeken welke systeemeisen kunnen worden vastgelegd bij vernieuwing, vervanging of verbeteringswerken van technische installaties in bestaande gebouwen en hoe slimme meetsystemen gestimuleerd kunnen worden.

Het VEA beschikt niet over cijfergegevens waaruit het exacte aantal projecten noch de exacte grootte van de energiebesparing blijkt. De invloed van de technische installaties op het energieverbruik van gebouwen wordt groot geschat. Momenteel gelden er enkel eisen aan de technische installaties voor nieuwbouw (via het E-peil). Het aandeel nieuwbouw bedraagt echter slechts een percentage van het volledige gebouwenpark. De bestaande maatregelen zijn dus onvoldoende om op lange termijn een aanzienlijke energiebesparing op te leveren. Het is daarom nodig om ook bij verbouwingen eisen op te leggen aan de technische installaties. Dit is een onmisbare stap om op termijn het volledige gebouwenpark energiezuiniger te maken.

Artikel 11.1.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 geeft rechtsgrond aan de Vlaamse Regering om EPB-eisen op te leggen waaraan bestaande gebouwen moeten voldoen als werken, wijzigingen of handelingen uitgevoerd worden die de energieprestatie van het gebouw bepalen. Door eisen op te leggen aan technische installaties in bestaande gebouwen wordt tegenmoet gekomen aan de verplichting uit artikel 8 van de EPBD-richtlijn 2010/31/EU.

5 Beleidsdoelstelling

Het doel van het opleggen van systeemeisen aan technische installaties is het bekomen van een lager energieverbruik door de technische bouwsystemen die in bestaande gebouwen worden geïnstalleerd. Het VEA werkte hiervoor een voorstel van eisen uit. Het voorstel is gebaseerd op de beleidsvoorbereidende studie en de evaluatie van technische installaties in de huidige berekeningsmethode voor het E-peil (voor nieuwbouw of gelijkaardig). De studie beoogde een zo praktijkgericht mogelijke aanpak door de voorstellen van systeemeisen in het kader van de energieprestatieregelgeving uit te werken op basis van best practices in de andere gewesten of naburige landen. De focus van de studie lag op een eisenpakket dat zich specifiek richt op (onderdelen van) technische installaties die vervangen of nieuw geplaatst worden in bestaande gebouwen. Hierbij werd aandacht geschonken aan zowel de klassieke als de innoverende installaties. De maatregelen die uit de studie voortvloeien beogen om op een economisch verantwoorde wijze de beste energieprestatie te bereiken en het nieuw plaatsen van slecht presterende installaties te vermijden. De eisen voorgesteld door het VEA zijn economisch en technisch haalbaar. De eisen zijn toepasbaar zowel op kleine installaties, zoals geplaatst in woningen en appartementen, als op grote technische installaties (kantoren, scholen, industrie, andere specifieke bestemmingen, collectieve installaties van residentiële gebouwen).

6 Opties

→ Nuloptie: voorzetting van een bestaande toestand

Er wordt geen gevolg gegeven aan artikel 8 van de revisie-EPBD-richtlijn 2010/31/EU. Wie een gebouw renoveert, heeft vrij de keuze welke technische installaties of onderdelen ervan hij plaatst bij het vervangen van de oude technische installaties of bij het toevoegen van nieuwe technische installaties. De doelgroep wordt niet gestimuleerd om energetisch performante systemen te plaatsen. Er wordt geen antwoord geboden op de probleemstelling en de doelstelling.

→ Optie 2: systeemeisen verplicht voor verbouwingswerken met vergunnings/meldingsplicht – gekozen optie

De systeemeisen worden opgelegd bij renovaties of functiewijzigingen waarvoor een stedenbouwkundige vergunning of melding vereist is, aangevraagd vanaf 1 januari 2015. De eisen zijn niet van toepassing op nieuwbouw. Bij nieuwe gebouwen is de beoordeling van de energie-efficiëntie van de technische installaties al vervat in de globale energieprestatie-eis (E-peil). Het opleggen van bijkomende afzonderlijke eisen is daarom niet aangewezen.

Er worden geen eisen opgelegd voor werken waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning of melding vereist is omdat hiervoor geen handhavingskader beschikbaar is. Het succes van de bestaande

energieprestatie regelgeving volgt onder andere uit het goed opgestelde handhavingskader waarbij de eisen afdwingbaar zijn en de verantwoordelijkheden duidelijk vastliggen. Het opleggen van nieuwe eisen die in praktijk niet gehandhaafd kunnen worden, kan de bestaande handhaving ondergraven. Door de eisen te handhaven en overtreders te sanctioneren worden de eisen in praktijk sneller geïmplementeerd. Er moet geen nieuw handhavingskader opgezet worden. De handhaving van de systeemeisen valt volledig binnen het kader van de handhaving van de al bestaande EPB-eisen.

Het voorstel van eisen is uitgewerkt in een ontwerp van bijlage XII van het Energiebesluit. Er geldt een systeemeis voor:

- Ruimteverwarming: Centrale verwarming:
 - Ketel – gasvormige en vloeibare brandstof;
 - Elektrische warmtepompen.
- Ruimteverwarming: Plaatselijke verwarming:
 - Directe elektrische verwarming.
- Sanitair warm water;
 - Elektrische doorstroomtoestellen en boilers;
 - Circulatieleidingen.
- Koeling;
 - Ljswatersystemen.
- Energieprestatie van ventilatiesystemen;
- Verlichting.

Naast deze eisen wordt de plaatsing van energieverbruiksmeters verplicht bij grote installaties, afhankelijk van het nominaal vermogen en van het type van de installatie.

Deze optie biedt een antwoord op de probleemstelling en de beleidsdoelstelling. Het voorstel geeft invulling aan artikel 8 van de richtlijn 2010/31/EU.. Door het handhaven van de eisen wordt het bouwteam van projecten met een stedenbouwkundige vergunning of melding rechtstreeks gestimuleerd om energetisch performante systemen te plaatsen. Het bouwteam van projecten zonder een stedenbouwkundige vergunning of melding wordt onrechtstreeks gestimuleerd om energetisch performante systemen te plaatsen doordat de eisen gaan gelden als een code van goede praktijk.

➔ **Optie 3: systeemeisen verplicht voor alle verbouwingswerken**

De systeemeisen worden opgelegd voor alle renovaties of functiewijzigingen vanaf 1 januari 2015 ongeacht of een stedenbouwkundige vergunning of melding vereist is. De eisen zijn niet van toepassing op nieuwbouw. Bij nieuwe gebouwen is de beoordeling van de energie-efficiëntie van de technische installaties al vervat in de globale energieprestatie-eis (E-peil).

Door de eisen verplicht te maken voor alle renovaties of functiewijzigingen (en niet enkel voor diegenen waarvoor een stedenbouwkundige vergunning vereist is zoals in optie 2) wordt het toepassingsgebied breed gehouden. De eisen zijn van toepassing op veel projecten. De overheid is van een groot aantal van de uitgevoerde werken niet op de hoogte. Omdat niet geweten is dat er werken aan technische installaties uitgevoerd worden, is het niet mogelijk na te gaan of er aan de eisen voldaan is. Er is geen handhaving van de eisen mogelijk. De eisen gelden in praktijk enkel als code van goede praktijk.

De inhoud van de eisen is identiek aan de eisen beschreven in optie 2.

Deze optie biedt een antwoord op de probleemstelling en de beleidsdoelstelling. Het voorstel geeft invulling aan artikel 8 van de EPBD-richtlijn 2010/31/EU.. Omdat het handhaven van de eisen niet mogelijk is worden de bouwteams van alle renovatieprojecten (met of zonder een stedenbouwkundige vergunning of melding) enkel

onrechtstreeks gestimuleerd om energetisch performante systemen te plaatsen doordat de eisen gelden als een code van goede praktijk.

→ **Optie 4: voorstel uit beleidsvoorbereidende studie**

Het VEA liet in een beleidsvoorbereidende studie onderzoeken welke systeemeisen kunnen worden vastgelegd bij vernieuwing, vervanging of verbeteringswerken van technische installaties in bestaande gebouwen. De eisen voorgesteld in de studie worden opgelegd bij renovaties of functiewijzigingen waarvoor een stedenbouwkundige vergunning of melding vereist is, aangevraagd vanaf 1 januari 2015. De eisen zijn niet van toepassing op nieuwbouw.

Er worden geen eisen opgelegd voor werken waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning of melding vereist is omdat hiervoor geen handavingskader beschikbaar is. Het succes van de bestaande energieprestatieregelgeving volgt onder andere uit het goed opgestelde handavingskader waarbij de eisen afdwingbaar zijn en de verantwoordelijkheden duidelijk vastliggen. Het opleggen van nieuwe eisen die in praktijk niet gehandhaafd kunnen worden, kan de bestaande handhaving ondergraven. Door de eisen te handhaven en overtreders te sanctioneren worden de eisen in praktijk sneller geïmplementeerd. Er moet geen nieuw handavingskader opgezet worden. De handhaving van de systeemeisen valt volledig binnen het kader van de handhaving van de reeds bestaande EPB-eisen.

In het eindrapport van de studie werden op vlak van eisen aan technische installaties volgende eisen voorgesteld:

Nr.	Systeem	Type eis	Omschrijving voorstel volgens studie
	Ruimteverwarming		
	Centrale ruimteverwarming		
1	Ketel - gasvormige en vloeibare brandstof	Producteis	minimaal ketelrendement (vollast/deellast)
2		Systeemeis	minimaal opwekkingsrendement
	Ketel - vaste brandstof: pellets, hout		geen extra eisen (zie KB 12 oktober 2010)
3	Warmtepomp	Producteis	minimale COP (volgens EN 14511)
4		Systeemeis	minimale SPF
5		Aanbeveling	SCOP (EN 14825)
	(micro)warmtekrachtkoppeling		Geen specifieke eisen
	Plaatselijke verwarming		
6	Convactor - gasvormige brandstof	Producteis	minimaal rendement (vollast/deellast)
7	Luchtverhitter - Warmte lucht generator	Producteis	minimaal rendement (vollast/deellast)
	Directe elektrische verwarming		
8	Accumulatieverwarming - elektrisch	Systeemeis	Verboden toe te passen in nieuwe gebouwdelen en bij zware renovatie Uitzondering: als $Q < 15 \text{ W/m}^2$
	Convectoren - elektrisch		
	Vloerverwarming - elektrisch		
	Overige (inbouwhaard, kachel, ...)		Geen specifieke eisen

	Afgiftesystemen		Geen specifieke eisen
	Distributie		
9	Isolatie - leiding	Systeemeis	minimale isolatie volgens studie Leefmilieu Brussel
10	Isolatie - accessoires (buffervaten, etc.)	Systeemeis	minimale isolatie volgens studie Leefmilieu Brussel
	Circulatiepompen		eisen al vervat in ErP-richtlijn, geen bijkomend eisen opleggen
11	Regeling	Systeemeis	regeling kamert° - regeling ketelwater°
12	Dimensioneringsnota	Systeemeis	verplichte nota voor installaties >400 kW
13		Aanbeveling	voor installaties <400 kW
14	Hydraulisch inregelrapport	Systeemeis	verplicht inregelrapport voor installaties >400 kW
	Sanitair warm water		
	Productie - Indirect (ketel of combi ketel)		zie ruimteverwarming
	Productie - Direct		
15	Gas doorstomer	Producteis	maximaal vermogen waakvlam
16		Aanbeveling	toestel zonder waakvlam
17		Producteis	minimaal productierendement
18	Elektrische doorstomer	Producteis	maximaal elektrisch vermogen per m²
19	Gasboiler	Producteis	maximale stilstandsverliezen
20		Producteis	minimaal productierendement
21	Elektrische boiler	Producteis	maximaal elektrisch vermogen per m²
22		Producteis	maximale stilstandsverliezen
23	Warmtepompboiler	Producteis	minimale COP (volgens EN 14511)
	Zonneboiler		Geen specifieke eisen
24	Buffervaten / cv-boiler	Producteis	maximale stilstandsverliezen
	Circulatiepompen		eisen al vervat in ErP-richtlijn, geen bijkomend eisen opleggen
25	Isolatie - leiding	Systeemeis	minimale isolatie volgens studie Leefmilieu Brussel
	Regeling		Geen specifieke eisen
	Koeling		
26	Koelinstallatie - ijswatersystemen	Producteis	minimale EER (volgens EN 14511)
27		Aanbeveling	minimale SEER (volgens EN 14825)
	Koelinstallatie - residentiële directe expansie		eisen al opgenomen in Ecodesign ENER Lot 10 – Air conditioners ≤12kW - geen bijkomende eisen
	Absorptiekoeling		Geen specifieke eisen
	Distributie		

28	Isolatie - leiding	Systeemeis	minimale isolatie volgens studie Leefmilieu Brussel
29	Isolatie - accessoires (buffervaten, etc.)	Systeemeis	minimale isolatie volgens studie Leefmilieu Brussel
	Circulatiepompen		eisen al vervat in ErP-richtlijn, geen bijkomend eisen opleggen
30	Regeling	Systeemeis	niet gelijktijdig koelen en verwarmen in één ruimte
	Ventilatie		
31	Warmteterugwinning	Producteis	serieproducten: minimaal rendement 75%
32		Aanbeveling	maatproducten minimaal 60% en gescheiden EG/PG 50%
	Ventilatoren		eisen al opgenomen in Ecodesign ENER Lot 11 - ventilation fans - geen bijkomende eisen
33	Isolatie luchtkanalen	Systeemeis	minimale isolatie volgens studie Leefmilieu Brussel
34	Luchtdichtheid luchtgroep	Producteis	serieproducten en maatproducten $\geq 20.000 \text{ m}^3/\text{h}$: klasse L2
35		Aanbeveling	maatproducten $< 20.000 \text{ m}^3/\text{h}$
36	Luchtdichtheid luchtkanalen	Aanbeveling	minimum luchtdichtheidsklasse B
37	Debietregeling (snelheidsgeregelde ventilator)	Producteis	regeling voor luchtgroep voor één ruimte
38		Systeemeis	regeling voor luchtgroep voor meerdere ruimten met vervanging luchtkanalen
39		Aanbeveling	regeling voor luchtgroep voor meerdere ruimten zonder vervanging luchtkanalen
40		Producteis	regeling voor extractiegroep voor ventilatiesysteem C
41	Aerolisch inregelrapport	Systeemeis	verplicht inregelrapport voor luchtgroepen $\geq 5.000 \text{ m}^3/\text{h}$
	Verlichting		
42	Lichtbronnen	Systeemeis	Maximaal equivalent geïnstalleerd vermogen (W/m^2)
	Verlichtingstoestellen		
	Regelsystemen		
	Energiemonitoring		
43	Meting warmteproductie	Systeemeis	verplichte brandstof- en/of calorimeter afhankelijk i.f.v. vermogen en brandstoftype
44	Meting productie gekoeld water	Systeemeis	verplichte elektriciteit- en calorimeter afhankelijk i.f.v. vermogen
45	Meting warmtepompen	Systeemeis	verplichte elektriciteit- en calorimeter afhankelijk i.f.v. vermogen
46	Meting ventilatie-arbeid	Aanbeveling	meter op elektrische voeding van ventilatormotor (bij nominaal debiet $> 10.000 \text{ m}^3/\text{h}$)
47	Meting thermische zonnepanelen	Systeemeis	meetsysteem voor thermische energie (voor collector $> 10 \text{ m}^2$)
48	Bijhouden van een energieboekhouding	Systeemeis	eisen i.f.v. vermogen, analoog aan Brussels gewest

Deze optie biedt een antwoord op de probleemstelling en de beleidsdoelstelling. Het voorstel geeft invulling aan artikel 8 van de EPBD-richtlijn 2010/31/EU. Dit artikel verplicht de lidstaten eisen op te leggen aan de technische installaties in bestaande gebouwen. Door het handhaven van de eisen wordt het bouwteam van projecten met een stedenbouwkundige vergunning of melding rechtstreeks gestimuleerd om energetisch performante systemen te plaatsen. Het bouwteam van projecten zonder een stedenbouwkundige vergunning of melding wordt onrechtstreeks gestimuleerd om energetisch performante systemen te plaatsen doordat de eisen gaan gelden als een code van goede praktijk.

7 Analyse van de effecten

Doelgroepen

Aangifteplichtige: De aangifteplichtige is verplicht de procedures en EPB-eisen na te leven. Hij is er verantwoordelijk voor dat het gebouw voldoet aan de EPB-eisen. In principe is de aangifteplichtige de aanvrager en de houder van de stedenbouwkundige vergunning. De uitzondering hierop is de verkoop door een promotor-bouwheer van een woning of appartement aan een natuurlijke persoon. De koper wordt dan wel de houder van de stedenbouwkundige vergunning, maar de promotor-bouwheer blijft de aangifteplichtige. De promotor-bouwheer kan de aangifteplicht enkel overdragen aan de koper onder volgende drie voorwaarden:

- in de koopakte wordt vermeld dat de aangifteplicht aan de koper overgedragen wordt;
- bij de verkoop wordt een tussentijds verslag opgemaakt dat bij de koopakte wordt gevoegd. Hierin staat een opsomming van de nog te nemen maatregelen (om te voldoen aan de EPB-eisen) en wordt er een verantwoordelijke aangewezen voor de uitvoering van elke nog te nemen maatregel;
- de promotor-bouwheer stelt na de werkzaamheden de koper alle informatie ter beschikking die deze nodig heeft voor het opmaken van de EPB-aangifte.

Architect: In Vlaanderen zijn volgens de cijfers van de Order van Architecten een kleine 7500 architecten actief. De informatieverplichting betreffende de EPB-eisen tegenover de aangifteplichtige is in de Vlaamse regelgeving bij de architect gelegd. In het kader van de aanvraag tot het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning dient deze architect op het aanvraagformulier te verklaren dat hij van in de conceptfase rekening gehouden heeft met de maatregelen die nodig zijn om aan de Vlaamse energieprestatieregelgeving te voldoen.

Installateur: De installateur is in het kader van de energieprestatieregelgeving betrokken partij doordat hij verantwoordelijk is voor de praktische uitvoering van de installaties.

Producent van technische installaties: De producenten leveren de installaties die geplaatst worden in de gebouwen.

Verslaggever: De verslaggever is de natuurlijke persoon, die beschikt over een vereist diploma, die in opdracht van de aangifteplichtige de startverklaring overmaakt aan het Vlaams Energieagentschap en de EPB-aangifte opstelt of de rechtspersoon, binnen wiens organisatie in opdracht van de aangifteplichtige de startverklaring overgemaakt wordt aan het Vlaams Energieagentschap en de EPB-aangifte opgesteld wordt door een zaakvoerder, bestuurder of werknemer, die beschikt over een vereist diploma. Er waren eind december 2012 6.302 verslaggevers geregistreerd. Ongeveer 1.500 verslaggevers) heeft de status 'actief'. 'Actief' betekent dat hij/zij in het voorbije jaar één of meerdere startverklaringen of EPB-aangiften heeft ingediend.

Vlaams Energieagentschap (VEA): het agentschap, opgericht in het besluit van de Vlaamse Regering van 16 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap, het Vlaams Energieagentschap. Op basis van het EPB-decreet en haar uitvoeringsbesluiten is dit agentschap bevoegd voor de toepassing en handhaving van de energieprestatieregelgeving.

België: De Europese EPBD-richtlijn 2010/31/EU legt verplichtingen op aan de lidstaten. Eén van deze verplichtingen is het invoeren van eisen aan technische installaties in bestaande gebouwen. Als lid van de Europese Unie is België verplicht de richtlijnen te volgen. Het niet naleven van deze verplichtingen leidt tot sancties.

Maatschappij: De reductie van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot is van belang voor de gehele maatschappij.

Nuloptie

Effectbeschrijving

De situatie blijft ongewijzigd. Er zijn geen voor- of nadelen voor de aangifteplichtige, architect, installateur, producent, verslaggever, het Vlaams Energieagentschap en de maatschappij. België zal door Europa gesanctioneerd worden omdat niet voldaan is aan de verplichtingen uit de Europese EPBD-richtlijn 2010/31/EU.

Voordelen:

/

Nadelen:

- België wordt door Europa in gebreke gesteld voor het niet uitvoeren van artikel 8 van de revisie-EPBD-richtlijn 2010/31/EU met vermoedelijk een sanctie tot gevolg.
- Voor een aantal verbouwprojecten zal bij het vervangen van de technische installaties gekozen worden voor minder energiezuinige systemen. Hierdoor zullen de aangifteplichtigen (of gebruikers van het gebouw) worden geconfronteerd met een hogere energiefactuur. Het besparingspotentieel wordt niet gerealiseerd.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
aangifteplichtige	/	/	Hogere energiefactuur	gemiddeld
architect	/	/	/	/
installateur	/	/	/	/
producent	/	/	/	/
verslaggever	/	/	/	/
VEA	/	/	/	/
België	/	/	In gebreke stelling en sanctie vanwege Europa	gemiddeld
maatschappij	/	/	besparingspotentieel wordt niet gerealiseerd	gemiddeld

Optie 2: systeemeisen verplicht voor verbouwingswerken met vergunnings/meldingsplicht – gekozen optie

Effectbeschrijving

Deze optie heeft ten opzichte van de nuloptie volgende voor- en nadelen:

Voordelen:

- De aangifteplichtigen kiezen voor de installatie van energiezuinigere systemen. Op termijn besparen ze via een lagere energiefactuur.
- De verslaggevers verrichten bijkomend werk om na te gaan of voldaan is aan de nieuwe eisen. Hierdoor kunnen zij een licht verhoogd ereloon aanrekenen.
- Er is een zeer lichte verhoging van het aantal werkopdrachten voor de verslaggevers. Deze bijkomende opdrachten beperken zich tot de situaties waarin een stedenbouwkundige vergunning of melding vereist is en waar installaties vervangen worden zonder dat er andere EPB-eisen van toepassing zijn. Deze situaties komen niet vaak voor omdat er voor de meeste renovaties waarvoor een stedenbouwkundige vergunning of melding vereist is reeds bestaande EPB-eisen gelden.
- Er is voldaan aan de verplichting van Europa om eisen op te leggen aan technische installaties. Er is geen sanctiëring vanuit Europa.
- Door de handhaving op de eisen voor technische installaties worden de eisen in de praktijk snel geïmplementeerd. De maatschappij profiteert snel van een vermindering van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot in een beperkt deel van het bestaande gebouwenpark (jaarlijkse schatting dat 1% renoveert met vergunning).

Indirecte voordelen:

- Indirect hebben de eisen hun impact op alle werken in het bestaande gebouwenpark (en niet enkel die waarvoor een stedenbouwkundige vergunning of melding vereist is). De eisen gaan gelden als een code van goede praktijk en worden ook toegepast in veel situaties waarin ze niet verplicht zijn. Hierdoor profiteert de maatschappij van een bijkomende vermindering van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot.
- Installateurs en producenten van installaties ervaren indirect een verschuiving in de vraag van minder energiezuinige installaties naar meer energiezuinige installaties. Producenten gaan indirect gestimuleerd worden tot innovatie richting meer energiezuinige systemen.
- Het opleggen van handhaafbare systeemeisen in bestaande gebouwen kan een eerste stap zijn om in de toekomst nog meer doorgedreven acties te ondernemen naar het energieverbruik van installaties in het bestaande gebouwenpark. Dit is mogelijk noodzakelijk om de huidige doelstellingen voor de energiebesparingen tegen 2050 te behalen.

Nadelen:

- De aangifteplichtigen worden geconfronteerd met een wijziging van de eisen zodat zij het risico op een administratieve geldboete lopen omdat zij niet op de hoogte waren van de wijziging van de regelgeving terzake.
- De aangifteplichtige moet in sommige gevallen aan de verslaggever een licht verhoogd ereloon betalen.
- De aangifteplichtige wordt in sommige gevallen geconfronteerd met een hogere investeringskost.
- In bepaalde gevallen wordt de aangifteplichtige geconfronteerd met hogere administratieve lasten doordat een EPB-verslaggever aangesteld moet worden. Deze gevallen beperken zich tot de situaties waarin een stedenbouwkundige vergunning of melding vereist is en waar installaties vervangen worden zonder dat er andere EPB-eisen van toepassing zijn. Deze situaties komen niet vaak voor omdat er voor de meeste renovaties waarvoor een stedenbouwkundige vergunning of melding vereist is reeds bestaande EPB-eisen gelden.

- Het opleggen van nieuwe bijkomende eisen zorgt voor implementatiekosten en werk voor de overheid (VEA). De bestaande software, databank en formulieren moeten uitgebreid worden. Er moeten opleidingen en communicatie voorzien worden.

- De architecten, installateurs, producenten en verslaggevers moeten een kleine inspanning doen om vertrouwd te raken met de nieuwe eisen.

Indirecte nadelen:

Er zijn geen indirecte nadelen of ongewenste neveneffecten.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
aangifteplichtige	lagere energiefactuur	gemiddeld	- risico op administratieve geldboete - hoger ereloon te betalen - hogere investeringskost - hogere administratieve last	- zeer klein - klein - zeer klein - zeer klein
architect	/	/	inspanning voor kennisverruiming EPB-eisen	klein
installateur	/	/	inspanning voor kennisverruiming EPB-eisen	zeer klein
producent	stimulans innovatie	klein	inspanning voor kennisverruiming EPB-eisen	zeer klein
verslaggever	- hoger ereloon - meer opdrachten	- klein - zeer klein	inspanning voor kennisverruiming EPB-eisen	klein
VEA	/	/	implementatiekost en werk	klein
België	geen sanctionering	gemiddeld	/	/

maatschappij	- snelle vermindering van het energieverbruik en de CO ₂ -uitstoot - eerste stap naar meer doorgedreven maatregelen	- groot - gemiddeld	/	/
--------------	---	----------------------------	---	---

Optie 3: systeemeisen verplicht voor alle verbouwingswerken

Effectbeschrijving

Deze optie heeft ten opzichte van de nuloptie volgende voor- en nadelen:

Voordelen:

- Er is een stimulans voor de aangifteplichtigen om te kiezen voor de installatie van energiezuinigere systemen. Op termijn wordt hierdoor bespaard via een lagere energiefactuur.
- Er is voldaan aan de verplichting van Europa om eisen op te leggen aan technische installaties. Er is geen sanctiëring vanuit Europa.
- De maatschappij profiteert van een vermindering van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot in het bestaande gebouwenpark.

Indirecte voordelen:

- Installateurs en producenten van installaties ervaren indirect een verschuiving in de vraag van minder energiezuinige installaties naar meer energiezuinige installaties. Producenten gaan indirect gestimuleerd worden tot innovatie richting meer energiezuinige systemen.

Nadelen:

- De architecten, installateurs en producenten moeten een kleine inspanning doen om vertrouwd te raken met de nieuwe eisen.
- Zonder de handhaving gelden de eisen binnen dit systeem als een code van goede praktijk. Doordat de eisen niet afgedwongen worden, bestaat het risico dat ze in praktijk niet of alleszins minder snel geïmplementeerd worden.

Indirecte nadelen:

- Het niet handhaven van de systeemeisen kan als ongewenst neveneffect hebben dat de bestaande performante handhaving van de energieprestatie-eisen ondergraven wordt.
- Er ontstaat een oneerlijke concurrentie tussen installateurs die plichtsbewust de eisen volgen en zij die de eisen niet respecteren. Er kan hierdoor een prijsverschil ontstaan waardoor de plichtsbewuste installateur opdrachten misloopt.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
aangifteplichtige	lagere energiefactuur	klein	/	/
architect	/	/	inspanning voor kennismaking systeemeisen	klein
installateur	/	/	- inspanning voor kennismaking systeemeisen - oneerlijke concurrentie	- zeer klein - klein
producent	stimulans innovatie	zeer klein	inspanning voor kennismaking systeemeisen	zeer klein
verslaggever	/	/	/	/
VEA	/	/	/	/
België	geen sanctionering	gemiddeld	/	/
maatschappij	- vermindering van het energieverbruik en de CO ₂ -uitstoot	- klein tot gemiddeld	/	/

Optie 4: voorstel uit beleidsvoorbereidende studie

Effectbeschrijving

Deze optie heeft ten opzichte van de nuloptie volgende voor- en nadelen:

Voordelen:

- De aangifteplichtigen kiezen voor de installatie van energiezuinigere systemen. Op termijn wordt hierdoor bespaard via een lagere energiefactuur.
- De verslaggevers moeten bijkomend werk verrichten om na te gaan of voldaan is aan de nieuwe eisen. Hierdoor kunnen zij een licht verhoogd ereloon aanrekenen.
- Er is een zeer lichte verhoging van het aantal werkopdrachten voor de verslaggevers. Deze bijkomende opdrachten beperken zich tot de situaties waarin een stedenbouwkundige vergunning of melding vereist is en waar installaties vervangen worden zonder dat er andere EPB-eisen van toepassing zijn. Deze situaties komen niet vaak voor omdat er voor de meeste renovaties waarvoor een stedenbouwkundige vergunning of melding vereist is reeds bestaande EPB-eisen gelden.
- Er is voldaan aan de verplichting van Europa om eisen op te leggen aan technische installaties. Er is geen sanctionering vanuit Europa.

- Door de handhaving op de eisen voor technische installaties worden de eisen in de praktijk snel geïmplementeerd. De maatschappij profiteert snel van een vermindering van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot in een beperkt deel van het bestaande gebouwenpark (jaarlijkse schatting dat 1% renoveert met vergunning).

Indirecte voordelen:

- Indirect hebben de eisen hun impact op alle werken in het bestaande gebouwenpark (en niet enkel die waarvoor een stedenbouwkundige vergunning of melding vereist is). De eisen gaan gelden als een code van goede praktijk en worden ook toegepast in veel situaties waarin ze niet verplicht zijn. Hierdoor profiteert de maatschappij van een bijkomende vermindering van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot.

- Installateurs en producenten van installaties ervaren indirect een verschuiving in de vraag van minder energiezuinige installaties naar meer energiezuinige installaties. Producenten gaan indirect gestimuleerd worden tot innovatie richting meer energiezuinige systemen.

- Het opleggen van handhaafbare systeemeisen in bestaande gebouwen kan een eerste stap zijn om in de toekomst nog meer doorgedreven acties te ondernemen naar het energieverbruik van installaties in het bestaande gebouwenpark. Dit is mogelijk noodzakelijk om de huidige doelstellingen voor de energiebesparingen tegen 2050 te behalen.

Nadelen:

- De aangifteplichtigen worden geconfronteerd met een wijziging van de eisen zodat zij het risico op een administratieve geldboete lopen omdat zij niet op de hoogte waren van de wijziging van de regelgeving terzake.

- De aangifteplichtige moet in sommige gevallen aan de verslaggever een licht verhoogd ereloon betalen.

- De aangifteplichtige wordt in sommige gevallen geconfronteerd met een hogere investeringskost.

- In bepaalde gevallen wordt de aangifteplichtige geconfronteerd met hogere administratieve lasten doordat een EPB-verslaggever aangesteld moet worden. Deze gevallen beperken zich tot de situaties waarin een stedenbouwkundige vergunning of melding vereist is en waar installaties vervangen worden zonder dat er andere EPB-eisen van toepassing zijn. Deze situaties komen niet vaak voor omdat er voor de meeste renovaties waarvoor een stedenbouwkundige vergunning of melding vereist is reeds bestaande EPB-eisen gelden.

- Het opleggen van nieuwe bijkomende eisen zorgt voor implementatiekosten en werk voor de overheid (VEA). De bestaande software, databank en formulieren moeten uitgebreid worden. Er moeten opleidingen en communicatie voorzien worden.

- De architecten, installateurs, producenten en verslaggevers moeten een kleine inspanning doen om vertrouwd te raken met de nieuwe eisen.

- De afzonderlijke deeleisen bevatten veel producteisen. Producteisen zijn een federale bevoegdheid.

Indirecte nadelen:

- De studie stelt vele afzonderlijke deeleisen voor. Dit zijn teveel eisen om een overzichtelijk geheel te creëren. Hierdoor is er een aanzienlijke verhoging van de inspanning die de verslaggevers, architecten en controlerende overheid moeten leveren om op de hoogte te blijven van de eisen. - Hierdoor zal de implementatie van de eisen in praktijk niet vlot verlopen.

Sommige van de voorgestelde eisen zijn producteisen. Het opleggen en handhaven van producteisen is een federale bevoegdheid. Sommige van de voorgestelde eisen overlappen met de Europese Ecodesign eisen. De

stakeholders (VEI, AGORIA, CEDICOL/INFORMAZOUT) wensen geen eisen voor installaties waarvoor er al Ecodesign-eisen van toepassing zijn.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
aangifteplichtige	lagere energiefactuur	gemiddeld	- risico op administratieve geldboete - hoger ereloon te betalen - hogere investeringskost - hogere administratieve last	- zeer klein - klein - zeer klein - zeer klein
architect	/	/	inspanning voor kennisverruiming EPB-eisen	gemiddeld
installateur	/	/	inspanning voor kennisverruiming EPB-eisen	klein
producent	stimulans innovatie	klein	- inspanning voor kennisverruiming EPB-eisen	klein
verslaggever	- hoger ereloon - meer opdrachten	- klein - zeer klein	inspanning voor kennisverruiming EPB-eisen	gemiddeld
VEA	/	/	implementatiekost en werk	klein
België	geen sanctionering	gemiddeld	- overlap met federale wetgeving	klein
maatschappij	- snelle vermindering van het energieverbruik en de CO ₂ -uitstoot - eerste stap naar meer doorgedreven maatregelen	- groot - gemiddeld	/	/

8 Vergelijking van de opties

De nuloptie is niet ambitieus. Als er geen eisen aan de technische installaties bij renovaties opgelegd worden, is er geen vooruitgang. Er zijn geen voordelen en België wordt door Europa gesanctioneerd. Het is belangrijk dat opportuniteiten om energie te besparen benut worden. Het VEA beschouwt de nuloptie als een gemiste kans.

Het opleggen van eisen aan technische installaties zorgt voor een bijkomende energiebesparing in het gebouwenpark. Om effect te hebben moeten de eisen in praktijk gevolgd worden. Hiervoor is een handhaving noodzakelijk. Het grote voordeel van optie 2 is dat via het aansluiten bij een gekend systeem en de handhaving ervan, de eisen het snelst geïmplementeerd zijn in de praktijk. Deze optie zorgt hierdoor voor de meest reële impact en kans op de grootste energiebesparing. Optie 2 heeft ten opzichte van de nuloptie een heel aantal kleine nadelen. Dit zijn voornamelijk kleine tijdelijke ongemakken die gepaard gaan met het vertrouwd raken met de nieuwe wetgeving. Deze nadelen wegen niet op ten opzichte van het voordeel dat de maatschappij in zijn geheel haalt uit het verminderd energiegebruik van het gebouwenpark.

Voor optie 3 is een handhaving niet mogelijk. Indien de eisen niet gehandhaafd worden bestaat het risico dat de eisen niet of zeer traag geïmplementeerd worden in de praktijk. Daarnaast bestaat de kans dat de huidige performante handhaving van de energieprestatieregelgeving ondergraven wordt. Eisen opleggen zonder ze te handhaven is niet billijk (bijvoorbeeld: installateurs die gevolg geven aan de eisen kunnen hierdoor duurder zijn en projecten verliezen aan goedkopere, minder kwalitatieve concurrenten). Het is ook weinig ambitieus om de eisen niet te handhaven. Met een grondige handhaving zal een groter deel van de werken aan de eisen voldoen. Optie 2 wordt daarom verkozen ten opzichte van optie 3.

Afzonderlijke deeleisen zijn niet overzichtelijke en hebben geen voordelen ten opzichte van geïntegreerde systeemeisen. Indien gewerkt wordt met afzonderlijke deeleisen begeeft de Vlaamse overheid zich in het vaarwater van de Europese Ecodesign richtlijn. De handhaving hiervan is een federale aangelegenheid. De stakeholders vragen uitdrukkelijk om de systeemeisen niet te laten overlappen met de eisen uit de Ecodesign richtlijn. De systeemeisen mogen enkel overlappen met de Ecodesign-eisen indien ze identiek zijn en gelijktijdig van kracht gaan. Hierdoor zouden de systeemeisen geen meerwaarde bieden. Aangezien optie 4 enkel nadelen heeft en geen voordelen ten opzichte van optie 2, is optie 2 aangewezen.

9 Uitvoering

De eisen zijn van toepassing op projecten met datum van aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning/melding vanaf 2015.

Op vlak van wetgeving zijn een aantal aanpassingen/uitbreidingen nodig aan de energieprestatieregelgeving. Deze worden doorgevoerd via een decreetswijziging en een besluit van de Vlaamse regering.

Om nieuwe eisen op te nemen in de EPB-aangifte, moet de software uitgebreid worden. Het uitbreiden van de software omvat het opstellen van een vereistenbeschrijving, een analyse, de ontwikkeling, het testen, de release en de opvolging van eventuele bugs en opmerkingen. De budgettaire impact hiervan wordt geraamd op 120.000 euro.

De wijzigingen aan het eisenpakket moeten ook doorgevoerd worden in de formulieren van de EPB-aangifte die de aangifteplichtigen ontvangen. Hiervoor moeten werken aan de Front-office van de energieprestatiedatabank uitgevoerd worden. Om dit in de praktijk te brengen moeten taken uitgevoerd worden analoog aan deze van de software. De budgettaire impact hiervan wordt geraamd op 80.000 euro.

Het VEA moet de gegevens uit de EPB-aangifte correct kunnen registreren en gebruiken voor de handhaving en cijfermateriaal. Hiervoor moeten werken aan de backoffice van de energieprestatiedatabank uitgevoerd worden.

De budgettaire impact hiervan wordt geraamd op 50.000 euro.

Voor het in werking treden van de eisen moeten de bouwheren, installateurs, architecten en verslaggevers voldoende ingelicht worden. Het VEA zal communiceren via zijn elektronische nieuwsbrief en website. Daarnaast zullen ook de sectororganisaties op de hoogte gesteld worden. Daarnaast zal ook opleiding nodig zijn. Het voorstel is zodanig uitgewerkt dat het past binnen het bestaande kader van de energieprestatieregelgeving. Hierdoor is de bijkomende administratieve last beperkt en past de invoering en opvolging binnen het huidige personeelsbestand. Er wordt ingeschat dat de implementatie van het voorstel gedurende één jaar 0,4 VTE in beslag zal nemen binnen het VEA. Na de implementatie neemt het voorstel nog 0,2 VTE in beslag voor behandeling van vragen, bugs en evaluatie van de eisen.

De invoering van systeemeisen met bijhorende sancties voor het niet-voldoen aan deze eisen zorgt voor bijkomende inkomsten voor het energiefonds. De grootte van deze inkomsten is niet geraamd omdat hiervoor weinig cijfermateriaal beschikbaar is.

10 Administratieve lasten

Het voorstel is volledig geïntegreerd in het bestaande kader van de energieprestatieregelgeving, zowel op vlak van procedures als handhaving. Hierdoor is er slechts een zeer kleine administratieve last verbonden aan het voorstel voor de invoering van systeemeisen. De bijkomende administratieve last beperkt zich tot de situaties waarin een stedenbouwkundige vergunning of melding vereist is en waar installaties vervangen worden zonder dat er andere EPB-eisen van toepassing zijn. Deze situaties komen niet vaak voor omdat er voor de meeste renovaties waarvoor een stedenbouwkundige vergunning of melding vereist is reeds bestaande EPB-eisen gelden.

De nieuwe eisen vragen een zekere tijdsinvestering en indien een opleiding gevolgd wordt ook financiële investering voor de verslaggevers. Die tijds- en financiële investering staan echter in proportie ten opzichte van de inkomsten die verslaggevers kunnen genereren als ze zich verder professionaliseren. De huidige professionele verslaggever, die goede verslaggeving aflevert, investeert nu ook al tijd en geld om zich bij te scholen en om op de hoogte te blijven van innovatieve technieken en wijzigingen in de energiematerie. Hij zal hierdoor een hoger ereloon kunnen vragen. Dit verhoogt ereloon is een verhoogde kost voor de aangifteplichtige. Naast de verslaggevers zijn er andere doelgroepen (architecten, installateurs en producenten) die baat hebben bij het instuderen van de nieuwe eisen. Voor deze doelgroep zou zelfstudie van een beschikbaar gesteld didactisch pakket moeten volstaan.

11 Handhaving

De nieuwe systeemeisen voor technische installaties in bestaande gebouwen moeten in praktijk opgevolgd worden. Hiervoor moeten de procedures en verantwoordelijkheden vastgelegd worden. Het VEA stelt voor de procedures en verantwoordelijkheden over te nemen uit de bestaande EPB-regelgeving.

Huidige situatie:

Op dit moment geldt er voor bestaande gebouwen reeds een EPB-plicht voor de meeste vergunningsplichtige werken en sommige meldingsplichtige werken. De houder van de vergunning of melding is verantwoordelijk voor het indienen van een aangifte en het voldoen aan de eisen. Hij moet een EPB-verslaggever aanstellen die rapporteert via de EPB-aangifte of aan de eisen voldaan is. Er wordt een boete opgelegd indien niet voldaan is aan de eisen of aan de procedures. De grootte van de boete hangt af van de grootte van de werken en de mate waarin wordt afgeweken van de eisen. Er zijn ook boetes bepaald voor het niet-waarheidsgetrouw rapporteren door de verslaggever. Het VEA is belast met de handhaving hiervan.

Voorstel:

Het VEA stelt voor om de systeemeisen als onderdeel van de EPB-eisen te definiëren. Dit impliceert dat op vlak van verantwoordelijkheden en procedures de huidige bepalingen van toepassing zijn:

- de aangifteplichtige is verantwoordelijk voor het voldoen aan de systeemeisen;
- in de startverklaring (voorafberekening) en in de EPB-aangifte zal bijkomend gerapporteerd worden of aan de systeemeisen voldaan is;
- de verslaggever moet waarheidsgetrouw de as-built situatie beschrijven in de EPB-aangifte;
- de vrijstellingen en afwijkingen wanneer de systeemeisen technisch, functioneel of economisch niet haalbaar zijn, zijn eveneens van toepassing.

Als aanvulling op de sancties voor het niet-voldoen aan de huidige EPB-eisen of het niet-waarheidsgetrouw rapporteren worden sancties vastgelegd voor het niet-voldoen aan de systeemeisen of het niet-waarheidsgetrouw rapporteren hiervan. Het VEA stelt voor een boete op te leggen aan de aangifteplichtige indien niet voldaan is aan de systeemeisen of indien de procedures niet correct gevolgd worden. Daarnaast stelt het VEA voor aan de verslaggever een boete op te leggen indien de prestaties van de systemen niet waarheidsgetrouw gerapporteerd worden.

Bij het niet volgen van de procedures gelden de huidige sancties zoals opgenomen in artikel 13.4.5, §5 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

Voor het niet voldoen aan de EPB-eisen is in het Energiedecreet van 8 mei 2009 artikel 13.4.6 voorzien. In dit artikel is nog geen boetebepaling vastgelegd voor het niet-voldoen aan de eisen aan technische installaties in bestaande gebouwen. Het VEA stelt voor in artikel 13.4.6 een bijkomende bepaling te voorzien voor het niet-voldoen aan de eisen aan technische installaties in bestaande gebouwen.

Het VEA stelt voor een boete op te leggen per bouwsysteem waarvoor niet aan de eisen voldaan is. Het voorstel bevat volgende boete voor het niet-voldoen aan de eisen voor ruimteverwarming, sanitair warm water, koeling, ventilatie, verlichting en energieverbruiksmeters:

- ruimteverwarming:
 - o ketel – gasvormige en vloeibare brandstof: 1 euro per m² per afwijking van 1% op het installatierendement;
 - o elektrische warmtepompen: 22 euro per m² maal het verschil tussen de behaalde SPF en de minimaal vereiste SPF;
 - o directe elektrische verwarming: 1,75 euro per afwijking van 1 W.
- sanitair warm water:
 - o elektrische doorstroomtoestellen en boilers: 0,75 euro per afwijking van 1 W;
 - o circulatieleidingen: 30 euro per m per afwijking van 1 m.K/W.
- koeling: ijswatersystemen: 14 euro per m² maal het verschil tussen het behaalde systeemrendement en het minimaal vereiste systeemrendement.
- energieprestatie ventilatie: 0,3 euro per m² per afwijking van 1% op het warmteterugwinrendement.
- verlichting: 1,75 euro per afwijking van 1 W.
- energieverbruiksmeters: 2,5 euro per m².

In dit voorstel van boetebepaling is de grootte van de boete evenredig met de omvang van de werken en de mate waarin afgeweken wordt van de eis zodat een billijk systeem bekomen wordt. De omvang van de werken kan op verschillende manieren uitgedrukt worden. De oppervlakte is het meest eenvoudig en eenduidig vast te leggen. Per bouwsysteem is bepaald wat verstaan wordt onder de oppervlakte. Voor circulatieleidingen is gekozen om te werken met de lengte. De hoogte van het boetebedrag is zo gekozen dat de boete overeenstemt met een gelijkaardige overtreding bij nieuwbouw.

Voor het niet-correct rapporteren van de EPB-eisen is in het Energiedecreet van 8 mei 2009 het artikel 13.4.7 voorzien. In dit artikel is nog geen boetebepaling vastgelegd voor het niet-correct rapporteren van de eisen aan

technische installaties in bestaande gebouwen. Het VEA stelt voor in artikel 13.4.7 een bijkomende bepaling voor het niet-correct rapporteren van de eisen aan technische installaties in bestaande gebouwen te voorzien. De verslaggever wordt beboet per bouwsysteem waarvoor uit de controle blijkt dat foutief gerapporteerd. De inhoudelijke boetebepaling is analoog aan de hierboven beschreven methode.

12 Evaluatie

Artikel 11.1.6 van het Energiedecreet, bepaalt dat de Vlaamse Regering minstens om de twee jaar de berekeningsmethode van de energieprestaties van gebouwen, de te volgen procedures, de EPB-eisen en de administratieve lasten van de regelgeving zal evalueren en in voorkomend geval aanpassen.

13 Consultatie

Om inzicht te krijgen in de haalbaarheid van de eisen, liet het VEA in een beleidsvoorbereidende studie uitvoeren. De andere gewesten (DGTRE en BIM) en departement LNE (Dienst Beste Beschikbare Technieken en Erkenningen - Afdeling Milieuvergunningen en Afdeling Lucht, Hinder, Risicobeheer, Milieu & Gezondheid) werden uitgenodigd op de opvolgvergaderingen van de studie.

Om tot een goed en marktgedragen voorstel te komen is het van belang dat de stakeholders op voorhand voldoende ingelicht worden en de kans krijgen om hun insteek te geven. Daarom werden in de studie twee workshops georganiseerd.

Op de eerste workshop van 28 februari 2012 werd een voorlopig voorstel van eisen en handhaving toegelicht aan de sector. De sector kon zowel mondeling op de workshop als nadien schriftelijk feedback geven. Deze feedback werd door het studiebureau verzameld, geëvalueerd en verwerkt in het finale voorstel.

In de tweede workshop op 10 mei 2012 werd het finale voorstel uit de studie toegelicht en werd de sector een tweede keer bevroegd. Deze feedback werd door het VEA verzameld en verwerkt.

Vertegenwoordigers van volgende organisaties waren aanwezig op minstens één van beide workshops: VMSW, LNE, BVA, NAV, OVED, Bouwunie, VCB, Ventibel, Agoria, ATIC, ATTB, ICS, KVBG, Cedicol, VEI, Nelectra, Groen Licht Vlaanderen, BEMAS, WTCB, KUL, KHK, BVS-UPSI, ODE Vlaanderen.

Ook volgende organisaties werden uitgenodigd, maar waren niet aanwezig: DAR (diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid), FABA, UBF-ACA, Fedelec, IFMA, Universiteit Gent, CEDUBO.

Het uiteindelijke voorstel van het VEA werd opgenomen in de evaluatienota van de energieprestatieregelgeving van 2012. Deze evaluatienota werd op 3 april 2013 beschikbaar gesteld aan volgende stakeholders: VMSW, VIPA, Departement LNE, AGION, SERV, Minaraad, BVA, NAV, Architecten-Bouwers A-B, OVED, ORI, Bouwunie, VCB, Ventibel, Agoria, VEROZO, CIR, Belgische Baksteenfederatie, Belgische Glasfederatie, TCHN - Technisch centrum der Houtnijverheid, Federplast, ATIC, ATTB, ICS, UBF-ACA, KVBG, Gasgemeenschap (groep kachels), Cedicol, Fedelec, VEI, Nelectra, LVMEB-ANPEB, Groen Licht Vlaanderen, BEMAS, WTCB, KUL, Universiteit Gent, VUB, KaHo Sint-Lieven, Hogeschool Gent, Provinciale Hogeschool Limburg, Karel de Grote hogeschool, Artesis hogeschool Antwerpen, De Nayer Instituut - Lessius Mechelen, LUCA School of Arts, XIOS Hogeschool Limburg, Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende, VITO, Passiefhuis-Platform, KHK, 3E, Honoré en Gits, Ingenium, BVS-UPSI, ODE Vlaanderen, Bio energieplatform, PV-Vlaanderen, Wärmepompplatform, Bond Beter Leefmilieu, Warmtenet Vlaanderen, European Partnership for Energy & Environment, NBN E88/89, Gemeenschapsonderwijs, DIKO - Dienst voor investeringen van het Katholiek Onderwijs.

Deze stakeholders mochten feedback bezorgen tot 30 april 2013. De feedback werd door het VEA mee verwerkt in het finale voorstel.

14 Contactinformatie

Wina Roelens
Ingenieur-Architect
Celhoofd Energieprestatieregelgeving
Vlaams Energieagentschap - Buitendienst Gent
Elfjulistraat 39b, Blok A, 2de verdieping, 9000 Gent
Telefoon: 09/244.66.63
mail: wina.roelens@vea.be